

Urednik: Jasmin Merdan

Hasan Ali Sekkaf
Vehabizam/selefizam
Ideološka pozadina i historijski korijeni السلفية الوهابية أفكارها الأساسية و جذورها التارخية
Es-selefijjetul-wehabijje, efkaruhal-esasijje we džuzuruhat-tarihijje

---

Izdavač: SREBRENO PERO

Koautori i prevodioci: Jasmin Merdan i Adnan Mešanović

Recenzent: Rešid Hafizović

Lektor: Bjanka Alajbegović
Dizajn: *eFF*
tiraž: 6000

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-788

SEKKAF, Hasan Ali
Vehabizam/selefizam : ideološka pozadina i historijski korijeni / Hasan Ali Sekkaf ; [koautori i prevodioci Jasmin Merdan i Adnan Mešanović] . – Sarajevo : Srebreno pero, 2005. – 216 str. ; 25 cm

Izv. stv. nasl. na arap. jeziku. – Bibliografija i bilješke uz tekst

ISBN 9958-9223-1-X
1. Merdan, Jasmin 2. Mešanović, Adnan

COBISS . BH – ID 14458374

Hasan Ali Sekkaf

Jasmin Merdan i Adnan Mešanović

Vehabizam / selefizam
Ideološka pozadina i historijski korijeni

Sarajevo, 2005.

Riječ urednika

Neki prijatelji i učeni ljudi su mi savjetovali da barem izostavim poglavlje o aktivistima, tumačeći to kao neakademski pristup tretiranju problema, te da to nije ispravan način pobijanja neistomišljenika. Na prvi pogled bi se moglo kazati kako transparentnost u prozivanju imena i pokazivanje na konkretne ljude i institucije uistinu odudara od naučnog metoda. Međutim, to se pokazalo kao nužnost čije bi ignorisanje bilo indiferentno i pasivno. Navest ćemo samo dva razloga za to.

Prvi je priča o čovjeku čiju je smrt prije izvjesnog vremena objavila tv-kuća Al-Jazeera. Taj čovjek je Ebu-Enes Eš-Šami koji je bio drugi najtraženiji čovjek u Iraku, odmah nakon Ebu-Musaba Az-Zarkavija s kojim je zajedno djelovao. Bio je načelnik odjela za javnost i ideološku potporu u njegovom famoznom *Džematul-džihad wet-tewhid*, koji je odgovoran za televizijska klanja i ubistva muslimana po Iraku. Fetve kakve je izdavao taj čovjek i njemu slični su bile i uzrok smrti muslimana po cijelom muslimanskom svijetu, čak i Mekki!

Što je taj čovjek nama značajan? Iz razloga što je redovno posjećivao Bosnu, a u periodu od '95 do '97 tu – aktivno boravio! Možemo samo pretpostaviti šta je za to vrijeme posijao. To će vrijeme pokazati. Ono što sada možemo naći u velikom broju, a što je samo po sebi dovoljno za alarmiranje situacije je mnoštvo njegovih simpatizera, učenika i onih koji su direktno zaraženi njegovim virusom – vehabizmom.

Drugi od mnoštva razloga je što ovi aktivisti i njihove organizacije djeluju fascinirajuće lukavo, toliko lukavo da se primjera radi njihovi aktivisti u najgorem obliku nalaze i djeluju širom Evrope: u Njemačkoj, Austriji, V. Britaniji. To je stoga što su isti kroz historiju okarakterisani kao stroga manjina i opozicija svim muslimanskim skupinama i učenjima, pa su tako, kao i sve manjine, naučili kako da djeluju iz potaje i kako da se savršeno kamufliraju. Stoga oni rade i itekako su aktivni, a glavni cilj su im široke narodne mase gdje se lahko uklope i izgube (brada i kratke nogavice svakako im nisu nužna obilježja). U takvom djelovanju imaju mnogo iskustva koje su stekli u svom djelovanju širom arapskog svijeta. Tamo je njihova ideologija postala dominantna među velikim brojem narodnih masa, a neki njeni segmenti su se uvukli i na visokoobrazovne ustanove, te je nepovjerenje IZ-a prema tamošnjim studijama opravdano i svakako na mjestu (možda jedini preventivni korak koji je ova institucija povukla protiv ovih). Ta dominacija je jednostavno rezultat njihovog varljivog izgleda i nastupa te nadasve besplatne literature koja je svedena

na knjižice i letke. Ta faza je kod nas prošla u ratu i krajem rata, a sada se ovi demagozi u većem broju i s ozbiljnijim nastupom vraćaju iz arapskog svijeta, naročito s medinskog fakulteta s željom da prošire svoj „pravi islam“. Knjige, radio, predavanja i kasete su već rasprostranjeni, i uskoro će, ako se situacija ne preventira i ozbiljno shvati, njihova ideologija itekako dobiti na težini kod običnih muslimana. A onda teško nama! U tome ih svakako pasivnost naše Islamske zajednice i njihovo potcjenjivanje svesrdno pomaže. Vehabizam je rak-rana muslimana koju mogu, a i moraju samo oni zaliječiti. To je najopasnija sekta koja se ikad pojavila u ruhu islama.

Mislim da ne smijemo čekati da eksplodira bomba ispred američke ili britanske ambasade da bismo shvatili koliko zla ovdašnjim muslimanima ovi mogu nanijeti. Što na ovom aktuelnom, globalnom „terorističkom“ planu, što na onom, ovdje nama interesantnijem, a osnovom svega – ideološkom i akidetskom.
Ako pogledamo samo na ove dvije činjenice, tada će nam biti jasno da je ukazivanje na ljude koji predstavljaju opasnost po društvo, ne samo itekako naučni metod, nego i nužnost muslimana, koji želi da ukaže na zlo i da ga pokuša preventirati.
Običnim ljudima koji su ciljana grupa vehabija, treba dati do znanja da su pitanja koja obrađuje ova knjiga, realna pitanja i sušta stvarnost pored koje prolaze, ne nekakve zaboravljene teološke ili daleke filozofske rasprave koje nemaju dodira sa svakodnevnim životom. To je jedino moguće uraditi ispravnom edukacijom masa uz jasno ukazivanje na te ljude i organizacije, i transparentno ograđivanje od istih. Jedina stvar za koju se vehabije mogu uhvatiti je naša, njima poklonjena pasivnost. Knjige koje oni štampaju su na svakom koraku, i to na ulici, pred ljudima, ne u knjižarama u koje ljudi prečesto ne zalaze, nego ispred džamija i na trgovima gdje je najveća frekventnost. Niti ko te knjige pregleda, niti ima stručne i zakonske recenzije, osim formalne i uglavnom od istomišljenika, i običan svijet to čita, a svi nisu u stanju razaznati istinu od podmetnutog. Dovoljna je lukava fusnota, dva-tri retka ili hadis izvučen iz konteksta, sve umetnuto u lijep općeislamski kontekst, da neuk ili neobaviješten čovjek, odnosno mladić ili djevojka nasjednu. To je prilično smjela uvertira koja ima svoj uhodani tok...

O prijetnjama koje smo doživjeli već prije izdavanja knjige nećemo govoriti, a nije lahko breme koje smo ponijeli kada smo se usudili na ovaj konkretni i direktni korak. Sama činjenica da imamo samo jednu

recenziju dovoljno govori. Doduše, jednu ali vrijednu. Iako su se od „islamskih imena“ svi redom pozitivno izjašnjavali o ovoj knjizi i tapšali nas po ramenima, samo se uvaženi prof. Rešid Hafizović odvažio stati iza nje.

Zahvaljujemo se još i prof. Enveru Kazazu na svesrdnoj pomoći koju nam je ukazao u realizaciji knjige, također i gosp. Ivanu Lovrenoviću.

Iz recenzije prof. Rešida Hafizovića

Nakon cijelog niza knjiga koje su se pojavile u nekoliko posljednjih godina, a koje razmatraju fenomen vehabizma/selefizma, najzad je pred našim čitateljima djelo istovjetne provenijencije, poteklo iz pera jednog muslimanskog autora. To je knjiga pod naslovom: *Selefizam/vehabizam – ideološka pozadina i historijski korijeni* autora Hasana Alija es-Sekkafa.

Značaj knjige autora Hasana Alija al-Sakkafa je u tome što on snagom činjenica i nedvojbenih pokazatelja, uzetih iz sadržaja vrela islamske konstitutivne i muslimanske interpretativne tradicije, razmatra fenomen vehabizma, ispituje njegove povijesne, doktrinarne i ideološke korijene, kao i negativne posljedice koje ova nesretna pojava proizvodi danas u muslimanskom svijetu na jednak način kao i drugdje u svijetu.

Odveć razložno i trijezno autor rasvjetljuje reduktivnu narav vehabijskog fenomena, njegovu temeljnu netrpeljivost, doktrinarnu i ideološku isključivost i potpuno kulturno, znanstveno, filozofsko i, čak, političko sljepilo kojim pristalice vehabizma srljaju i jurišaju na sve pozitivne, suvremene tekovine moderne civilizacije. Ali, promicatelji vehabijskog fenomena jednako tako, i prije toga, jurišaju i na sve znanstvene, kulturne, civilizacijske tekovine tradicionalnog islama, koji idejno i doktrinarno istječe iz jedincatog vrela islamskoga *tawhida*, i to snagom načela transcendentnog jedinstva božanske Biti (*wahda al-shuhud*) i istog takvog jedinstva božanskoga Bitka (*wahda al-wujud*), a kulturalno i znanstveno-spoznajno se razudjuje u raskošnu i gotovo neuhvatljivu dugu muslimanskog mislećeg genija. Kulturalnu razudjenost, interpretativnu pluralnost i sadržinsko bogatstvo, što ih je tradicionalni islam namro kroz stoljeća muslimanske povijesti unutar različitih mentaliteta i duhovnih podneblja prostrane muslimanske oikumene, nalik plodonosnoj i moćnoj rijeci koja protiče svim kontinentima ukupnog svjetkog zemljovida, vehabizam u svojoj reduktivnoj, uskogrudoj i ubilačkoj zapjenušanosti nastoji zaustaviti, poništiti i zaboraviti, a sve pod izgovorom bezumnog zazivanja tobožnjem vraćanju izvorima potpuno ogoljenim i lišenim svake vrste znanstvenog posredovanja muslimanskog mislećeg genija. Taj tragični i pošasni fenomen danas svim silama želi ustati protiv dijaloga, tolerancije slobode, mira, demokracije, ljudskih prava, dostojanstva svake ljudske osobe i drugih darova suvremene ljudske civilizacije, darova koji su, u prvome redu, snagom metafizičke nužde i prirodjenosti bili i ostali biti smireni u ideji islama, o kojoj su

muslimani napisali takvu literaturu da ona, naprosto, predstavlja neponovljiv i nedostižan kulturni spomenik kakvim se jedva može razmahnuti bilo koja druga religijska tradicija. Apokaliptični jahači vehabizma svaki atom svoga duha i tijela troše na pregnuće da pokažu kako je islam nehuman, netolerantan, nedijaloški, nepluralan, necivilizacijski i nepodudaran sa bilo kojim dostignućem i pozitivnom vrijednošću suvremenog čovječanstva.

Autor Hasan Ali al-Sakkaf sa svojom knjigom pokazuje da nije islam to što vehabije žele uspostaviti kao «autentični» i jedini islam, i nastoji rasvijetliti svu raskoš i ljepotu islama unutar znanstvenih, pravnih, teoloških, tradicijskih, kulturnih, filozofskih i umjetničih segmenata ukupne muslimanske misleće tradicije. Ali, on takodjer nastoji raskrinkati sve zablude, podmetanja i destruktivnu praksu vehabijskog fenomena, koja je podjednako opasna i pogubna za tradicionalni islam kao i za pluralističnu civilizaciju naših vremena. U toj činjenici počiva i najveća vrijednost ove knjige i preporuka za njeno objelodanjenje i stavljanje pred lice ovdašnje kulturne javnosti.

Riječ prevodioca

Elhamdulillahi rabbil-alemin

Sa imenom Allaha Milostvog Samilosnog, neka je mir i spas na našeg Poslanika, Božijeg miljenika Muhammeda i njegovu časnu porodicu Ehlul-bejt, i neka je Božije zadovoljstvo na časne ashabe, drugove i pomagače posljednjeg Božijeg izaslanika koji vjerno čuvaš, sačuvaše i dostaviše nam jedinu, pravu, istinski sačuvanu Božiju vjeru – islam.

Već duže vremena želimo omogućiti našem čitateljstvu uvid u neka djela vrsnog muhadisa, obnovitelja islamske misli ovog vremena, šejha Hasana bin Alija es-Sekkafa, Hašimovića, Kurejsevića. To je nešto što nam je prijeko potrebno. Šejh Hasan nije poznat našoj široj javnosti iako smo se i do sada imali prilike susretati sa prevodima segmenata njegovih djela.

Zašto baš vehabije?

Već mnogo vremena je prošlo otkako su se vehabije pojavile na našim prostorima harajući i skrnaveći bez imalo poštovanja sve što su bošnjaci sačuvali od kulture, vjere, mezheba i bosanske posebnosti. Jer kako bi ga i imali kada su svoja učenja sa strane donijeli od ljudi koji tvrde – kako sam imao lično priliku da poslušam – da u Bosni nikada nije bilo one vjere sa kojom je došao pejgamber Muhammed sallallahu alejhi we alihi ve sellem, nego samo ostaci te vjere koju Osmanlije iskriviše i nama je takvu iskrivljenu prenesoše.

Govoriti o vehabizmu znači govoriti o sekti i o najvećoj novotariji koja se ikada pojavila u islamskom ummetu.

Kada kažemo najvećoj novotariji, mislimo na njenu rasprostranjenost danas među nedovoljno ili neadekvatno islamski obrazovanom omladinom i na njenu potencijalnu opasnost po ummet koja se iznutra širi kao rak rana i najeda njegovu energiju i šarolikost, i naposljetku, suštinu.

To ne znači da ne postoje sekte koje su zastranile više nego vehabije. Naprotiv, vehabijsko sektaštvo izbija iz same srži ummeta, iz jednog od četiri mezheba, ili bolje rečeno iz loše interpretacije jednog od četiri mezheba koju su učenjaci ovog mezheba nastojali zaliječiti, doduše, bez većeg uspjeha, kao što je to bio pokušaj eminentnog znalca, imama hafiza Ibnul-Dževzija.

Govoriti o vehabijama bez sumnje nije isto kao govoriti o ahmedijama, kadijanijama, behaijama, sihima, jezidijama i drugim otpadničkim sektama, jer učenje navedenih je bez sumnje davno izgubilo svoju islamsku boju i skrenulo u potpunosti sa prave staze. Govoriti o vehabijama nije isto iako imam Ebu Zehre u svome poznatom djelu o savremenim frakcijama govori o vehabijama u poglavlju zajedno sa ahmedijama, behaijama i kadijanijama zbog čega su mu neke vehabije prigovorile.

Da li je u Bosni danas prioritet govoriti o vehabijama ili ne?

Ovo je pitanje koje možemo čuti naročito ako uzmemo u obzir da su kriminal, droga i prostitucija u porastu, a vjerska obrazovanost mnogih muslimana o svojoj vjeri ispod svakog nivoa.

Odgovor na pitanje bi glasio: da svakako, prioritet je! Ali prije toga želimo upitati zagovarače prioriteta šta su to oni uradili na polju islamske misli da bi bili alternativa vehabijskoj opciji; šta su učinili na polju obrazovanja i edukacije masa koje niti idu u džamiju niti šalju djecu na vjersku pouku; da li su oni sami uopće izučavali islamske tradicionalne znanosti pred njihovim eminentnim znalcima i šta to oni mogu ponuditi javnosti osim filozofiranja i razmetanja frazama i retorikom?

S druge strane, kada neki fudbaler, muzičar ili slikar na radiju ili televiziji govori o svome životu ili kada neki sportski komentator iznosi svoje viđenje o nekoj davnoj utakmici iz osamdesetih, niko ga ne pita da li je to prioritet bošnjačkog naroda. Međutim, kada neko želi da piše i probudi pažnju za nekom od tema iz islama koja je davno ugašena, zanemarena, ili kojoj se pak ne posvećuje pažnja koja bi se trebala i morala posvetiti, najednom se bude pobornici prioriteta i više nego iko dižu svoj glas, iako su i sami laici kada su određene teme u pitanju. Ali kada je riječ o bavljenju sporednim stvarima, prednjače bez konkurenata.

Da li to isto pitaju vehabije kada štampaju knjige koje raspiruju mržnju i nepodnošljivost među muslimanima, ili ta pitanja naviru iz samoljublja i nemogućnosti da se daju adekvatni odgovori na prisutnu problematiku, ili pak dolaze zbog pomanjakanja samopouzdanja onih koji su pozvani da o tome govore. Jer činjenično je stanje da o ovom i sličnim pitanjima oni prozbore stidljivo tek nakon što ih u tome neki zapadni autor pretekne tamo gdje bi oni sami trebali prednjačiti. Ono što se da primjetiti također, je da ove teme nerado slušaju vjernici slabo upućeni u ovu problematiku; koji je vrlo površno poznaju, ili su nedavno skinuli sa leđa breme vehabizma pa se stoga ne žele time niti bilo čime „opterećivati“. Međutim njihove emocije su nešto što po srijedi treba ostaviti a naučni

pristup nešto drugo. Postoje naime i oni koji pak više vole slušati kada neki sportista ili muzičar zbore o vjeri nego kakav učenjak koji je zapravo jedini pozvan da tumaći vjeru kako to Knjiga i Tradicija naučavaju. S tim da ne treba zaboraviti ni modernu bolest relativnosti koja ubija svaku ćeliju u organizmu, a time i svaku želju i potrebu za mišljenjem i stavom, čak i životom (čemu stanje ljudi na Zapadu najbolje ilustrira tu duhovnu smrt) koja čovjeka čini marionetom kojom se igraju velikosvjetski nametači života, mode, parametara i realnosti. Ali čovjek ostaje čovjekom i ima potrebu za stavom a svaka ideja na kojoj se ustraje vremenom je obasja dan, pa makar nekad i ne bila Bogom data iskonska vrijednost, kao što je to slučaj sa vehabizmom.
Zato kažem: da, u Bosni je prioritet zboriti o vehabijama ili će biti zboreno o našim glavama, kako je otprilike jednom rekao naš ugledni imam u Americi, Senad ef. Agić.

Ono što želimo od braće vehabija – ukoliko neki od njih budu čitali ovu knjigu – jeste da racionalno razmisle o svim stvarima i da ne donose presudu tako brzo, a naročito da se ne zavaravaju činjenicom da su vehabije davale svoje živote za odbranu ove zemlje (čemu često pribjegavaju kada ostanu bez validnih argumenata), jer to nije nikakav argument izuzev ukoliko se smatra da je riječ o ma'sumima (bezgriješnima). Šehida je bilo među svim mezhebima i frakcijama kako u Bosni tako i van nje, a svako potezanje za minuli rat je čista demagogija.
A ako se ipak hvataju za te dane, onda im na razmišljanje ostavljamo riječi onog ko je imao najviše prava, čak i po njihovim parametrima, da progovori o njihovom učešću u Bosni, tj. riječi tadašnjeg predsjednika Predsjedništva Bosne i Hercegovine, rahmetli Alije Izetbegovića, koje je izrekao za intervju nezavisnom časopisu Dani u martu 2002. godine:

((DANI: Kakav je odnos koristi i štete učinjene Bosni i Hercegovini dolaskom osoba iz islamskih zemalja?

IZETBEGOVIĆ: Više je štete nego koristi.

DANI: Pretpostavljam da se ne slažete sa ocjenama po kojima ste podržavali njihov dolazak i kasniju legalizaciju njihovog boravka i ostanka u cilju reislamizacije Bošnjaka?

IZETBEGOVIĆ: Nisam podržavao njihov dolazak, tolerirao jesam. Dolazak nepoznatih ljudi, njih 100, 200 ili tri stotine, mogao je nositi samo rizik. Nama nisu bili potrebni stranci jer smo imali 200 hiljada naših mladića, čije smo namjere, porijeklo i

imena znali. Još u svom govoru na Samitu islamskih zemalja u Senegalu, u januaru 1993, rekao sam: ne šaljite nam ljude, mi ljudi imamo, šaljite nam oružje. Ali to je bila poruka na pogrešnu adresu jer vlade ih nisu ni slale. Dolazili su na vlastitu inicijativu ili kao pripadnici nekih organizacija. A što se tiče ovoga što vi nazivate reislamizacijom Bošnjaka, radilo se o vjerskoj obnovi. Bio sam sretan zbog toga, ali porijeklo te pojave je domaće, ne strano, i to je opet ono što zovemo "bosanski islam", ne vehabijski ili talibanski. Uostalom, reislamizacija, kako je vi zovete, u punom je jeku 1990. i 1991. godine, a stranci su došli kasnije. Stranci nemaju nikakve veze s tim kao masovnim fenomenom. Bila je to izravna reakcija na represiju vjere koja je trajala skoro pola vijeka.)) [1]

U čemu se ogleda opasnost širenja vehabizma po Bosnu?

Vehabizam je u Bosni od svoga dolaska do danas prošao kroz više faza; od osude i zabrane (među masama) do konačne legalizacije koju danas uživa. O tome da li je ko odgovoran za to nećemo ovdje govoriti, ali ćemo zato skrenuti pažnju na njegovu opasnost po islam u Bosni.
Nema sumnje da su muslimani u Bosni u proteklom ratu dokazali po ko zna koji put svoju tolernaciju, umjerenost i pravičnost. Ova tri obilježja su po našem mišljenju glavni faktori muslimanskog opstanka na ovim prostorima uz Božiju volju, te im se nije dogodila sudbina braće iz Andelusa.

Ukoliko bi posmatrali vehabije kroz ova tri faktora ili vrline, bez sumnje bi došli do rezultata da ih nijedna od njih ne krasi. Njihov ekstremizam negira njihovu umjerenost, njihova nepodnošljivost spram drugih, čak (i naročito) spram muslimana koji drugačije misle, negira njihovu toleranciju. Dovoljan nam je samo primjer šta rade vehabije ovih dana u Iraku, gdje podmeću eksploziv u džamije i oko drugih objekata njihove braće u islamu, šija. (Iako vehabije kada im se pruži prilika isto tako svirepo postupaju i sa sunijama kao što je poznato iz historije nastanka pokreta Muhammeda ibn Abdul-Vehaba.)
Ukoliko ovome još dodamo klošarstvo kao vehabijsku pratilju, bit će nam jasno otkuda dolazi opasnost nastranih tumačenja.

Šta podrazumijevamo pod klošarstvom?

Pod ovim pojmom podrazumijevamo osobinu vehabijske populacije koja uglavnom dolazi iz sredina koje prije dodira sa vehabizmom nisu imale jačeg (ili nikakvog) kontakta kako sa islamom, tako i sa finim ponašanjem.

---

[1] Intervju vodio Senad Pećanin, Dani br. 246, 01. mart 2002. (Intervju *Caco je i heroj i zločinac*).

Tu ne bi bilo nikakve smetnje da je vehabizam kojim slučajem preodgojio ove ljude i napravio od njih uzorne građane od kojih niko ne bi trebao strahovati (barem ne vjernici muslimani) i time savio dosije prošlosti bacivši ga u nepovrat i učinivši tako uslugu ovom društvu u kom bi navedeni bili adaptirani u pozitivnom smislu. Međutim, vehabizam kao doktrina nije u stanju da tako nešto ponudi. Najviše što može jeste da promijeni motive postupaka, dok oni u suštini ostaju isti u svojoj slici i formi, te nakon što su bili individualni, anarhični i bez jasnog cilja, prelaze u organizovane i ideološki motivirane.
Vehabije to čak tumače hadisom: „Najbolji prije islama su najbolji u islamu". Međutim, riječ u hadisu „*hijarukum*" (najbolji), ni u kom slučaju ne može značiti „*ešrarukum*" (najgori), jer hadis ovdje govori o ljudima sa plemenitim svojstvima koji svojim ulaskom u islam zadržavaju ta plemenita svojstva, a ne o osobama koje su najgore oličenje neislamskog društva da su oni najbolje oličenje islamskog drustva jer bi onda riječ „*hijarukum fil-islami*" (najbolji su u islamu) značila da islam podstiče na ta loša svojstva i djela prije islama.
A riječ *najbolji* jezički gledano ne može značiti *najgori,* nego znači najodabraniji od vas, što se u arapskom ne može zamisliti osim u plemenitosti i dobroti.

Ovo nas navodi na pravilo koje nije općenito ali donekle ima smisla i koje bi ovdje moglo da glasi: najgori prije islama – najgori u islamu (ešrarukum fil-džahilijjeti ešrarukum fil-islami). A to je upravo slika i prilika većine vehabija. Tako primjera radi, famozni vehabijski terorista Abu Mus'ab Ez-Zerkawi, koji ubija vjernike muslimane u Iraku bio je – kako sam lično upoznat u njegovom rodnom gradu i mahali – jedan od najproblematičnijih ljudi u svojoj zajednici. A zatim je postao vehabija što će rezultirati da se njegova problematika samo proširi i zadobije šire obime (ista slika različiti motivi).
Kod nas također: većina tih vehabija se i dalje hvale "podvizima" iz perioda prije vehabizma kojeg dogmatski definišu i smatraju za *vrijeme džahilijeta*. Oni time zapravo ne shvataju monstruoznost svojih postupaka u nekim ranijim periodima, nego vrhunac onoga što mogu oblikovati jeste da im je u tom periodu nedostajao namaz kao stub islama, da su nisu imali brade, te da su pušili i slušali muziku. Sve ostale odgojne i duhovne strane islama kako nisu postojale tada, tako ne postoje ni danas, i kako arapska mudrost kaže: *fakidu šej'in la ju'tihi* (onaj ko nešto ne posjeduje ne može ga ni dati).Vehabizam ne posjeduje moralnu i odgojnu strukturu koja bi

oni koji ga konzumiraju okitila istinskim vrlinama što ih dini-islam nosi u svom nauku, i koje ne podliježu ni vremenu ni prostoru.

I još riječ-dvije o nazivu *vehabije*:

Vehabije će sigurno reći, kao i uvijek: **Mi nismo vehabije, mi slijedimo Kur'an i sunnet**, to je potvora na nas. Bez sumnje, njihova rečenica da oni slijede samo Kur'an i sunnet – a time se razlikuju od ostalih muslimana, upućuje na činjenicu da oni vjeruju kako drugi muslimani slijede nešto drugo.[2] Međutim, da ne bi bilo zabune, mi ćemo im ipak ovdje citirati riječi nekolicine njihovih velikana, iz njihovih izvora, kako bi im bilo jasno da su oni ipak vehabije, svidjelo im se to ili ne.

Ovdje prije svega treba naglasiti da ime *vehabije* ne mora značiti nešto ružno jer svakom mezhebu/pravacu koji počiva na ispravnim argumentima samo ime, ukoliko je novo, neće nauditi. Međutim, vehabije tvrde da bi ih trebalo u tom slučaju zvati muhammedijama, jer se osnivač zvao Muhammed, što je čista demagogija i džehl s njihove strane, jer veliki broj mezheba nosi ime po djedovima i očevima a ne po samom osnivaču kao što je slučaj npr. sa hanbelijskim mezhebom po osnivaču Ahmedu ibn Hanbelu. Stoga ne razumijemo zašto im smeta ovaj naziv.

Od vehabijske uleme koja je koristila za mezheb ovaj naziv je Sulejman ibn Sehman, a prije njega Muhammed ibn Abdullatif (pogledaj *Dureru senijje* 8/433).

Tako npr. saudijski muftija Abdul Aziz Ali Šejh u svojoj hutbi hadžijama 2003. godine koju je prenio arapski časopis Al-Watan, čiji je glavni i odgovorni urednik Muhamed Abdul-Kadir el-Džasim, koji se štampa u Kuvajtu, u broju izdatom 11.2.2003., veli:

«الوهابية» صححت مفاهيم الشريعة.. ولا علاقة لها بالإرهاب

„Vehabije su korigovale principe šerijata i oni nemaju nikakve veze sa terorizmom“.

U knjizi *Šejh Muhammed ibn Abdul Vehab akidetuhu es-selefijje we da'vetuhu el-islamijje* autora Ahmed ibn Hadžer Alul Bewtami (jedan od vehabijskih poznatih daija i kadija u Kataru), a kojoj je recenziju napisao Abdul Aziz Abdullah bin Baz stoji: فلما التقى بالوهابيين في مكة „Pa kada se sastao sa vehabijama u Meki“ (str. 105., drugo izdanje 1393. hidžretske, štampala firma *Metabiul džezire*).

---

[2] Samo ne znamo šta je to drugo i kako to da četrnaest vijekova niko nije primijetio sve dok nisu došle vehabije.

Ono što potvrđuje ovaj naziv jesu i riječi poznatog vehabijskog šejha čije su knjižice besplatno dijeljene Bosnom u ratu i poslije rata, Muhammeda bin Džemil Zejnu, vehabijskog muderisa u Mekki, u njegovoj knjizi *Šemail Muhamedije* na str. 67. gdje se diči imenom vehabije i veli:

الوهابي نسبة إلى الوهاب وهو اسم من أسماء الله

„Vehabija po imenu el-Wehhab koje je od Allahovih imena“.
(Tačnije, po Muhammedu ibn Abdul Vehabu obnovitelju haševitske misli.)

Muhammed Halil Herras, jedan od poznatih vehabijskih velikana, autor je knjige *El-Hareketul-Vehabije* – Vehabijski pokret, u kojoj brani stavove vehabizma i naziva ih vehabijskom da'vom (pogledaj str. 37., izdanje *Darul kitabil arabi).*

Ovo bi bio samo mali dio onoga što potvrduje autentičnost naziva vehabije i da nije bojazni da ćemo otegnuti, mogli bismo navesti toliko primjera da može stati u zasebnu knjigu.
Besmisleno je to što neki vehabijski velikani danas nagiraju ovo ime na čelu sa Salihom bin Fevzanom, koji zagovara da se u ovom nazivu krije zavjera, te da je naziv došao sa dobrom namjerom, glasio bi *muhammedijje*, iako on sam naziva vehabijski džihadski pokret *sururije* po Muhammedu ibn *Sururu* ibn Najifu, a ne naziva ih muhammedije kao ni hanbelije ahmedije, niti šafije muhammedije po Muhamedu ibn Idrisu ibn Abbasu ibn Osmanu ibn Šafiji. A to sve potvrđuje da kod vehabija nema pravičnosti i jedinstvenih parametara te da se njihova vjera gradi na prohtjevima i pristrasnosti.

Šta je mjerilo istine?

I prije nego završimo uvodnu riječ, želimo napomenuti da mnoge zbunjuje to što vehabije danas vode glavnu riječ u dva časna harema. Zato je potrebno da znamo da je istina, poslije koje nema ništa drugo do laž, da su vehabije krvavo zauzele ova dva časna mjesta o čemu se opširnije može pročitati u knjigama historije. Tako npr. naš Muvekkit piše:

Ima neko vrijeme kako su se pojavile bune u najodabranijim gradovima i krajevima, tamo gdje se nalaze dva najčasnija harema Mekke i Medine. Grupa vehabija-haridžija, koji su digli na bunu arapska plemena, te godine potpuno su uklonjeni iz tih zemalja, pa su ti krajevi koji služe na ponos i to; časna Mekka, svijetla Medina i divna Džida, Taif i ostala mjesta očišćeni od haridžijske pogani... Navedena grupa s namjerom da

zatvori put na hadž, i da hadžije spriječi da posjete Kabu, sve je usputne tvrđave i krajeve rušila.[3] *Srušili su Časno vrelo (Burke muazame), a i sve ostale izvore koji su se nalazili na usputnim konacima. Zbog toga je sada put na hodočašće otvoren i očišćen, a popravljeni su i svi bunarevi koji su potrebni. Tim povodom da bi se obavjestili muslimani, izdan je ferman od konca džumadel-ahira 1228. godine (21 - 29. VI 1813.) , a u Bosnu je prispio 19. ševala (24. XII 1813.)... Pošto su oba časna mjesta očišćena od saudijske haridžijske pogani, kako je to gore izloženo...* (Povijest Bosne, Salih Hadži Sidki Hadžihuseinović Muvekkit, 2/813-814.)

Tako su se kroz dugu historiju od 1400 godina smjenjivali imami harema različitih mezheba dok je vehabijska uprava nad njima stara svega 80 godina i prije koje nisu imali nikakvog udjela, kako u dva časna harema, tako i ostatku vjerskoga života muslimana.

Bolno je kada se čujemo naše hadžije koje su se vratile sa hadža kako veseli zbore o mermeru i pločniku, a ni sami ne znaju koliko se kulturnih i vjerskih znamenja srušilo i oskrnavilo u dva časna harema i oko njih i da nije ostalo ništa od znamenja osim dva harema, kako vele neki ugledni stanovnici Mekke.

Tako su npr. srušili kabur Amine bint Vehb, majke Božijeg miljenika Muhammeda s.a.v.s., tako što su ga polili benzinom pa zapalili *ve la havle ve la kuvvete illa billah*, a da su ga makar ostavili pedalj kao kamen oko čega nema razilaženja. Srušili su kuću Hatidže r.a., mjesto gdje je Allah dž.š. prve riječi objave spuštao Poslaniku s.a.v.s., i na njenom mjestu sagradili klozete i nužnike. Zatim su razorili bostan časnog ashaba Selmana Farisije u kojem je bila palma koju je Poslanik s.a.v.s. zasadio svojom rukom. Zatim su srušili plemenito mjesto gdje se rodio Poslanik s.a.v.s. i pretvorili ga u stočnu pijacu koju su kasnije neki dobri ljudi uspjeli kupiti i pretvoriti u biblioteku, a to je danas biblioteka časne Mekke. Mjesto je i poslije toga gledano sa prezirom i ciljem da se sruši, što su javno pokušali da urade tražeći pomoć od vlasti uz odobrenje komiteta za fetve prije nekoliko godina, o čemu postoji i tonski zapis.[4]

---

[3] Nedavno su vehabije srušile i posljednju tvrđavu u Mekki iz osmanskog perioda zbog čega je Turska te godine reagovala, a na zaprepaštenje islamskog svijeta vehabije su reagovale tako što su plasirale među svoje sljedbenike glasine da su tobože Turci iz Stambola pored toliko tvrđava dolazili u Mekku da širk čine pored neke tvrđave, a ne da zijarete časnu Kabu i harem!

[4] Možda zvuči nevjerovatno ali to je činjenica koju poznaju stanovnici Mekke i Medine kao i one osobe koje su davno išle na hadž.

Dozvolili su, zatim, Mukbilu el-Hadiju, poznatom vehabijskom ekstremu da na kraju svog studiranja priloži diplomski rad na temu „problematike“ kubbeta nad Poslanikovim s.a.w.s. mezarom gdje je javno pozvao na ekshumaciju tijela Poslanika s.a.w.s. iz njegovog mesdžida i rušenje kubbeta nad kaburom smatrajući Poslanikov s.a.v.s. boravak tu i kubbe velikim novotarijama.[5] Srušene su i mnoge biblioteke iz osmanskog perioda sa vrijednim rukopisima, tako da možemo reći da u Medini od kulturnih i vjerskih znamenja nije ostalo ništa više od Poslanikove s.a.v.s. džamije na čijim zidovima prilikom renoviranja svake godine izbrišu po koji stih iz poznatog mevluda Burde od Busajrija, kao što nastoje stihove tevesula iz poznate predaje Utbija da izbrišu sa časnih prozora mezara. Kako su krenuli, pitamo se šta će narednim pokoljenjima ostaviti![6]

I tako u nedogled, a da ne govorimo o uskraćivanju prava ulemi četiri mezheba koja je prije dolaska vehabija imala svoje halke predavanja i naučne kružoke u časnim haremima, od kojih su neki tu tradiciju održavali dvadeset godina uzastopno, kao šejh Muhammed bin Alevi el-Maliki, Abdurrahman el-Džuheni eš-Šafi'i, Abdullah Seid El-lehdži, a prije njih eminentni znalac šejh Ismail Osman Ez-zejn kojem su prouzrokovali velike pritiske u privatnom životu, a Allah im je sudac, u to sumnje nema.

I šta vise reći o mezhebu u čijim se knjigama akaida bilježe predaje poput ove: „Kada je Allah htio da stvori Sebe, stvorio je konja, a zatim ga potjerao dok se nije oznojio, te je sebe stvorio od tog znoja“. [7]

I o mezhebu gdje se nasilnik Jezid sin Muavijin, najveći tiranin u historiji islama, ubica Poslanikovog unuka Husejna r.a., smatra jednim od pravovjernih vladara (imama) spomenutih još u Tevratu. A oko Alije r.a., poslanikovog zeta, amidžića, miljenika, muža njegove kćerke i oca Hasana i Husejna, postoji podjela kako to naučava Ibn tejmije u *Medžmual-fetawa*

---

[5] Sjećam se riječi nekih vehabija u ratu kako sa podsmijehom vele da Srbi čine islamom naređena djela jer ruše turbeta i kubeta po Bosni a time suzbijaju novotarije.

[6] Saudijsku vladu i vehabijsku ulemu nažalost više je zabrinuo kip Bude nego islamska znamenja koja svojim rukama ruše, tako da su nakon rušenja kipa brzo reagovali. Tom prilikom su islamske zajednice u SAD pozvale Saudijsku vladu da spriječi fanatike u daljnjem rušenju islamskih svetinja na časnim mjestima, a dokument tog poziva ćemo objaviti u narednim izdanjima o vehabizmu.

[7] Vehabijama bi na njihovoj mitologiji pozavidjeli i stari Grci! Detaljnije na stranicama knjige.

8/238.[8] Šta reći sa stanovišta islama o onima koji ne vole Poslanikovu s.a.v.s. časnu porodicu iako formalno naučavaju da je vole, a da je tako sigurno ne bi zaobilazili svaki naslov koji govori o njima bojeći se tobože nekakvog ši'izma, kao što je slučaj kod nas sa vehabijskim prevodom skraćene verzije *Rijadu Salihina* od imama Nevevija gdje su izostavljeni hadisi i cijelo poglavlje koje govori o Ehlul-bejtu i ljubavi prema Ehlul-bejtu .

Mezheb čiji „bezgrešni“ imam muftija Ibn Tejmije daje smrtnu presudu za sitnice i sporedne stvari kao za izgovaranje nijeta naglas prilikom stupanja u namazu, dovoljno govori o sebi.[9]

Svako učenje se pozna po svojim plodovima, grožđe rađa samo na vinovoj lozi, nikada na trnju, a plodovi ovog mezheba bez dvojbe su trnoviti, ali to je već duža priča, zapravo klupko koje se počinje odmotavati ovom knjigom.

---

[8] Od nesnošljivog bulažnjenja ovog „bezgrešnog“ imama, jednog u nizu stotina bezgrešnih svetaca u vehabizmu (kod šija ih ima samo dvanaest), jeste i njegov komentar na Poslanikove s.a.v.s. riječi Muaviji: „Allah mu nezasitio stomak“ (Bilježi Muslim), da je riječ o pohvali i dovi za dobro, a da Poslanikove s.a.v.s. riječi Aliji r.a. koje su mutevatir: „Čiji sam ja bio zapovjednik (*mevla*) – Alija mu je zapovjednik“, ne označavaju nikakvu posebnost ni privilegiju Aliji r.a. (*Medžmual-fetava* 4/417). Hafiz Ibn Hadžer kaže u svome djelu *Lisanul-mizan* kod biografije Jusufa ibn Mutahera el-Hillija govoreći o Ibn Tejmiji: „Vidio sam u tom djelu da dosta pretjeruje u odbacivanju ispravnih hadisa... A koliko su ga samo pretjerivanja da odgovori rafidiji dovela do toga da ponekad omalovažava Aliju r.a.“ – Orig:

ذلك وجدته كثير التحامل إلى الغاية في رد الأحاديث التي يوردها بن المطهر وان كان معظم لكن من الموضوعات والواهيات لكنه رد في رده كثيرا من الأحاديث الجياد ... وكم من مبالغة لتوهين علي رضي الله عنه كلام الرافضي ادته أحيانا إلى تنقيص

[9] Pogledaj prvu stranicu prvog toma Ibn Tejmijinog djela *El-Fetaval-kubr*a koje je štampano u pet tomova. Ovo djelo se smatra zasigurno njegovim i osnova je djelu *Medžmual-fetava* štampanog u preko 30 tomova oko kojeg postoje određene diskusije. Na prvoj stranici navedenog djela (*El-fetaval-kubra*, Velike fetve!) stoji da je upitan Šejhul-islam Ibn Tejmije o onome ko čini nijet riječima naglas i smatra to obavezom, kakav je njegov propis; na to je on odgovorio nakon pojašnjenja da je to novotarija i da to niko nije radio niti rekao da se radi i da su svi složni, kako to već kod njega ide itd: (يستتاب أو يقتل *Justetab ew juktel* – Tražit će se od njega da se pokaje ili će se ubiti!). Naše subjektivno mišljenje na koje nikoga ne primoravamo, poznajući metode, podvale i zaobilaženja kojima se ovaj čovjek služi konstantno, jeste da je autor pitanja, kao i odgovara, sam Ibn Tejmije. Ovo mišljenje sa nama djeli i autor knjige koja je pred vama, čovjek alim koji već dvadeset godina studira metodologiju ovog čovjeka i poznaje metode kojima se Ibn Tejmije koristi kada želi da plasira neku ideju ili utemelji neko pravilo.

Potresna slika ubijene iračke majke sa mrtvom bebom u naručju od eksplozije koju postaviše vehabije zahtijeva od tebe brate stav u ovom vremenu i ovoj zemlji.
We sallallahu ala sejjidina Muhammedin we 'ala alihi ve sellem.

Predgovor

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, neka je salavat i selam na našeg uglednika Muhammeda i na njegovu čistu i dobru porodicu, a Allahovo zadovoljstvo na njegove bogobojazne i časne drugove.

Ovo je knjiga koja je napisana s ciljem definisanja selefijsko-vehabijske ideologije i njenih glavnih temelja, vjerovanja/akide i principa koju njeni pobornici danas šire na istoku i zapadu. Uz to ćemo se dotaći i osnova ove ideologije i njenih korijena, kako je nastala i odakle je uzeta. Ukazat ćemo na njene najveće predvodnike i agitatore prije i danas. Od Allaha Uzvišenog tražim, i Njegovim Mu se dragim, izabranim poslanikom usrdno molim, da ovo naše djelo učini iskrenim radi Njegovog plemenitog lica, a samo On pomoć i uputu daje.
Prije nego li se upustimo u detaljnije pojašnjenje, načinit ćemo kratak predgovor kao uvod u tematiku. Ovaj predgovor sadrži sljedeća poglavlja:
- islamska vjera je vjera mira i milosti;
- pet islamskih stubova/šartova;
- objašnjenje sedam islamskih pravaca koji su danas u praksi prisutni i kroz koje muslimani obožavaju Allaha džellešanuhu, a to su: hanefijski pravac/mezheb, malikijski, šafijski, hanbelijski, imamijski, ibadijski i zejdijski mezheb;
- pojašnjenje islamskih znanosti i truda prijašnje uleme, te da isti nije dozvoljeno negirati, nego je obavezno štovati ulemu i njihov trud;
- širenje islama u mnogim predjelima ljubavlju iskazanom sufijskim pravcima.

Islamska vjera je vjera mira i milosti

Kur'an časni kaže da je poslanik islama, naš uglednik Muhammed, neka je na njega i njegovu porodicu spas i mir, poslan od Allaha Uzvišenog da bude milost ljudima i svjetovima i da ih Allah njime izvede iz tmine na svjetlo. Ovo je vjerovanje svih muslimana. Allah kaže: „I tebe smo svjetovima poslali samo kao izraz milosti“ (*El-Enbija'*, 107.).
Izvori šerijata, Kur'an i vjerodostojni Sunnet, učinili su obaveznim samilost, bliskost, ljubav i saosjećanje među ljudima. Naređeno je dobročinstvo prema siromasima – tako je propisan zekat; naređeno je i

potvrđeno milosrđe i sadaka, te dobrovoljno izdvajanje imetka za potrebe siromašnih i bijednih i onih kojima je to potrebno. Ista je stvar sa dobročinstvom prema komšiji bez obzira koje vjere bio. Naređene su i lijepe riječi i lijep govor u obraćanju drugima, širenje selama između jedinki društva radi širenja ljubavi i solidarnosti među ljudima. Propisane su kazne za zločince, ubice, kradljivce, nasilnike, a njihovo svjedočenje je učinjeno nevalidnim. Izvori šerijata su učinili obaveznim održavanje rodbinskih veza, dobročinstvo u njima, prijatno lice i osmijeh, moral i lijepe riječi. Lijepu riječ čak se tretira kao milostinja, i druge poznate stvari.

Tako musliman mora biti čovjek najuzvišenijeg morala, koji se prema ljudima odnosi s blagošću i tolerancijom, izvorom vrlina, dobrotom, blagošću i skomnošću.

A vrijednost lijepog morala je itekako poznata u vjeri i to je ono čime svaki musliman mora da se okiti; to je ono čime je Allah Uzvišeni pohvalio svoga izabranika – Muhammeda, neka je na njega i njegovu porodicu salavat i selam: „I ćudi svojom ti si uzoriti“ (El-Kalem, 4.). Naš učitelj Poslanik a.s. je rekao: „Ono što će ljude najviše uvoditi u Džennet su bogobojaznost i lijep moral.“[10] I kazao je još: „Poslan sam da upotpunim moralne vrline.“[11]

Poslanik, neka je na njega i na njegovu porodicu najpotpuniji salavat i najljepši selam, bio je krajnje skroman i ponizan, i od Allaha je stalno molio da ga ukrasi lijepim moralom i uzvišenom etikom; tako je govorio u svojoj dovi: „Allahu, uljepšaj moju vanjštinu i moj moral“[12], i govorio bi: „Allahu, sakloni me prezrenog morala“[13], te mu se Allah odazvao shodno svojim riječima „Zamolite Me, Ja ću odazvati se!“ (Gafir, 60.). Objavio mu je Kur'an i odgojio ga njime, te je njegov moral bio – Kur'an.

Rekao je Seid b. Hišam: „Ušao sam kod Aiše, Allah njome bio zadovoljan, pa sam je upitao o Poslanikovom a.s. moralu, a ona mi kaza: „A zar ne čitaš Kur'an?!“, rekoh: „Svakako“, a ona onda reče: „Moral Poslanika s.a.w.s. je bio Kur'an“.

A Allah ga je odgojio Kur'anom riječima poput: „Praštanja drži se, zapovjedaj dobročinstvo i pagana kloni se!“ (El-E'araf, 199.), i riječima: „Allah pravednost naređuje, dobročinstvo, te da se bližnji daruje“ (En-Nahl, 90.); „Ali ipak oprosti im i ne srdi se, jer Allah voli dobročinitelje“ (El-Maide, 13); „Na zlo uzvrati onim što bolje je, pa će neprijateljstvo

---

[10] Prenosi Tirmizi u *Sunenu* (4/363) i vjerodostojan je.

[11] Prenosi Buharija u *El-Edebul-mufredu* (274) i vjerodostojan je.

[12] Prenosi Ibn Hibban u *Sahihu* (3/239).

[13] Prenosi Tirmizi (5/575) i Ibn Hibban u *Sahihu* (3/240) i vjerodostojan je.

između tebe i njega preobratiti se tako da ćeš imati prijatelja draga u njemu“ (Fussilet, 34.); „Koji bijes zatomljuju i praštaju ljudima“ (Ali 'Imran, 134.).

To je moral islama i njegova etika koja pokazuje da je ova vjera – vjera mira, samilosti, ljubavi i blagosti.

Pet Islamskih stubova/šartova

Poslanik, neka je na njega mir i spas, je rekao: „Islam je da svjedočiš da nema Boga sem Allaha, i da je Muhammed Allahov poslanik, neka je na njega salavat i selam, i da obavljaš namaz, daješ zekat, postiš Ramazan, te da obaviš hadž ako mogneš otići.“ Hadis prenosi Muslim u *Sahihu* (8) ovim izrazom, dok izraz koji bilježi Buharija u svome *Sahihu* (50) glasi: „Islam je da obožavaš Allaha i ništa mu ne pridružuješ, i da obavljaš namaz...“

Iz ovoga hadisa ulema kaže da su stubovi/šartovi islama:

Prvi stub: *svjedočenje da nema boga sem Allaha, i da je Muhammed Allahov poslanik.*
To podrazumijeva da čovjek obožava Allaha i da mu ništa ravnim ne čini, te da vjeruje u sve što je došlo od Allaha dž.š. u časnom Kur'anu i ono što se tačno prenijelo od poslanika Muhammeda s.a.w.s. u njegovom vjerodostojnom sunnetu/Praksi.
U to spada vjerovanje u Allahovu egzistenciju, te da mu ništa nije slično od Njegovih stvorenja i da je On nepodložan vremenu i prostoru (dakle transcendentalan), da Ga ne obuhvata prostor niti Ga sadržava vrijeme. On je Prvi, praiskonski/davni i bespočetni. On je postojao i nije bilo ničeg mimo Njega i on je Vječni, nema završetka, Živi i Budni, nema isčeznuća niti smrti. On nema potrebe za Svojim stvorenjima, Sveznajući, Onaj koji čuje i vidi, Mudri, Milostivi, Moćni, Onaj koji što želi – biva.
Značenje šehadeta (svjedočenja) obuhvata vjerovanje u meleke, vjerovjesnike i poslanike, objavljene knjige, Sudnji dan, proživljenje, Džennet i Džehennem, obračun, kaznu i nagradu.
Tu su i druge stvari koje su spomenute u djelima akaida i tevhida.

Drugi stub: *namaz.*
Namaz je jedan od najbitnijih stubova islama nakon vjerovanja u značenje šehadeta. Namaza ima pet u svakom danu i noći: „Klanjaj namaze od kada sunce s polovine neba krene pa do mrkle noći» (el-Isra', 78.).
To je veza između roba i njegovog Gospodara, budući da se u namazu očitava skrušenost, molitva i poniznost sedždom i rukom Gospodaru svjetova i Tvorcu svega. U namazu čovjek zaziva svoj ropski položaj u odnosu na svog Tvorca i vlasnika ovog i onog svijeta.

Treći stub: *zekat.*
To je izdvajanje dijela imetka bogatih radi davanja siromašnim i to bez protivusluge siromaha naspram bogatih. To je davanje i udjeljivanje koje je obaveza bogatom.
Ovaj princip dovodi do toga da zavlada solidarnost između jedinki društva i da se podmiri potreba siromašnog, te da se on ne izgubi u društvu.
Uzvišeni kaže: „U njihovim imecima je određen dio za onoga ko prosi i za onoga koji ne prosi“, a Poslanik, neka je na njega i na njegovu porodicu selam i spas, rekao je Muazu kada ga je poslao u Jemen: „Nauči ih da im je Allah propisao milostinju koja se uzima iz imetaka bogatih i daje siromašnim“. Hadis prenosi Buharija u *Sahihu* (1395).

Četvrti stub: *post mjeseca Ramazana.*
Allah je obavezao muslimana da posti mjesec Ramazan, a to je da ostavi hranu, jelo i spolni odnos svakog dana od zore do zalaska sunca da bi se tako navikao na strpljivost i blagost, te da bi iskorijenio zlo koje posjeduje u samom sebi i udaljio ga od sebe, a navikao se na dobro.
Postaču je naređeno da kada ga neko napadne ili uvrijedi, kaže: „Allahu moj, ja postim“, da bi na taj način navikao svoju dušu da na zlo ne uzvraća zlom, nego da uzvrati blagošću, oprostom i tolerancijom. Nema srdžbe osim kada se krše propisi Allaha Uzvišenog.

Peti stub: *hadž.*
To je putovanje s ciljem posjete časne Kabe koja je kuća počašćena nazivom „Allahova“ u Mekki, radi obavljanja određenih obreda kao što su stajanje na Arefatu, bacanje kamenčića, obilaženje (tawaf) oko Kabe, trčanje između Safe i Merwe i dr.

Sedam Islamskih mezheba

Islamski mezhebi (pravci) su pravne škole koje su nastale radi razumijevanja tekstova Kur'ana i sunneta na temeljima iz arapskog jezika i tekstova iz Časnog Kur'ana i uzorite poslaničke Prakse (Sunneta).
Poznatih islamskih mezheba koji danas[14] imaju svoje sljedbenike je sedam:

Prvi[15]: Zejdijski mezheb
To je akaidski i fikhski mezheb koji je obuhvatio većinu uleme Alul-bejta (potomaka poslanikove porodice), neka je na njih selam. Njegov osnivatelj je imam Zejd b. (čita se ibn ili bin=sin) Ali Zejnul-abidin sin Husejna, prvaka stanovnika Dženneta, b. Ali b. Ebu-Talib. Umro je 94. po H.
Njegov mezheb je danas raširen u predjelima Jemena.

Drugi: Hanefijski mezheb
To je fikhski mezheb koji je osnovao imam Ebu Hanife Nu'man b. Sabit el-Kufi, Allah mu se smilovao. Ebu Hanife je rođen 80., a umro 150. po H. Njegov mezheb je najrašireniji mezheb brojem sljedbenika, a većina ih je u Pakistanu, Indiji i okolnim predjelima, također u Turskoj, zemljama Balkana i dr.
Imam Ebu Hanife je bio jedan od pomagača Alul-bejta.[16]

Treći: Malikijski mezheb
To je fikhski mezheb koji je osnovao imam Malik b. Enes el-Medeni (umro 179. po H.). Kolijevka ovog mezheba je bila Medina, neka je na njenog Počivaoca najljepši salavat i selam, da bi se zatim proširio u Egiptu, Africi i Endelusu. Danas je većina muslimana u africi ovog mezheba.

Četvrti: Šafijski mezheb

---

[14] Mezheba je tokom historije bilo i više ali su se do danas ugasili svi osim ovih nabrojanih. Naravno, govorimo o islamskim pravcima, ne dotičući se sekti.
[15] Mezhebi su poredani hronološki.
[16] Ovo itekako ide u prilog našem Imamul-a'zamu, velikanu ehlu-sunneta, i ponos je i njemu i sljedbenicima njegovog mezheba. Međutim, ova činjenica je bitna za neka od narednih poglavlja i u njoj se krije odgovor na neka pitanja sa kojim će se čitalac susresti u knjizi, ili se možda već imao prilike susresti i ranije. Za više o ovoj temi pogledaj traktat „Politički stavovi Ebu-Hanife", autora Omera Spahića.

To je fikhski mezheb čiji je osnivatelj imam Muhammed b. Idris eš-Šafi'i el-Mekki, rođen 150. a umro u Egiptu, 204. po H. Jedan od njegovih učitelja je bio imam Malik.
Većina sljedbenika ovog mezheba danas su u istočnoj Aziji: Indoneziji, Maleziji, Tajlandu, Šrilanki, dijelu Indije, uz zemlje Šama, Iraka, Egipta i dr.

Peti: Hanbelijski mezheb
Fikshski i akaidski mezheb koji je osnovao Ahmed b. Hanbel el-Bagdadi, umro 241. po H., a jedan od njegovih učitelja je imam Šafija.
Ovaj mezheb posjeduje mišljenja koja su nedvojbena u antropomorfizmu i poređenju Allaha sa stvorenjima (*et-tedžsim wet-tešbih*) do te mjere da je jedan od imama ovog mezheba, a to je hafiz Ibnul-Džewzi el-Hanbeli[17], bio prisiljen da odgovori predvodnicima svoga mezheba, te da im predoči nesuvislost antropomorfističke dogme i poređenja Tvorca sa stvorenjima u svojoj knjizi koju je nazvao „Pobijanje kleveta antropomorfizma argumentima transcendentnosti/čistog vjerovanja/čistovjerstva[18]" (دفع شبه التشبيه بأكف التنزيه).
Mišljenja vehabija koji danas sebe nazivaju selefijama su utemeljena na stavovima ovog mezheba, naročito na stavovima Ibn Tejmijje i njegovog učenika Ibn Kajjima, dvojice hanbelija.
Iza sljedbenika ovog mezheba stoje prenagljene smutnje tokom cijele islamske historije.

Šesti: Ši'itski/imamski, ili duodecimalni (*isna-'ašeri*) mezheb
Fikhski i akaidski mezheb, a sljedbenici ovog mezheba slijede dvanaest imama, to nakon Poslanika, neka je na njega salavat i selam, a oni su:
1. imam Ali, Allah njime zadovoljan, rođen 23. prije Hidžre, a umro 40.
2. Hasan b. Ali, rođen 2. a umro 50.
3. Husejn b. Ali, prvak šehida, rođen 3., a umro 61.
4. Ali Zejnul-abidin b. Husejn, rođen 38. a umro 95.
5. Muhammed el-Bakir b. Ali Zejnul-Abidin, rođen 57. a umro 114.
6. Dža'fer es-Sadik b. el-Bakir, rođen 83. a umro 148.
7. Musa el-Kazim b. Džafer es-Sadik, rođen 128. a umro 183.
8. Ali Rida b. Musa el-Kazim, rođen 148. a umro 203.

[17] Umro 597. po H. i to nije Ibn Kajjim el-Džewzijje, učenik Ibn Tejmijje, Ibnul-Džewzi je živio oko 150 godina prije Ibn Kajjima el-Dževzijje.
[18] Smatranje da je Bog slobodan od svakog nesavršenstva, riječnik T. Muftić, str. 1483.

9. Muhammed el-Džewad b. Ali Rida, rođen, 195. a umro 220.
10. Ali el-Hadi b. Muhammed el-Džewad, rođen 212. a umro 254.
11. Hasan el-Askeri b. Ali el-Hadi, rođen 232. a umro 260.
12. Mehdi Muhammed b. Hasan, rođen 256. po Hidžri, i on je Očekivani[19].

Najbitniji principi i temelji ovog mezheba su smatranje Allaha čistim od svake manjkavosti i zakletost na ljubav Alul-bejtu, te njihovo pomaganje (odatle im i naziv: *ši'a*=pomagači) i obaveza slijeđenja spomenutih imama. Također je bitno postojanje autoriteta i vjerskog vrha, različito od anarhije koja je prisutna kod nas, ehlu-sunneta danas.

Sedmi: Ibadijski mezheb
Ovaj mezheb se pripisuje Abdullahu b. Ibadu el-Meka'isiju el-Murriju et-Temimiju i on je veoma star, budući da je spomenuti osnivač savremenik Muavije b. Ebu-Sufjana i živio je do kraja vlasti Abdul-Melika b. Merwana. Učestvovao je u odbrani Mekkanskog harema od Muslima b. Ukbe el-Murrija, namjesnika Jezida b. Muavije. Ibn Ibad je umro u Basri, otprilike 86. po Hidžri, o čemu postoji neslaganje.
Ibadijski mezheb se također pripisuje Džabiru b. Zejdu el-Umaniju, koji je uzimao neposredno od ashaba; bio je učenik kod Abdullaha b. Abbasa. (pogledaj *Historiju* od Taberija 4/438.)
Ibadije su danas rasprostranjene u Omanu, Libiji, Alžiru, Tunisu, a ima ih nešto malo i u Egiptu.

Napomena:
Uzde islamskog učenja su tokom svih prethodnih vijekova bile u rukama vođa i uleme iz ovih mezheba, koji su bili podložni časnom Kur'anu i neprikosnovenom poslaničkom sunnetu; svako shodno svome naporu u uzimanju i interpretaciji uzvišenog Šerijata. Tako sve dok se ne pojaviše vehabije (koje sebe nazivaju selefijama/tradicionalistima) i uložiše sav mogući napor da potru sve mezhebe i koncentrisaše se na plasiranje samo svojih mišljenja i fetvi njihovih šejhova. Taj čin je u suštini rušenje građevine čvrstog islamskog učenja i ideologije koju su sagradili predvodnici islama uz različitosti njihovih mezheba, tokom cijelih četrnaest vijekova.
Oni ciljano uništavaju baštinu ummeta i njegovu ideologiju.

[19] Kako naučava njihov pravac.

Islamske znanosti i napori uleme/učenjaka

Muslimani su kroz prethodne vijekove slijedili ove mezhebe i mase su slijedile briljantne umove među ulemom, koji su pripadali jednom od sedam pomenutih škola i pravaca. Ulema je uložila ogroman trud i dala veliki doprinos u islamskim znanostima i njegovim različitim pravcima, te unijela svu svoju kreativnost u kulturni i znanstveni doprinos koji je dala u različitim poljima, od kojih neke navodimo i ovdje.

1. Ilmul-kelam, a to je nauka o islamskom tevhidu/monoteizmu i akaidu/vjerovanju, gdje nalazimo različite metode u njegovom izlaganju. Tako nalazimo filozofsku metodu u izlaganju koja je na taj način odgovorila i pobila mišljenja filozofa za koja je ulema vidjela da su izašla iz okvira monoteizma i prešla u okvir ateizma, a to su oni koji su falsificirali ideje i ideologiju heretika i materijalista i drugih njima sličnih.
   Neki su pak, koristili metod izlaganja tekstova iz Kur'ana i sunneta, koristeći pri tome um i ne zapostavljajući ga budući da je on osnova Božijeg zaduženja čovjeka (*et-teklif*); njime čovjek razumije i razlikuje istinu od neistine, ispravno od pogrešnog.

2. Fikh: ulema je uložila veliki napor u interpretaciji fikhskih pitanja u obredoslovlju i njegovim raznim poglavljima, u međuljudskim odnosima, u kaznenom pravu, sudstvu, trgovini, bračnim propisima i dr.

3. Tesawuf, koji predstavlja brigu o duši i njenoj čistoći od nemorala i pokuđenih svojstava, te njenom uzdizanju u više duhovne sfere da bi postala čvrsto vezana uz Allaha dž.š. i da bi gledala Njegovim svjetlom i išla Njegovim putem.
   O ovoj svijetloj dimenziji su se brinuli velikani islama, kao: El-Kušejri, El-Gazali, Eš-Šazili, Er-Rifa'i, Eš-Ša'rani, i drugi briljantni umovi. Tako su napisana brojna djela i raširili su se odgajatelji arifi koji su posvetili pažnju izgradnji individue u društvu, odgajanju ljudi i njihovom upoznavanju sa islamskom etikom i moralom koji su došli u Kur'anu Časnom i Čistom sunnetu.

4. Islamska umjetnost: segment kojem su muslimani također posvetili pažnju u izgradnji i arhitekturi, gdje su podizali džamije, dvorce,

kubeta na mezarjima poslanika, grupi ashaba i dobrih ljudi, neka je Allah svima njima zadovoljan.
Te su građevine postale ponosom islamske civilizacije na istoku i zapadu zemlje kojom su vladali muslimani i one predstavljaju čuda arhitekture i dan-danas, naročito u očima Zapada.
Jadno je to što vehabije (selefije) islamskoj umjetnosti ne priznaju nikakvo značenje, te su tako uništili veliki broj turbeta i ostataka islamske arhitekture u zemljama u kojim imaju prodora, naročito u svetim mjestima Hidžaza i dva harema u Mekki i Medini[20].

5. Filozofija i logika: veliki broj znalaca je zablistao u znanostima filozofije i logike; napisali su velika djela i odgovorili u njima njihovim protivnicima. Imamul-Haremejn, el-Gazali i er-Razi samo su neka imena koja su se pokazala i dokazala u ovoj oblasti. Vehabije smatraju da su ove nauke novotarije i zabluda, uprkos tome što njihov predvodnik Ibn Tejmijja ima krajnje duboke i široke rasprave iz njih. Čak se slagao sa filozofima u pojedinim pitanjima koja izlaze iz okvira islama poput stava o bespočetnosti vrste stvorenja[21] i dr. i iako je i sam napisao djelo o zabranjenosti logike.

6. Tolerantnost i solidarnost sa manjinama: muslimani su se od prvih dana pročuli po svojoj toleranciji uzevši od sljedbenika Knjige i medžusija džizju ne uznemirivši ih, nego ih stavivši pod svoju zaštitu i brigu. Tako je bilo od početka islama; Buharija u *Sahihu* (3166) prenosi da je Poslanik, neka je na njega i na njegovu porodicu mir i spas, rekao: „Ko ubije zimiju neće osjetiti miris Dženneta".

---

[20] Tako je sve čemu se naše, i hadžije cijelog svijeta mogu diviti i što mogu ponijeti nazad u svojim uspomenama kad se vrate sa hodočašća: silni mermer u dizajnu 20. i 21. vijeka, i ogromni zapadni hoteli i zgrade u čijoj se gradnji natječu lokalni bogataši. Nije ni čudo da se na taj način hadž uveliko pretvorio u jednu globalnu turističku manifestaciju muslimana.
[21] Detaljnije o tome u nastavku knjige.

Širenje islama u mnogim predjelima ljubavlju iskazanom sufijskim pravcima

Islam se u većini zemalja proširio lijepim odnosom i uzvišenim moralom iskazanim kroz sufijske pravce/tarikate, koji predstavljaju vrhunac islamskog morala i etike. Tako je u Maleziji i Indoneziji u islam ušlo oko sto miliona ljudi bez ikakvog rata, štaviše to se desilo sufijskim pravcima koje su slijedili i nosili stanovnici Jemena i velikani Hadremevta iz Alul-bejta. Kada su stanovnici tih krajeva vidjeli kako se ovi ljudi prema njima odnose i kakav moral nose, ušli su u islam u skupinama.

Islam se također proširio u većini afričkog kontinenta, u Indiji i Cejlonu i Filipinima islamskim misionarstvom i upućivanjem, ophođenjem i lijepim moralom koje su ti narodi doživjeli i poprimili od muslimana.

1. POGLAVLJE

Historija i korijeni vehabija i selefija

Naučni krugovi i islamski mezhebi u cijelom svijetu danas imaju problem usljed vehabijskih ideja i ideja kvazitradicionalista. Srcima iskrenih vjernika bolno je da gledaju kako vehabije šire svoj fesad i nered u islamskoj kulturi i briljantnim islamskim znanostima i također ono što je time rezultiralo u džamijama i univerzitetima. Tu su i neprimjerene, nevjerovatne fetve što ih vehabije plasiraju u svojim lecima, brošurama i knjigama.

Ljudi ih svakodnevno vide kako kritiziraju, napadaju i spletkare, i istovremeno se utrkuju u plasiranju čudnih i ekscentričnih mišljenja. Pored svega toga je i nezaobilazno stvaranje prepirki i svađa, te omalovažavanje velikana ovog ummeta od Alul-bejta, vođa, učenih, dobrih i pobožnih, optuživanja ljudi za mnogoboštvo i herezu, ponižavanja velikih sufija i sljedbenika mezheba, kao i njihovo optuživanje za novotarstvo i nepoznavanje hadisa i lanaca prenosilaca.

Drugi niz ehlu-suneta wel-džemata pak, nijemo posmatra sve ovo bez ikakvog prakičnog djelovanja i nastojanja da se društvo i omladina izbave od obmana ovih kvazitradicionalista.

Stoga je bila moja obaveza, nakon što sam izdao preko osamdeset djela u pobijanju njihovih dogmi i ideja, pitanja i problema, da definišem ovu grupaciju i pojasnim njenu suštinu i njene ideje, te da upozorim učene i misionare, studente i muslimanske mase na bitna pitanja koja se moraju znati u vezi sa vehabijama i kvazitradicionalistima.

Definicija selefija/vehabija

Vehabije ili selefije su u globalu sljedbenici hanbelijskog mezheba (tačnije hanbelija antropomorfista, nasibija[22]). Pa iako se neki od njih razilaze sa

[22] Antropomorfisti su oni koji Allahu pritvrđuju ljudske atribute, prije svega tijelo (ar. *al-džism* = tijelo, otuda *et-tedžsim*=otjelovljavanje) i upoređuju ga sa stvorenjima u nekim elementima (*et-tešbih* = poređenje, poistovjećivanje Allaha sa stvorenjima). Nasibije su sekta koja se zavjetovala na neprijateljstvo Alul-bejtu, i ne priznaju im čast niti

hanbelijskim mezhebom u nekim pitanjima, svi su složni u vjerovanju u antropomorfizam i poređenje Allaha dž.š. sa stvorenjima, i u neprijateljstvu prema Alul-bejtu. Posjeduju nekoliko temeljnih ideja radi realizacije dva spomenuta cilja, kao i tezu o *spašenoj grupi* te da su upravo oni ta grupa mimo drugih. Također, tu su i ekscentrični principi glede novotarija (bidata), širka/mnogoboštva, kaburova, tevesula[23] i drugih poznatih pitanja koja ćemo obraditi analitički i naučno, ako Bog da.

Postoji li razlika između selefija i vehabija, ili su to dva naziva za jedan pojam

Činjenica je da nema razlike između selefija i vehabija i da su to dva naličja jedne kovanice. Svi oni vjeruju u iste dogme i nose iste ideje. Unutar arapskog poluotoka to su vehabije hanbelije, dok se van njega to naziva selefizmom.

Činjenica je da su vahabije nastale od selefija. Muhammed b. Abdulvehab je čovjek koji je prezentirao i pozivao se na ideje Ibn Tejmijje i ideje davnašnjih hanbelija antropomorfista koji su zagovarali selefizam (tradicionalizam). Možda im je bio oprečan u pojedinim sporednim fikhskim pitanjima, poput zabrane posjećivanja kaburova[24] i nemilosrdne borbe protiv sufizma.

Muhammed b. Abdulvehab, time i vehabije, sekta su koja je imala za cilj pozivanje na ideje hanbelija antropomorfista, nasibija[25]. Prema tome, danas ćemo ih naći ujedinjene pod bajrakom ove ideje. Štaviše, to je jedna ideologija. Albani je npr. sebe nazivao selefijom i nije sebi davao atribut vehabija, a uprkos tome, vehabije su mu pružale materijalnu i moralnu podršku i prihvatale njegove ideje na arapskom poluotoku plasirajući ih među omladinom Kassima, Rijada i drugih gradova.

---

vrijednost, uprkos tome što je njihova vrijednost i uzvišeno mjesto ono što je spomenuto u Allahovoj knjizi i vjerodostojnom Sunnetu najvećeg poslanika, neka je na njega i na njegov Alul-bejt, porodicu, salavat i selam.

[23] Preklinjanje Allahove milosti Poslanikom a.s. ili nekim dobrim čovjekom.

[24] Iako je ova ideja bila prisutna kod Ibn Tejmijje budući da je on sam otvoreno izjavio zabranu ciljanog putovanja radi posjete kabura našeg poslanika s.a.w.s. Hafiz Ibn Hadžer el-Askalani spominje u svom čuvenom *Fethul-Bariju* (3/66) kod tumačenja hadisa „Ne poduzima se putovanje (ne pritežu se uzde) osim...“ pobijajući Ibn Tejmijju i spominjući to kao jedno od njegovih odurnih mišljenja.

[25] Termin korišten za one koji oskrvnjuju vrijednosti i prava, u Kur'anu i vjerodostojnim hadisima zagarantovane Alul-bejtu/Poslanikovoj a.s. porodici, ili/i gaje antipatiju prema njima.

Bin Baz je prenosio njegovu valorizaciju nekih hadisa, a približno pola Nagrade kralja Fejsala za godinu 1419. po H. mu je dato radi njegovih naučnih radova, djela i bavljenja poslaničkim Sunnetom. Mišljenje nekih da je Albani bio nepoželjan u Saudiji, te da je istjeran iz nje, netačno je i utemeljeno na iluziji i pogrešnoj interpretaciji stvarnog stanja stvari.[26]
Spomenuti je bio vrhunski autoritet i predvodnik kod ovih, i njihove zemlje su predstavljale najveće tržište za njegove knjige. Kupili su od njega prava za štampanje njegovih djela i kaseta, dersova i predavanja, plativši mu za to ogromne svote novca. To je jedan od njihove najveće uleme i vrhunski autoritet u šerijatskim pitanjima.
Vehabije su grupacija koju predvodi Izvršno vijeće za istraživanja, izdavanje fetvi, misionarstvo i upućivanje (هيئة البحوث و الافتاء و الدعوة و الارشاد) na arapskom poluotoku, koja poziva mezhebu Ahmeda b. Hanbela, Ibn Tejmijje, i Vijeće njihove savremene velike uleme u tom području.
Savremene vehabije su sljedbenici Ibn Tejmijje i mezheba hanbelijskih imama antropomorfista izvan arapskog poluotoka iz različitih zemalja, ali svi uzimaju Ibn Tejmijju za imama, autoritet i vođu. On je jedan od hanbelijske uleme, s tim da oni ne koriste naziv „vehabije“, jer je taj isti poprimio vrlo negativnu konotaciju, nego propagiraju da su oni na pravcu dobrih prethodnika (selefu salih), ciljajući time grupicu antropomorfista iz relativno novijeg vremena, Ibn Tejmijju, Ibn Kajjima i njima slične.
Suština je u tome da su selefije i vehabije naziv za istu ideju.

[26] To su samo riječi čovjeka neupoznatog sa činjeničnim stanjem, i radi se samo o špekulacijama i neutemeljenostima.

Nastanak vehabijske/selefijske ideologije, njen razvoj i korijeni

Ako pogledamo u osnovu vehabijske ideologije i ako pogledamo islam i ono na čijem se osnovu temelji bilo koja ideologija kojom promatramo sve ostale ideologije, nacije i vjere, vidjet ćemo da je to definitvno osnova akaida i tevhida. Vehabijsko-selefijska ideologija je utemeljena na osnovama antropomorfizma i poređenja Allaha sa stvorenjima, što sve skupa vehabije nazivaju *tewhidul-esma' wes-sifat* (jednoća/monoteizam Allahovih imena i svojstava).
Ako pažljivo analiziramo vehabijsko vjerovanje (akaid), naći ćemo da oni vjeruju da je Allah Uzvišeni u liku čovjeka, i na osnovu toga postavaljaju temelje svojstava u tevhidu u njihovom vjerovanju. Tako kažu da Allah posjeduje oblik (*sura*), lice (*wedžh*), oči (*'ajnejn*), bok (*dženb*), struk (*hakw*), dvije ruke (*zira'ajn*), dvije šake (*jedejn*), prste (*esabi'*), jagodice (*enamil*), prsa (*sadr*), potkoljenicu (*saq*), stopalo (*qadem*), nogu (*ridžl*) i druge ljudske organe. Govore da se On spušta i kreće, dolazi, a zatim, da bi to plasirali masama, kažu: „Bez kakvoće i poređenja“!

Ideologija kod ove skupine je prevashodno utemeljena na hadisu, a ne na Kur'anu!
Vjerovanje u antropomorfizam kod njih je niklo na osnovu nekih hadisa koje su shvatili bukvalno i nakaradno protumačili, mada su ti hadisi, po našoj valorozacijskoj analizi, kategorično odbačeni, kao što su:

1. hadis Ebu-Hurejre: „Allah je stvorio Adema po njegovom liku“[27], prenosi Buhari (6227), i Muslim (2841), a njegovo tumačenje bi bilo, kada bi rekli da je vjerodostojan do Poslanika a.s., ono što spominje imam Ibnul-Džewzi u *Pobijanju kleveta antropomorfizma argumentima transcendentnosti,* (str.144.), gdje kaže:
   “Poslanik a.s. je prošao pored čovjeka koji je udarao drugog govorivši mu: „Allah unakazio tvoje, i lice koje mu sliči!“ Poslanik a.s. mu reče: „Kada neko od vas tuče, neka se kloni lica, jer je Allah Uzvišeni stvorio Adema po njegovom liku“[28], tj. po liku onog čovjeka koji je bio udaran (!)[29];

2. hadis Abdurrahmana b. Aiša u kojem stoji: „**Vidio sam Gospodara u najljepšem liku**“[30], pa mi reče: „O čemu se raspravljaju meleki, o Muhammede?“ Rekoh: „Ti najbolje znaš, Gospodaru“, a **On stavi Svoju šaku između mojih pleća**, tako da

---

[27] Posljednji rezultat do kojeg sam stigao glede ovoga hadisa jeste da je to iz grupe hadisa koje prenosi Ebu-Hurejre od Ka'ba el-Ahbara, i to je jedan od israilijata (jevrejskih predaja) koji su obrađivani i sređivani dok sami nisu postali hadisi. Naročito što se u Tevratu, u prvoj knjizi, kaže: „Stvorit ćemo čovjeka u našem liku, koji će nam sličiti“.
Imam Muslim, autor *Sahiha* u svojoj knjizi *Et-Temjiz* (1/175) navodi vjerodostojnim lancem prenosilaca do Bisra b. Seida, a on je jedan od velikih tabi'ina i jedan od kojeg prenose svi autori Šest velikih zbirki (*El-Kutubus-sitte*), te jedan od učenika Ebu-Hurejre, da je rekao:
„Bojte se Allaha i pazite se hadisa, jer tako mi Allaha, bio sam svjedok kako sjedimo sa Ebu-Hurejrom, i on nam pripovjeda od Poslanika s.a.w.s., i pripovjeda nam od Ka'ba; pa zatim ode, i onda čujem kako neki, što su bili sa nama, zamijene Poslanikov hadis sa Ka'bovim pripovijedanjem, a zamijene Ka'bovo propovijedanje sa Poslanikovim a.s. hadisom!“ Ovo od Muslima prenosi Ez-Zehebi u *Sijer e'alamin-nubela'* (2/606), i Ibn Kesir u *El-bidaje wen-nihaje* (8/109), pa dobro razmisli!
Također možeš pogledati i Handžićeva *Izabrana djela*, knjiga VI, poglavlje: Kritika nekih vjerskih knjiga, i objašnjenje zašto se nije dozvoljeno na njih oslanjati.
[28] Prenosi Muslim u *Sahihu* (2612), Ahmed u *Musnedu* (2/434), Buhari u *El-Edebul-mufredu* (str. 73), Ibnu Ebi-Asim u *Sunnetu* (str. 228, pod brojem 516-521) i Bejheki u *El-Esma' wes-sifat* (str. 291), sa izvodom imama muhadisa el-**Kevseri**ja.
[29] To jest Adem je stvoren u svom prvobitnom i konačnom liku i takav ostao, te nije prošao kroz faze djetinstva, mladosti itd. kroz koje prolaze njegovi potomci odnosno čovječanstvo.Upravo u tom smislu svako ljudsko lice sliči licu svoga praoca Adema, te kao takvo zaslužuje poštovanje, stoga po jednoj tradiciji, i prilikom onog najtežeg ukora zabranjeno je skrnaviti lice tj. udariti po licu.
[30] Uzvišen neka je Allah od likova, oblika i izgleda („Ništa Mu ne naliči“), („I niko mu ravan nije“ – *We lem jekun lehu kufuwen ehad*), i daleko je, i čist naš Poslanik s.a.w.s. da izgovori nešto nalik na ovo.

osjetih njenu hladnoću do svojih prsa..." Uzvišen neka je Allah od ovakvih stvari i daleko!
Ovaj hadis je daif (slab) sa strane seneda (lanca prenosioca) i ništavan sa strane metna (sadržaja). Slabim su ga proglasili Ahmed b. Hanbel, Muhammed b. Nasr el-Merwezi, Ed-Darekutni, El-Bejheki, Ibnul-Džewzi i drugi.[31]
Hafiz Ibnul-Džewzi, Allah mu se smilovao, u svojoj knjizi *Pobijanje kleveta antropomorfizma*, na str. 151. spominje da je Ibn Hamid, hanbelija antropomorfist, prenio ovaj hadis sljedećim riječima: „Kada sam uzdignut na nebo, vidio sam Milostivog u liku golobradog mladića, ispunjenog svjetlom, a zabranjeno mi je da vam Ga opišem, pa upitah Gospodara da mi dozvoli da Ga vidim, i kad ukloni perdu, **kad ono On poput mladoženje**, uzvišen na svome Aršu."
Hafiz Ibnul-Džewzi pokazuje da je to gnusna laž;

3. treći hadis je hadis Ummu-Tufejl u kojem se spominje da je Poslanik, neka je na njega i na njegovu porodicu salavat i selam, vidio u svom snu Gospodara u najljepšem liku mladića bujne kose, noge mu na zelenilu, na njemu nanule od zlata, na licu mu halka od zlata".

Autoriteti hadiske nauke ovo ocjenjuju kao lažan, podmetnut hadis: Buhari, Bejheki, Ahmed b. Hanbel, Ibn Me'in i drugi.[32]
Ove riječi su oprečne riječima Uzvišenog „Ništa nije kao On", i „I niko Mu ravan nije", kao što su također u koliziji sa riječima Uzvišenog: „Veličanstven je Gospodar tvoj, Dostojanstveni, i daleko od onoga kako ga predstavljaju oni!"

Ova tri hadisa, po mom mišljenju, temelj su nastanka selefijske, odnosno vehabijske ideologije, i njihove predstave Allaha dž.š. To potvrđuje činjenica da imam Ibnul-Džewzi, munezzih[33], svoju knjigu *Def'u šubehit-tešbih* (Pobijanje kleveta antropomorfizma) otpočinje s ova tri hadisa,

---

[31] Pogledaj *Tehzibu-tehzib* od Ibn Hadžera (6/158), *El-Esma' wes-sifat* od Bejhekija (str. 300), sa izvodom imama el-**Kevseri**ja, i *En-Nuketuz-Ziraf 'ala tuhfetil-ešraf* od hafiza Ibn Hadžera (4/382), i *Pobijanje kleveta* od hafiza Ibnul-Džewzija (str. 148-149) te komentari na njega.
[32] Detaljno o tome pogledaj u *Pobijanju kleveta antropomorfizma argumentima transcendentalnosti* sa našom obradom.
[33] Čistovjerni, tj. onaj koji Allaha vidi savršenim, transcendentalnim, ničemu nesličnim.

govoreći o hadisima kojima mudžessime (antropomorfisti) i mušebbihe od hanbelija argumentuju i potkrepljuju svoje vjerovanje u svojim knjigama koje nazivaju knjigama tevhida i knjigama sifata (svojstava, Allahovih)!
Još jedna činjenica koja ide u prilog tome je da akaidske knjige koje štampaju selefije i vehabije, a koje nazivaju knjigama sunneta[34] (*kutubus-sunne*) i knjigama tevhida, imana, i sifata, sve imaju unutar svog sadržaja naslove koji tvrde da Allah Uzvišeni posjeduje lice i oči i noge, i drugo spomenuto!
Zbog toga veli Ebu-Ja'la, hanbelija, antropomorfist/mudžesim:

ألزموني ما شئتم فإنّي ألزمه الّا اللحية و العورة

„Pripišite mi šta hoćete, ali ja Mu potvrđujem sve osim brade i spolnog organa“[35], tj. u Allahovim sifatima (svojstvima, atributima), dok je naš savremenik šejh Hammud et-Tuwejdžiri napisao knjigu nazvavši je: Akidet vjernika da je Adem stvoren po uzoru na Milostivog (*Akidetu ehlil-iman fi khalki Ademe 'ala suretir-Rahman)*.

Ove vehabije i selefije su oni koje imam i muhaddis el-**Kevseri**, Allah mu se smilovao, cilja riječima haševiti[36] i za koje kaže u predgovoru svoje knjige *Tebjinu kezibil-mufteri* (Raskrinkavanje laži klevetnika), str. 18: „Haševite je uništilo neznanje i krutost; prihvataju paganska mišljenja koja su naslijedili od vjera prije islama na koje su se nakalemile zablude sanevita, sljedbenika Knjige i sabija. Kriju se iza asketizma kojim obmanjuju mase, a imaju zablude koje razuman čovjek ne bi mogao zamisliti. Osori su i grubi, hvataju prilike za stvaranje nestabilnosti, i njihova riječ može doći do izražaja samo u vremenu stagnacije muslimana, a tada – njihove blasfemije uzimaju maha. Tako je bilo kroz

---

[34] U vrijeme prevođenja ove knjige, a kao još jedan dokaz da je tema koju ova knjiga obrađuje, itekako na svom mjestu, i da predstavlja ono što je potrebno za očuvanje ispravnog islamskog vjerovanja. Primjer širenja krivih i opasnih ideologija na našim prostorima, jeste to da na bosanskom tržištu pojavila knjiga *El-akidetul-wasitijje*, Ibn Tejmijje, antropomorfista, gdje je detaljno izložio svoje izvitopereno vjerovanje. Udruženje koje je izdalo knjigu, kao potvrda kretanja „ispravnom stazom“, zove se *es-Sunne*!

[35] To od njega prenosi hafiz Ebu-Bekr b. el-Arabi el-Maliki u *El-'awasim minel-qawasim* (2/283).

[36] Identičan naziv za ovu sektu koristi i naš veliki alim, Mehmed Handžić, u svojoj knjizi *Ilmul-kelam.* (*Izabrana djela*, knjiga VI, 338. str.), koji veli: „...zatucane haševije, koji vjeruju u sve što ma kako bilo čuju“.

cijelu historiju, njihova borba je bila usmjerena protiv razuma, teoretskih znanosti i svake postojeće frakcije.“

Prva faza mudžesima (antropomorfista)

Znaj, Allah ti se smilovao, da su Grci, Rimljani i jevreji bili složni u poimanju Boga i Njegovom zamišljanju u čovječijem liku (antropomorfizam). Tako su mu pripisali imaginarnu porodicu, ženu i djecu[37]; pripisali mu da dolazi i odlazi, spušta se, diže, smije i srdi; pripisali su mu organe poput ljudskih, te da je On sam – u liku golobradog mladića, ili pak, oronulog starca!
Ko pomno osmotri slike i ikone obješene po crkvama i katedralama, vidjeće sem Marije (Merjeme a.s.), koja u svome krilu drži Isusa (Isaa a.s.), nad njima oblak s kojeg ih promatra jedan muškarac; to je po njihovom ubjeđenju Gospodar, neka je On uzvišen i daleko od onoga što mu pripisuju i kako ga zamišljaju.
Ovi su još zamišljali kako je Bog, uzvišen neka je i daleko od onoga što govore, u liku kralja koji na glavi ima krunu i sjedi na veličanstvenom prijestolju!

Jevreji otvoreno kažu da se Bog odmorio sedmog dana nakon stvaranja nebesa i Zemlje, pa se naslonio na Prijestolje (ar. *'arš*)... Također su rekli Mojsiju (Musau a.s.): „Idi ti i tvoj Gospodar pa se bijte; mi ćemo ovdje čekati“, „I kažu: „Allah je sebi uzeo dijete!“, i rekli su: „Jasno nam Boga pokaži“.
Slično ili identično kao ovi rekli su i antropomorfisti ovoga ummeta!
Ibn Tejmijje u svojim fetvama (5/406) prenosi vjerovanja iz iskrivljenog Indžila, pa kaže:
„A u Indžilu stoji da je Mesih a.s. rekao: „Ne kunite se nebom jer - to je Božije prijestolje!“[38]. A rekao je svojim apostolima: „Ako vi oprostite

---

[37] Allah Uzvišeni je pobio ovu njihovu blasfemiju u Svojoj knjizi riječima: „I da On zbilja – uzvišena neka je znamenitost Gospodara našega – drugu ni dijete nije htio Sebi uzeti..“ (El-Džinn, 3.).

[38] Ono što ukazuje da su ove riječi prenesene iz iskrivljene knjige je to da je Indžil (Jevanđelje) kojeg je objavio Allah dž.š. poput ostalih objavljenih knjiga, one u kojima nema nikakvuh riječi osim Božijih, dok su ove riječi – Isaove a.s., barem kako to oni tvrde, a ne Allahove, stoga pripazite!
Pitanje ovdje je: Da li je Indžil kojeg je objavio Allah dž.š., i za kojeg je rekao u Kur'anu „On tebi objavljuje knjigu, pravu istinu, koja prethodne potvrrđuje, a Tevrat i Indžil

ljudima, **vaš Otac, koji je na Nebu**[39] će oprostiti vama svima; pogledajte u ptice na nebu; niti siju, niti žanju, niti kupe hranu u zraku, nego otac vaš koji je na nebu im opskrbu daje“!

Odavde možete nedvojbeno vidjeti vezu u korijenu između ideologije ovih i ideologije sljedbenika Knjige, Grka i Rimljana, i znati da ih ne potvaramo, nego da se radi o čvrstim argumentima oko kojih nema nikakve rasprave.

Štaviše, jedan od vehabijskih šejhova, Hammud et-Tuwejdžiri, napisao je knjigu koju je nazvao: *Akidet vjernika da je Adem stvoren po uzoru na Milostivog*, u kojoj spominje ono što po njegovom mišljenju opravdava sam naziv knjige! Šejh Bin Baz je dao recenziju za ovu knjigu!

Et-Tuwejdžiri u njoj kaže (str. 67.):

„Također, isto je značenje i kod sljedbenika Knjige, u knjigama koje su ostale za Allahovim poslanicima, kao što je Tevrat; u prvoj knjizi stoji: „Stvorit ćemo čovjeka u našem liku, koji će nam sličiti““

Ove stvari su prenesene iz knjiga Ibn Tejmijje.[40]

Pogledajte u ovaj antropomorfizam preuzet iz Tevrata za koji Allah dž.š. kaže: „Neki od njih uvijaju jezike svoje čitajući Knjigu da biste vi pomislili da je to iz Knjige, a to nije iz Knjige, i govore: „To je od Allaha!“ – a to nije od Allaha, i o Allahu svjesno govore laži.“ (Ali 'Imran, 78.), i još kaže: „Oni su riječi s mjesta na kojima su bile uklanjali“ (al-Maida, 13.).

---

objavio je još prije, kao putokaz ljudima, a objavio je i ostale koje rastavljaju istinu od neistine.“; da li je to Allahov govor, ili su to samo riječi Isaa a.s.!?

[39] Izgleda da je Ibn Tejmijja zaboravio da je Allah dž.š. prekorio ove izraze u Časnom Kur'anu! Vidimo da je ostavio ono što je Allah dž.š. kazao u Kur'anu, a što jasno potvrđuje nelegitimitet ovih izvoda iz Indžila, te da su oni lažni i falsifikovani. Napustio je ono što kaže Kur'an, otišavši tražiti dokaze u onome što je Kur'an opovrgao i čiju je neistinu i pokvarenost predočio, da bi onda naširoko argumentovao iskrivljenim Indžilom!

Očinska i sinovska veza između ljudi i između Allaha dž.š. je neistina. Allah dž.š. kaže: „Jevreji i kršćani govore: „Mi smo sinovi Allahovi i Njegovi miljenici.“ Reci: „Zašto vas onda On kažnjava za vaše grijehe?!“.“ (El-Maide, 18.), i još je rekao: „...dok govore kršćani: „Isa je sin Božiji“. To su samo njihove prazne riječi – oni oponašaju riječi onih što bijahu nevjernici prije njih. Bog ih ubio! Kamo to odstupaju oni?!“ (Et-Tewbe, 30.), i rekao je Uzvišeni: „Mesih, Isa sin Merjemin, samo poslanik Allahov je“ (En-Nisa', 171.), i još: „Mesih je govorio: „Sinovi Israilovi! Allahu, mome i svome Gospodaru, robujte!“ (El-Maide, 72.), a nije rekao: „Mome i svome ocu“!

Pa kuda se onda od ovih riječi odmeće razmišljanje Ibn Tejmijje el-Harranija?!

[40] Pogledaj: *Dir'ut-te'arud* (5/83), i *Safedijje* (2/336).

Nakon legitimacije ovih riječi njihovih imama i uleme, te drugih, mnogih, za kojih nema mjesta za nabrajanje, kažemo: Da li je moguće razumnom i nepristrasnom, da kaže da ovo što govore nije antropomorfizam i poređenje Allaha sa stvorenjima, te da oni nisu mušebihi niti mudžesimi niti nasljednici Grka, jevreja i drugih u njihovim imaginacijama o Bogu, Uzvišenom i Slavljenom?!

Iskreni i predani musliman koji želi Allahovo zadovoljstvo i želi da spozna istinu da bi je slijedio, ako razmisli o ovakvim citatima, a zatim ako razmisli o tome kako su se mudžesime među hanbelijama branili, i borili se i vodili rat, i proglašavali zabludjelim svakoga ko bi im se suprostavio u tumačenju ajeta: „Možda će te tvoj Gospodar na dostojno mjesto postaviti“[41]. Taj ajet po njihovom znači da će Allah Uzvišeni posjesti Muhammeda a.s. pored Sebe na Arš i Kursij te da je svako ko im se u tome usprotivi, shodno njihovim riječima, džehmija, zabludjeli, onaj koji niječe vrijednost Muhammedovu, neka je na njega i na njegovu porodicu najljepši salavat i selam, tada bi zasigurno znao da im nismo nikakvu nepravdu učinili u onome što smo rekli o njihovom činjeničnom stanju!

Onaj koji prenosi ovaj akidet posjedanja Muhammedovog a.s. na Prijestolje, i koji je skupio argumenate, slijedi u tome svoga davnog prethodnika, el-Hallala el-Hanbelija, koji je to izložio u svojoj knjizi *es-Sunnet* i to je jedan od predaka savremenih selefija i vehabija. Njegovu knjigu su štampali i distribuirali da bi ljude naučili tevhid i akidet, kao što oni to misle!

Kako se antropomorfizam uvukao u ovaj ummet i nastanio u njemu

Nakon što smo nedvojbenim izvodima i argumentima pojasnili podudarnost između akideta mudžesima iz ovog ummeta, i između grčkog i rimskog vjerovanja te vjerovanja sljedbenika Knjige, obaveza nam je da pojasnimo kako se ta ideologija uvukla u ovaj ummet.

Ova ideologija se uvukla u ovaj ummet od vremena ashaba, i na početku islama, a oni koji su ga uvezli su sljedbenici Knjige koji su primili islam i neki ashabi koji su imali strast i želju da čitaju ono što je bilo kod

[41] Duraković, prijevod Kur’ana, dok kod prof. Korkuta stoji: „Gospodar tvoj će ti na onom svijetu hvale dostojno mjesto darovati.“ (el-Isra', 79.)

sljedbenika Knjige. Ova stvar je poznata kod uleme ali ju je potrebno pojasniti, stoga navodimo sljedeće:

1. riječi Zehebija u *Sijer e'alamin-nubela*[42] (3/488), da je Ka'b „sjedio sa drugovima Muhammedovim s.a.w.s. i pripovijedao im o israelćanskim knjigama“;
2. dr. Rida'ullah el-Mubarekfuri priznaje u recenziji izvoda knjige *El-'azame* Ebuš-Šejha el-Asbehanija (1/140) gdje otvoreno govori o tome i kaže:
   “Uvukli su se israilijati muslimanima, a početak njihovog ulaska u njihove znanosti je vrijeme ashaba, to stoga jer se Kur'an slaže sa Indžilom i Tevratom u pomenu pojedinih pitanja i historijskih događaja. Uprkos tome, jaz između Kur'ana, s jedne, i Tevrata i Indžila s druge strane je ogroman, a to je rječitost kojom se Kur'an odlikuje i koja ga čini nadnaravnim, a s druge strane, duljenje i opširnost koja karakteriše Tevrat i Indžil. To pored njihove iskrivljenosti i modifikacija koje su pretrpjeli, kako to Kur'an kaže“;
3. čak je i Albani nagovijestio ovu mogućnost kada je rekao, kod valorizacije hadisa iz *Sunneta* Ibn Ebi 'Asima, str. 249. hadis br. 568:
   “Sened (lanac) mu je slab, a sadržaj ništavan, **kao da su ga jevreji sastavili**“!
   Ovo je otvoreno priznanje da je israilska, ili jevrejska ideologija odigrala ulogu u kovanju nekih hadisa, na kojim su se kasnije gradila ubjeđenja i stavovi;
4. prenosi Tahavija u *Šerhu me'anir-riwajat* (Tumačenju Značenja predaja), 2/361, sa dobrim lancem prenosioca, da je rečeno Hasanu el-Basriju: „Bilo je pokuđeno da neko stavi jednu nogu na drugu (prekrsti noge)“, na što on odvrati: „To su samo od jevreja uzeli“;
5. Zehebi u *el-Uluwwu*[43] spominje od Ka'b el-Ahbara da je rekao: “Bog je rekao u Tevratu: „Ja sam iznad svojih robova i svog prijestolja, i iznad svih stvorenja, i ja sam na svom prijestolju, upravljam svim robovima, i nije mi ništa skriveno na nebu niti Zemlji“.
   Zehebi kaže: „Prenosioci su mu pouzdani“;

---

[42] *Životopisi zlatnih velikana,* jedno od kapitalnih djela islamske znanosti i kulture.

[43] Izdanje izdavačke kuće „Darul-imamin-Newewi“, sa izvodom i uredništvom siromaha ka Allahovoj dobroti, mene.

6. Zehebi tamo spominje također od Ka'ba u drugom tekstu u *Uluwwu* da je rekao:
   "...i nema među nebesima neba a da ne cvili kao što cvili jahalica tek što se zajaše, od težine Boga Velikog iznad njih".
   Pogledajte samo kako Ka'b el-Ahbar čini Allaha Uzvišenog podložnim sili gravitacije, ili nekoj drugoj (!);
7. u knjizi *es-Sunnet* (2/477) Abdullaha b. Ahmeda, sa lancem do Wehba b. Munebbiha, da je rekao, nakon što je spomenuo veličinu Allaha dž.š.:
   ان السماوات و البحار لفي الهيكل و ان الهيكل لفي الكرسي, **و ان قدميه**
   عز و جلّ لعلى الكرسي و قد عاد الكرسي كالنعل في قدميه
   "Nebesa i mora su u hramu, hram je u u Kursiju, a stope Njegove su na Kursiju, **tako da je Kursij poput nanule na Njegovim stopama**";
8. Zehebi u *Uluwwu*[44] spominje od Abdullaha b. Selama el-Israilija da je rekao:
   اذا كان يوم القيامة جيء بنبيكم حتّى يجلس بين يدي الله على كرسيه...
   "Kada dođe Sudnji dan, bit će doveden vaš poslanik pa će se postaviti pred Allaha na Njegov kursij..."
   Ovo je vjerodostojno od Ibn Selama[45];
9. hafiz Ibn Hadžer u knjizi *En-Nuket 'ala kitab Ibn Salah* (2/532) kaže tumačeći riječi hafiza Ibn es-Salaha: „Ako je ashab gledao u israilijate, njegovo tumačenje se ne uzima kao ono koje doseže do Poslanika a.s. (*merfu'*)":
   "I kao Abdullah b. Amr b. el-'As; u bici na Jermuku do njega su došle mnoge knjige sljedbenika Knjige, iz kojih je kasnije pripovijedao o nepoznatim stvarima, čak do te mjere da su mu neki njegovi drugovi kazali: „Prenosi nam od Poslanika s.a.w.s. a ne iz tih listova[46], jer takvo nešto pravno nije od stvari koje smo spomenuli kao ono što se prihvata da (pravno) seže do Poslanika

[44] Izdanje „Darul-imamin-Newewi", str. 446., citat br. 425.
[45] Prenosi Ibn Ebi-'Asim u svom *Sunnetu*, str. 351. i Taberi u svom *Tefsiru* (15/148), te Hakim u *Mustedreku* (4/568/569), kao i el-Hallal u svom *Sunnetu,* str. 211.
[46] Ez-Zehebi u *Sijeru* (13/108) kaže da nije dozvoljeno slijediti jednu grupu ashaba u određenim pitanjima.

(*ref'*)[47] zbog veličine rizika“. Ovo su izuzetno vrijedne i bitne riječi;

10. od Saiba b. Jezida da je čuo Omera b. el-Hattaba kako govori Ebu-Hurejri: „Ili ćeš se kaniti hadisa Božijeg poslanika, ili ću te protjerati u Dus!, a Ka'bu je rekao: „Kanit ćeš se hadisa ili ću te otjerati u zemlju majmuna!“[48]

    Ebu-Hurejre je jedan od prenosilaca od Ka'b el-Ahbara, što je jasno svakome ko pročita životopise njih dvojice u *Tehzibut-tehzib* i *Tehzibul-kemal* i mi smatramo da mu je Omer zabranio da prenosi upravo zbog israilijata.

    To potvrđuje predaja od Bisra b. Seida, koji je jedan od velikih tabi'ina i prenosilac hadisa u svih Šest zbirki (el-kutubus-sitte[49]), i jedan od Ebu-Hurejrinih učenika, da je rekao:

اتقوا الله و تحفظوا من الحديث, فوالله لقد رأيتنا نجالس أبا هريرة فيحدث
عن رسول الله صلى الله عليه و آله و سلّم, و يحدث عن كعب ثمّ يقوم,
فأسمع بعض من كان معنا يجعل حديث رسول الله عن كعب و يجعل حديث
كعب عن رسول الله صلى الله عليه و آله و سلّم

“Bojte se Allaha i pazite se hadisa; jer tako mi Allaha, bio sam svjedok kako sjedimo sa Ebu-Hurejrom, i on nam pripovijeda od Poslanika s.a.w.s., i pripovjeda nam od Ka'ba; pa zatim ode, **i onda čujem kako neki što su bili sa nama, zamijene Poslanikov hadis sa Ka'bovim pripovijedanjem, a zamijene Ka'bovo pripovijedanje sa hadisom Poslanika s.a.w.s.**!“ Prenosi Muslim u djelu *et-Temjiz* (1/175).

Sve spomenuto jasno potvrđuje prodor israilijata od početka islama, a u recenziji izvoda knjige *Uluww* od Zehebija, spomenuo sam još dosta toga, pa neka to pogleda ko želi.

---

[47] Merfu' je dakle hadis u kojem ashab nešto govori u svoje ime, ali se tim njegovim riječima daje propis Poslanikovog a.s. hadisa; to je zbog nevjerovatnosti da on takvo što može znati bez da je čuo od Poslanika a.s. ili iz nekog drugog razloga.

[48] Prenosi Ebu-Zur'a ed-Dimeški u svojoj *Historiji* (1475), kao što dolazi i u superkomentaru *Sijer e'alamin-nubela'* (13/513), gdje komentator (najvjerovatnije se radi o Šuajbu Arnautu) kaže: „I to je vjerodostojan lanac prenosilaca“.

[49] Šest osnovnih zbirki hadisa sljedećih autora: Buharije, Muslima, Tirmizije, Ebu-Davuda, Nesaije, Ibn Madže.

Druga faza antropomorfističke ideologije u ummetu: nakon perioda ashaba pa do vremena Ahmeda b. Hanbela

Zatim je došlo do druge faze antropomorfista i mušebiha, a to su oni koji su preuzeli tu israiljsku ideologiju koja se dobro prodala u vremenu ashaba, neka je na njih Allahovo zadovoljstvo, naročito u Emevijskoj državi, nakon što je slučajno ili namjerno, stala na tron sa poslaničkim hadisima. Rodilo se ubjeđenje da je islam vjerovanje u te hadise i njihovo dalje plasiranje. Tako je i sa tumačenjima kur'anskih ajeta u svjetlu tih hadisa, a neki od primjera toga slijede.

1. Prvo čime ćemo otpočeti je hadis o zemlji, koji se nalazi u Muslimovom *Sahihu* (2789), da bismo na taj način dokazali da uistinu postoje israilijske predaje koje su postale vjerodostojni hadisi. Hadis o zemlji je da je Ebu-Hurejre rekao: „Poslanik s.a.w.s. me je uzeo za ruku i rekao: „Allah je stvorio zemlju u subotu, brda u nedjelju, drveće u ponedjeljak...“, nabrojavši tako stvorenja u sedam dana!
   Ovo je direktno oprečno riječima Uzvišenog u više od jednog ajeta, spomenimo jedan: „On je taj što Nebesa i Zemlju u šest dana stvori“[50] (el-Hadid,4.).
   Buhari i neki imami hadisa prije i poslije njega dozvoljavaju da ovaj hadis spada u predaje Ebu-Hurejre od Ka'b el-Ahbara, a ne od Poslanika a.s.!!
   U prilog tome navodimo sljedeće: Buharija kaže u svojoj Velikoj historiji (*Et-Tarih el-kebir*, 1/313-314): „Neki kažu: „Od Ebu-Hurejre od Ka'aba“, i to je tačnije, dok Ibn Kesir u svome tefsiru (1/72) kaže:
   “Ovaj hadis je od čuda koja sadrži Muslimov *Sahih*, i o tome je govorio Ibnul-Medini i Buhari, i drugi od hafiza hadisa, i uvrstili su ga u pripovijedanje Ka'ba el-Ahbara, a Ebu-Hurejre ga je čuo od Ka'ba, a neki prenosioci su ga zbog sličnosti uvrstili u predaje sa ocjenom hadisa merfua (predaje koja seže do Poslanika a.s.), što je dokazao Bejheki“. Ibn Tejmijje to priznaje u svojim fetvama (17/236).
   Za riječi Ka'ba el-Ahbara su mislili da su riječi Poslanika, neka je

[50] Ovako stoji u prijevodu Kur'ana profesora Esada Durakovića. Rahmetli Besim Korkut je „*ejjam*“ – dane, preveo sa „vremenska razdoblja“.

na njega i na njegovu porodicu salavat i selam, u *Sahihima,* te trebamo biti oprezni i dobro razmisliti!

2. Drugo je ono što se prenosi od Mudžahida, jednog od tabi'ina, o tumačenju el-mekamul-mahmuda (časnog mjesta) kao sjedanja Muhammedovog s.a.w.s. na Arš, pored Allaha dž.š.! Neka je daleko i uzvišen naš Gospodar od toga! A ova stvar je poznata i jasna kod uleme.
   Hallal el-Hanbeli prenosi je u svojoj knjizi *Sunnet* od svojih prethodnika i veli da je onaj ko to porekne zabludjeli džehmija, itd.
3. Slijedi broj poznatih prenosilaca hadisa koji su nedvojbeni u tedžsimu/antropomorfizmu, bez korištenja razuma kojim bi uočili opasnost takvih predaja koje prenose, a neki od takvih su:
   a. Nuajm b. Hammad (146-228 po H.); Zehebi ga karakteriše u *Uluwwu* (450) kao jednog od nosilaca znanja! A njegovo stvarno stanje je takvo da je hafiz Ibn Adij u njegovom životopisu, u knjizi *El-Kamil lid-du'afa'*[51] (7/2482) rekao za njega: „Fabrikovao je hadise da bi njima osnažio *sunnet*[52] i u usta uleme stavljao priče o degradiranju Ebu-Hanife“.
      Hafiz Sujuti u djelu *Zejlul-mewduat*[53], (str. 5.), navodi hadis u kojem dolazi: „Kada Allah želi da se spusti na ovozemaljsko nebo, On siđe sa Arša svojim bićem“, da bi onda dao svoj komentar:
      “Kažem: Iscrpio nas je Nuajm b. Hammad s mnoštvom ovakvih katastrofa, i koliko se samo klonimo njega i Tarsusija, onog što prenosi od njega...“; (kraj citata Sujutija).
      Nuajm b. Hammad je čuveni lažljivac, njegov životopis se nalazi *Tehzibul-kemalu* (29/466), i u njemu stoji da je fabrikovao priče o degradiranju imama Ebu-Hanife, Allah Uzvišeni njime bio zadovoljan.
      Ove njegove riječi: „On siđe sa Arša svojim bićem“ je negirao hafiz Ibn Abdul-Berr u *Temhidu* (7/144), gdje kaže: “Nuajm veli: „On silazi svojim bićem, a na Kursiju je“; Ebu-Omer kaže: „Ovo ne predstavlja ništa kod razumnih iz ehlu-suneta“.

---

[51] Sve o slabim prenosiocima.
[52] Sa sunnetom ovdje misle na akidu, a akida je antropomorfizam i pripisivanje Allahu svojstava manjkavosti (tedžsim).
[53] Repovi apokrifnih hadisa.

Imam el-**Kevseri**, Allah mu se smilovao, u svome djelu *Te'nibul-hatib* (str. 100. u novom izdanju, 73-74. u starom) kaže:

“Nuajm b. Hammad je poznat po svom klevetanju Ebu-Hanife i riječi kritičara o njemu su duge; spominje ga više velike uleme iz polja temelja vjere (usulud-din) kao jednog od mudžesima, štaviše jednog od onih koji prihvataju vjerovanje u krv i meso! On je pastorak Ibn Ebu-Merjema o kojem su kritike uleme poznate, i on je također bio pastorak Mukatila b. Sulejmana, jednog od šejhova mudžesima“. On je falsifikator hadisa od Ummu-Tufejla u kojem se kaže da je Poslanik a.s. vidio Gospodara u liku mladića, svog u zelenilu... (Pogledajte *Tehzibul-kemal,* 29/475 i *Pobijanje kleveta*, str. 152., od hafiza Ibnul-Džewzija);

b. Mukatil b. Sulejman (umro 155. po H.) je šejh mudžesima u svome vremenu. Za njega ne trebaju nikakvi argumenti budući da je bio čuveni mudžesim/antropomorfist. (Pogledajte *Sijer e'alamin-nubela',* 7/201-202);

c. Vehb b. Munebbih (34-114 po H.), kojeg smo već spominjali; prenijeli smo njegove riječi iz srži antropomorfizma u kojem se spominje Hram, i da je Allahovo stopalo na Kursijju, neka je Allah uzvišen i visoko iznad onog što mu pripisuju.

Zehebi u njegovom životopisu u *Sijer e'alamin-nubela'* (4/545) kaže: „Malo njegovih predaja se može prihvatiti, dok je dubina njegova znanja u israilijatima i knjigama sljedbenika Knjige“;

d. Muhammed b. Kerram es-Sidžistani (umro 255. u Šamu), Zehebi u njegovom životopisu u *el-Mizanu* kaže: „Pobožnjak, sofist, šejh keramita, predaje mu se ne prihvataju zbog njegove novotarije... a od novotarija keramita je njihovo ubjeđenje o Gospodaru da je On „Tijelo, ne kao tijela“. Naveo sam predaje o Ibn Kerramu u svojoj *Velikoj historiji*, imao je svoje sljedbenike i učenike; zatvoren je u Nejsaburu zbog svoje novotarije/bidata gdje je odležao osam godina i onda je pušten. Otišao je zatim u Kuds i umro je u Šamu, 255. po H. Njegovi sljedbenici su posjećivali njegov mezar dugo vremena;

e. Hammad b. Seleme (umro 167.); ima gnusne hadise o (Božijim) atributima; naći će ih svako ko pogleda njegovu

biografiju u *el-Kamilu* od Ibn Adija, ili *el-Mizan* od Zehebija koji prenosi od Ibn Adija.

Među argumenatima koji to potvrđuju je da Ahmed b. Hanbel i neki muhadisi kažu da je bio strog u „sunnetu“, te da je bio žestok protiv novotara ciljajući pod novotarima takozvane džehmije, koje su zapravo oni koji Allahu pripisuju samo atribute savršenstva (*munezzihun*) i koji ne prihvataju atribute koje vjeruju literalisti, a koje upućuju na antropomorfizam i Allahovo poređenje sa stvorenjima. Prije svega zato što je naučnom/kritičkom analizom utvrđeno da nikad nije ni postojala grupacija, pokret ili sekta koja se zvala džehmije/džehmiti, nego je to zapravo stavljanje biljega i etiketiranje čistovjernih, uleme Alul-bejta, i njihovih sljedbenika mu'tezila i časnih hanefija! Tako u *Sijeru* (7/450) stoji: „Rekao je Ahmed b. Hanbel: „Kada vidiš čovjeka da omalovažava Hammada b. Selemu, znaj da ne možeš biti siguran u njegov islam, jer je on bio žestok protiv novotara“.

Smatramo da je za nepovjerovati za Ahmeda b. Hanbela kako tako garantuje za nekog poput Hariza b. Osmana koji je psovao i mrzio našeg uglednika hazreti-Aliju, neka je Allah njime zadovoljan, i verifikuje ga (Hammada) riječima: „*Sika*, *sika* (pouzdan), u Šamu nismo vidjeli pouzdanijeg od njega“!! Tako se zaključuje da onaj koji psuje i vrijeđa imama Alija r.a. ne izaziva sumnju u svoj islam, uprkos činjenici da je Poslanik s.a.w.s. rekao Aliju: „Voli te samo musliman, a mrzi te samo munafik/licemjer“, dok je onaj koji kudi Hammada sumnjivog islama!! Izgleda da su ovi rekli to što su rekli, zbog toga što je Hammad bio jedan od prenosilaca hadisa antropomorfizma i Allahovog poređenja sa Allahom, i od protivnika i antipatizera imama Ebu-Hanife! Ništa jasnije ne ukazuje na to od onoga što imam Ibn Adij prenosi u *el-Kamilu* (2/255) u biografiji Hammada da je rekao: „U islamu se nije rodio niko ko je bio štetniji po islam od Ebu-Džife (Lešinara; *džife*=lešina)“, ne udostojivši se tako ni da izgovori imamovo cijenjeno ime![54]

---

[54] Sve to govore o imamu Ebu-Hanifi zato jer je on bio pomagač i pristalica našeg časnika Alija, r.a.! Djed Ebu-Hanife, Nu'man b. Kajs je bio Alijev bajraktar u nekim

Jedan od groznih hadisa koje prenosi Hammad, a bilježe Ahmed u svom *Musnedu* (3/125), i Tirmizi (3074), od Enesa b. Malika, da je rekao Poslanik s.a.w.s. o riječima Uzvišenog „I kad se gospodar njegov onom brdu otkri“, rekao, učinivši ovako, tj. da je pokazao dio malog prsta. Tada reče Humejd et-Tawil Sabitu: „Šta ciljaš time, o Sabite?“ Kaže dalje: On ga tada jako udari po prsima rekavši: „Šta si ti, Humejde, šta si ti, Humejde...““ Hadis definitivno nije vjerodostojan i ne seže do našeg Poslanika s.a.w.s.[55], međutim, iz ovih i ovakvih hadisa možeš zaključiti ko su to mušebihe i mudžesime koji prenose ovakve hadise i koji insistiraju na njima i koji ljude udaraju kada ih zbog toga osude i kada bivaju oprečnog mišljenja!!

A Allah Uzvišeni kaže: „Na put svoga Gospodara pozivaj mudro i uz pomoć lijepe pouke, i raspravljaj s njima onako kako najljepše je (en-Nahl, 125.)“;

f. Nuh b. Ebu-Merjem (umro 173.); Ibn Ebi-Hatim u svojoj knjizi *El-Džerhu wet-ta'dil* kaže (8/484) kaže: „Bio je žestok protiv džehmija i u svojim odgovorima protiv njih; od njega je taj zanat naučio Nuajm b. Hammad“! U njegovom životopisu također dolazi da je tefsir učio ispred Mukatila b. Sulejmana, poznatog mudžesima. Ima još mnogo ličnosti u knjigama o prenosiocima hadisa i njihovim biografijama koje mudžesime ističu i veličaju u tim periodima nakon ashaba pa do vremena Ahmeda b. Hanbela.

---

njegovim pohodima, a u Hatibovoj historiji (13/325-326) stoji da je imam Alija, neka je na njega Allahov selam i milost, učio dovu za oca Ebu-Hanife dok je još bio mali. Pogledaj *Te'nibul-hatib* od imama **Kevseri**ja, str. 36. novo izdanje, 1990. god.

[55] Pogledaj *Pobijanje kleveta* od hafiza Ibnul-Džewzija, sa komentarima siromašnog Allahovog roba (mene, op. prev.), izdanje *Darul-imamin-Newewi.*

Treća faza mudžesima i mušebiha: učenici Ahmeda b. Hanbela i hanbelije do vremena Ibn Tejmijje

Već je spomenuto da je Abdullah, sin Ahmeda b. Hanbela, napisao o tome knjigu *Sunnet,* dok su hanbelije njegovom ocu pripisale knjigu *er-Reddu 'elel-džehmijje*[56] , a u tim knjigama su gnusne riječi, koje može izustiti samo mudžesim i mušebih.
Primjer za to je ono što spominje Zehebi u *Uluwwu*, str. 444. gdje kaže:
„Ono čime je Mudžahid protumačio ajet „“ - kako smo već spomenuli - ukorili su neki učenjaci ilmul-kelama, **pa se digao Mervezi, stao braniti to, prelazeći sve granice, sakupivši tako knjigu**[57]. Mudžahidove riječi podržava predaja od Lejsa b. Ebu-Sulejma, Ata'a b. Jesara i Ebu-Jahje el-Fettata, tako da su među onima koji su proglasili (izdali fetvu) da se ova predaja uzima u potpunosti, i da se ne osporava: Ebu-Davud es-Sidžistani, autor *Sunena*, Ibrahim el-Harbi, i mnogi drugi. To ide do te mjere da čak sin imama Ahmeda kaže u komentaru predaje od Mudžahida: „Osuđujem svakoga ko odbaci ovaj hadis, i on je za mene zao i sumnjiv; ja sam ga čuo od grupe, i nisam vidio nijednog muhadisa da ga odbacuje, i kod nas važi da ga odbacuju samo džehmije“.
Pa dobro promislimo o ovim riječima!
Ko pogleda ono što smo napisali u komentaru Zehebijevog *Uluwwa* i u biografijama nekih koje on navodi da bi dokazao njihovim riječima vjerovanje u fizičko uzdignuće, ako želi – bit će mu jasni. Sumirao ih je veliki vrhunski autoritet, muhadis **Kevseri**, neka mu se Allah smiluje, u predgovoru djela *El-Esma' wes-sifat* imama Bejhekija, gdje kaže:
„Pred tobom je još knjiga *el-Istikame*, od Hašiša b. Asrema, te knjige koje se nazivaju *Sunnet*, od Abdullaha (b. Ahmed b. Hanbela), Hallala, Ebuš-Šejha, Assala, Ebu-Bekra b. 'Asima i Taberanija, te knjiga *el-Džami'*. Također i knjige: *es-Sunnet wel-džema'at* od Harba b. Ismaila es-Sirdžanija, *et-Tewhid* Ibn Huzejme i Ibn Munde, *es-Sifat* Hakema b. Ma'beda el-Huzaija, *en-Nakd* Osmana b. Seida ed-Daremija, *eš-Šeri'at* el-Adžurija, *el-Ibane* Ebu-Nasra es-Sidžzija i Ibn Batte, *Ibtalut-te'wilat* Ebu-Ja'la Kadija, *Zemmul-kelam wel-Faruk* autora *Menazilus-sairin* u kojem

---

[56] Odgovor džehmijama

[57] Mervezi je Ebu-Bekr Ahmed b. Muhammed b. el-Hadždžadž, doselio je u Bagdad, družio se s imamom Ahmedom, bio ekstremni mušebih, rodio se oko 200. god. a umro 275. hanbelije su ga visoko uzdizali kao i njihovi istomišljenici zato jer je napisao knjigu u kojoj dokazuje sjedanje našeg odličnika Muhammeda s.a.w.s. pored Allaha dž.š. na Aršu, neka je On visoko i daleko od toga. Njegova biografija je u *Sijeru* (13/173).

ćeš naći ono što pobija šerijat/vjerozakon i razum istovremeno, a naročito *En-nakd* Osmana b. Seida ed-Daremija, es-Sidžzija, mudžesima. On je prvi od mudžesima koji se usudio izustiti riječi: „Allah, da je htio, smjestio bi se na leđa komarca, pa bi se on slobodno letio sa Njim i Njegovom moći; pa kako onda sa ogromnim Aršom“!
U tome ga je slijedio Ibn Tejmijja, čije riječi možeš pogledati u *Gawsul-ibad*, štampanom 1351. po H. u kući El-Halebi. Koliko samo ovaj es-Sidžzi ima katastrofalnih izjava, (kao npr. pritvrda kretanja Allahu Uzvišenom i dr.) i koliko je knjiga koje navode neistinite predaje i nesuvisla mišljenja, sami Allah im broj zna. Time se stvar usložila i to je preraslo u golem problem, dok nisu došli pozdani učenjaci da odvrate i odbiju navalu takvih mišljenja i predaja. Među ovim učenjacima su: El-Hattabi, Ebul-Hasan et-Taberi, Ebu-Furek el-Hulejmi, Ebu-Ishak el-Isferajini, učitelj Abdulkahir el-Bagdadi i drugi velikani i predvodnici. Među njima je bilo onih kod kojih je preovladavao teorijsko-racionalni metod zbog njihovog skromnog poznavanja tradicionalno-hadiske nauke, a bilo je onih koji su bilo suprotno tome...“ Ovo su otprilike riječi imama **Kevseri**ja, Allah mu se smilovao.
Hanbelije mudžesimi su uspjeli u prvoj polovini petog vijeka po Hidžri (408.) da pridobiju abasijskog halifu Kadira Billaha i uvjere ga u svoju akidu, na koju je ovaj primorao ljude i naredio ih da je slijede i zatim zaprijetio svima koji se tome suprotstave, bilo od mu'tezila, hanefija ili drugih. Zehebi veli u *Uluwwu*[58]*,* str. 542:
„Rekao je autoritet Ebu-Ahmed el-Keredži u svojoj akidi koju je sastavio pa ju je usvojio halifa Kadir Billahi, i ljude je obavezao njome, i naredio[59] to u prvoj polovini petog vijeka, pred kraj života imama Ebu-Hamida el-Isfarajinija, šejha šafija u Bagdadu. Naredio je da se traži pokajanje od svakog ko bude mimo te akide, od mu'tezila, rafidija, haridžija; ovo je dio onoga što je rekao:
„Naš Gospodar je bio sam, ništa mimo Njega nije bilo, niti je postojao prostor koji ga je obuhvatao, zatim je sve stvorio Svojom moći, i stvorio Arš – ne iz potrebe za njim, uzdigao se nad njim **smjestivši se** kako je to htio, ne smjestivši se da bi se odmorio kako to čine stvorenja“.

---

[58] Izdanje *Darul-imamin-Newewi*, prvo izdanje 1419. po H. s mojim uredništvom.
[59] Ovdje moramo pojasniti suštinu ove akide koju je pretpostavio ovaj halifa među ljudima, koju je naredio, i koja će kasnije dobiti naziv *Kadirijska konvencija*! Srž toga je da su mudžesimi, hanbelije uzeli maha i uspjeli plasirati svoju akidu kod halife El-Kadira Billaha dok to nije dovelo do toga da je ovaj počeo iskušavati ljude ovom akidom: ulemu i fakihe/pravnike od hanefija, mu'tezila i ešarija! Akida koju je prihvatio je upravo akida kasapina! To je nesuvislo vjerovanje kada se ispita argumentima časnog šerijata!

„Rekoh[60]: Da je bogdom izostavio riječi „uzdigao se smjestivši se“, i ono nakon toga[61], jer u tome nema apsolutno nikakve koristi; Uzvišeni je čist od bilo kakvog odmora i umora“.
Historičari spominju traženja pokajanja Kadira Billahi od „novotara“, a navešćemo neke od njih:

1. riječi autoriteta Ibnul-Esira u njegovoj knjizi *El-Kamilu fit-tarih* (9/305) o događajima godine 408. po H.:
   “U njoj je Kadir Billahi tražio pokajanje od mu'tezila i šija i drugih koji su imali oprečno mišljenje od pravca u koji je on vjerovao, i zabranio je debatisanje o bilo čemu glede toga; ko bi to učinio, bio bi uklonjen i žestoko kažnjen“;
2. hafiz Ibnul-Džewzi u svojoj knjizi *El-Muntezam* (15/125) kaže o događajima godine 408.:
   “U ovoj godini je Kadir tražio od novotara da se pokaju. ...obavijestio nas je Hibetullah b. el-Hasan et-Taberi: „Godine 408. Kadir Billahi, poglavar vjernika, tražio je pokajanje od pravnika mu'tezila i hanefija pa su se pratvarali da su se povratili...“
   Iz ovih tekstova vidi se da je politika toga vremena bila na strani hanbelija, a njihovi protivnici su bili prestrašeni i bilo im je zaprijećeno žestokim kaznama, što je predstavilo snažan preokret za razvoj i jačanje hanbelijsko-antropomorfističke ideologije. Pretjerivali su u plašenju svojih neistomišljenika i huškanju masa protiv njih prozivajući ih i etiketirajući mu'tezilama, džehmijama, šijama, ateistima, i sličnim, ovoj grupaciji doličnim frazama. Nastupili su, od njihove uleme, oni koji su uveli i koristili ideološki i praktični terorizam protiv svojim protivnika. Od tih su Jahja b. Ammar (umro 422.), a on je šejh čuvenog mudžesima Ebu-Ismail el-Herewija[62], koji kaže da je on istjerao Ibn Hibbana

---

[60] „Rekoh“ su također riječi Zehebija.

[61] Ovi, čije riječi navodi Zehebi, i za koje onda govori „da bogdom nisu rekli „Svojim bićem/esencijom““, „da je bogdom izostavio „uzdigao se smjestivši se““, da bogdom..., da bogdom..., nisu uspjeli ostvariti Zehebijeve želje na prihvatljiv način i u dobrom smislu! On je umoran i iscrpljen od njihovih ništavnih i nesuvislih riječi koje se tiču Allahovog bića! Sam priznaje i otvoreno kaže, od jednog mjesta do drugog u ovoj knjizi, da nema koristi od tih njihovih riječi (a daj Bože da ih nikad i ne rekoše)! I ovo su priznanja o neuspjehu ove knjige, naročito što se on sam povratio od nje nakon što ju je završio! Da bi mi danas došli i *potpuno je uništili! ostavivši je raspršenom prašinom, ni udubinu ni uzvisinu na njoj ne možeš vidjeti!*

[62] Ovaj Ebu-Ismail je autor knjige *Menazilus-sairin* i knjige *Zemmul-kelam*, i drugih. Ovaj mudžesim je izrekao da meso od ešarija nije dozvoljeno/halal zato što ih oni vidi

iz Sidžistana jer je zanijekao mjeru (*hadd*) Allahu dž.š. To će naći ko pogleda biografiju Ibn Hibbana u *Mizanu* od Zehebija i *Lisanul-mizan.*

Nakon toga je došla skupina hanbelijskih predvodnika za koje se pobrinuo Ibnul-Džewzi, pobivši njihove dokaze u svojoj knjizi *Def'u šubehit-tešbih bi ekuffit-tenzih (*Pobijanje kleveta antropomorfizma argumentima transcendentnosti/čistovjerja[63]).

Od njih (mudžesima) je i Kadi Ebu-Ja'la el-Hanbeli, koji je umro 458. po Hidžri. Njegova je knjiga *Ibtalut-te'wil*, i to je onaj što je kazao: „Pripišite mi šta hoćete, ali ja Mu pripisujem sve osim brade i spolnog organa“, ciljajući time Božije atribute, kao što to spominje hafiz Ebu-Bekr b. el-Arabi el-Maliki u svom djelu *el-Awasim minel-kawasim* (2/283).

Zatim je došao Ibn Kudame el-Makdesi el-Hanbeli (umro 620.), koji je napisao više knjiga iz te oblasti. Neke od njih su: *Zemmut-te'wil, Lem'atul-i'tikad*[64] (u kojoj je pritvrdio Allahu glas i dr.), zatim knjiga *el-Uluww*, na osnovu koje je Zehebi napisao svoje istoimeno djelo.

Djela Ibn Kudame su spomenuta kod Zehebija u njegovoj biografiji u *Sijer e'alamin-nubela'* (22/168), što je prisutno danas i štampano u više izdanja.

Autoritet i velikan Ebu-Šame el-Makdesi u svojoj knjizi *Zejlur-rewdatejn* na str. 139. veli:

„Ali je njegov pristup akaidu po metodu sljedbenika njegovog mezheba! I neka je uzvišen Onaj koji mu nije osvijetlio taj put, unatoč njegovoj veličini u znanju...“

Sve ove stvari su bile prije Ibn Tejmijje.

---

novotarima, ili jereticima bezbožnicima, koji ne pritvrđuju Bogu atribute koji pritvrđuje on.

[63] Uskoro prevedena i kod nas, ako Bog da; djelo koje svaki *talibul-ilm* mora posjedovati.

[64] Bljesak vjerovanja; kakvog li paradoksa.

Četvrta faza mušebiha i mudžesima: Ibn Tejmijje i njegovi učenici, njegovi simpatizeri i istomišljenici do vremena Muhammeda b. Abdul-Wehhaba

Prethodno smo spomenuli da je Ibn Tejmijja preuzeo ideologiju ovih antropomorfista koji su bili prije njega, a zatim je sistematizovao, postavio joj temelje, sakupio taj antropomorfizam i dodjeljivanje Bogu ljudskih atributa, te sve to uredio i finalizirao!
Da ne bismo duljili s tim, jer svakako ima dosta toga za reći, zadovoljit ćemo se navodeći citate samog Ibn Tejmijje iz njegovih knjiga koji dokazuju da je on bio pobornik antropomorfizma i tedžsima.

Od najnevjerovatnijih stvari koje je ovaj čovjek izrekao su njegove riječi u knjizi mu *Bejanu telbisil-džehmijje* koja se još naziva *Nakdu esasit-takdis*[65](1/109):
„A ako je tako, onda naziv *mušebihe/antropomorfisti* ne dolazi sa negativnom konotacijom, ne u Kur'anu, u Sunnetu, niti u riječima ijednog ashaba ili tabi'ina..."
A prije toga je rekao (str. 100/101.), prenoseći i potvrđujući:
„Opisani ovim atributima može biti samo tijelo; te je Allah Uzvišeni tijelo, ne poput tijela", a kaže na str. 101. sljedeće:
„**Ne stoji** u Allahovoj knjizi, niti u Sunnetu Njegova poslanika, niti u riječima ijednog dobrog prethodnika ili imama u ummetu **da On nije tijelo**, niti da Njegovi atributi nisu supstance i akcidenti (*a'rad*). Prema tome, negiranje postulata koji su utvrđeni Zakonom, preko negiranja izraza koje nije negirao Zakon niti razum, predstavlja neznanje i zabludu."

Od dokaza koje spominje Ibn Kajjim u svojoj knjizi *Idžtima'ul-džujušil-Islamijje* (str. 109.)[66] su njegove riječi:
„Spominje Abdur-Rezzak od Ma'mera, ovaj od Musejjiba, od Ebu-Hurejre da je rekao Poslanik s.a.w.s.: „Allah Uzvišeni se spušta na zemaljsko nebo, i **On na svakom nebu ima stolac[67], pa kada se spusti na**

---

[65] Odgovor na knjigu imama ehlu-suneta, velikana Fahruddina er-Razija.
[66] Navod je iz izdanja realizovanog od strane dr. 'Awada el-Mu'teka, dok je u izdanju *Darul-kutubil-Islamijje* ovaj navod na 55. strani, pa pogledajte radi provjere.
[67] U riječniku Teufika Muftića, u poglavlju *k,r,s* dolazi: *kursijj*: stolica, stolac, sjedalo, sjedište, mjesto, sredina/obraza/, ćurs; katedra, prijestolje, postolje, pjedestal; bok/kočije/,

zemaljsko nebo, sjedne na svoj stolac, a zatim kaže... pa kada dođe zora, digne se i sjedne na svoj stolac“!! Pogledajte samo u ovaj otvoreni antropomorfizam i poređenje Allaha Uzvišenog sa stvorenjima i dodjeljivanje Mu njihovih svojstava!
Direktno prije ovih riječi, Ibn Kajjim dokazuje: „U *Musnedu* imama Ahmeda, u predaji Ibn Abbasa r.a. navodi se priča o zauzimanju (*šefa'atu*), dugi hadis, seže do Poslanika s.a.w.s. (*merfu'*), a u njemu stoji: „...pa dođem svome Gospodaru Uzvišenom, i nađem Ga na Njegovom stocu ili ležaju (*seririhi*) kako **sjedi**.“
Podvlačimo: riječ „sjedi“ **je dodao Ibn Kajjim iz svog džaka**, a ista ne postoji u hadisu u *Musnedu* imama Ahmeda[68] (1/282, 296)!! To je samo jedan od Ibn Kajjimovih dodataka i krivotvorenja hadisa!
Zehebi navodi u *Uluwwu*, pod brojem 77, tekst u kojem stoji da je Allah, nakon što je stvorio nebesa, „spustio se na Zemlju i poravnio je“, neka je uzvišen naš Gospodar od toga! Pojačava to riječima da isti prenosi i Buhari, ali ova predaja kod njega ne postoji!
Ibn Kajjim spominje u svojoj knjizi *Beda'iul-fewaid*[69] (4/39) u stihovima preuzetim od Darekutnija, u kojim stoji da će Allah posjesti pored sebe našeg Poslanika s.a.w.s., neka je Allah visoko od toga!
Vehabije, kvazitradicionalisti, štampaju ove knjige u kojima stoje ovakve i slične riječi, distribuiraju ih, proturaju i šire, veličajući njihove autore, nazivajući ih imamima monoteizma i vjere!!

Tako je od njihovih imama i predvodnika u ovom periodu Ibn Tejmijje, i on je njihov glavni imam i autoritet; zatim njegov učenik Ibn Kajjim el-Dżewzijje, Ibn Ebul-'Izz el-Hanefi[70], Ibn Šejh el-Hazzamin, Ibn Abdul-Hadi el-Hanbeli, Ibn Nasirud-din ed-Dimeški, autor knjige *Er-Reddul-wafir*.

---

potparanjak, potporna greda; nosilac/hemzeta/, prijestonica, glavni grad, zagod, klozet, ležaj, ležište, znanost, nauka; vlast, moć, sfera zvijezda, pl. karasiyyu.
[68] To je priznao Albani u *Muhtesrul-uluww* str. 93. i urednik *Idžtima'ul-džujušil-Islamijje* u superkomentaru br. 11. str. 108. iste knjige (*Idžtima'ul-džujuš*/skup Islamskih vojski)! Bilo bi bolje da je Ibn Kajjim ovu knjigu nazvao skupom laži i apokrifa protiv sljedbenika istine, israilijatima i dangubama! U ovoj knjizi Ibn Kajjim spominje hadis: „Uvažite krave“, valjda pozivajući u hinduističku ideologiju!
[69] Vjerovatno da je i ona negdje u redu za prevođenje kod vehabijskih satelita kod nas u Bosni! Djela ovog „imama“ uveliko se već prevode i itekako su popularna ne samo kod njegovih sljedbenika, nego čak kod nekih drugih izdavača koji su u njima vidjeli dobar komercijalni uspjeh!
[70] Pripisuje se greškom hanefijskom mezhebu, međutim radi se o hanbeliji, mudžesimu.

Peta faza mudžesima i mušebiha: Muhammed b. Abdul-Wehhab en-Nedždi i njegovi sljedbenici

Autoritet, fakih, šejh Ridwan el-'Adl Bibers eš-Šafi'i el-Misri (umro 1303.), u svojoj knjizi *Rewdatul-muhtadžin li ma'rifeti kawa'idid-din*, str. 384. kaže:
„Zatim nakon Ibn Tejmijje se pojavio Muhammed b. Abdul-Wehhab u dvanaestom vijeku, koji je krenuo Ibn Tejmijjinim stopama i samo je na to dodao još besmislenosti i gnusnosti, i on je predvodnik vehabijskog pokreta, Allah ih unakazio. Njega se odrekao njegov brat, šejh Sulejman b. Abdul-Wehhab, koji je bio ugledan alim[71]. Žestoko mu je uzvraćao i negirao sve što ovaj radi i naređuje, i nije ga slijedio ni u čemu od njegovih novotarija...“
Muhammed b. Abdul-Wehhab je zabranjivao donošenje salavata na Poslanika, neka je na njega i na njegovu časnu porodicu najljepši i najplemenitiji salavat i selam. Mrzio je da to čuje i zabranjivao da se to čini noć uoči petka, kao i na minberima. Vrijeđao je one što to čine, žestoko ih kažnjavao, nekad čak i do smrti. Govorio je da je bludnica u javnoj kući manje grešna od onoga ko donosi salavat na Poslanika s minbera, obmanjujući svoje pristalice da je to sve u cilju očuvanja tewhida/monoteizma. Popalio je Delailul-hajrat i dr. iz knjiga salavata na Poslanika s.a.w.s. krijući se iza riječi: „To je novotarija/bid'at“, i čineći to „u ime“ tewhida.
Branio je svojim sljedbenicima da čitaju knige fikha, tefsira i hadisa, popalio je mnoge od njih, a dozvolio onome ko ga slijedi da tumači Kur'an po svom shvatanju, dok nije došlo do eskalacije barbarizma u kojem je svako tumačio Kur'an, čak i ako nije znao ništa od njega napamet. Jedan koji nije učio bi govorio drugom koji je učio: „Prouči mi nešto da ti protumačim“, pa kada bi to učinio, ovaj bi mu dao tumačenje po svom viđenju. Naredio im je da rade i sude prema onome kako razumiju, i to je učinio mimo znanstvenih knjiga i riječi uleme, a za mnoge stavove četoverice imama mezheba rekao da su bezvrijedni.

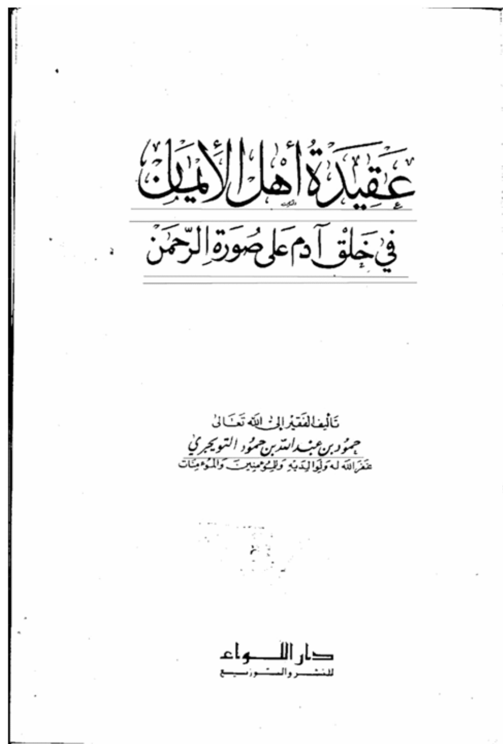
---

[71] On je napisao knjigu o pobijanju vehabizma i ona je štampana. Neki je zovu *Fasul-hitab min kitabillahi we hadisir-resul we kelamil-'ulema fi mezhebi Ibn Abdul-Wehhab* (Decidan stav iz Allahove knjige, Poslaničkog hadisa, i riječi uleme o pravcu Ibn Abdul-Wehhaba), dok je štampana pod nazivom *Es-Sawaikul-ilahijje fir-reddi 'alel-wehabijje* (Božanski gromovi u pobijanju vehabizma), i držimo da je drugo ime tačno.

Od najgnusnijih kufrijata je to što je često vrijeđao Poslanika, neka je na njega i na njegovu porodicu salavat i selam, i to raznim izrazima, tvrdeći da mu je cilj očuvanje tewhida!
Za Poslanika a.s. kaže da je kurir, ciljajući time da je on samo kao kakav nosač koji nosi pisma i knjige, i da je to vrhunac njegove misije, poput kurira kojeg zapovjednik pošalje po kakvom zadatku i ovaj to obavi.
Njegove pristalice su to govorile u njegovom prisutstvu, a on je pokazivao da je timezadovoljan. Jedan je rekao: „Ovaj moj štap je bolji od Muhammeda, jer štap koristim da ubijem zmiju i slično tome, a **Muhammed je umro, i nikakve koristi više nema od njega**, nego je to kurir; bio i nestao!! Nema sumnje da je ovo hereza po koncenzusu.
Također je govorio da je čitao priču o Hudejbiji, pa je u njoj našao toliko i toliko laži, te druge gnusne klevete.
Kazivanje o vehabizmu smo oduljili da bi se znalo da je ova grupacija danas prisutna u Egiptu, i da zagovara odbacivanje mezheba, i rad po Kur'anu i Sunnetu. Kada kažu po Kur'anu, cilj im je njihovo tumačenje Kur'ana, kako ga oni shvataju svojim bijednim umovima. Pod Sunnetom, pak, misle na onaj dio koji je shodan njihovim hirovima, kako to oni shvataju, dok ono što se prenosi i što ih direktno pobija, a ne mogu nikako protumačiti, obezvređuju i negiraju da je riječ Poslanika s.a.w.s." Ovdje završava citat onoga što smo htjeli navesti od riječi autoriteta, velikana i znalca šejha Ridwana el-'Adla Bibersa eš-Šafi'ijja el-Misrija, koji je umro 1303. godine po Hidžri.
Odatle se mogu vidjeti neke osnovne ideje kojima je pozivao Muhammed b. Abdul-Wehhab iz Nedžda.

A u knjizi *Kešfuš-šubuhat* (Otklanjanje sumnji), B. Abdul-Wehhab se obraća svojim sljedbenicima riječima:
„Ako ti mušrik/mnogobožac kaže tako, ti njemu odgovori tako i tako..", ciljajući pod mušrikom i mušricima muslimane koji su različiti od njih.
Antropomorfizam i Božije poređenje sa stvorenjima, pak, vehabije su širile i propagirale u vidu mnogih knjiga s tematikom Božijih svojstava/atributa (*sifat*). Neke od tih knjiga su: *Sunnet* Abdullaha b. Ahmeda b. Hanbela i *Er-Redd 'ala Bišr el-Murisi* Osmana ed-Daremija, dok je njihova ulema napisala mnoge knjige u kojima su prenijeli ove oblasti iz knjiga Ibn Tejmijje, Ibn Kajjima i njima sličnih. Tu također spada i već spomenuta knjiga šejha Hammuda et-Tuwejdžirija *Akidetu ehlil-iman fi khalki Ademe 'ala suretir-Rahman* (Akidet vjernika da je Adem stvoren po liku Milostivog), koja je dobila pohvalne kritike u recenziji Bin Baza na prvim stranicama te knjige.

U posljednje vrijeme ova sekta je bila organizovanija i smjernija, te su uspjeli da preokrenu činjenice i da obmanu mase. To je zbog izuzetno jake finansijsko-materijalne potpore koju su imali u ovoj fazi, te zbog jadnog znanstvenog stanja njihovih protivnika od ehlus-sunneta wel-džem'ata.

عقيدة أهل الإيمان

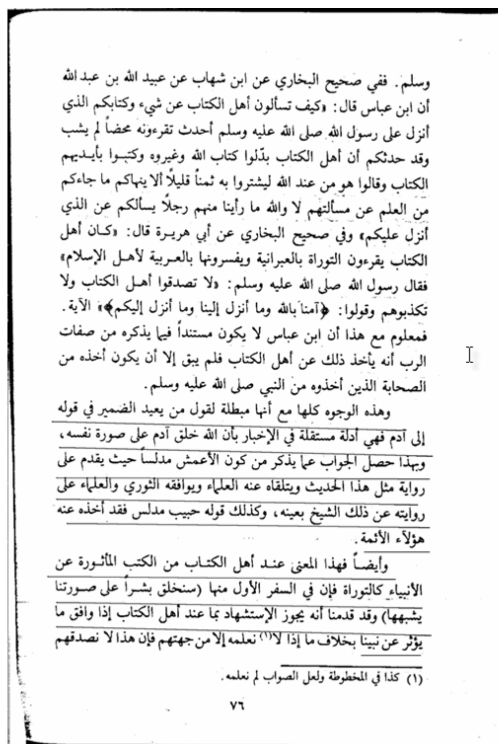
في خلق آدم على صورة الرحمن

تأليف الفقير إلى الله تعالى

حمود بن عبد الله بن حمود التويجري

غفر الله له ولوالديه وللمؤمنين والمؤمنات

دار اللواء للنشر والتوزيع

وسلم. ففي صحيح البخاري عن ابن شهاب عن عبيد الله بن عبد الله أن ابن عباس قال: «كيف تسألون أهل الكتاب عن شيء وكتابكم الذي أنزل على رسول الله صلى الله عليه وسلم أحدث تقرءونه محضاً لم يشب وقد حدثكم أن أهل الكتاب بدّلوا كتاب الله وغيروه وكتبوا بأيديهم الكتاب وقالوا هو من عند الله ليشتروا به ثمناً قليلاً ألا ينهاكم ما جاءكم من العلم عن مسألتهم لا والله ما رأينا منهم رجلاً يسألكم عن الذي أنزل عليكم» وفي صحيح البخاري عن أبي هريرة قال: «كان أهل الكتاب يقرءون التوراة بالعبرانية ويفسرونها بالعربية لأهل الإسلام» فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: «لا تصدقوا أهل الكتاب ولا تكذبوهم وقولوا: ﴿آمنا بالله وما أنزل إلينا وما أنزل إليكم﴾» الآية. فمعلوم مع هذا أن ابن عباس لا يكون مستنداً فيما يذكره من صفات الرب أنه يأخذ ذلك عن أهل الكتاب فلم يبق إلا أن يكون أخذه من الصحابة الذين أخذوه من النبي صلى الله عليه وسلم.

وهذه الوجوه كلها مع أنها مبطلة لقول من يعيد الضمير في قوله إلى آدم فهي أدلة مستقلة في الإخبار بأن الله خلق آدم على صورة نفسه، وبهذا حصل الجواب عما يذكر من كون الأعمش مدلساً حيث يقدم على رواية مثل هذا الحديث ويتلقاه عنه العلماء ويوافقه الثوري والعلماء على روايته عن ذلك الشيخ بعينه، وكذلك قوله حبيب مدلس فقد أخذه عنه هؤلاء الأئمة.

وأيضاً فهذا المعنى عند أهل الكتاب من الكتب المأثورة عن الأنبياء كالتوراة فإن في السفر الأول منها (سنخلق بشراً على صورتنا يشبهها) وقد قدمنا أنه يجوز الإستشهاد بما عند أهل الكتاب إذا وافق ما يؤثر عن نبينا بخلاف ما إذا لا[1] نعلمه إلا من جهتهم فإن هذا لا نصدقهم

(١) كذا في المخطوطة ولعل الصواب لم نعلمه.

٧٦

Naslovnica spomenute knjige Hammuda et-Tuwejdžirija *Akidet vjernika da je Adem stvoren po uzoru na Milostivog*, u kojoj spominje ono što po njegovom mišljenju opravdava sam naziv knjige! Pored je jedna od stranica na kojoj to obilato dokazuje. Šejh Bin Baz je dao svoju pohvalu za ovu knjigu na njenim prvim stranicama!

Pojava vehabijskog pokreta i neki događaji u vezi s tim

Kaže sejid[72], autoritet allame Ahmed Zejni Dehlan, a to je Šafijski muftija Mekke na početku četrnaestog vijeka po Hidžri, u svojoj knjizi *El-Futuhatul-Islamijje*:

„U početku je on – tj. Muhammed b. Abdul-wehhab – bio jedan od učenika u Medini, i njegov otac je bio dobar čovjek, čovjek od ilma, a također i brat mu, šejh Sulejman. Njegov otac i njegov brat, kao i njegovi učitelji, osjetili su da će Muhammed biti izvor zablude i pokvarenosti zbog svojih riječi, djela i mnoštva pitanja u kojima se sporio. Korili su ga i ljude upozoravali na njega, a Allah je dao da se njihova bojazan ostvari u novotarijama koje je pokrenuo, kroz pokvarenost i zabludu kojima je obmanuo neznalice, a u kojima se otuđio od imama i predvodnika vjere. Došao je time do tekfira (proglašavanja nevjernicima) vjernika, tvrdeći da je posjeta mezaru Poslanika s.a.w.s. i činjenje tevesula njime, vjerovjesnicima i dobrim ljudima, i posjeta njegovom mezaru, širk. Također, da je dozivanje Poslanika s.a.w.s. prilikom činjenja tevesula širk, i isto sa ostalim poslanicima i dobrim i plemenitim ljudima. Pripisivanje nečega nekom drugom mimo Allahu, makar se radilo o uobičajenom metaforičkom izražavanju i alegoriji, po njima je širk, i onaj ko to učini je mušrik/mnogobožac. Kao da kažeš: „Pomogao mi je ovaj lijek“, ili „Pomogao mi je taj i taj dobri kod tewessula u nečemu“, držeći se pri tome dokaza koji ni na koji način ne idu njemu u prilog. Navodio je patvorene iskaze koje je ukrasio i obmanuo njima velike mase, dok ga nisu počeli slijediti. Napisao im je poslanice koje su ih uvjerile u širk/mnogoboštvo većine monoteista, pripadnika kible.

Povezao se sa emirima iz Dir'ijje i ostao kod njih sve dok ga nisu pomogli i stali na stranu njegovog poziva. Oni su u tome vidjeli način za učvršćenje i proširenje njihove vlasti i moći. Pretpostavili su dominaciju nad beduinima i stanovnicima pustinje sve dok ih nisu počeli slijediti i postali njihova vojska bez nadoknade. Vjerovali su da je svako ko ne vjeruje u ono što kaže B. Abdul-wehhab – kafir, mušrik, te da su njegova krv i imetak dozvoljeni[73].

Njegov početak je bio 1143. godine, a ekspanzija njegovog pokreta nakon 1150. po Hidžri.

---

[72] *Sejjid* je počasni naziv za potomke Poslanika a.s. po Husejnovoj r.a. lozi, dok je *šerif* naziv za one po Hasanovoj r.a.

[73] Tj. dozvoljena je njegova egzekucija i konfiskovanje imovine.

Ulema je napisala mnoge knjige kao odgovor na njega, čak i njegov brat Sulejman, i ostali njegovi učitelji.
Od emira koji su pristali uz njega i koji su pomogli njegov pokret bio je Muhammed b. **Saud**[74], emir Dir'ijje, a iz plemena je Benu Hanifa... Kad je umro Muhammed b. Saud, njegovim stopama je nastavio njegov sin Abdul-'Aziz b. Muhammed b. Saud. Mnogi učitelji B. Abdul-Wehhaba u Medini su govorili da će ovaj zabludjeti, ili da će Allah njime u zabludu zavesti nesretne i od Njega udaljene – i bi tako.

Muhammed b. Abdul-Wehhab je tvrdio da je njegov cilj s ovim pravcem kojeg je izmislio, pročišćenje tevhida i odricanje od širka, te da su ljudi bili u mnogoboštvu preko šesto godina, te da im je on obnovio njihovu vjeru. Kur'anske ajete koji su objavljeni o mnogobošcima preusmjerio je na monoteiste, pripadnike tevhida, poput riječi Uzvišenog: „Ko je u većoj zabludi od onih koji se, umjesto Allahu, klanjaju onima koji im se do Sudnjeg dana neće odazvati i koji su prema njihovim molbama ravnodušni“, i riječima: „I pored Allaha, ne moli se onome ko ti ne može ni koristiti ni nauditi“, i riječi: „Onih koji se, umjesto Allahu, klanjaju onima koji im se do Sudnjeg dana neće odazvati“, a sličnih ajeta u Kur'anu je mnogo. Muhammed b. Abdul-Wehhab kaže da je onaj ko zatraži pomoć[75] od Poslanika s.a.w.s. ili od nekog drugog poslanika ili dobrog čovjeka, ili ga pozove, ili zatraži zauzimanje (*šefa'at*), poput ovih mušrika i da je sadržan u ovim ajetima.

O posjeti mezaru Poslanika s.a.w.s. ili nekog drugog vjerovjesnika ili dobrog i pobožnog čovjeka, dao je isti sud. Rekao je o riječima Uzvišenog koji govori o mušricima koji obožavaju kipove: „Mi im se klanjamo samo

---

[74] Otac savremene Saudijske Arabije, po kojem je ista i dobila ime, a kojoj su upravo tada udareni temelji. Za detaljniji pregled o tome kako je izvršena podjela vjerske i svjetovne vlasti između porodice Saud i Muhammeda b. Abdul-wehhaba, pogledati relevantne historijske izvore i naučne radove na tu temu.

[75] Islamsko učenje na kojem su se složile sve islamske skupine (izuzev vehabija) je to da je Allah dž.š. u stanju da realizuje dobrobit čovjeku putem živog kao što je u stanju da to učini putem mrtvog. A islamsko vjerovanje koje je općeprihvaćeno je da je Poslanik s.a.w.s. živ, kao i šehidi i odabrani, čak štaviše i obični vjernici, te ako bi traženje bilo širk, bilo bi onda širk i od živog kao i od mrtvog. Onaj koji čini tevesul, čvrsto vjeruje da niko mimo Allaha dž.š. niti koristi niti štetu daje, a sve što se traži od Poslanika a.s. je dova. To je srž ovog traženja pomoći. To je u svakom slučaju pitanje tevesula, opširnije obrađeno kod klasične islamske uleme, i koje će, uz Allahovu pomoć, biti pojašnjeno detaljnije u sljedećim izdanjima.

zato da bi nas što više Allahu približili“, da su ti mušrici koji to govore, isti kao i oni koji čine tevesul. Jer veli: „Mušrici nisu vjerovali da kipovi stvaraju išta, nego su vjerovali da je stvoritelj Allah, s dokazom riječi Uzvišenog: „A ako ih upitaš ko ih je stvorio, reći će: „Allah“, „A ako ih upitaš ko je stvorio nebesa i Zemlju, reći će zasigurno: „Allah“, i Allah ih je proglasio nevjernicima samo zato što su rekli: „Da bi nas što više Allahu približili“, te su ovi identični onima.

Među onima koji su uzvratili i odgovorili b. Abdul-Wehhabu je i njegov najveći učitelj, a to je šejh Muhammed b. Sulejman el-Kurdi, autor superkomentara na Ibn Hadžerov komentar na original Bafadla[76]. Kada su se Abdul-wehhab i njegove pristalice digle sa svojim prljavim pozivom, kojim su muslimane proglasili nevjernicima, zauzeli su istočna plemena, jedno po jedno. Zatim se njihova vlast proširila na Jemen, Dva sveta harema, i plemena Hidžaza i dostigla čak blizu granica Šama, i proširili su se do Muzejriba. U početku svoga djelovanja poslali su grupu svoje uleme misleći da će uspjeti razoriti vjerovanje uleme dva sveta Harema i unijeti među njih sumnje lažima i zavođenjem. Kada su stigli u dva Harema i njihovoj ulemi iznijeli svoje vjerovanje i ono što su imali, ulema Harema im je uzvratila i pobila njihova vjerovanja iznijevši im jasne dokaze koje ovi nisu mogli da odbace. Ulemi Harema se jasno pokazalo njihovo neznanje i zabluda, i pred ovim ne bi, nakon što su se izvrgli ruglu, da pobjegnu *kao da su divlji magarci preplašeni koji od onih koji ih progone bježe*[77]. Ulema je razmotrilia njihovu akidu/vjerovanje i uočili su da sadrži mnoge elemente koji ih izvode iz vjere. Nakon što su im iznijeli dokaze, šerijatskom kadiji u Mekki predali su jasne argumente o njihovom kufru/herezi tom akidom, da bi se to pročulo među svim ljudima.
To se desilo u vremenu vladavine časnog Mesuda b. Seida b. Sa'da b. Zejda (umro 1165. po H.). Naredio je da se ti heretici zatvore, što je bilo i učinjeno, dok su neki pobjegli u Dir'ijju gdje su obavijestili ostale o onome što im se desilo i šta su vidjeli, što im je samo povećalo obijest i oholost. Namjesnici Mekke nakon toga su njihovim sljedbenicima zabranili da dolaze na hadž, na što su oni počeli da napadaju neka unutarnja plemena koja su bila pod pokornošću namjesnika Mekke, da bi nakon toga došlo do sukoba između njih i namjesnika, našeg časnog

[76]Nosi naziv *el-Hawašil-medenijje 'alel-mukaddimel-hadremijje* iz šafijskog fikha, i ona je štampana i dostupna.
[77] Kur'an.

pretka, šerifa Galiba b. Mesuda b. Seida b. Sa'da. Početak tih sukoba se desio godine 1205. po H.
Između njih su se dogodile mnoge bitke u kojima je poginulo dosta naroda, a njihova misija i novotarija za koju su se zalagali je rasla da bi kulminirala u momentu kada je pod njihovu vlast potpala većina plemena i arapa koji su bili pod vlašću emira/namjesnika Mekke.
Godine hiljadu dvjesto sedamnaeste po Hidžri, krenuli su sa svojim vojskama dok nisu došli do Taifa i opsjeli ga. To je bilo u mjesecu zul-ka'de. Zauzeli su Taif i pobili njegove stanovnike, muškarce, žene i djecu, i samo se mali dio uspio spasiti. Konfiskovali su svu njihovu imovinu. Namjeravali su da se upute prema Mekki, ali su odustali znajući da je sezona hadža, te da se sakuplja veliki broj hadžija iz Šama i Egipta koje će se okrenuti protiv njih. Zato su ostali u Taifu do kraja hadža kada su se hadžije vratile svojim zemljama. Uputiše se tada prema Mekki, a šerif Galib, namjesnik Mekke nije imao vojske kojom bi im se suprostavio, pa se skloni u Džeddu. Stanovnici Mekke se uplašiše da vehabije sa njima ne urade ono što su uradili sa stanovnicima Taifa, pa poslaše grupu ljudi da zatraže od vehabija garanciju za stanovnike Mekke, te im ga oni dadoše. Tako su ušli u Mekku osmog muharrema 1218. po H. i ostadoše u Mekki četrnaest dana iznuđujući od ljudi da se pokaju i obnove svoj islam, kako su tvrdili, a zabranivši im ono za što su držali da je širk, poput tevesula i posjećivanja mezarja.
Nakon toga se uputiše prema Džiddi radi okršaja sa šerifom Galibom. Opkolili su je i počeli gađati iz topova i katapulta tako da je ubijen veliki broj vehabija i nisu uspjeli da zauzmu grad. Okanili su se nakon osam dana opsade i vratili se odakle su i došli. U Mekki su načinili garnizon i postavili emira nad Mekkom, to je bio šerif Abdul-Mu'in, brat šerifa Galiba, koji je prihvatio ono s čim su došli iz samilosti prema stanovnicima Mekke i da bi ih sačuvao od zla ovih uljeza.
U mjesecu rebiul-evvelu spomenute godine, šerif Galib je krenuo sa namjesnikom Džidde ispred vrhovne vlasti, a to je bio šerif paša, vodeći sa sobom vojsku. Došli su do Mekke i iz nje protjerali vehabijsku vojsku, te je imaret Mekka vraćen u ruke šerifa Galiba.
Nakon toga su napustili Mekku i dali se u borbu protiv mnogih plemena, zauzeli su Taif i postavili za emira Osmana el-Medajifija. On i njegova vojska su se borili protiv plemena koja su bila na granicama Mekke i Medine, stavljajući ih pod svoju pokornost, sve dok nisu zauzeli sve pokrajine koje su bile pod vlašću emira Mekke. Njihove pretenzije su se onda okrenule ka Mekki, te su godine 1220. krenuli sa svojom vojskom prema Mekki. Opkolili su je sa svih strana, užestili su opsadu i prekinuli

sve puteve i dotoke hrane i namirnica. Mekkelije su pale u veliko iskušenje i šerif Galib je bio primoran da sklopi sa njima primirje i tako osigura stanovnike Mekke. Izabrao je ljude za posredništvo između njega i vehabija i sklopljeno je primirje pod uslovom da se pažljivo postupa sa stanovnicima grada. Zauzvrat, grad će im biti predan, i tako su ušli u Mekku krajem mjeseca zul-ka'de, godine 1220. Zauzeli su Medinu, neka je na njenog počivaoca najljepši salavat i selam. Oskrnavili su i potpuno pokrali Poslanikovu a.s. sobu i učinili prezrena i gnusna nedjela.
U Medini su postavili svog emira, to je Mubarek b. Mudjan, i njihova se vlast u svetim haremima otegla sedam godina. Zabranili su ulazak egipatskih i šamskih hadžija sa njihovom opremom i stvarima u Mekku. Časnoj Kabi su počeli ogrtati Kabu crnim kitnjastim ogrtačem, a ljude su prisilili na ulazak u njihovu vjeru i zabranili su da se puši nargila[78]. Onaj koga bi uhvatili da to čini, žestoko bi ga ukorili. Porušili su kubeta sa mezara evlija i dobrih. Osmanska imperija je u tim godinama bila zaokupljena žestokim i čestim bitkama protiv kršćana, te u raskolu oko zbacivanja i ubijanja sultana, a na tu ćemo se tačku zasebno okrenuti, inšallahu teala.
Nakon toga je stigla zvanična sultanova naredba vladaru Egipta, Muhammedu Ali-paši, da se spremi za borbu protiv vehabija. To se desilo godine 1226. po H. Muhammed Ali-paša je spremio mnogobrojnu vojsku, nad kojim je postavio, po sultanovom fermanu, svoga sina Tusun-pašu. Zaputili su se iz Egipta u mjesecu Ramazanu spomenute godine, putujući morem i kopnom bez prestanka, sve dok nisu stigli do Jenbua, kojeg preuzeše iz ruku vehabija. Kada su stigli do Safre i Hadide, došlo je do žestokog okršaja između njih i arapa koji su bili tamo. Radilo se o plemenima koja su bila u pokornosti Vehabiji, a priključila su im se i mnoga druga plemena, te su svi zajedno uspjeli da poraze sultanovu vojsku. Oteli su sve što su ovi nosili sa sobom, a to se sve desilo u mjesecu zul-hidžetu, godine 26. i od te cijele vojske u Egipat se vratio samo mali broj ljudi.
Muhemmed Ali-paša je zatim spremio drugu vojsku, godine dvadeset sedme, odlučivši da ovoga puta on sam krene u pohod. Vojska je stigla prije njega u mjesecu šabanu, u potpunoj spremi i snazi, vozeći sa sobom osamnaest topova i više bombi. Ova vojska zauze ono što je bilo u rukama

[78] Ne treba ovaj period mjeriti sa današnjim kad je štetnost duhana i sl. i medicinski dokazana. U to vrijeme su se o tome vodile rasprave među ulemom, i dosta ih je bilo na stavu dozvoljensti, kao npr. poznati hanefijski učenjak Abdul-ganijj en-Nablusi koji je o tome napisao traktat. I kod nas su takve teme obrađivane, o čemu svjedoče poslanice i spisi u Gazi-Husrevbegovoj biblioteci; neki su zabranjivali duhan, kahvu...

vehabija, zauzeše Safru i Hadidu u Ramazanu bez otpora, varkom i potkupljivanjem arapa velikim svotama novca i dirhema, čak dotle da su jednom od velikih poglavara dali sto hiljada rijala. Drugom iz Safre su dali osamnaest hiljada rijala. Odredili su im plaće i nadoknade koje su dobivali svaki mjesec. Sve se to desilo po planu nikoga drugoga, do emira Galiba, koji se pretvarao da je u pokornosti Vehabije.
Prvi poraz koji su pretrpjeli, bio je zbog toga jer nisu bili ustpostavili koordinaciju sa emirom Galibom i on tada nije vodio operaciju. Vojska je ušla u Medinu krajem mjecesa zul-ka'de, a kada je vijest o tome stigla u Egipat, napravljeno je veliko slavlje koje je potrajalo tri dana. Napravljen je vatromet i čuli su se pucnjevi iz topova, a radosna vijest je odaslana svim rumelijskim valijama. Vojska koja se kretala morem, zauzela je Džidu početkom muharrema, godine dvadeset osme, zatim su se uputili prema Mekki i zauzeli i nju. Sve se to desilo bez borbe, tajnim koordiniranjem emira Galiba.
Kada je vojska stigla u Džidu, iz Mekke su pobjegli svi vehabijski vojnici i vođe. Poglavar vehabija je učinio hadž godine dvadeset sedme, zatim je otišao u Taif, a nakon toga u Dir'ijju, saznavši da je sultanska vojska zauzela Medinu tek nakon toga. Zatim kad je stigao u Dir'ijju, saznao je o njihovom zauzeću Mekke, zatim Taifa. Kada je sultanova vojska stigla u Džidu i Mekku, iz Taifa je pobjegao njegov emir, Osman el-Medajifi, kao i sva vehabijska vojska i vođe.
U mjecesu rebiul-evvelu, godine dvadeset osme, Muhammed Ali-paša je poslao sultanu radosnu vijest po ljudima koji su sa sobom nosili ključeve Mekke, Medine, Džide i Taifa. Stigli su sultanu u okićenoj povorci, noseći ključeve na tacnama od zlata i srebra, pred njima su bili mirisi i zlatne mangale, a za njima defovi i sviraljke. Napravljeno je slavlje, vatromet i pucano je iz topova. Nagrađeni su vojnici koji su donijeli ključeve, a Muhammed Ali-paša je unaprijeđen. Poslane su pohvale njemu i u pokrajine onima koji su izabrali njegov put.
U mjesecu ševalu godine 1228. Muhammed Ali-paša se sam uputio prema Hidžazu. Prije njegovog polaska iz Egipta, šerif Galib je uhapsio Osmana el-Medajifija koji je bio vehabijski emir nad Taifom i njihov najodaniji saveznik i bespogovorni sluga, te ga okovao u lance i poslao u Egipat. Stigao je tako u mjesecu zul-ka'de, nakon što je Muhammed Ali-paša već otišao u Hidžaz, zatim je proslijeđen u portu na sultanov dvor i tamo egzekuiran.

U mjesecu muharemu, godine 1229., vladaru je poslan Mubarek b. Mudjan, koji je bio vehabijski namjesnik nad Medinom. Obišli su cijeli

Istambul sa njimu u povorci – da ga ljudi vide, zatim su ga egzekuirali, a njegovu glavu okačili na kapiju Istanbula. Isto tako je učinjeno i sa Osmanom el-Medajifijem. Šerif Galib, pak, poslan je u Solun, počašćen je, i tako je ostao do svoje smrti, godine 1231. Na istom mjestu je i ukopan, a na njegovom mezaru je izgrađeno turbe koje se posjećuje. Period kojim je upravljao Mekkom je bio dvadeset i šest godina.
Zatim je Muhamed Ali-paša poslao brojnu vojsku u Turbet, Bišu, Gamid, Zehran i Asir, da unište vehabijske grupacije i prekinu njihovo djelovanje. Onda je i sam krenuo za njima u mjesecu ša'banu, godine 1229. gdje je mnoge pobio, veliki broj zarobio i uništio njihova prebivališta.

Paša je stigao u Egipat polovinom redžepa, godine 1230. tako da je njegov boravak u Hidžazu trajao godinu i sedam mjeseci, a nije se vratio sve dok nije uredio situaciju u Hidžazu i uništio vehabije, koje su bile uzele maha u svim plemenima u Hidžazu i istočno. Ostao je jedino izvjestan broj njih u Dir'ijji na čelu sa Abdullahom b. Mesudom. Muhammed Ali-paša je onda spremio vojsku za konačan obračun protiv njih, i poslao je pod komandom svog sina, Ibrahim-paše. Abdullah b. Mesud je još prije toga pokušavao uspostaviti kontakt sa Tusun-pašom, sinom Muhammeda Ali-paše, kada je ovaj bio u Medini, te je dogovoreno primirje s tim da mu se ostavi vlast u njegovoj pokrajini, ali da on padne pod vlast Muhammeda Ali-paše. Muhammed Ali-paša nije prihvatio ovo primirje, te je poslao svog sina Ibrahim-pašu i komandu stavio u njegove ruke. Početak toga je bio krajem 1231. godine, te on stiže do Dir'ijje godine 1232. i tada otpočeše brojne i žestoke bitke i okršaji, duge da bismo ih detaljno spominjali. Na kraju je Abdullah b. Mesud poražen i Dir'ijja zauzeta u mjesecu zul-ka'de, godine 1233. Kada su vijesti o tome stigle u Egipat, pucano je iz stotinu topova, napravljeno je ogromno veselje, ukrašavane su ulice i sela sedam dana. Muhammed Ali-paša je posvetio veliku pažnju borbi protiv vehabija i u svrhu toga je potrošio riznice imetka. Jedan od onih koji su ga služili i koji su bili u direktnom kontaktu sa njim prilikom toga, pripovijeda da je samo prilikom jednog transporta municije i opreme plaćeno četrdeset pet hiljada rijala, iz Jenbua do Medine. Iznajmljivanje jedne deve je koštalo šest rijala, od toga je pola platio emir Jenbua, a drugu polovinu emir Medine. Kod transporta iz Medine u Dir'ijju, to je koštalo samo sto četrdeset hiljada rijala.
Ibrahim-paša je uhvatio Abdullaha b. Mesuda i poslao njega i još veliki broj njihovih poglavara u Egipat, gdje su stigli sedamnaestog muharrema godine 34. Načinjena je ogromna povorka, stavili su ga na mazgu, gomile ljudi su se gurale oko njega da ga vide. Kada je ušao kod Muhammeda

Ali-paše, ovaj mu ustade i dočeka ga s osmijehom, posjede ga kraj sebe i povedoše razgovor. Reče mu: „Šta bijaše ovo sve?!“ „Rat je promjenjive sreće“, odgovori Abdullah. „A kakvim si vidio mog sina Ibrahim-pašu?“ „Nije posustao i dao je sve od sebe, a i mi isto, sve dok ne bi ono što je Allah Uzvišeni propisao.“ Paša mu onda kaza: „Ja ću se založiti za tebe kod našeg gospodara sultana“, a Abdullah odgovori: „Bit će kako je suđeno“. Paša ga zatim lijepo odjenu, a onda ode kući Ismail-paše u Bolaku (predgrađe Kaira).

Abdullah b. Mesud je sa sobom nosio jedno ukrašeno sandučе, a paša ga upita šta je to. On reče: „To je ono što je moj otac uzeo iz (poslaničke) hudžre/sobe, nosim to sa sobom sultanu. Paša naredi da se sanduče otvori, a u njemu nađoše: tri mushafa iz vladarskih riznica, od kojih nikad nisu vidjeli ništa ljepše, i pored njih tristo krupnih bisera, veliki dragulj i ploču zlata. Paša mu kaza: „Ono što ste uzeli iz sobe, mnogo je više od ovoga...“
Zatim su Abdullaha b. Mesuda poslali u prijestolnicu, a Ibrahim-paša se vratio iz Hidžaza u Egipat u mjesecu muharremu, godine 1235. nakon što je Dir'ijja totalno porušena, dotle da su je njeni stanovnici napustili.
Kada je Abdullah b. Mesud stigao u prijestolnicu, u mjesecu rebi'ul-evvelu, obišli su sa njim kroz grad da ga ljudi vide, a zatim su ga pogubili kod kapije Hamajon, a njegove pristalice su također pogubili na drugim stranama grada.
Ovo je srž onoga što se desilo sa vehabijama, a da se spomenu svi detalji zahtijevalo bi mnogo vremena i prostora. Njihova smutnja je bila jedna od pošasti koje su pogodile muslimane; prolili su silnu krv i opljačkali mnogi imetak. Njihova šteta se raširila i zlo umnožilo, *la hawle we la kuwwete illa billah*.

U mnogim Poslanikovim a.s. hadisima je jasan nagovještaj ove smutnje/fitne, poput njegovih riječi:

يخرج أناس من قبل المشرق يقرأون القرآن لا يجاوز تراقيهم يمرقون من الدين كما يمرق السهم من الرمية سيماهم التحليق

Pojaviće se ljudi sa istoka, čitat će Kur'an, a on neće prelaziti njihova grla, izlaze iz vjere kao što strijela izlazi iz luka, obilježje im je brijanje.

Ovaj hadis dolazi u više predaja, neke su u Buharijinom *Sahihu*, a neke u drugim zbirkama, stoga nema potrebe da ih navodimo niti da spominjemo gdje se bilježe, jer su vjerodostojne i poznate.

U riječima سيماهم التحليق *obilježje im je brijanje*, precizno je ukazano na ovu grupaciju jer su njeni pobornici naređivali svakom ko im se priključi da obrije glavu, što nije bila karakteristika niti jedne frakcije haridžija i novotara sve do vremena ovih.
Sejjid Abdurrahman el-Ehdel, muftija Zebida je govorio: „Nema potrebe za pisanjem odgovora vehabijama, nego su dostatne riječi Božijeg poslanika, neka je na njega salavat i selam: سيماهم التحليق *obilježje im je brijanje*, jer to nije činila nijedna novotarska frakcija prije njih“.
Ono što im je još bilo karakteristično je to da su ljudima branili da traže šefa'at/zauzimanje od Poslanika s.a.w.s., uprkos brojnim mutevatir hadisima o njegovom šefa'atu.
Branili su čitanje virdova i dova koje su sadržavale salavate na Poslanika a.s. i spominjanje njegovih neprikosnovenih svojstava govoreći da je to širk!
Zabranili su donošenje salavata na minberima nakon ezana, dotle da je jedne prilike jedan dobar čovjek, mujezin, koji je bio slijep, nakon ezana donio salavat na Poslanika a.s., nakon što je obznanjena njihova zabrana o tom činu. Doveli su ga sinu Muhammeda b. Abdul-Wehhaba, a on naredi da se pogubi, i pogubiše ga. Kada bi posegli za svime što se prenosi od sličnih njihovih zlodjela, napunili bi knjige i listove. Ovo je već dovoljno, a Allah dž.š. najbolje zna“.
Ovdje završava citat riječi šejha Ahmeda Zejnija Dehlana.

U tabeli koja se navodi u dodacima ove knjige, nalaze se imena njihove uleme, te se može izvršiti detaljan pregled njihove uleme i predvodnika.

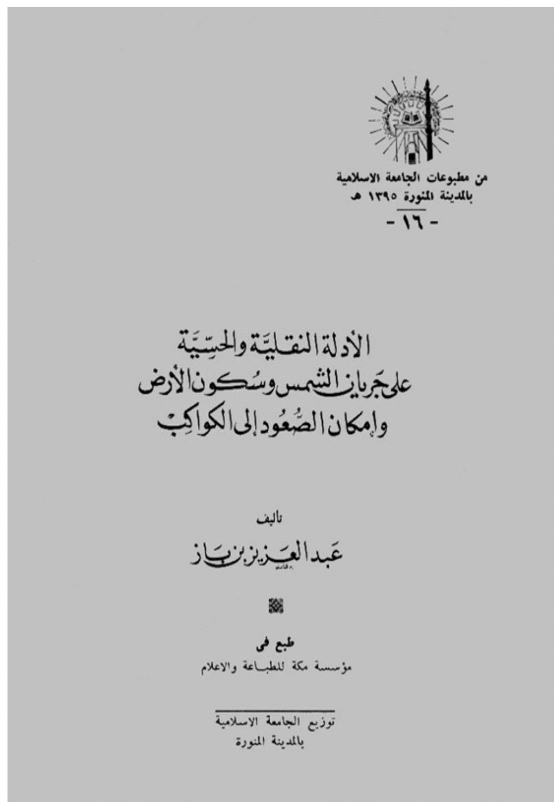
Šesta faza mudžesima i mušebiha: savremene vehabije i selefije

Na njihovom čelu je Vijeće za istraživanje, fetve, da'wu i upućivanje (هيئةالبحوث و الإفتاء و الدعوة و الأرشاد) s Bin Bazom na čelu[79], te Nasiruddin el-Albani i njegovi sljedbenici. Oni zajedno predstavljaju jedno tijelo.
Spomenuti su imali ogromne aktivnosti koje smo spomenuli i na koje smo ukazali u ovoj knjizi. To su svakako: potčinjavanje univerziteta iz kojih izlaze studenti koji nose njihovu ideologiju, distribucija selefijsko-vehabijske literature, njeno prevođenje na druge jezike te druge poznate aktivnosti pobrojane u ovoj knjizi.
Albani je jedan od agitatora i utemeljivača ideologije antropomorfizma i tešbiha, unatoč tome što se razišao sa Ibn Tejmijjom u nekim pitanjima koja smo spomenuli u knjizi *El-Bišare wel-ithaf bima bejne Ibn Tejmijje wel-Albani fil-akideti minel-hilaf*. On insistira na vjerovanju u izraz أين الله *gdje je Allah*, te svom snagom brani kontradiktorni[80] *hadis sluškinje,* kao što je načinio taj predgovor koji odiše zrelom fazom antropomorfizma i tešbiha, skraćenom djelu el-Uluww, od Zehebija.

---

[79] Do njegove smrti 1999. nakon čega je na njegovu funkciju došao Abdul-aziz Ali Šejh.
[80] Hadis mudtarib, vratiti se literaturi terminologije hadisa radi upoznavanja sa kategorijama hadisa, hadis mudtarib je jedna od slabih kategorija, kategorički odbačen u argumentaciji i pitanjima vjerovanja.

Bin Bazovo remek-djelo
Šerijatski i empirijski dokazi da sunce kruži a zemlja miruje…
(Komentar nije potreban, jer u suprotnom, kako bi onda Allah bio gore?!)

Ova knjiga bi se praktično mogla sumirati u ovoj naslovnici Bin Bazove poslanice. Istom je ovaj čovjek prije tridesetak godina proglasio nevjernicima sve one koji vjeruju da se Zemlja kreće oko Sunca[81]. Dozvolio je prolijevanje krvi svakoga ko se razilazi sa njegovom fetvom i konfiskovanje njegove imovine – u ime vjere, uleme ummeta, i na osnovu šerijatskih i empirijskih dokaza!! Čovjek je milione muslimana proglasio nevjernicima zbog stvari koja je danas jasna i djetetu, radi onoga za što je tvrdio da je akida selefa – preuzeta iz Kur'ana i Sunneta i sve to u cilju očuvanja vehabijskog dogmatizma – akide antropomorfizma i Božije materijalizacije, suprotne islamskom čistom vjerovanju – potpuno identično srednjovjekovnoj crkvi. Čitaocu samo prepuštamo pitanje: da li se od ovih ljudi, nakon ovoga i mnogih sličnih ispada, može išta prihvatiti?! Za onog ko ne zna: Bin Baz je pored Albanija, velikan i predvodnik selefijske ideologije u savremenom dobu, iste one za koju su se kroz historiju tako borili: Ibn Tejmijje, Ibn Kajjim i još neki, a kasnije Muhammed b. Abdul-wehhab, po kojem je ova ideologija dobila još jedan naziv – vehabijska.

---

[81] Insistrirao je na tome da se Sunce okreće oko Zemlje. Rekao je i još da Zemlja nije okrugla, ali za ovo drugo nije izrekao smrtnu kaznu!
(Više pogledati i na njegovoj oficijelnoj web-stranici: www.binbaz.org)

2. POGLAVLJE

Diskusija ideologije vehabija/selefija

Ideologija vehabija se očituje u nekoliko tačaka koje ćemo prvo skraćeno nabrojati, a zatim detaljnije spomenuti uz pojašnjenje i argumentaciju. To su:

1. antropomorfizam i tešbih u vjerovanju Allaha dž.š.;
2. krnjavost po pitanju veličanja Poslanika, neka je na njega i na njegovu porodicu salavat i selam, te nepoštivanje Alul-bejta i nepriznavanje njihovog časnog položaja;
3. ideološki terorizam[82]- optuživanje protivnika za širk, kufr i novotarstvo;
4. nepriznavanje i preziranje svih drugih islamskih grupacija i pravaca, a to su ešarije, zejdije, imamije, ibadije i mu'tezile, i samim tim otpor i borba protiv ideje zbližavanja mezheba i pravaca – internog ekumenizma;
5. borba protiv islamskog tesavufa i njegovih obilježja, kao što su skupni zikrovi, mevludi, posjete mezarjima poslanika, ashaba i dobrih, i slično tome, držeći sve to novotarijom i praznovjerjem;
6. nepriznavanje mufesira/tumača Kur'ana i tefsirske literature, te žestok otpor i borba protiv te'vila (interpretacije) i metaforičkog/ figurativnog izražavanja, što predstavlja osnovu razumijevanja arapskog jezika;
7. upadno naginjanje argumentiranju hadisom i tradicijom, a okretanje i izbjegavanje argumentiranja Kur'anom; otuda riječi imama im Barbaharija el-Hanbelija:

و أذا سمعت الرجل تأتيه بالأثر فلا يريده و يريد القرآن فلا شكّ أنّه رجل قد احتوى على الزندقة فقم من عنده و دعه

„Kada vidiš čovjeka kojem si naveo predaju, a on je ne želi, nego

[82] Misli se upravo na ideološki *terorizam*, uzrok onog praktičnog, mada su oba u uzročno-posljedičnoj vezi sa ekstremizmom.

želi Kur'an, tada nemaj sumnje da je to čovjek sa primjesom jereze; stoga ustani od njeg i napusti ga“[83];

8. poigravanje sa poslaničkim hadisom i kondradiktornost u njegovoj valorizaciji, kao što je to bio slučaj kod Albanija, te kategorizacija hadisa na vjerodostojne i nevjerodostojne shodno onome što nalaže njihov mezheb;
9. nepriznavanje idžma'a/koncenzusa i držanje za riječi: من ادّعى الإجماع فهو كاذب „Ko zagovara koncenzus – laže“, a argumentacija istim i njegovo svojatanje kada je paralelno sa njihovim ciljem, kao što je u slučaju pitanja Allahovog (materijalnog) uzvišenja te da je on na nebu, neka je On uzvišen i daleko od toga;
10. borba protiv razuma i racionalizma i dijaloga, korištenje metoda za nametanje svoga mišljenja;
11. odbacivanje analogije osim po pitanju usporedbe Allaha sa Njegovim stvorenjima;
12. insistiranje na grešci i nepriznavanje istine ako se ista dokaže kod drugih.

[83] Iz knjige *Šerhus-sunnet* od Barbaharija el-Hanbelija (umro 329. po H.), izdanje Darus-selef (Rijad), treće izdanje, 1997.

Detaljan pregled najbitnijih ideja u koje vjeruju i koje propagiraju vehabije/selefije

Ovdje ću kazati nešto veoma bitno, a to je da većina onih koji preziru selefije i vehabije, iz svih mezheba i grupacija, i onih koji žele da se odupru vehabijskoj ideologiji, ustvari ne poznaju najbitnije osnove na kojima vehabije i selefije grade svoje principe i vjerovanje/akidu koje šire među masama. Također ne poznaju ispravan metod kojim treba da im odgovore i način na koji treba da im se suprotstave, a to je veliki problem.
Tako naprimjer, većina onih koji stoje nasuprot vehabijama slabi su u akaidskoj, tevhidskoj i hadiskoj nauci i argumentiranju, te tako ne prave razliku između vjerodostojnog i slabog hadisa, niti imaju moći za izučavanje hadiskih lanaca prenosilaca, te same srži hadisa, da bi ga tako mogli valorizirati i ocijeniti vjerodostojnim, slabim ili pogrešnim. Samim tim, kao takvi, nisu u stanju da ulaze u diskusije sa vehabijama i selefijama i tako pobiju njihove dokaze i način argumentiranja.
Većina vehabijskih protivnika nisu prakticirali hadisku disciplinu i uz opću malaksalost koja je pogodila ulemu ehlus-sunneta wel-džema'ata, znanstveni nivo je opao ispod minimuma. Tako vidimo većinu onih koje nose doktorske titule i predavače koji predstavljaju ulemu današnjice na univerzitetima i drugim institutima, koji su se specijalizovali u vrlo ograničenim oblastima šerijatskih znanosti. Oni ne posjeduju istraživačku i kritičku moć u drugim disciplinama u kojima se nisu specijalizovali i kojih se nije doticala njihova doktorska disertacija, a to je katastrofalna činjenica i ogroman problem čijem rješenju muslimani moraju posvetiti krajnju pažnju!
Onaj ko odgovara vehabijama od ovih protivnika, nije u stanju da diskutuje o argumentima sa strane njihove utemeljenosti, niti da istražuje srž neslaganja u bilo kojem problemu. Sve što može je da prenese riječi pređašnje uleme i da ih ukrasi kitnjastim izrazima, uz puko prepisivanje nekih obuhvatnih dokaza, bez znanstvenog preispitivanja samoga problema i donošenje definitivnog zaključka. Tako nailazimo na one koji izbjegavaju ovaj momenat ili pak govore o nekom drugom koji nije centar razmimoilaženja, ili kojeg uopće i nema, ili uzaludno troše riječi ocrnjavanjući vehabije i selefije, i to im je krajnji domet.

Tako ih također vidimo bespomoćne da ideje ovih pobiju usulskim i hadiskim temeljima i principima, poznatim i rabljenim kod znalaca islama![84]

Nemoćni su da isplaniraju i riješe problem ove ideologije i nisu spremni da slušaju nas kada razgovaramo o realizaciji tog cilja i rješenju tog problema! Istovremeno, oni posjeduju finanskijske mogućnosti koje bi, kada bi se uz detaljno planiranje iskoristile, pomogle da se taj cilj realizuje, i došlo bi do kooperacije među nama. Vehabijsko-selefijska ideologija bi se razotkrila i poništila i zamijenila ispravnom, vjerodostojnom, islamskom ideologijom, čistom od antropomorfizma i poređenja Allaha sa stvorenjima i od antipatije prema plemenitom Alul-bejtu!

Uz sve to primjećujemo i da veliki broj vehabijsko-selefijskih protivnika ili neprijatelja ne razlučuje osnovne stvari i da su izgubljeni u stavovima i pojmovima, tako da su i sami prihvatili vehabijske ideje i brane ih, a nisu toga ni svjesni!

Od stvari na koje treba skrenuti pažnju također je i to da većina savremenih sufija i veliki broj šejhova/učitelja misle da je razlika između njih i vehabija i selefija u tome što ovi potonji zabranjuju mevlude i donošenje salavata nakon ezana, nošenje tespiha, tevesul i istigasu poslanicima i evlijama, te druga sporedna pitanja. Ne spoznaju da vehabije utemeljuju akaidska, fikhska i hadiska mišljenja, koja propagiraju i šire u cijelom svijetu svim dostupnim sredstvima, poput audio kaseta, knjiga i knjižica, interneta, hutbi, dersova i predavanja. Štaviše, putem predavanja koja održavaju univerzitetski profesori koji su prigrlili vehabijsku ideologiju, ili su pak plaćeni ili finanskijski podržani za širenje vehabizma i njegovo sijanje u srcima omladine, da bi ljude preobrazili u ovu čudnu i naopaku ideologiju!

Stoga je naša obaveza da u ovoj poslanici pojasnimo najbitnije ideje i temelje u koje vjeruju i za koje se zalažu kvazitradicionalisti vehabije. Ovo je vrijeme da se počne, uz Allahovu pomoć.

---

[84] Ovo ne znači da ne postoje blistavi umovi koji im znaju odgovoriti, nego govorimo o općem stanju naših savremenika u vremenu u kojem živimo. Štaviše, naši prvaci, *šerifi* **Gumari**je i autoritet, znalac **Kevseri**, i drugi vrsni i izvanredni znalci su odgovorili i pobili vehabije dubokim znanjem, uz detaljan pregled dokaza iz Kur'ana i Sunneta, te temeljito ispitivanje njihovog značenja. U tome su dostigli vrhunac. Međutim, njihove knjige nisu došle do ruku velikog broja vehabijskih i selefijskih protivnika, koji žele da opovrgnu ovu ideologiju koji drže vehabije, ili pak nisu uspjeli da dođu do ovih djela, zbog njihove rijetkosti i nepostojanja finansijske podrške za njihovo štampanje i distribuciju! Upravo suprotno knjigama koje propagiraju vehabije i njihovi sateliti!

Prvo: antropomorfizam i ogoljavanje Allahovih svojstava savršenstva u akaidu

Vehabije i selefije vjeruju da je Allah džellešanuhu tijelo koje ima svoje granice i svršetak[85], te da ima oblik, lice, dva oka[86], usta, kutnjake, zrake Svoga lica (*subuhat*), dvije ruke, šaku, mali prst, kažiprst i prste, prsa, bok, dvije potkoljenice, dvije noge i dva stopala, te da je smješten na Aršu. Premješta se s jednog mjesta na drugo, te se u drugoj polovini noći spušta na ovozemaljsko nebo, poziva, a onda se penje nazad!!
Neka je uzvišen i visoko i daleko naš Gospodar od svega toga!
Kaže imam hafiz Ibnul-Džewzi[87], munezzih-čistovjerni, u svojoj knjizi *Pobijanje kleveta antropomorfizma,* str. 97. sljedeće:
„Među našim drugovima[88] sam vidio one koji su govorili o temeljima[89] onoga što ne valja, a na njihovom čelu su trojica: Ebu-Abdullah b. Hamid i njegov prijatelj Kadi, i Ibnuz-Zaguni. Napisali su knjige kojima su unakazili mezheb, i vidio sam ih kako su se spustili na nivo masa, svojstva (Allaha dž.š.) su protumačili osjetilno/empirijski. Čuli su da je Allah Uzvišeni stvorio Adema po njegovom liku, pa su mu pripisali lik i lice kao dodatak na Njegovu bit/esenciju i dva oka (*ajnejni*), i usta i krajnike, i resicu (u grlu), i zrake Njegovog lica (subuhat), dvije ruke i prste, šaku, mali prst i kažiprst, prsa, but, potkoljenice i noge, i rekli su: „Nismo čuli da se spominje glava“!!!

I rekli su: „Moguće je da dotakne i da se dotakne, i da se rob približi Njegovoj esenciji“.

Neki rekoše: „I diše“.

---

[85] To je otvoreno iznio Ibn Tejmijja u svojoj knjizi *Muwafeqatu sarihil-ma'kul* koja je štampana u fusnoti njegovog *Minhadžus-sunneta*, 2/29.

[86] *Ajnejn, kademejn, ridžlejn* ne možemo prevoditi slobodno sa: *oči, stopala, noge*, nego samo: *dva oka, dva stopala...* jer je u arapskom dvojima različita od množine, a budući da se radi o akaidskim pitanjima, imperativ znanstvenog emaneta i vjerodostojnog prijenosa se penje na posljednju stepenicu neprikosnovenosti, gdje svaka lična ili bilo kakva interpretacija biva anulirana.

[87] Hafiz Ibnul-Džewzi nije Ibn Kajjim el-Džewzije, učenik Ibn Tejmijje; Ibnul-Džewzi je prethodio oko sto godina i bio je čistog vjerovanja, dalako od tešbiha i tedžsima; imajte to na umu!

[88] *Ashabuna*, *naši drugovi*: misli na predstavnike svoga mezheba, hanbelije.

[89] Tj. o akaidu i tevhidu koji predstavljaju temelj vjere.

Zatim da bi zadovoljili mase vele: لا كما يعقل „Ne onako kako se razumije/ne shvatljivo“!!
Uzeli su vanjštinu u Allahovim imenima i svojstvima, nazvavši ih novotarskim imenom za koje nemaju utemeljenje niti u Tradiciji (Kur'anu i Sunnetu), niti u razumu. Nisu se osvrnuli na tekstove koji odbijaju doslovna značenja i ukazuju na ona značenja koja su obavezna Allahu Uzvišenom. Odbacili su anuliranje onoga što vanjština/doslovnost podrazumijeva od karakteristika stvorenog.“ (Ovdje se završavaju riječi hafiza Ibnul-Džewzija.)

Allame, znalac, velikan historičara, Ibn Esir u svojoj knjizi *El-Kamilu fit-tarih*, u događajima godine 429. po H. kaže sljedeće:
„U njoj (godini) je ulema prekorila Ebu-Ja'la el-Ferra' el-Hanbelija zbog onoga što je sadržavala njegova knjiga od Allahovih dž.š. svojstava, a što aludira na antropomorfizam. Ebul-Hasan el-Kazwini Asket je prisustvovao u Mensurovoj džamiji i govorio o tome, neka je Uzvišen Allah od onoga što nasilnici govore.“
A kaže allame Ibn Esir o događajima godine 458. sljedeće:
„U njoj je umro Ebu-Ja'la el-Ferra' el-Hanbeli, a on je autor knjige o svojstvima u kojoj je donio sva čuda; sam redoslijed poglavlja upućuje na jasni antropomorfizam, neka je Allah daleko od toga.“

Hafiz Ebu-Šame, u svojoj knjizi *Zejlur-rewdatejn*, str. 139. kaže o Ibn Kudame el-Makdesiju, hanbeliji[90], poznatom, autoru knjige *Zemmut-te'wil* (Prijekor te'vila), i knjige *Lem'atul-i'tikad* (Bljesak vjerovanja), te knjige *El-uluww* (Uzdignuće), sljedeće:
„Ali njegove riječi o vjerovanju (akaidu) su usmjerene putem pripadnika njegovog mezheba, pa neka je slavljen Onaj koji mu nije ukazao na istinu, uprkos obimnosti njegovog znanja...“

Hanbelije su prije toga imale mnoge knjige o utemeljenju tešbiha i tedžsima poput:

1. *Er-redd 'alel-džehmije* (Odgovor džehmijama), kojeg su pripisali Ahmedu b. Hanbelu, a Zehebi je dokazao da je ta knjiga podvala na njegovo ime, te u *Sijer e'lamin-nubela'* (11/286) veli u biografiji Ahmeda b. Hanbela:
„...ne poput Estahrijeve poslanice, niti poput knjige *Er-redd 'alel-*

[90] Umro 620. po H.

džehmijje koja je krivotvorena na Ebu-Abdullaha (Ahmeda b. Hanbela)...“;

2. knjiga *es-Sunnet*, Abdullaha b. Ahmeda b. Hanbela, u kojoj su grozote i riječi koje direktno opovrgavaju čisto vjerovanje, islamski akaid, što samo dragi Bog zna;
3. *es-Sunnet*, od Hallala el-Hanbelija;
4. *Arš,* Osmana ibn Ebu-Šejbe;
5. *Isbatul-haddi lillahi 'azze we dželle we ennehu ka'id we džalis 'ala aršihi* (Pritvrđenje Allahove granice/mjere, te da je On smješten i da sjedi na Svom Aršu), od Muhammeda b. Ebul-Kasima b. Bedrana ed-Dimeškija, hanbelije, spominje ga imam **Kevseri**, Allah mu se smilovao u komentaru knjige *El-esma' wes-sifat* hafiza Bejhekija, str. 415.

Davni i savremeni antropomorfisti su sastavili mnoge knjige u kojima su naslovili poglavlja poput ovih: *poglavlje o pritvrđenju lica Allahu Uzvišenom, poglavlje pritvrđenja dvaju ruku Allahu, poglavlje o pritvrđenju dva oka, poglavlje o pritvrđenju potkoljenice, poglavlje o pritvrđenju noge, poglavlje o pritvrđenju stopala, poglavlje o pritvrđenju boka...*
Sve dok tako nisu prikazali Uzvišenog Gospodara u liku čovjeka!

Sem toga, tu su još knjige poput knjige Ibn Huzejme *Kitabut-tewhid we isbatu sifatir-rabb* (Knjiga tevhida i afirmacije Svojstava Gospodara), koju je imam Er-Razi okarakterisao u svom tefsiru (14/27/151) kao knjigu širka. Ibn Huzejme se pokajao zbog ove knjige i odrekao je se, kako to dolazi preko dva lanca prenosilaca u knjizi *El-esma' wes-sifat* imama Bejhekija, str. 267. sa realizacijom imama muhadisa **Kevseri**ja.
Hafiz Ebu-Bekr el-Arabi kaže u knjizi *El-'awasim* (2/283):
„Obavijestili su me moji pouzdani šejhovi da je Kadi Ebu-Ja'la el-Hanbeli, kada bi se spomenuo Allah Uzvišeni, u kontekstu ovih vanjština koje se prenose o Njegovim svojstvima, govorio: „Pripišite mi šta hoćete, ali ja Njemu pripisujem sve osim brade i spolnog organa“. Neki od sljedbenika istine su rekli: „Ovo je odvratan kufr i izigravanje sa Allahom Uzvišenim. Onaj ko je ovo rekao je neznalica o Allahu, niti se za takvim povodi, niti se njegovim riječima pridaje ikakvo značenje, niti se te riječi vraćaju na imama kojeg tvrdi da slijedi i iza kojeg se prikriva. Nego je to sudrug mušricima u njihovom obožavanju kipova, a Allaha niti je obožavao, niti ga je poznavao, nego je u sebi zamislio kipa, neka je uzvišen Allah od onoga što neznabošci i inadžije govore.“

Onda je došao Ibn Tejmijje da sakupi taj antropomorfizam i Allahovo poređenje sa stvorenjima, da mu udari temelje i postavi pravila u svojim knjigama. On je sakupio antropomorfizam i Allahovo poređenje sa stvorenjima koji su postojali kod hanbelija prije njega, sistematizovao ga je i uredio, branio ga, te kitnjastim izrazima i odbačenom elokvencijom pokušavao da od njega otkloni grozotu i gadost!
Da ne duljimo o tome jer se uistinu ima gdje duljiti, sumiraćemo citatima iz Ibn Tejmijjinih knjiga, koji dokazuju da je on stajao iza antropomorfizma i Allahovog poređenja sa stvorenjima:
Od najnevjerovatnijih stvari koje smo pročitali od Ibn Tejmijje su njegove riječi u knjizi *Bejanu telbisil-džehmijje* još zvane *Nakdu esasit-takdis*[91] (1/109) koje glase:
„A ako je to tako, onda naziv mušebihe nije prekoren u Kur'anu, Sunnetu, niti riječima ijednog ashaba ili tabi'na...“
Prije toga veli na str. 100. prenoseći i potvrđujući:
„Okarakterisani ovim svojstvima može biti samo tijelo; **stoga je Allah Uzvišeni tijelo, ne poput drugih tijela**“[92], dok na str. 101., kaže:

و الموصوف بهذه الصفات لا يكون إلا جسما فالله تعلى جسم لا كالأجسام

„**Ne postoji** u Allahovoj knjizi, niti u praksi Njegovog poslanika, niti u riječima ijednog od prethodnika i predvodnika ummeta, **da On nije tijelo** i da Njegova svojstva nisu supstance i akcidenti. Stoga je negacija pojmova afirmiranih u šerijatu, negacijom termina čije značenje nije negirao Zakon niti razum, neznanje i zabluda.“
Ovo je jasna izjava o antropomorfističkom i analognom akaidu, da nas Allah toga sačuva.
Od dokaza kojim Ibn Kajjim argumentuje svoje vjerovanje su i njegove riječi u knjizi *Idžtima'ul-džujušil-Islamijje*, str. 109.[93]:

---

[91] Koja predstavlja njegov odgovor na knjigu imama Razija, *Esasut-takdis.* Ibn Tejmijje vjeruje kako je njegov gospodar u liku golobradog mladića, s tim da ovaj stav ne iznosi sasvim eksplicitno u svim svojim djelima, od kojih u nekima tvrdi da je Poslanikovo a.s. viđenje Allaha dž.š. u liku golobradog mladića bilo u snu. Međutim Ibn Tejmijje se na ovo nadovezuje i kaže kako su poslaničko snoviđenje istina, kao npr. u *Medžmuatul-fetawa.* Ali u *Esasut-takdis* (3/241) tvrdi kako je viđenje bilo u javi!
[92] Čudno je da Zehebi kaže u knjizi *El-mizan* u biografiji Muhammeda b. Kerrama es-Sidžistanija, čuvenog mudžesima: „Od novotarija keramita su njihove riječi da je Bog Uzvišeni tijelo, ne poput drugih tijela“.

„Spominje Abdur-Rezzak, od Ma'mera od Ibnul-Musejjiba, od Ebu-Hurejre r.a. od Poslanika da je rekao: „Allah Uzvišeni se spušta na zemaljsko nebo, i **On na svakom nebu ima *kursijj,* a kada se spusti na zemaljsko nebo, sjedne na svoj kursijj**, a zatim kaže: „Ko je taj...“ a kada dođe zora, **digne se pa sjedne na Svoj kursijj**“!!!!
Promotrite samo ovaj nedvosmisleni i jasni antropomorfizam i tešbih, kako samo oslikava Allaha Uzvišenog da je tijelo koje se diže i sjeda na kursijj, te da na svakom nebu ima kursijj...
Direktno prije ovog citata, kaže Ibn Kajjim argumentirajući, blagosiljajući – ne poričući: „U *Musnedu* imama Ahmeda u predaji Ibn Abbasa r.a. navodi se priča o zauzimanju (*šefa'atu*), dugi hadis seže do Poslanika s.a.w.s. (*merfu'*), a u njemu stoji: „...pa dođem svome Gospodaru Uzvišenom, i nađem Ga na Njegovoj stolici ili ležaju (*seririhi*) kako **sjedi**.“
Na ovo kažemo: riječ „sjedi“ **je dodao Ibn Kajjim iz svog džaka**, a ista ne postoji u hadisu u *Musnedu* imama Ahmeda[94] (1/282, 296)!! To je samo jedna od Ibn Kajjimovih dodataka i krivotvorenja hadisa!
Zehebi navodi u *Uluwwu*, pod brojem 77, tekst u kojem stoji da je Allah, nakon što je stvorio nebesa: „Spustio se na Zemlju i poravnio je“!, neka je uzvišen naš Gospodar od toga! Pojačava to riječima da isti prenosi i Buhari, ali ova predaja kod njega ne postoji!
Ibn Kajjim spominje u svojoj knjizi *Beda'iul-fewaid* (4/39) u stihovima preuzetim od Darekutnija, da će Allah posjesti pored sebe našeg Poslanika s.a.w.s., neka je Allah visoko od toga!
Vehabije kvazitradicionalisti štampaju ove knjige u kojima stoje ovakve riječi, distribuiraju ih, proturaju i šire, veličajući njihove autore, nazivajući ih imamima tevhida i vjere!!
Štaviše, vehabije i selefije kupe i prenose iz ovih knjiga vjerovanja koja iste sadržavaju, pa tako pritvrđuju Allahu dvije ruke, potkoljenicu, lice, struk, bok, stopalo, dva oka i prste, i druge organe, neka je uzvišen i visoko Allah od onoga što mu pripisuju. Drže hadis sluškinje, koji je

---

[93] Ovo je iz izdanja koje je realizovao dr. Awad el-Mu'tiq, dok je u izdanju Darul-kutubil-'ilmijje, na strani 55. pa se možete vratiti radi provjere!

[94] To je priznao Albani u *Muhtesrul-uluww* str. 93. i priređivač *Idžtima'ul-džujušil-Islamijje* u superkomentaru br. 11. str. 108. iste knjige (*Idžtima'ul-džujuš*/skup islamskih vojski)! Bilo bi bolje da je Ibn Kajjim ovu knjigu nazvao skupom laži i apokrifa protiv sljedbenika istine, israilijatima i dangubama! U ovoj knjizi Ibn Kajjim spominje hadis: „Uvažite krave“, valjda pozivajući tako u hinduističku ideologiju koja štuje i veliča krave, jer one vjeruju – po njegovoj tvrdnji – da je Allah dž.š. na nebu!!

mudtarib i *šazz*[95] i odbačen, a u kojem se navodi *gdje je Allah* temeljom akide i njenim glavnim principom! Do te mjere da je Albani koga god bi sreo i htio da ispita njegovo vjerovanje, upitao: „Gdje je Allah“?!
Neka je uzvišen Allah od svakoga *gdje* i *kako*!!

Sve navedeno, i mimo toga još cijelo more, dokazuje jasno da su spomenuti mudžesime i mušebihe, i to je jasno i poznato!
Jedno od nevjerovatnih stvari je da je El-Ehwezi, hanbelijski mudžesim, doseljenik u Damask (362-446 po H.) napisao knjigu o Božijim svojstvima u kojoj je spomenuo hadis o konjskom znoju, a on glasi: „Kada je Allah htio da stvori Sebe, stvorio je konja, a zatim ga je potjerao dok se nije oznojio, te je Sebe stvorio od tog znoja“[96]; neka je Allah uzvišen i čist od ovih i ovakvih gadosti!!
Od gnusnosti i bogohulništva koje prenosi El-Ehwezi također je hadis: „Vidio sam svoga Gospodara na Mini, na brdu Ewrek, na njemu ogrtač“[97]; nakon ovog stepena antropomorfizma i tešbiha nema goreg!

„*Slava Gospodaru tvome – Gospodaru Dostojanstva – u odnosu na ono kako ga opisuju*“[98];
„*I niko Njemu nije ravan*“[99];
„*Njemu nije ništa nalik: On je Taj Koji veoma dobro čuje i vidi*“.[100]

---

[95] U hadiskoj terminologiji pogledati kategorije neprihvatljivog hadisa. Jezički znači devijantan.

[96] Ono što je čudno ovdje je to da Zehebi spominje u biografiji Muhammeda b. Šudža'a es-Seldžija, hanefijskog fakiha iz Bagdada, iz njegove knjige *El-Mizan* hadis o znoju konja, a zatim dodaje: „U svakom slučaju, Muslim nije uvrstio ovo u hadise o (Božijim) svojstvima, uzvišen neka je Allah od toga...“
Čudno u ovome je to da je el-Ehwezi ovo ubrojao u hadise o Božijim svojstvima u svojoj istoimenoj knjizi, kao što to kaže sam Zehebi u biografiji El-Ehwezija, u *Sijer e'alamin-nubela'* (15/18).

[97] U lancu prenosilaca ovog hadisa je Hammad b. Seleme, kao što je to spomenuto u biografiji El-Ehwezija u *Sijeru* (*Sijer e'alamin-nubela'*) (17/18).
Dio onoga što kaže Zehebi u njegovoj biografiji je: „Napisao je dugu, opširnu knjigu o Božijim svojstvima, punu laži, jedna od gnusnosti je hadis o konjskom znoju i sl. žestoko ga je osudila ulema kelama, dobio je zasluženo od Ibn Ebu-Bišra koji ga je prekorio...“
Smatramo da Ibn Bišr je Ebu-Hasan el-Eš'ari, a ne znamo zašto ga Zehebi nije spomenuo po njegovom imenu po kojem je poznat, možda je prenio riječi iz neke knjige ne znajući na koga se misli pod tim!
Komentator *Sijera* (15/18) veli: „El-Ehweziju je odgovorio Ibn Asakir onako kako treba, u svojoj knjizi *Tebjinu kezibil-mufteri* (Objelodanjenje laži klevetnika), str. 364-420.

[98] Es-Saffat, 180.

[99] El-Ihlas, 4.

[100] Eš-Šura, 11.

*Drugi temelj u koji vjeruju i na koji se pozivaju selefije i vehabije: **nasb***[101]

a to je nepoštivanje Poslanika s.a.w.s. i njegovog čistog Alul-bejta-porodice, neka je na njih sviju salavat i selam, te neprijateljsko raspoloženje prema njima, makar na prikriven način

Ovo je ogroman problem u kojem malo ko primjećuje njihove planove, a ova tematika je jedan od temelja u kojima se oni bore protiv šija i drugih koji se deklarišu kao pripadnici časnog Alul-bejta. Kroz ovo oni šire literaturu u kojoj nakaze sljedbenike škole Alul-bejta sa svim svojim nijansama. Tako ih optužuju raznim klevetama i smrtnim grijesima, te u korijenu sijeku približavanje među islamskim mezhebima i pravcima kojima danas pripadaju milioni muslimana u svijetu.
To ide do te mjere da se veliki broj pripadnika ehlu-suneta boji iskazati ljubav prema Alul-bejtu, nositi njihova obilježja i držati ih se, učestalo spominjati hazreti-Aliju, vrednovati ga nad drugim ashabima. I sve to da ih se ne bi etiketiralo kao šije i rafidije.
Ova antipatija i nepoštivanje u sklopu su borbe vehabija, naročito Albanija i njegovih sljedbenika, protiv termina *sijadet*[102] na našeg poslanika, neka je na njega i na njegovu porodicu salavat i selam.[103]

---

[101] Ostavljamo ovaj termin u originalu budući da na bosanskom jeziku ne postoji samostalan termin koji označava ovu pojavu koja je bila, u ovom ili onom obliku i jačini, prisutna u ummetu kroz vijekove, od samog početka islama, još od emevijske dinastije. Istina je i da su neki njegovi apsolutno ekstremni vidovi izumrli, ali je također istina da se dobar dio u ovom ili onom obliku još uvijek čuva u vehabijskoj tradiciji.

[102] Potpuno odgovara lokalnoj upotrebi termina *hazreti.* Dolazi u smislu: velikan, gospodin, časnik, velikodostojnik, predvodnik.

[103] Albani je verifikovao slabim hadise i predaje u kojima se spominje termin sijadet na našeg časnog poslanika s.a.w.s. kao što je npr. vjerodostojni hadis Sehla b. Hunejfa u kojem se obraćalo Poslaniku a.s. riječima: „Moj sejjide". Pogledati našu knjigu *Tenaqudatul-albani* (Albanijeve kontradikcije, neki dijelovi prevedeni su na bosanski jezik) 2/72. Isto tako riječi našeg uglednika Ibn Mesuda u salavatu koji se uči na sjedenju u namazu, gdje se spominje *...we sejjidil-murselin...* (i gospodina/velikana vjerovjesnika), što se od njega vjerodostojno prenosi; pogledati *Tenaqudatul-albani* 3/158, također pogledati utemeljenost termina SEJJID u knjizi moje ponizne malenkosti: *Vjerodostojni opis namaza Allahova poslanika, neka je na njega mir i spas*, fusnota na str. 203.
Sem ovoga, još su se neki zavedeni Albanijem, a to je Muhammed Šaqra, jedan od njegovih „nasljednika" u Jordanu, usudili i više, tvrdeći tako u svojoj knjizi *Iršadus-sari* (Vodič muslimanu), da je ovaj termin dozvoljeno pripisati svakome sem Poslanika s.a.w.s. tvrdeći da je to nešto što vodi njegovom obožavanju mimo Allaha dž.š.; *Krupne li riječi iz njihovih usta izlaze!*

Vratimo se srži naše teme: nema boljeg dokaza za ovu antipatiju i nepoštivanje plemenitog Alul-bejta od vrijeđanja Ibn Tejmijje – njihovog imama i predvodnika koji im je postavio temelje i zakone i uhodio stazu. On vrijeđa našeg časnog hazreti-Aliju i časnu hazreti-Fatimu, *Siddiku/*Iskrenu, kćer Poslanikovu, neka je na njih Allahovo zadovoljstvo[104]. To je utemeljeno i jasno u knjigama Ibn Tejmijje i njegovim djelima, naročito u knjizi *Minhadžus-sunnet* (Pravac sunneta), koja je zapravo primjer novotarije!

Veli hafiz Ibn Hadžer el-Askalani, autor *Fethul-Barija*, u svojoj knjizi *Ed-durerul-kamine fi e'ajanil-mi'etis-samine*, 1/155, u biografiji Ibn Tejmijje:

„Neki ga[105] svrstavaju u licemjere (munafike) zbog njegovih riječi o Aliji, koje smo naveli, te zbog riječi: „Bio je napušten/poražen gdje god je pošao, uporno je pokušavao doseći hilafet ali nije uspio, borio se zbog vlasti – ne zbog vjere“, te zbog riječi: „Volio je vlast, a Osman je volio imetak“, i zbog riječi mu: „Ebu-Bekr je islam primio u starosti – znao je šta priča, a Alija je primio islam kao dječak, a islam dječaka nije validan po jednom mišljenju...“

Navodi Ibn Tejmijja hadis u Pravcu njegovog sunneta (*Minhadžus-sunnet,* 4/86), u kojem se spominje vrijednost Alije b. Ebu-Taliba, da Allah bude zadovoljan njime, i da njega zadovolji, tvrdeći na koncu da taj hadis nije vjerodostojan, oslanjajući se na Ibn Hazma. Ibn Tejmijje kaže:

„Glede Poslanikovih riječi: „Čiji sam ja vođa – i Alija mu je vođa“, one se ne nalaze u sahihima (vjerodostojnim zbirkama), nego je to ono što prenosi ulema, dok su se ljudi razišli po pitanju njihove vjerodostojnosti...“

Zatim kaže, tvrdeći da navodi riječi Ibn Hazma:

„Reče: „Dok *Čiji sam ja vođa – i Alija mu je vođa*; uopće se ne prenosi vjerodostojnim lancima prenosilaca.“

Ja na to rekoh: Ovaj hadis je mutevatir[106] (neprikosnoven), što eksplicitno prenosi i Zehebi u *Sijeru* 8/335!

---

[104] To u njegovom *Minhadžus-sunnet*, 2/169, izdanje *Darul-kutubil-ilmijje*, dok je u izdanju dr. Muhemmeda Rešada Salima: 4/246.

[105] Tj. Ibn Tejmijju.

[106] Najveći stepen vjerodostojnosti, hadis u koji se ne može posumnjati zbog velikog broja i različitih lanaca prenosilaca, gdje je nemoguće pretpostaviti da su dogovorili da ga takvog prenesu ili izmisle. Ovakav hadis se po koncenzusu prima u pitanjima vjerovanja. Detaljnije pogledati terminologiju hadisa.

Priznanje Albanija da je ovaj hadis vjerodostojan i njegovo suprostavljanje Ibn Tejmijji:
Veli Albani u njegovom mu *Sahihu,* 5/623:
„Uistinu je čudno da se usudi šejhul-Islam Ibn Tejmijje da negira i porekne ovaj hadis u *Minhadžus-sunnet* 4/104, kao što je učinio sa prethodnim hadisom tamo.“
Zatim kaže na kraju njegovih riječi:
„Nakon toga ne shvatam suštinu poricanja hadisa, osim **brzopletost i pretjeranost u pobijanju šija...“** Ovdje je kraj Albanijevih riječi koje treba dobro razmotriti!
Veli Albani u njegovom *Sahihu* 4/344, kod diskusije o hadisu br. 175. sljedeće:
„Ako ti je ovo jasno, motiv za analizu hadisa i pojašnjenje njegove vjerodostojnosti je bio to da sam vidio kako je šejhul-Islam Ibn Tejmijje proglasio slabim prvio dio hadisa[107], dok za drugi dio[108] tvrdi da je laž! **Ovo je po mom viđenju pretjerivanje koje je rezultat žurbe u obaranju hadisa, prije nego li sakupi njihove puteve (lance) i detaljno ih analizira**. I neka je Allah na pomoći.“
Albani pak, je izrekao ono što je mnogo veće od toga; tako spominje u svojoj knjizi *Menasikul-hadždži wel-'umra* (Obredi hadždža i umre)[109], str. 60. da je od novotarija posjete Medini:
„Ciljanje Poslanikovog s.a.w.s. mezara putovanjem.
...<u>ostavljanje Poslanikovog mezara u njegovoj džamiji</u>, posjeta njegovog s.a.w.s mezara prije namaza u njegovoj džamiji(...) tevesul njime u dovi, traženje zauzimanja (šefa'ata) od njega(...) odlazak na njegov mezar nakon svakog namaza...“!!
Njegove riječi da je novotarija ostavljanje njegovog s.a.w.s. mezara (kabura) u njegovoj džamiji je jedno od najgorih i najgnusnijih razvrata koje su izašle iz usta ovog čovjeka! Da li iko razuman može zamisliti da onaj ko ovo govori može poštovati Poslanika, neka je na njega i na njegovu porodicu salavat i selam, i da ga može voljeti i cijeniti?!
Naročito što on kaže prije toga na nekoliko stranica u toj svojoj knjizi: **„Zatim neka se zna da opasnost ovih novotarija nije jednaka, nego ima više nivoa; neke su širk i nedvojbeni širk, kako ćeš to vidjeti, neke**

---

[107] To je mutevatir hadis: „Kome sam ja vođa – i Alija mu je vođa“, i Albani je priznao da je mutavatir na str. 343.
[108] A to su Poslanikove a.s. riječi: „Allahu, pomozi onoga ko njega pomogne, i suprotstavi se onome ko se njemu suprostavi“. Albani ga također ocjenjuje vjerodostojnim.
[109] Četvrto izdanje, *El-mektebetul-Islamijje*, Amman, Jordan, 1407. po H.

su ispod toga. Ali mora se znati da je najsitnija novotarija koju čovjek načini u vjeri zabranjena, nakon što se dokaže da jest novotarija. Nema u novotarijama, kao što neki zamišljaju, ono što je samo na stepenu mekruha; kako bi i bilo kad Poslanik s.a.w.s. kaže: „Svaka novotarija je zabluda, a svaka zabluda je u vatri“, tj. njen sljedbenik! Stoga dobro razmislite!!

Vidimo u praksi kako ovi kvazitradicionalisti, vehabije, apsolutno ne poštuju Ehlul-bejt. Štaviše, kada nađu alima Poslanikove loze/iz Alul-bejta, poriču njegov korijen pokušavajući da tako uklone ovu čast od njega. Zatim, kada mu se suprotstavljaju, vidimo da ga nikako ne poštuju, samo poštuju svoje istomišljenike kada im odgovaraju, ako neko pogriješi u nekom pitanju!
Primjer toga je da Albani, kad bi odgovarao na šerife (iz loze Poslanikove a.s. preko hazreti-Hasana) **Gumari**je u svojim spisima, izražavao najružnijim riječima i izrazima, koristeći ulične fraze koje ne ukazuju na poštivanje! A kada bi se obraćao Bin Bazu i kada bi odgovarao njemu, služio se riječima veličanja, hvalospjeva i štivanja! A to nije do antipatija koju nose u svojim prsima.
To potvrđuje činjenica da Muhammed b. Abdul-Wehhab, njihov predvodnik, spominje u svojoj knjizi *Mesailul-džahilijje* (Paganski običaji), str. 132. (izdanje *Mu'essessetu Mekka,* distribucija Islamski univerzitet u Medini), da je od paganskih običaja:
„Ponos pripadnošću vjerovjesničkoj lozi[110], a Allah im odgovara riječima: „Taj narod je bio i nestao; njega čeka ono što je zaslužio, i vas će čekati ono što ćete zaslužiti, i vi nećete biti pitani za ono što u oni radili“.“
Zatim spominje nakon toga da su identične tome riječi nekih ljudi:
„Ja sam alevit, ili ja sam hasanija, ili husejnija!“
Na to kažemo: to je njegovo eksplicitno izjašnjavanje o zavisti vrijednostima Alul-bejta, i pokušaj sijanja akide koja implicira nevrjednovanje pripadnosti Alul-bejtu i toj čistoj lozi, kao i neprikladno korištenje ajeta, a ustvari pretvaranje argumentiranja Kur'anom – oskvrnjavanje riječi Uzvišenog o Alul-bejtu u Njegovoj plemenitoj knjizi: „**Reci: „Za ovo ne tražim nikakve nagrade osim rodbinske ljubavi**“[111],

[110] Ima li na ovom svijetu išta uzvišenije, čime bi se musliman onda mogao ponositi!
[111] Eš-Šura, 23.

i riječi Uzvišenog: „**Porodico Doma**[112]**, Allah želi samo nevaljalštine od vas odagnati i temeljito vas očistiti**“!![113]
Jadnik se pretvara da je zaboravio Allahove riječi o potomcima i o tome da im koristi čestitost njihovih predaka: „Kao potomstvo jedne od drugih“ (Ali Imran, 34.) i Allah kaže: „I onima koji su vjerovali i koje su **potomci** u vjeri slijedili – njima ćemo **potomstvo njihovo** priključiti i za djelo njihovo nećemo ništa zakinuti“, Et-Tur, 21.
I kaže Uzvišeni: „I mi smo mu Ishaka i Jakuba podarili te smo **potomstvu njegovome** vjerovjesništvo i Knjigu dali: njemu smo za ovoga svijeta nagradu dalivali, a na Drugome svijetu će, sigurno, jedan od dobrih biti.“; El-Ankebut, 27. Naš sejjid Ibrahim kaže: „Moj Gospodaru, učini da obavljamo namaz ja i neki **moji potomci**: naš Gospodaru, moju molbu primi!“; Ibrahim, 40.
Tu su i drugi ajeti koji pojašnjavaju čast veze potomaka sa svojim očevima vjerovjesnicima, neka je na njih salavat i selam, dok su hadisi o tome mnogobrojni.
Ovi su se iz sve snage trudili da odštampaju posljednje poglavlje knjige *El-'awasim minel-qawasim*[114] hafiza Ibnul-Arabija el-Malikija, u kojem se nalazi da je naš dostojanstvenik hazreti Husejn b. Ali, šehid, unuk Poslanikov s.a.w.s., ubijen sabljom svoga djeda.
Tj. da je hazreti-Husejn, neka je na njega selam, prvak mladića Dženneta, kako to dolazi u mutevatir hadisima, nije zasluživao hilafet, kada se digao protiv Jezida b. Muavije, grešnika, te da je njegovo ubistvo bilo realizacija šerijatsko-pravnog propisa o egzekuciji pobunjenika protiv halife. Oni se tako pretvaraju da su zaboravili da se Muavija pobunio protiv hazreti-Alije, i da je odbio da da prisegu, napravivši tako raskol među muslimanima.
Od karakteristika vehabija po pitanju toga je da izraz sejjid za Poslanika a.s. i njegovu čistu porodicu koriste samo ako treba da se prikriju (tukja).
Tu su i druge stvari koje je teško sve pobrojati, ali ćemo ih se opširnije dotaći, ako Bog da.

[112] Divno jezičko rješenje uvaženog profesora Durakovića za naziv Ehlul-bejt, kojem se obraća Uzvišeni u ajetu. Ehlul-bejt, Porodica Doma, Poslanikova a.s. je obitelj.
[113] El-Ahzab, 33.
[114] Svakako, očekuje se i kod nas uskoro na tržištu.

Treći temelj u koji vjeruju i na koji se pozivaju selefije i vehabije:

Kredo da su oni spašena skupina mimo svih muslimana, temeljeći to na hadisu o cijepanju na sedamdeset i tri skupine/frakcije

Ideja spašene skupine ili pomognute/odabrane grupe je jedan od temeljnih elemenata vehabijske ideologije. Oni vjeruju da svi islamski pravci/mezhebi i skupine/frakcije idu u Vatru – osim njihove frakcije ili mezheba! Također vjeruju da oni mimo svih slijede Sunnet, znajući da sve skupine islama uzimaju i praktikuju Sunnet. Međutim, vehabije pod Sunnetom smatraju manje-više pedeset hadisa u pitanjima Božijih svojstava, koji kod njih temelje akidu antropomorfizma i Božije tjelesnosti, tj. fizičke konkretizacije! Pravci i skupine ummeta koji uzimaju hiljade poslaničkih hadisa u poglavljima fikha, vrijednosti i akaida, i dr. po njima ignorišu Sunnet sve do onog momenta dok se njima ne povinuju i ne prihvate tu ograničenu skupinu hadisa koji se tiču Božijih svojstava, a oni sami su predmet razmimoilaženja! To su hadisi poput hadisa sluškinje, hadisa (Božijeg) spuštanja (na zemaljsko nebo), hadisa o (Božijem) stopalu, nozi, oku, i sl.!!

Svi ovi pravci i skupine nisu spašena skupina zato što oni ne uzimaju tu nekolicinu hadisa i zato što ne prihvataju da njihov imam bude Ibn Tejmijje, niti Ibn Kajjim el-Džewzijje, Bin Baz i Albani!!

Svi oni po mišljenju vehabija spadaju u hadis koji oni ocjenjuju vjerodostojnim, a on to uopće nije, a u kojem stoji: „Sve su u Vatri osim jedne!“

Najveća stvar koju vehabije koriste da bi produbili razdor između muslimana, koju plasiraju i pokušavaju da je zasiju u srca muslimanskih masa i tako učvršćuju neslogu među muslimanima, naročito kod pokušaja zbližavanja muslimanskih pravaca i skupina i njihovih stavova, je hadis o razilaženju, koji je neistinit značenjem i neispravan lancem prenosilaca, a koji kaže da su sve muslimanske skupine/pravci u džehennemskoj vatri, osim jedne!

Ova ideja koju je donio ovaj neistiniti hadis je jedna od ekstremnih ideja kojima plaše neuke ljude u muslimanskim masama, govoreći im: Vi, ako se ne složite sa nama u onome što kažemo, nećete biti od spašene skupine,

one koja slijedi Kur'an i Sunnet! Ova ideja također je napravila jaz među muslimanima, zbog straha od bliskosti sa propalom skupinom, onom koja korača prema Džehenemmu; shodno prikazu ovog apokrifnog, izmišljenog hadisa!!

Ono što se sada nameće u ovom dosta letimičnom pregledu, jeste kritički osvrt na ovaj hadis - njegov sened (lanac prenosilaca) i metn (sam tekst hadisa). Treba pojasniti da je srž razmimoilaženja u stavu i razmišljanju, a samim tim i u sporednim pitanjima, što nije obavezni uzrok međusobne mržnje, okretanja jednih od drugih, raskola i vjerovanja u zabluđenost druge strane!!

Sam tekst hadisa glasi: „Podijelili su se jevreji na sedamdeset i jednu frakciju, i podijelili su se kršćani na sedamdeset dvije frakcije, a podijelit će se moj ummet na sedamdeset tri frakcije“, prenosi Ahmed b. Hanbel u svom *Musnedu* (2/332) i drugi, a u predaji kod Ibn Madže (3993), Ahmeda i drugih sem njih dvojice stoji: „Sve su u vatri osim jedne, a to je džema'at/zajednica“, a u predaji kod Taberanija: „Ona što je na onome na čemu ja i moji drugovi danas.“

Ovaj hadis dolazi iz više pravaca (*turuq),* a svi su slabi, kao što se to vidi iz dužeg traktata u mojoj knjizi *Min fikri alil-bejt sahihu šerhil-'akidetit-tahawije* (Iz ostavštine Alul-bejta; vjerodostojan komentar Tahavijine akide), str. 629-634.

Njegov tekst je beznačajan i neprihvatljiv, što možete detaljno pogledati u dodatku na kraju knjige, koji specijalno obrađuje spomenuti hadis o raskolu ummeta.

Mi ne želimo negirati da razilaženje i raskol uistinu postoje, niti da postoje frakcije i skupine različite u stavovima i mišljenju. Međutim, mi odbacujemo umnožavanje na sedamdeset i tri, i odbacujemo to da su u Džehennemu, i odbacujemo sve ideje što nalaže ovaj hadis, a najbitnija je da da postoji jedna frakcija koja će biti spašena, takozvana spašena skupina, i stavljanje monopola na ulazak u Džennet samo ovoj dotičnoj grupaciji! Odbacujemo i utvrđivanje razmimoilaženja vjerovanjem da je svaki neistomišljenik iz drugog mezheba ili druge skupine nužno u Džehennemskoj vatri!! To je ono što apsolutno odbacujemo i za što tvrdimo da je neistinito shodno utemeljenim naučnim parametrima!

Glede razmimoilaženja, cijepanja i raskola, poznato je da bi različitost i razmimoilaženje u stavovima, i među mezhebima i skupinama u ograncima bilo da se radilo o ograncima u vjerovanju ili u fikhskim i drugim pitanjima, ali to nužno ne nameće sukobljavanje, raskol i netrpeljivost – različito od onoga što čine i što propagiraju kvazitradicionalisti vehabije danas!

Četvrto: najbitnijie ideje u koje vjeruju i koje propagiraju selefije i vehabije:

Ideološka netrpeljivost/terorizam/ekstremizam a to je: optuživanje neistomišljenika drugih mezheba za novotarstvo, širk, džehmitstvo i anuliranje Božijih svojstava, herezu, te da su oni neprijatelji Sunneta[115] *i tevhida/monoteizma; pod ovu tačku ulazi i inoviranje podjele tevhida na tevhid uluhije i tevhid rububije*[116]

Vjerovanje u spašenu skupinu je ekstremna ideologija, budući da napada druge tako što nameće mišljenje da oni nisu od spašene skupine, nego da su džehennemlije i oni koji nose srdžbu Gospodara svijetova!!

Time se širi ideološko prezanje među masama u islamskom društvu. Običan čovjek, naročito ako je neuk i bez višeg obrazovanja, kada čuje za ideju o spašenoj skupini, osjeća strah da bude van nje. Također i zbog nepostojanja druge ideologije u većini islamskih krugova, običan čovjek biva primoran da se složi sa njima u njihovim idejama koje su ukrašene hadisima koji ne upućuju na temu, a koje također pobijaju drugi hadisi!

Vehabije optužuju one koji čine tevesul sa poslanicima, Alul-bejtom/Poslanikovom porodicom i dobrim, one koji posjećuju mezarja, one koji klanjaju u džamijama u kojima se nalazi mezar i posjetioce Poslanika s.a.w.s., te one koji čine dovu Allahu okrenuti prema njegovom mezaru, da čine širk i novotariju!!

Kao što tvrde da su sljedbenici mezheba, sufije i ešarije, i oni koji čine ogromnu većinu ehlus-sunneta wel-džemata, kao i šije i ibadije novotari i neprijatelji Sunneta i tevhida.

Najbolji dokaz za to je Albanijev opis sljedbenika mezheba i sufija (njegova knjiga *Silsiletul-ehadisis-sahiha* 6/676) da su:

---

[115] Do sad je već svakom čitaocu kristalno jasno šta je to zapravo njihov *Sunnet*!

[116] Podjela tevhida na ove dvije kategorije, uz dodatak trećeg, a to je tevhidul-esma' wes-sifat je novotarija koju je izmislio Ibn Tejmijje, utemeljio je i sistematizovao, s tim da je na to prije njega ukazao Ibn Bettael-Akberi el-Hanbeli, mudžesim. Temu podjele tevhida smo obradili u posebnoj, opširnoj poslanici nazvanoj *Et-tendidu bimen addedet-tewhid.* Prethodio nam je u tome autoritet i eminentni znalac Ebu-Hamid Merzuk (šejh Tebbani), Allah mu se smilovao, te smo koristili njegove riječi. To je iz njegovog djela *Bera'etul-eš'arijjin min 'akaidil-muhalifin* (Odricanje ešarija od akaida protivnika).

„Neprijatelji Sunneta od sljedbenika mezheba, ešarija, sufija i drugih!“

On krajnje otvoreno smatra sljedbenike mezheba - šafije, hanefije, malikije i druge, a to su sljedbenici mezheba čuvenih imama - neprijateljima Sunneta! To je otvoreno, jasno i eksplicitno iz njegovih riječi. On ih kudi zbog slijeđenja mezheba, što znači da je slijeđenje mezheba, odnosno povođenje za riječima tih imama, dobrih prethodnika (selefa) uzoritih Allahovih robova i praktikovanje njihovih mišljenja, idžtihada i pravnih rješenja, neprijateljstvo prema čistoj poslaničkoj praksi! Jesu li ti imami, zbog čijeg slijeđenja on napada muslimane, nešto drugo osim sljedbenika i tumača poslaničke prakse?

Zašto onda povođenje za Albanijem i njegovo slijeđenje i uzimanje za njegove riječi i idžtihade, te sudova u valorizaciji hadisa, nije neprijateljstvo prema plemenitoj poslaničkoj praksi?!

On je naročito kontradiktoran u svojim sudovima i valorizaciji hadisa, s jednog na drugo mjesto, što predstavlja čudan, skoro nemoguć poremećaj.[117]

Selefije/vehabije ne posjeduju poštovanje za razilaženje sa oponentima iz drugih mezheba, iako jedni druge poštuju, čak i ako se se raziđu u temeljnim pitanjima vjerovanja-akaida, kao što se to jasno vidi u našoj knjizi *El-Bišare wel-ithaf bima bejne Ibn Tejmijje wel-Albani fil-akideti minel-hilaf* (Razilaženja u akaidu između Ibn Tejmijje i Albanija).

Kaže mudžesim Barbahari[118] el-Hanbeli u svojoj knjizi *Šerhus-sunnet* (Tumačenje sunneta) na str. 106. proglašavajući nevjernikom svakog ko se ne slaže makar s jednim harfom njegove knjige, poredeći je tako sa Kur'anom časnim:

فإنّه من استحلّ شيئا خلاف ما في هذا الكتاب فإنّه ليس يدين الله بدين, و قد ردّه كله, كما لو أنّ عبدا آمن بجميع ما قال الله تبارك و تعالى إلا أنّه شكّ في حرفه فقد ردّ جميع ما قال الله تعلى و هو كافر

„Tako, svako ko dozvoli nešto različito od ove knjige ne ispovjeda Allahu nikakvu vjeru, nego ju je potpuno odbacio. Baš kao da čovjek povjeruje

---

[117] Pogledaj našu knjigu *Tenaqudatul-albanil-wadihat* (Očite Albanijeve kontradiktornosti) u tri toma.

[118] Hanbelije ovom čovjeku daju titulu *šejh ehlus-sunneta wel-džemata* u njegovom vremenu.

kompletno u sve što je rekao Allah Uzvišeni, s tim da posumnja u jedan harf – taj odbacuje sve što je Allah Uzvišeni rekao, i on je nevjernik.“[119]

[119] To je dakle taj ekstremizam, terorizam i fanatizam, koji se kamuflirao u mnoge islamske knjige i obraća se muslimanima. Dosta toga postaje jasno nakon samo jednog ovakvog citata. Najgore je, nažalost, to što je nemoguće kazati da se radi o izuzetku, pojedincu i sl. jer je to jedan od autoriteta čije se riječi čitaju i uzimaju, štampaju i dan-danas i vrlo su dostupne u bibliotekama i knjižarama u arapskom svijetu.

Prijezir imama Ebu-Hanife kod selefija

Od onoga što je prigrlila selefijska škola je i žestoki prijezir Ebu-Hanife i hanefija. Hanbelije drže da je imam Ebu-Hanife jedan od imama/predvodnika zablude! U knjizi *Sunnet* Abdullaha sina Ahmeda b. Hanbela (1/180) autor kaže:
„Ono što sam zapamtio od svoga oca i drugih šejhova o Ebu-Hanifi".
Zatim između ostalog kaže:

أخبرت عن إسحاق بن منصور الكوسج قال: قلت لأحمد بن حنبل: يؤجر الرجل على بغض أبي حنيفة و أصحابه؟ قال: إي والله!

„Obavijestio me je Ishak b. Mensur el-Kusedž da je pitao Ahmeda b. Hanbela: „Hoće li čovjek biti nagrađen za mržnju prema Ebu-Hanifi i njegovim drugovima?", a on mu odgovori: „Svakako, Allaha mi".[120]
Abdullah b. Ahmed prenosi u ovoj knjizi da je imam Ebu-Hanife, Allah mu se smilovao, bio džehmija, i da je bio kafir i agnostik (*zindiq*), te da je negirao islam, sve dio po dio, te da se u islamu nije rodio niko gori od Ebu-Hanife, i da je od njega dva puta traženo da se pokaje od kufra!!
On navodi i druge stvari od kojih se mršti čelo kod onih koji se Allaha boje. Knjiga *Sunnet* Abdullaha b. Ahmeda b. Hanbela je o vjerovanju, u njemu su temelji hanbelijske akide i ona je jedno od bitnijih djela kod njih koja su štampali, objavljivali u raznim izdanjima, komentarisali i distribuirali u našem vremenu!
Kada bismo izvršili pregled riječi njihovih imama kroz historiju islama, našli bismo dosta toga u prilog njihovom pogledu na Ebu-Hanifu i hanefije, ali ne želimo duljiti, te se zadovoljavamo samo primjerima iz našeg vremena, da bi se time ovo pitanje objelodanilo.
Vehabije su početkom prošlog vijeka uložile trud u štampanje izdvojene biografije Ebu-Hanife iz *Historije Bagdada* Hatiba el-Bagdadija[121] mimo

---

[120] Sve pometnje i ekscesi u džamijama koje su ovi napravili, do sada su u prvom redu zbog toga što naši muslimani nisu identični njima. Ali svakako je činjenica da smo ovdje sljedbenici baš mezheba imama Ebu-Hanife dodatni motiv.

[121] Hatib el-Bagdadi je bio sljedbenik hanbelijskog mezheba, da bi ga napustio pred kraj svoga života i postao šafija, tako da je moguće da je ovo svoje djelo napisao dok je bio hanbelija. Autoritet **Kevseri** kaže u *Te'nibul-hatib* str. 25. novo izdanje: „Ebu-Bekr el-Hatib je bio na mezhebu Ahmeda b. Hanbela pa su ga sljedbenici našeg mezheba

ostatka knjige. U toj biografiji nalazi se naglašen ukor imama, Allah mu se smilovao, puput izvoda iz knjige Abdullaha b. Ahmeda b. Hanbela. Planirali su da je prevedu na urdu jezik, namjeravajući tako da omrznu hanefijski mezheb stotini miliona muslimana, pripadnika tog mezheba, u tim predjelima Indije. Imam muhadis **Kevseri**, Allah mu se smilovao, pravovremeno je napisao odgovor Hatibu el-Bagdadiju po pitanju imama Ebu-Hanife. To je zasebna knjiga pod imenom *Te'nibul-hatib 'ala ma sakahu fi terdžemeti Ebi-Hanife minel-ekazib* (Ukor Hatiba zbog lažnih navoda o Ebu-Hanifi), te su tako njihovi planovi u tom vremenu propali.
Nakon toga se pojavio Albani i u nekim svojim spisima usporedio hanefijski mezheb sa Jevanđeljem! Nijedan musliman sebi ne može dozvoliti da uporedi fikh nekoga od slijeđenih imama koji su uzeli iz Kur'ana časnog i plemenitog Sunneta, sa Jevanđeljem koje je prepravljano i krivotvoreno! Albani kaže u svom komentaru na knjigu hafiza Munzirija *Muhtesaru sahihi muslim* (Skraćeni Sahih Muslima)[122], komentarišući tamošnji hadis, sljedeće:

هذا صريح في أنّ عيسى عليه السلام يحكم بشرعنا و يقضي بالكتاب و السنّة لا بغيرهما من الإنجيل أو الفقه الحنفي أو نحوه

„Iz ovoga je jasno da će Isa a.s. **vladati prema našem zakonu, i suditi po Kur'anu i Sunnetu, ne nečim mimo toga dvoga, kao Jevanđelje ili hanefijski fikh i slično“!!**
On tako smatra Jevanđelje i hanefijski fikh jednakima u tome da oni nisu od našeg zakona! Pa dobro razmislimo o tome!
Albani također kaže u svojoj knjizi *Silsiletul-ehadisis-sahiha* (6/676), u opisu sufija i sljedbenika mezheba, da su:
„Neprijatelji Sunneta od mezheblija, ešarija, sufija i drugih“!!
Promislite dobro!

napustili zbog njegove bliskosti s novotarima i žestoko su ga ukorili te je prešao u Šafijski mezheb i bio je ekstremno žestok u svojim pisanjima protiv njih...“

[122] Treće izdanje, godina 1997. *El-mektebul-Islami*, Bejrut.

Peto: najbitnijie selefijsko-vehabijskih ideje kojih se drže i koje propagiraju;

njihova borba protiv sufizma, odgoja, vježbe i oplemenjenja duše i s tim:

zabranjivanje zikra naglas, borba protiv sijela učenja Kur'ana i sijela zajedničkog zikra, i smatranje toga novotarijama i praznovjerjem.
Time je njihov pravac mrtav i osor, daleko od duhovnosti i edeba.

Ono što ja lično vjerujem po ovom pitanju je da klasične selefije nisu to zabranjivale, nego su i sami bili sufije, kao što su bili Ebu-Hasan el-Hekari, Ebu-Ismail el-Herevi es-Sidžzi, autor knjige *Menazilus-sairin* i Ibn Tejmijje čija su dva toma iz *Medžmu'ul-fetawa* posvećena tesawufu i suluku, kao i njegov učenik Ibn Kajjim koji je napisao tumačenje knjige Herevija *Menazilus-sairin* kao posebnu knjigu koju je nazvao *Medaridžus-salikin.*
Onda su došli neo-kvazitradicionalisti (vehabije), koji su zabranili sufijska obilježja poput okupljanja radi zikra i učenja Kur'ana, donošenja salavata na Poslanika a.s. nakon ezana i nošenja tespiha, kao što su se digli u borbu protiv samog termina sufizam i tesavuf, a prvi koji je uveo to je Muhammed b. Abdul-wehhab.
Iako je okupljanje na različitim vrstama zikra propisana stvar na čiju su pohvalnost ukazali tekstovi iz časnog Kur'ana i plemenitog Sunneta, hafiz Sujuti r.a. je o tome napisao poslanicu koju je nazvao *Netidžetul-fikr fil-džehri biz-zikr* (Ishod razmatranja glasnog zikra)[123].
Borba protiv zikra i naličja tesavufa je ono u čemu se Muhammed b. Abdul-Wehhab i kvazitradicionalisti koji su ga naslijedili, razišli sa njihovim starim predvodnicima poput Ibn Tejmijje i drugih. Tekstovi Ibn Tejmijje o pohvalama sufizma i sufija izlistani su u desetom i jedanaestom tomu *Medžmu'ul-fetawa* Ibn Tejmijje, knjige štampane u 37 tomova.
Ibn Tejmijje kaže u *El-fetawal-kubra* (Velike fetve), 4/428[124]:
„Učenje idare je lijepo kod većine uleme, a jedna od načina učenja idare je učenje skupa u jedan glas. Kod malikija se spominje mišljenje o njegovoj pokuđenosti."

[123] Ta je poslanica štampana u okviru knjige hafiza Sujutija *El-hawi lil-fetawa* (Zbir fetvi).
[124] U drugom izdanju ovaj navod se nalazi na kraju četvrtog toma Velikih fetvi u drugom dijelu Poglavlja o izabranim naučnim temama, str. 38.

Ovaj tekst nam daje do znanja da Ibn Tejmijja smatra lijepim skupljanje na zikru sa dignutim glasom. Onaj koji je započeo borbu protiv glasnog zikra, učenja zikrova, virdova i knjiga salavata na Poslanika s.a.w.s., poput knjige *Dela'ilul-hajrat*, protivljenje donošenja salavata sa munare je Muhammed b. Abdul-wehhab, imam vehabija i njihov poglavar. Za ovo nije potreban dokaz pored onoga što vidimo kod njegovih sljedbenika i nasljednika, koji danas sve čine u cilju borbe i ukidanja ovih stvari!
Ono što potvrđuje sve ovo Muhammedu b. Abdul-Wehhabu su riječi znalca, šejha Ridvana el-'Adla Bebersa eš-Šafij'ijja el-Misrija (umro 1303. po H.) u njegovoj knjizi *Rewdatul-muhtadžin lima'rifeti kawa'idid-din*, str. 384. gdje kaže:
„**Muhammed b. Abdul-Wehhab je zabranjivao donošenje salavata na Poslanika s.a.w.s. i mrzio je da to čuje. Zabranjivao je to u noći uoči petka i glasno na minberima, korio je onog ko bi to činio, žestoko kažnjavao, možda čak i smaknuo**, i govorio je: „Bludnica u javnoj kući je manje grešna od onoga ko donosi salavat na Poslanika s.a.w.s. sa minbera“, prikazujući svojim sljedbenicima da je sve to u cilju očuvanja tevhida. Popalio je *Delailul-hajrat* i druge knjige salavata, krijući se iz riječi: „To je bidat/novotarija“, želeći navodno da očuva tevhid.

Od najgnusnijih hereza je to što je često umanjivao vrijednost i čast Poslanika s.a.w.s. i vrijeđao ga različitim izrazima, tvrdeći da mu je cilj očuvanje tevhida!!
Takve su mu riječi da je Poslanik s.a.w.s. kurir(!), ciljajući time da je on samo nosač spisa, tj. da je to vrhunac njegove misije; onaj koga vladar ili neko drugi pošalje da dostavi neku poruku ljudima, a onda se vrati.
Njegovi sljedbenici su to isto govorili pred njim, na što im je on povlađivao. Jedan je rekao: „Ovaj moj štap je bolji od Muhammeda jer mi štap koristi da ubijem zmiju i sl. dok je Muhammed mrtav, nema nikakve koristi od njega, on je kurir koji je bio i nestao!“ A nema sumnje da je ovo kufr po koncenzusu.“ Ovdje je kraj navoda riječi znalca, šejha Bebersa el-Misrija.
Odavde se ukazuju neke osnovne ideje kojima je pozivao Muhammed b. Abdul-wehhab iz Nedžda.

Šesto: najvažnije ideje selefija i vehabija u koje vjeruju i koje propagiraju;

Skup ideja koje realizuju pet prethodnih tačaka a to su:

1. **Odbacivanje interpretacije (*te'wila*)** i borba protiv njega; nepriznavanje mišljenja imama i velikana tefsira i njihovih djela; neobaziranje na načine stilskog izražavanja u arapskom jeziku poput metafore/alegorije, figurativnog izražavanja i poezije predislamskog doba u tumačenju Kur'ana. Ovo za sobom povodi njihovo izvrtanje značenja kur'anskih ajeta i plemenitog Sunneta/prakse Poslanikove a.s., ka onome što su postavili za cilj u utemeljenju i argumentaciji antropomorfističkog akaida-vjerovanja i tešbiha. Oni tvrde da je te'vil omražen uprkos činjenici da sami interpretiraju ajete kako im godi. Tako kažu da je značenje glagola *istewa*: uzdići se, podići se i smjestiti, a u isto vrijeme tvrde da u jeziku nema alegorije; tako dolaze u direktni sukob sa klasičnim i savremenim djelima tefsira koja su prepuna interpretacija (te'vila) ashaba i tabi'ina, selefa/uzornih prethodnika i uleme, i onda se okreću od njih i odbijaju da prihvate riječi i tumačenja koja se u njima nalaze.
   Oni naprimjer potvrđuju Allahu jednu ili dvije ruke, uprkos tome što je Allah uvišen od imanja organa i tjelesnosti, lika, oblika i izgleda, i On je također uzvišen i čist od toga da ga dosegne misao i intuicija. Ruka ima više značenja u jeziku i nije sužena samo u onome što oni žele da pripišu Allahu uzvišenom. Riječi Uzvišenog o Kur'anu (sad prevodim doslovno): „Laž mu ne dolazi između njegovih ruku, niti straga“, u jeziku arapa ne znači pritvrđivanje Kur'anu ruku niti stražnjeg dijela, nego se želi reći nešto sasvim drugo, a to je nemogućnost dolaska neistine i laži Kur'anu ili njegovo krivotvorenje i mijenjanje na bilo koji način; a Kur'an nema niti jednu, niti dvije ruke.[125]

[125] Metaforu je bespredmetno obrazlagati, uče je djeca u osnovnoj školi, a nearapima je njeno odbacivanje još neshvatljivije, čak štaviše van je svake pameti, budući da se u čitanju i razumijevanju Kur'ana služimo prijevodom značenja. Nijedan prevodilac nije Kur'an preveo doslovno, kako ga ovi razumijevaju, niti je to moguće; u suprotnom, unakazio bi Kur'an i od njega i njegovih izvornih značenja ne bi ostalo ništa. Evo prijevod ovog ajeta:
„Knjiga kojoj ne može doći izmjena ni s koje (ni s jezične ni sadržajne) strane“ – prijevod Pandža i Čaušević;

Oni na to optužuju one koji nisu njihovi istomišljenici, da su *muatile* i da opovrgavaju značenja kur'anskih ajeta te da su *džehmije* i novotari. Time oni izvrću značenja Kur'ana u nešto što nije ciljano kod arapa u njihovom jeziku, i što je, naposljetku, nerazumljivo.

Te'vil/interpretacija[126] je propisana stvar koju je Allah pohvalio u Svojoj knjizi, a to predstavlja ciljano značenje datog teksta ili riječi. Kaže Uzvišeni: „I eto tako, Gospodar tvoj će tebe odabrati, i tumačenju (*te'wil*) kazivanja (*ehadis*) naučiti, i milošću Svojom obasuti“ (Jusuf, 6.). I kaže Uzvišeni: „Da ga naučimo tumačenju (te'vilu) kazivanja»[127], i: „To je za vas bolje i to je ljepše rješenje (*ahsenu te'vila*)“ (en-Nisa', 59.).

2. **U većini slučajeva ne žele argumentiranje Kur'anom**, osim u slučaju kada nađu da se vanjština/doslovno značenje ajeta poklapa za njihovim ubjeđenjem. Onda lome i cijede tekst u svoju korist, a sklapaju oči od ostalih ajeta o toj temi.

   I onda zamjeraju onima koji argumentiraju Kur'anom i nazivaju ih Kuranije!!

   U tom kontekstu su riječi njihovog imama Barbaharija el-Hanbelija, mudžesima, koji kaže u svojoj knjizi *Es-sunnet*, str. 122:

   و أذا سمعت الرجل تأتيه بالأثر فلا يريده و يريد القرآن فلا شكّ أنّه رجل
   الزندقة فقم من عنده و دعه قد احتوى على

   „Kada vidiš čovjeka kojem si naveo predaju, a on je ne želi, nego želi Kur'an, tada nemaj sumnje da je to čovjek sa primjesom jereze; stoga ustani od njeg i napusti ga“!!

   Barbahari još kaže u toj istoj knjizi, str. 89.: „Kur'anu je potrebniji Sunnet, nego što je Sunnetu potreban Kur'an“.

„Laž joj je strana, bilo s koje strane“ – Korkut;
„Kome laž ne prilazi s prijeda niti od pozadi“ – Duraković;
„Njoj neistina ne dolazi ni straga ni sprijeda“ – Karić, sura Fussilet, 42.

[126] Naširoko sam obradio tematiku interpretacije Kur'ana (te'wila), gdje sam naveo dokaze i riječi imama selefa od ashaba i tabi'ina, u svojoj knjizi *Sahihu šerhil-'akidetit-tahawijje*, str. 147.

[127] Durakovićevo stilsko rješenje za ovaj pasus o Jusufu a.s. je ovakvo: „Dakle, tvoj Gospodar će odabrati tebe i podučiti te da tumačiš čudesna snoviđenja, upotpunjujući svoju blagodat za te“ (Jusuf, 21.).

Ovo su izuzetno opasne riječi u kojima se nipodaštava Kur'an. On želi predaju, a ne želi Kur'an, i karakterizira onoga ko ostavlja predaju, koja predstavlja riječi selefa, a uzima Kur'an da je jeretik, pri tome sam se okrećući od riječi Uzvišenog: „Zaista, ovaj Kur'an upućuje upravo na ono što je naispravnije“ (el-Isra', 9.).

3. **Valorizacija hadisa je po njihovim prohtjevima**; da bi potpomogli svoju ideologiju na koju se pozivaju dotle su se uzdigli te napravili izvode hadisa, napisali njihove komentare, zatim komentare djela Sunneta, ocijenili ih onako kako to odgovara njihovom pravcu, zatim štampali i distribuirali ista, da bi tako ljudima nametnuli svoju ocjenu hadisa[128]. Primjer toga je Albanijeva podjela četiri djela Sunneta (Ebu-Davud, Tirmizi, Nesai, Ibn Madže) na sahih/vjerodostojan i daif/slab, te njegova kontradiktornost u ocjeni hadisa.
   Oni oskvrnjuju hadise koji se kose s njihovim pravcem, makar bili i vjerodostojni, poput vjerodostojnih hadisa i predaja o tevesulu, potvrdi glasnog zikra, dizanju ruku u dovi i dr. Štaviše, spremni su izvrnuti značenje hadisa dodajući ili oduzimajući neku riječ, a sada slijede primjeri za to: Dr. Omer el-Eškar je izvrnuo neke riječi u hadisu Ebu-Seida el-Hudrija, koji se nalazi u Buharijinom *Sahihu* da bi time dokazao i potpomogao vjerovanje da Allah, neka je On uzvišen od njegovih riječi, govori slovima i glasovima!! A sada evo citat njegovih riječi iz knjige mu[129] *El-'akidetu fillah* (Vjerovanje u Allaha), str. 175. (peto izdanje *Mektebetul-felah*), nakon kojeg će uslijediti naše pojašnjenje tačnog.
   Pomenuti tamo veli:
   „Allah Uzvišeni govori glasom koji ne sliči glasu nijednog stvorenja, kao što to dolazi u hadisu kojeg prenosi Buhari od Ebu-Seida el-Hudrija r.a. koji kaže: „Rekao je Allahov poslanik s.a.w.s.: „Reći će Uzvišeni: „O Ademe“, a on kaže: „Odazivam ti se, Gospodaru“, **pa će pozvati Svojim glasom**: „Allah ti naređuje da izvedeš iz svog ummeta grupu u Vatru““. Ovim riječima se **silno manipulira** onim što je rekao naš dostojanstvenik Muhammeda s.a.w.s. A sad je pred vama navod iz Buharijinog *Sahiha*:

[128] Tako su npr. kod nas upozoravali sljedbenike da ne čitaju komentar od rahmetli Hasana Škapura na Buharijin Sahih koji je preveo, a sve u cilju da im ne pomuti shvatanja.

[129] Već prevedena na bosanski!

Ovaj hadis se nalazi u Buharijinom *Sahihu* (13/453, pod brojem 7483, i 8/441 pod brojem 4741 u *Fethul-Bariju*)[130], i sada pogledajte njegove riječi tamo:
"Od Ebu-Seida el-Hudrija r.a. da je rekao Vjerovjesnik s.a.w.s.: „Reći će Allah:„O Ademe", a on kaže: „Odazivam ti se, Gospodaru", **pa će se pozvati glasom**: „Allah ti naređuje da izvedeš iz svog ummeta grupu u Vatru"".
Pogledajte kakvo poigravanje sa riječima Poslanika, neka je na njega salavat i selam:
Pa će se pozvati glasom izvrnuo je u ***Pa će pozvati Svojim glasom***!!
Ovdje se možemo zapitati:
Zar se ovo ne smatra izvrtanjem izvora Šerijata i stavljanjem u Poslanikova usta ono što on nije rekao?!
Zar se na onoga ko čini ovo ne odnose riječi Uzvišenog: يحرّفون الكلم عن مواضعه „riječima izvrću značenje"?!!

I nakon svega ovoga, hadis koji navodi i izvrće dr. Eškar ne ukazuje na ono što on hoće od pritvrđivanja glasa Allahu Uzvišenom, a pred vama su riječi hafiza Ibn Hadžera el-Askalanija koji tumači ovaj hadis u *Fethul-Bariju* (13/460):
„Spona su njegove riječi *Allah ti naređuje* koje jasno ukazuju da je onaj koji poziva melek, kojem je to Allah naredio." Ovo su riječi znalaca hadisa koji razumiju govor Allahovog poslanika s.a.w.s. onako kako treba, i neka nam je Allah na pomoći.
Spomenuo sam u uvodu Zehebijeve knjige *Uluww* koju sam pripremio i izvršio njenu obradu, primjere krivotvorenja i izvrtanja u koje su upale savremene i klasične selefije u tekstovima i izrazima hadisa, pa neka se tome vrati ko želi opširnije. O tom problemu je potrebna posebna knjiga koja bi se zvala Iskrivljivanje tradicije i tekstova kod kvazitradicionalista i vehabija.

4. Oni ne uzimaju koncenzus osim ondje gdje ga oni zagovaraju, a gdje uopće ne postoji.

---

[130] U izdanju *Darul-ma'rife*, dok u izdanju *Er-rejjan*: 13/462 i 8/295, stoga dobro pripazi, brate. Ako je pak pred tobom neko drugo izdanje, traži u Poglavlju o tevhidu (*Kitabut-tewhid*), br. 32. glava o riječima Uzvišenog „Kod Njega ne koristi zauzimanje", i Poglavlju o tefsiru (*Kitabut-tefsir*), sura el-Hadždž, br. 1., glava „I vidjet ćeš ljude pijane".

Savremene vehabije i selefije ponavljaju riječi koje se pripisuju imamu Ahmedu b. Hanbelu: „Ko zagovara koncenzus – laže“, kada njihove riječi dođu u koliziju sa koncenzusom ummeta! Tako se drže ovih riječi da odbace koncenzus[131] kada to žele, a podržavaju ga u drugom pitanju kada im odgovara!!
Ove riječi pripadaju imamu Ahmedu b. Hanbelu. Izrekao ih je u raspravi sa Bišrom el-Merisijem po pitanju stvaranja Kur'ana. Bišr je tvrdio da je stvoren po koncenzusu, a Ahmed mu reče: „Ko zagovara koncenzus – laže“, tj. u ovom pitanju! Dokaz toga je to da je imam Ahmed argumentovao koncenzusom u brojnim pitanjima, kao i sljedbenici njegovog mezheba poput Ibn Kudame u *Rewdatun-nazir* kod rasprave u Usulu fikhu o koncenzusu, kada su ga potvrdili i argumentovali.
Primjer njihovog današnjeg poigravanja sa pitanjem koncenzusa i njegovog negiranja su Albanijeve riječi u njegovom novom predgovoru knjige *Adabuz-zifaf* (Adabi svadbe), izdanje *El-mektebetul-Islamijje*, Suwejleh, Jordan, str. 42. gdje kaže: **„I koncenzusi mimo ovoga (tj. onoga koji je nužno poznat u vjeri), koji se ne mogu zamisliti, a kamoli desiti; stoga je rekao imam Ahmed: „Ko zagovara koncenzus – laže, šta zna; možda su se ljudi razišli.“**
Ibn Kajjim, a on je jedan od velikana kod Albanija, pojasnio je značenje ovih riječi i to u *I'lamul-muweqqi'in* (1/30), izdanje *Daru-džil* s komentarom Taha Abdurreuf Sa'd:
„Rekao je Abdullah b. Ahmed b. Hanbel: „Čuo sam svoga oca kako kaže: „Ono u čemu neko tvrdi koncenzus je laž, ko tvrdi koncenzus – laže, možda su se ljudi razišli, šta zna, možda nije spazio? Pa neka kaže: „Ne znamo da su se razišli, to je tvrdnja Bišra el-Merisija i Esamma, međutim on kaže: „Ne znamo da su se razišli, ili: nije doprlo do mene – to su njegove riječi.»
Riječi Allahovog poslanika s.a.w.s. su vrednije kod imama Ahmeda i ostalih prvaka hadisa od toga da ih pretpostave iluziji koncenzusa koji podrazumijeva neznanje o protivniku. A da je to moguće, anulirali bu se izvori šerijata i bilo bi moguće svakom ko nije saznao za protivnika u propisu nekog pitanja, da dadne prednost svome neznanju o protivniku nad Izvorima. I to je ono što je odbacio imam Ahmed i Šafija od tvrdnje koncenzusa, nikako ono što se čini nekim ljudima da je to potiranje njega (koncenzusa)

[131] Tj. njegovo postojanje!

samog“. Ovdje je kraj riječi Ibn Kajjima koje smo htjeli navesti. Ibn Kajjim kaže u *I'lamul-muweqqi'in* (1/343):

„Ono što dokazuje da je prihvatanje suda koncenzusa u predmetu rasprave dokaz, jeste to da je zamjena pitanja čiji sud je prvobitno prihvaćen od svih, poput zamjena njegovog vremena, mjesta i osobe.“

Albani se povodi riječima *Ko tvrdi koncenzus – laže* da bi njima opovrgao riječi selefa (čestitih prethodnika) i kasnijih (*halefa*), koji su jedinstveni u stavu da je prstenasti[132] zlatni nakit halal, dok on drži da je zabranjen – haram!

5.

Ne drže do kijasa/analogije osim kad je u pitanju poistovjećivanje Allaha sa stvorenjima i antropomorfizam, da bi obezvrijedili časne hanefije za koje tvrde da ne prihvataju hadise nego stvari mjere po svom mišljenju. **S druge strane, Stvoritelja mjere prema stvorenjima.**

„Danas su raširili drugu ideju, a to su im riječi *Nema analogije u obredoslovlju (ibadetima)*, a neki je još izvrću pa vele: *Nema idžtihada u obredoslovlju*!!

Ova ideja se mora ukrasiti u posebnoj poslanici; to je pogrešna ideja, budući da su i analogija (*kijas*) i idžtihad uvršteni u obredoslovlja bez ikakve sumnje! Razmimoilaženje velikih imama među ashabima i onim poslije po pitanjima namaza, hadža i u drugim oblastima nije posljedica toga što je idžtihad prihvaćen u njima!

Ono što u temelju ruši tvrdnju ovih je idžtihad hazreti-Bilala u dva rekata abdesta, i idžtihad drugih ashaba oko riječi imama *semi'allahu limen hamideh* poznatim zikrom; Poslanikovo a.s. prihvatanje toga i njegova pohvala tog čina prvi put kad je učinjen prije njegovog samog prihvatanja. Također i njegove riječi da je tada vidio trideset i nekoliko meleka kako se natječu koji će to pribilježiti, i mimo toga veliki broj primjera!

Ulema ummeta koja je pisala u Usulu fikhu i koja je spominjala analogiju kao jedan od utemeljenih dokaza nisu rekli da ga nije dozvoljeno koristiti u obredoslovlju-ibadetima! Imam Nevevi, recimo, mjeri sunete prije džume-namaza sa sunetima prije podne u *Šerhul-muhezzebu*! Primjeri ze to se ne mogu nabrojati! Ko prelista djela Usula i fikha, naći će mnoge primjere i dokaze o

---

[132] Poput narukvica, naušnica i sl.

korištenju analogije u obredoslovlju i vidjet će neistinitost ove tvrdnje koja nema nikakve osnove niti utemeljenja!

Korištenje analogije u Allahovom poistovjećivanju sa stvorenjima i tedžsimu je nešto rašireno i općeprihvaćeno kod njih. Ovdje ćemo navesti neke primjere o korištenju iskrviljene analogije od strane mudžesima koji zagovaraju slijeđenje selefa u akaidu, u pitanju Allahove¸biti:

Veli autor knjige *Es-sawa'iqul-mursele* Ibn Kajjim el-Džewzijje, nakon što je spomenuo ajet „Teško meni, koliko sam samo propustio na Allahovoj *strani*“[133],sljedeće:

„Sedmo: Da se kaže: Pretpostavi da vanjština Kur'ana dokazuje potvrdu *strane/boka* kao Allahovog svojstva. Odakle upućuje njegova vanjština ili nutrina (egzoteričko ili ezoteričko značenje) da je to jedna *strana/bok* i jedan dio, kada se zna da iz pomena nečeg ovakvog ne proizilazi da je to nužno jedan dio. Kao što je rekao Poslanik s.a.w.s. 'Umranu b. Husajnu: „Klanjaj stajavši, a ako ne možeš – onda sjedeći, a ako ne možeš – na *strani*“. **Ovo ne ukazuje da 'Imran b. Husajn ima samo jednu *stranu/bok*.** A ako neko ukazuje na to da ovim hoće da se kaže - na jednoj od svoje dvije strane - kazat ćemo da je poznato da pomen *strane/boka* u jednini ne negira postojanje njih više, niti spoljašnjost izraza bilo čime upućuje na to.

Identičan ovom izrazu je izraz *stopa* (*qadem*); ako se spomene u jednini, to ne ukazuje da onaj kome je pripisana ima samo jednu nogu, kao što dolazi u vjerodostojnom hadisu: „Sve dok Silni Gospodar na nju ne stavi Svoju stopu.“

I u hadisu: „Ja sam Konačni (Akib), pred čijim stopama će ljudi biti okupljeni“.

Pogledajte, Allah vam se smilovao, kako mjeri Gospodara svjetova u pitanju strane/boka, sa 'Imranom b. Husajnom!! Učinivši ono čemu podliježe 'Imran, nužnim pravilom kojem podliježe Allah džellešanuhu. Zatim pogledajte kako je time na indirektan način, pritvrdio Allahu Uzvišenom dvije strane! Isto tako poredi i mjeri

[133] Naravno, budući da se radi o raspravi sa literalistima, ajet je preveden doslovno, i mada, koliko god to izgledalo glupo i nadasve realno nemoguće – to je suština rasprave! Korkut taj ajet prevodi: „Teško meni, koliko sam samo dužnosti prema Allahu propustio“, dok je kod Durakovića: „Teško meni zbog onoga što u odnosu na Allaha propustih“, a kod Karića: „O teško meni šta ja samo spram Allaha propustih“, i kod Pandže/Čauševića: „O moja žalosti (teško meni) što sam nedovoljno bio pokoran Bogu“, sura ez-Zumer, 56.

Allaha dželleşanuhu, u pitanju stope, sa Poslanikom s.a.w.s.! Ovo je primjer nakaradne analogije u poglavljima akaida koji je oprečan tekstovima Kur'ana i Sunneta. Stvarno značenje Allahovih riječi je: „Teško meni, koliko sam samo dužnosti prema Allahu propustio“[134]. *Strana* ovdje znači Allahovo pravo i Njegove naredbe. Nipošto i nikako nije cilj da se time pritvrdi *strana/bok* Allahu dželleşanuhu – shodno arapskom jeziku na kojem je objavljen Kur'an. Isto je sa stopom, s čijim se spomenom ne želi potvrditi postojanje organa kod Allaha Uzvišenog, nego se to tumači kod onih koji hadis ocjenjuju vjerodostojnim kao što to spominju imami koji ga priznaju, ako je uopće prihvatljiv: Oni koje Allah prve uvede, koji imaju prvenstvo (ar. *juqaddimuhum,* korijen *q,d,m,*) u Vatri od nevjernika i neznabožaca.
I to je poput Allahovih riječi [135] لهم قدم صدق عند ربهم „U Gospodara njihova čeka ih naklonost (*qademe sidk*) zbog istine (Duraković)/divne nagrade (Korkut)“[136], gdje apsolutno nije riječ o pritvrđivanju nekog organa niti ičemu sličnom!
Zatim, jedan od onih koji Stvoritelja poimaju[137] po stvorenjima je i Osman b. Se'id ed-Darimi, čuveni mudžesim (umro 280. po H.) koji u svojoj knjizi koja je odgovor Bišru el-Merisiju, str. 20. veli sljedeće:
„To zato što Živi i Vječni radi ono što želi; kreće se kad želi, spušta se i podiže kad želi, pruža i stišće kad želi, ustaje i sjedi kad želi, **zato što je razlika između živog i mrtvog pokret, sve što je živo kreće se, i u to nema sumnje, i sve mrtvo se – nema sumnje – ne kreće**“!!!!

Na ovo kažem da pogledate kako on Stvoritelja poredi sa stvorenjem! Kada je živo sve što je u pokretu, a mrtvo sve što se ne kreće, tada je i Allah okarakterisan, zato što je živ, kao pokretan!!!
Ovom čovjeku je pritom također promaklo, da se i neki predmeti koji nisu živi – kreću, poput nebeskih tijela, elektrona, tekuće vode i rijeka, oblaka itd. Međutim, poimanje ovog čovjeka je ekstremno usko! Zato je koristio analogiju u akaidu/vjerovanju, posebno u Allahovoj biti/esenciji, te je napravio tu odvratnu grešku! A neka

[134] Kako je kod nas prevedeno, i kako je jedino i moguće prevesti!
[135] Čeka ih stopa iskrenosti kod njihova Gospodara, doslovno;
[136] Junus, 2.
[137] Još je, dakle, riječ o analogiji.

je uzvišen Allah! On se ne opisuje, niti mu se pripisuje pokret niti mirovanje/statičnost[138], jer: „Ništa nije kao On“, i: „Veličanstven je Gospodar tvoj, Dostojanstveni, i daleko od onoga kako ga predstavljaju oni“!!

6. **Njihova borba protiv razuma, racionalizma i dijaloga:** Vehabije i selefije potenciraju borbu protiv racija i racionalizma da muslimani, njihovi sljedbenici, ne bi koristili svoju pamet i uočili grešku pravca (menhedža) kojim se kreću njihove vođe i glavešine. Uprkos tome što je korištenje razuma krajnje bitna stvar u Šerijatu i Kur'an je pun tekstova koji hvale i uzdižu razum, poput riječi Uzvišenog: „A mogu ih razumjeti samo učeni“[139], „Za umne ljude“[140], „Ljudima koji hoće da promisle“[141], „Zar ne pogledaju?!“[142]... Pomen razuma, razmišljanja, promatranja i izraza koji upućuju na korištenje uma je mnogobrojan. Allah džellešanuhu je pokudio onoga ko ne koristi svoj razum, pa kaže: „Gluhi su, nijemi, slijepi!“[143]

Također se suprotstavljaju dijalogu i raspravi, budući da njihova ideologija počiva na špekulacijama, i nisu u stanju da opstanu pred naučnom analizom, razumijevanjem argumenata i istraživanjem. Itekako se boje sukoba sa svojim protivnicima.

Tako naprimjer, Berbehari el-Hanbeli, jedan od njihovih imama, u svojoj knjizi *Šerhus-sunnet*, str. 92. veli:
„Znaj, Allah ti se smilovao, da je korijen baš svake jereze, novotarije, bezbožništva, strasti, zablude, sumnje i nesigurnosti u

---

[138] Upravo je to vjerovanje ehlu-suneta sa ešarijama i maturidijama na čelu, različito od ovih materijalista koji ne vjeruju osim u nešto poput onoga što vide u osjetilnom svijetu. Da, Allah se ne kreće, a niti miruje; nije gore, niti dole, nije tijelo, niti je duhovno biće; ukratko, bez beskrajnog nabrajanja, Kur'an veli: *Ništa Mu ne sliči,* i: *I niko Mu ravan nije,* jer su sve ovo svojstva stvorenja; On ne naliči stvorenjima u bilo čemu, kako kaže citirani ajet. Da, ovo jesu polariteti koji nemaju trećeg, ali to je samo zakon koji vrijedi među stvorenjima, nikako i u svijetu gajba. A ako neko bez znanja, ili diskutant upita kako to može biti, odgovor je jednostavan i leži u činjenici da je upravo to suština vjerovanja u *gajb* – nevidljivo! Neprihvatanje ove tačke u cijelosti i jeste polazna tačka njihove zablude; zar se od nas očekuje da shvatimo Gospodara svjetova?!

[139] El-Ankebut, 43.

[140] El-Bekare, 164.

[141] Junus, 24.

[142] El-Gašije, 17.

[143] El-Bekare, 18.

vjeri – raspravljanje i debata.“

A kaže Berbehari na str. 92.: „Čudno je kako se čovjek usuđuje da raspravlja, debatiše i protivi, a Allah džellešanuhu kaže: „O Allahovim ajetima raspravljaju samo oni koji ne vjeruju“[144], **na tebi je samo da se pokoravaš i budeš zadovoljan, slijediš pobornike predaja (*ehlul-asar*), ne pitaš i šutiš**.“

Kaže jedan od dobrih, komentarišući ove Berbeharijeve riječi: „Riječi Berbeharija u cijelosti spadaju u raspravu i debatisanje, uprkos tome što on to nije nazvao njegovim imenom! Samo što je kontradiktornost njegovo obilježje!

Iz ove stvari se kod njihovih sljedbenika izrodilo sljedeće:

7. **Insistiranje na pogrešci bez spoznaje dokaza i doslovna primopredaja i ekstremno oponašanje! Uprkos tome što zagovaraju idžtihad i razmišljanje o tekstovima Kur'ana i Sunneta!**

Zbog toga što je kod njih razum zapečaćen od prijema, i zabranjen pregled mišljenja i dokaza drugih, a također su svojim sljedbenicima utuvili u glavu i teoriju napuštanja (*hedžra*) novotara o kojoj ćemo govoriti detaljno u ovoj knjizi, dolaze i riječi njihovog imama Berbeharija, mudžesima, u njegovoj knjizi *Šerhus-sunnet*, str. 135:

„Jedem kod jevreja i kršćanina, a ne jedem kod novotara.“ Pod novotarem cilja na ešariju, mutezila, šiju ili drugog muslimana koji se ne slaže sa njihovim nazorima.

Berbehari kaže u istoj knjizi na str. 121:

“Kada vidiš čovjeka, sljedbenika Sunneta, ružnog usmjerenja i pravca, grešnika, razvratnika, zabludjelog, a na Sunnetu je[145], uzmi ga sa sobom i sjedi sa njim jer ti njegov grijeh neće naškoditi! A kada vidiš čovjeka trudbenika u pobožnosti, asketu, u vrhuncu ibadeta, sljedbenika strasti[146], ne sjedi sa njim, niti hodaj sa njim putem...“

[144] Rekoh: ovaj ajet govori o onome koji raspravlja o prihvatanju Allahovih ajeta, dok onaj koji raspravlja o njihovom značenju, poštujući pri tome osnove vjere i principe islama, takav zaslužuje pohvalu, zbog riječi Uzvišenog: „I raspravljaj se sa njima na najljepši način“, i: „O Nuhu, rekoše oni, ti si želio da se sa nama raspravljaš i dugo si se raspravljao“; rasprava i dijalog su put poslanika, neka je na njih salavat i selam.

[145] Tj. na njihovom akaidu kojeg su sastavili i o kojem su napisali knjige nazvavši ih Sunnet.

[146] Tj. ne slaže sa sa njima u njihovom akaidu, puput ešarija, maturidija, šija, mu'tezila i ibadija.

Neutemeljenost naziva selefija i neistinitost njihove pripadnosti selefu

Selefije tvrde da je nužno razumijevanje Kur'ana i Sunneta onako kako je to radio *selef*[147] (časne generacije prethodnika, prije svega prva tri vijeka islama) čime oni razumijevanje selefa uvrštavaju u dokaze šerijata koje je obavezno slijediti. Ove njihove riječi sadrže dvije obmane:

Prva obmana: Sam selef nije složan u determinisanju pitanja i oni nemaju jedinstven, poznat pravac za koji bi se moglo reći *pravac selefa* ili *razumijevanje selefa* ili da je nužno shvatati stvari *shvatanjem selefa*. Hadiska i tradicionalna djela, poput *Musannefa* hafiza Abdurrezzaka i Ibn Ebu-Šejbe, sadrže brojne primjere o razmimoilaženju selefa i generacija prva tri vijeka u šerijatskim pitanjima.

Posvetit ćemo, ako Bog da, poseban prostor u knjizi spomenu nekih primjera koji dokazuju da se selef razilazio u akaidskim i drugim pitanjima.

Ove koji ljude pozivaju razumijevanju selefa, vidimo kako krše razumijevanje četverice velikih imama u šerijatskim pitanjima i podstiču ili na slijepo slijeđenje njihovog razumijevanja stvari i pojmova, ili na razumijevanje ljudi koji su bili nakon tri takozvana vijeka selefa, poput razumijevanja Ibn Tejmijje, Bin Baza i Albanija!!

Druga obmana: U Kur'anu i Sunnetu ne postoji dokaz koji kaže da moramo poništiti svoj razum kojeg nam je podario Allah džellešanuhu, i da razumijevamo Kur'an i Sunnet razumijevanjem drugih, ako je sam čovjek dospio do nivoa shvatanja (šerijatskih propisa) i idžtihada!

Nego kažemo ovima: Šerijatski tekstovi se obraćaju nama samima da bismo razumjeli Allahova naređenja i zabrane, bez krivljenja i okolišanja. Riječi Allaha Uzvišenog u mnogim ajetima poput „O vjernici", sveobuhvatne su i odnose se na selef, rane, i halef, kasne generacije, prve i potonje do Sudnjega dana.

Štaviše, svaku raspravu po ovom pitanju dokidaju riječi Uzvišenog: „A da se oni obrate Poslaniku ili predstavnicima svojim, saznali bi to razumni, oni koji iz toga donose zaključke"[148], koje su nedvojbene u tome da je znanje ili razumijevanje razumnih, onih koji donose zaključke (ehlul-istinbat), a to su mudžtehidi u svakom vremenu i podneblju. Nisu izdvojeni raniji/selef, jer nije rekao da su ehlul-istinbat od selefa – oni ti

[147] Doslovo: prethodni, preci.
[148] En-Nisa', 83.

koji znaju propise i razumijevaju ih mimo onih kasnijih. U ovome je jasan dokaz za obaranje argumentovanja razumijevanjem selefa i uzimanja ga za jedan od šerijatskih dokaza. Ispravno je da se kaže da je razumijevanje mudžtehida, bili oni od ranijih (selefa) ili kasnijih generacija, šerijatski prihvaćen glede običnog čovjeka koji nije dostigao stepen direktnog razumijevanja Kur'ana i Sunneta. A koncenzus ovih mudžtehida u bilo kojem vremenu, bilo da se radilo o vremenu prvih ili kasnijih generacija, šerijatom je punovažan i to je jedan od šerijatskih dokaza. Sve mimo toga je nesuvislost i puko trabunjanje!

Zatim, Allah Uzvišeni kaže u svojoj knjizi: „A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku“ (En-Nisa', 59.), a nije kazao: Obratite se razumijevanju selefa!

Ovo potvrđuje predaja u Buharijinoj i drugim zbirkama, od Ebu-Džuhejfe da je rekao: „Pitao sam Aliju (neka je Allah njime zadovoljan): „Imate li vi knjigu?“, a on reče: „Ne, osim Allahove knjige, i shvatanja datog čovjeku muslimanu...“

To nije ograničio na selef, te nije rekao: „Osim selefovog shvatanja Kur'ana i Sunneta“, nego je rekao: „Shvatanja datog čovjeku muslimanu“, a to obuhvaća muslimane u svakom vremenu i prostoru, a nije suženo na selef! To pripada onome ko dostigne stepen razumijevanja i niko nema pravo da ga prisiljava razumijevanjem selefa! Držimo da su oni koji zagovaraju obaveznost podložnosti razumijevanju selefa kontradiktorni i anarhični po ovom pitanju!

U vjerodostojnom hadisu stoji: „Moj ummet je poput kiše, ne zna se jel bolja s prva ili s kraja“[149]. U ovome je, kao što se jasno vidi, eksplicitnost o vrijednosti potonjih generacija kao što je imaju one prve-selef!

Hafiz Ibn Džewzi u *Pobijanju kleveta antropomorfizma* na str. 111., kaže: „Imam Ahmed je upitan o nekom problemu i odgovorio je, a zatim mu bi rečeno: „Ovako ne kaže Ibn Mubarek“, a on kaza: „Ibn Mubarek nije sišao s neba“. Kažemo: shvatanje selefa po njegovom stanovištu nije argument koji nas primorava da ga prihvatimo![150]

---

[149] Prenosi Ahmed (3/130) i Tirmizi (5/152 pod brojem 2869), a za njega kaže: „*Hasen garib* ovim lancem“. Kaže sejid hafiz Ahmed el-**Gumari** u *Fethul-wehhab* (2/335): „Kaže hafiz u *Fethu*: „Ovo je hadis *hasen* (=dobar, had. term.), ima lanac koji ga diže do vjerodostojnosti“. Pogledaj *El-Feth* (7/6) (od Ibn Hadžera) i tamo je skup ostalih hadisa o ovoj tematici.

[150] Čudno je i nevjerovatno da vidimo one koji se prikazuju kao misionari koji pozivaju pravcu selefa i njihovom shvatanju, kako su krajnje kontradiktorni po ovom pitanju. Tako vidimo na koricama mnogih knjiga koje izdaju, naročito Albanijevih, da je od temelja njihovog poziva (*da'we*) razumijevanje Kur'ana i Sunneta razumijevanjem selefa. Neki vele metodom (*menhedžom*) kojom je to radio selef. A zatim jedan Albanijev učenik i

Pojašnjenje da ne postoji pravac ili mezheb koji se zove put selefa

Vehabije i selefije u ovom vremenu tvrde da su stavovi i riječi koje govore, pravac selefa, prvih generacija i na taj način obmanjuju mase i neuke[151] da bi osigurali prođu pogrešnim mišljenjima i stavovima koje žele! Oni tvrde, a naročito antropomorfisti i mušebihe među njima, da je ono što govore put selefa! I još tvrde da je njihovo shvatanje propisa i problema – put selefa, i vjersko-šerijatski izvor od kojeg je zabranjeno odstupiti!! Oni su u stvarnosti odstupili s Pravog puta i ispravne staze, jer su Kur'an i Sunnet i način na koji su ih shvatali arapi[152] bacili sebi za leđa, dok su za oslonac prihvatili fatamorganu koja ne postoji i iluziju postojeću samo u njihovim glavama, te njime agitiraju mase riječima: ovo je put selefa!!

Imam Ahmed kad je upitan za odgovor koji je dao o nekom pitanju, da nije identičan riječima Ibn Mubareka, rekao je: „Ibn Mubarek nije sišao s neba.“[153]

Uprkos tome što je Ibn Mubarek u odnosu na imama Ahmeda selef. A imam Ebu-Hanifa prije Ahmeda veli: „Ono što je od Allahovog poslanika s.a.w.s., to na dušu i srce, ono što je od ashaba – razabrat ćemo, a sve mimo toga ljudsko je, a i mi smo ljudi.“

Sada ćemo, ako Bog da, navesti primjere kojima ćemo pokazati razmimoilaženje selefa u akaidskim pitanjima, i stvarima spomenutim u knjigama kelama u monoteizmologiji (*ilmut-tewhid*), koje jasno dokazuju nesuvislost argumenata mudžesima kojih se drže i koje su fabricirali, uprkos tome što je selef bio nedvosmislen po pitanju njihove ništavnosti.

Čudo nad svim čudima je da se ove mudžesime – uprkos njihovoj tvrdnji da je ono što govore put selefa, i da je to stvar koncenzusa ummeta i ono o čemu se niko ne razilazi – sami međusobno razilaze po pitanjima osnova vjere (*usulud-din*)! Podijeljeni su u temeljima jasnog monoteizma/tevhida!

---

murid negira sve to pa u svojoj poslanici koju je naslovio *El-insaf fi ahkamil-i'tikaf*, (str. 35. izdanje *El-mektebetul-Islamijje*, Amman, Jordan, prvo izdanje, 1407. po H.), kaže sljedeće: „Dodaj tome da mi nismo robovi ničijeg shvatanja, bez obzira o kome se radilo, bio to Ibn Mes'ud (ashab), ili neko drugi. Nego se mi pokoravamo riječima Poslanika s.a.w.s. koje se od njega čvrsto prenose“. Pogledajte i čudite se!

[151] Naša plemenita omladina, s čistom željom i entuzijazmom za slijeđenjem izvorne vjere, biva obmanuta upravo ovim krilaticama.

[152] Shodno riječima Uzvišenog: „Ovo je čisti/jasni (Duraković/Korkut) arapski jezik“.

[153] To spominje hafiz Ibn Džewzi, Allah mu se smilovao, u svojoj knjizi: *Pobijanje kleveta antropomorfizma*, str. 111.

Pa kako onda govore o jedinstvu selefa u tevhidskim pitanjima kad su sami podijeljeni u njima kao što sam to jasno pojasnio i naveo primjere toga u svojoj knjizi nazvanoj *El-bišare wel-ithaf*, gdje se vide tačke njihovog razmimoilaženja. A ovo(liko) je dovoljno kao argument da ne postoji nikakav put ili pravac selefa kojeg propagiraju ove potonje mušebihe. A mi ćemo sada navesti primjere razmimoilaženja selefa u akaidskim pitanjima.

Prvi primjer razmimoilaženja selefa u akaidu: *njihovo razmimoilaženje po pitanju stvorenosti Kur'ana*

Hafiz Ibn Abdul-berr u svojoj knjizi *El-intika'* na str. 106. o imamu hafizu el-Kerabisiju, nakon što ga je pohvalio, kaže sljedeće: „Između njega i Ahmeda b. Hanbela je bila čvrsta prijateljska veza, pa kada se razišao sa njim po pitanju Kur'ana, to se prijateljstvo pretvorilo u neprijateljstvo, pa je svaki od njih govorio protiv onog drugog. To je zato što je Ahmed b. Hanbel govorio: „Ko kaže da je Kur'an stvoren, on je džehmija, a ko kaže da je Kur'an Allahov govor, a ne kaže da je stvoren ili da nije, on je neopredjeljen. A ko kaže da je izgovor Kur'anom stvoren, on je novotar (*mubtedi'*).[154]

Kerabisi, Abdullah b. Kullab, Ebu-Sewr, Davud b. Ali, Buhari, Haris b. Esed el-Mehasibi, Muhammed b. Nasr el-Merwezi i njihovi vrsnici su govorili: „Kur'an kojim je govorio Allah Uzvišeni je jedno od Njegovih svojstava, nemoguće je da bude stvoren, dok je učenje i izgovor učača Kur'ana **njegovo** (učačevo) **djelo** i njegov čin, a to je stvoreno. I to je kazivanje Allahovog govora, a nije to Kur'an kojim je Allah govorio. Usporedili su to sa zahvalom i šukrom Allahu, a to nije Allah, ali kao što čovjek ima nagradu za zahvalu i šukr, donošenje tekbira i šehadeta, isto tako biva nagrađen za učenje Kur'ana.“

Kaže hafiz Zehebi u biografiji Kerabisija u *Sijeru*, 12/80:

„**On je prvi koji je razdvojio izgovor** (Kur'ana, *lafz*)“, i kaže na kraju njegove biografije:

„**Nema sumnje da je ono što je otkrio Kerabisi i što je je pojasnio u pitanju izgovora Kur'ana, i da je on stvoren – istina.“**

Upućujemo na sljedeće: tom se istinom kretao Buhari, Muslim i imami koje smo spomenuli. Buhari pak, spomenut je sa imamima i od njih je

[154] U nekim rivajetima, Ahmed b. Hanbel je proglasio nevjernikom onoga ko kaže: “Moje riječi kojima izgovaram Kur’an su stvorene”, kao što to nalazimo u mnogim izvorima. Ahmed je u tome pogriješio jer Allah džellešanuhu kaže: „Nijedna nova (*muhdes*) opomena od Gospodara njihova ne dođe im a da je nisu...“ (El-Enbija', 2.) *Muhdes* označava nastalo, novo, a ono što je nastalo nije oduvijek, odnosno nužno je stvoreno.

hafiz Ibn Abdul-berr, dok za imama Muslima Zehebi kaže u njigovoj biografiji u *Sijer e'alamin-nubela'* (12/572):
„**Imam Muslim je otvoreno govorio o izgovoru Kur'anom i nije to prikrivao“.**
Ko razmotri ovo čuveno i mnogo proučavano pitanje uvidjet će da su ovi imami velikani, koji su se razišli sa Ahmedom, Zuhelijem, Ebu-Zur'om i Ebu-Hatimom: Buhari, Muslim, Kerabisi, Ibn Kullab, Ebu-Sewr, Davud b. Ali, Haris b. Esed el-Mehasibi, Muhammed b. Nasr el-Merwezi i njihovi vrsnici. Podijelili su se, dakle, po jednom akaidskom pitanju koje se tiče govora Gospodara svjetova Uzvišenog, a oni su selef i razumijevanja selefa su se ovdje razišla. Shvatili su ovo pitanje na različite načine i zauzeli sasvim suprotne stavove. Pa onda koje od ovih mišljena da prihvatimo? I koji stav od ovih stavova da slijedimo?
Odgovor: Moramo se osloboditi robovanja ovim shvatanjima i vratiti se Kur'anu, Sunnetu i arapskom jeziku, te koristiti svoj razum da bi shvatili i dobro razmotrili problem, pa će nam se tada pokazati ono što je tačno i bit će nam jasno ko je ovdje pogriješio a ko bio u pravu. Tako da se u suštini vraćamo svom shvatanju a ne shvatanju selefa, a to je ono što je dokazano i zaključeno kao ispravno kod uleme i vrijednih učenika. Što se tiče masa, naš se govor ovdje ne odnosi na njih jer oni nisu na stepenu razlučivanja i razmatranja (šerijatsko-vjerskih pitanja).

Drugi primjer razmimoilaženja selefa u akaidu:
njihovo razmimoilaženje po pitanju toga da li je naš uglednik Muhammed s.a.w.s. vidio Allaha Uzvišenog u noći Isra'a, a oprečnost se desila između hazreti-Aiše i Ibn Abbasa, neka je Allah njima obome zadovoljan, kako je to već čuveno i poznato.

Treći primjer razmimoilaženja selefa u akaidu:
njihovo razmimoilaženje po pitanju viđenja Allaha na Sudnjem danu
Većina ehlus-sunneta je na stanovištu da će do viđenja na Sudnjem danu doći, a sa njima se u tome razišla grupa ehlus-sunneta i grupa na čijem čelu je hazreti-Aiša, Mudžahid, Ebu-Salih es-Semman, 'Ikrime, imam Bišr b. es-Surri el-Efwah i drugi, kao i mu'tezile, a dokaz su im riječi Uzvišenog: „Pogledi do Njega ne mogu doprijeti, a On do pogleda dopire.“
Za hazreti-Aišu pak, prenosi Buhari (8/606) i Muslim (1/159) da je odbacila riječi svakog ko kaže da je časni Poslanik s.a.w.s. vidio svoga Gospodara shodno općenitosti riječi Uzvišenog: „Pogledi do Njega ne mogu doprijeti“, i općenitosti Njegovih riječi: „Čovjeku je dato da samo

objavom Allah mu se obrati, ili iza zastora, ili da pošalje izaslanika...“ A to što su neki ograničili ove riječi Uzvišenog time da se odnose na negaciju viđenja na ovom svijetu, a ne na onom, nema utemeljenja.
Mudžahid i Ebu-Salih es-Semman, učenik hazreti-Aiše r.a., navedeni su kod hafiza Ibn Džerira et-Taberija u njegovom tefsiru (192-193/20/14) vjerodostojnim lancima prenosilaca, a ocjenjuje ga vjerodostojnim i hafiz u *Fethu* (13/425) gdje kaže:
„Navodi Abd b. Humejd od Ikrime u drugom predanju negaciju viđenja.“
Imam Bišr b. es-Surri, a on je jedan od prenosilaca Šest velikih zbirki; navedeno je u njegovoj biografiji u *Tehzibu* (1/394), dok se mutezili, kao jedna od muslimanskih frakcija od vremena selefa, drže tog stava također, što na zahtijeva dokaz. Nemogućnost viđenja također zastupaju časne ibadije.

Četvrti primjer razmimoilaženja selefa u akaidu: *pitanje mizana/vage na Sudnjem danu*
Kaže hafiz Ebu-Hajjan u svom tefsiru *El-bahrul-muhit* (5/14):
„I razišli su se u tome da li će uistinu biti vaganja i vage/mizana, ili je to simbol apsolutne pravde i ispravnog suđenja i obračuna. Mutezili su stali na stranu koja negira mizan, **a pretekli su ih u tome Mudžahid, Dahhak, A'maš i drugi**; mnoštvo dobrih dijela je izraženo njegovom težinom, a manjak – lahkoćom.“
Hafiz Ibn Hadžer u *Fethul-bariju* (13/438) kaže:
„Neki selefi su bili na stanovištu da mizan znači pravdu i presudu.“
Treba dobro promisliti o ovom akadiskom razmimoilaženju kod selefa!

Peti primjer razmimoilaženja selefa u akaidu:
pitanje interpretacije/tumačenja (te'wila) i suzdržanosti u stavu(tefwida)
Među selefom je došlo do razmimoilaženja u tekstovima koji govore o svojstvima (Allaha džellešanuhu) pa su ih neki protumačili, kao što je to Ibn Abbas, Mudžahid i drugi, a neki se o njima nisu izjasnili/ostali su suzdržani (*tefwid*) i prihvatili su ih onakve kakvi su došli, bez razlaganja njihovog značenja, ali sa nužnim vjerovanjem u Allahovo dž.š. savršenstvo i njegovu čistotu od bilo čega što Mu ne doliči (*tenzih*).

Šesti primjer razmimoilaženja selefa u akaidu: *razmimoilaženje po pitanju irdža'*[155]

Hafiz Zehebi kaže u biografiji Abdul-medžida b. Abdul-'aziza b. Ubejja Rewwada, u *Sijeru e'alamin-nubela'* (9/434), a on je jedan od šejhova Ahmeda b. Hanbela i drugih:

„Alim, uzor, hafiz, iskreni, šejh harema... a bio je jedan od murdžija, i uprkos tome Ahmed i Ibn Me'in ga valoriziraju odanim (*sika*). Ahmed kaže: „Bio je pretjerani murdžija, govorio je: „Ovi sumnjaju“, ciljajući time ulemu koja kaže: „Ja sam vjernik, inšallah“.“

Zehebi veli: „Veliki broj uleme ummeta su bili murdžije, pa da se bogdom to ubrojilo u mezhebe“ , tj. od mezheba selefa u akaidu.

Ovo je jasno i ne zahtijeva nikakvo dodatno pojašnjenje, osim ako bi bilo tema rasprave.

Sedmi primjer razmimoilaženja selefa u akaidu: *razlika u tome ko je najpribraniji ashab*

Grupa selefa je zauzela stanovište da je hazreti-Ebu-Bekr, Allah bio njime zadovoljan, najbolji ashab, i to je ono što je poznato i što ne zahtijeva dokaz. Grupa ashaba i onih nakon njih drži da je hazreti-Alija, Allah bio njime zadovoljan, najbolji ashab. Imam Ibn Abdul-berr kaže u *El-Isti'abu* (3/52): „Selef se razišao oko toga da li je bolji Alija ili Ebu-Bekr“.

Hafiz Ibn Abdul-berr u biografiji hazreti-Alija u *El-Isti'abu* (27/3) spominje imena nekih koji su više davali prednost hazreti-Aliji nad drugim ashabima, neka je Allah njima zadovoljan, pa kaže:

„Prenosi se od Selmana, Ebu-Zerra, Mikdada, Habbaba, Džabira, Ebu-Seida el-Hudrija, Zejda b. Erkama, da je Alija b. Ebu-Talib r.a. prvi primio islam, i ovi ga vrednuju nad ostalim.“

Spominje se u biografiji nekih ashaba mimo ovih, da su držali boljim hazreti-Aliju od hazreti-Ebu-Bekra. Tako u biografiji Ebu-Tufejla (*El-Isti'ab,* 15/3) stoji: „Volio je Aliju r.a. i bio mu je blizak, i bio je vjeran i iskren. Priznavao je vrijednost Ebu-Bekra i Omera, s tim što je prednost davao Aliji.“

Tako kaže i hafiz Ibn Hadžer u *El-Isabe* (114/4), u biografiji Ebu-Tufejla, r.a., u poglavlju o nadimcima.

Njihova imena je sakupio muhadis, autoritet, sejid Abdul-aziz b. es-Siddik u njegovoj izvanrednoj poslanici *El-bahisu 'an 'ilelit-ta'n fil-haris* na str. 14. gdje veli:

---

155 Polemika koja se vodila o tome da li je iman samo potvrda riječima i srcem, ili u bit imana/vjerovanja spadaju i djela.

„Oni koji su zauzeli stav da je Alija a.s. bolji od svih ashaba – Ebu-Bekra i onih mimo njega, između ostalih kojih su: Selman el-Farisi, Ebu-Zerr, Mikdad, Habbab, Džabir, Zejd b. Erkam, Ebu-Tufejl Amir b. Wasile, Ammar b. Jasir, Ubejj b. Ka'b, Huzejfe, Burejde, Ebu-Ejjub el-Ensari, Sehl b. Hunejf, Osman b. Hunejf, Ebu-Hejsem et-Tejhan, Huzejme b. Sabit, Kajs b. Sa'd, Abbas b. Abdul-muttalib, sve hašimije, svi iz plemena Benul-muttalib, i mnogi drugi - ne mogu se ni nabrojati.“
Kažemo: spomen mnogih od njih je prisutan u djelima biografija i valorizacija prenosilaca, a ovo nije mjesto za njihovo nabrajanje. Ahmed b. Hanbel i Ismail b. Ishak Kadi kažu: „Nije preneseno o vrijednosti niti jednog ashaba ono što je preneseno o vrijednostima Alija b. Ebu-Taliba“. Isto veli i imam Nesai, kao što to spominje i hafiz Ibn Abdul-berr u *Isti'abu* (51/3), Hakim u *Mustedreku* (107/3) od imama Ahmeda.

Grupa ashaba, neka je na njih Allahovo zadovoljstvo, stoji na tome da je najbolji od svih ashaba Džafer et-Tajjar, brat Alija b. Ebu-Taliba, neka je ne sve Allahovo zadovoljstvo, i od ovih je Ebu-Hurejre. Prenosi Nesai u *Es-Sunenul-Kubra* (47/5), i Tirmizi (3764) ispravnim lancem od Ebu-Hurejre da je rekao:
„Nije obuvao papuče, jahao konja i devu, niti je nakon Poslanika s.a.w.s. kročio na zemlju bolji od Dža'fera b. Ebu-Taliba.“
Kaže imam Ed-Dumejri u *Hajatul-hajwan* (191/1):
„Veli Ibn Hillikan: „Jahja b. Ja'mer je bio znalac/alim u Kur'anu i sintaksi, i bio je od prvih šija (Alijevih pomagača), držao se uzoritog ši'izma, držao je vrednovanje Alul-bejta, bez omalovažavanja bilo koga od ashaba, neka je Allah njima zadovoljan.“

Među ashabima ima i onih koji stoje na tome da je najbolji insan i najdraža Allahovom poslaniku s.a.w.s. hazreti-Fatima, njegova kćerka, a od tih je hazreti-Omer r.a. Hakim prenosi u *Mustedreku* (155/3) ispravnim lancem prenosilaca da je hazreti-Omer rekao hazreti-Fatimi, neka je na nju mir (alejha selam)[156]: „O Fatima, tako mi Allaha, nisam vidio nikoga

[156] Izraz *alejha selam* kod spomena hazreti-Fatime, izraz *alejhi selam* kod spomena hazreti-Alije, ili hazereti Hasana i Husejna, neka je na njih Allahovo zadovoljstvo, jedno je od njihovih posebnosti i posebnosti Alul-bejta, Poslanikove a.s. porodice, tj. jedno od poželjnih/lijepih stvari u ophođenju prema njima. Za to postoje brojni dokazi. Jedan od njih je donošenje salavata na tešehhudu u svih pet namaza i dr. koji se prenose od Poslanika s.a.w.s. Dovoljno je da kažem: nipošto se ne libi, brate čitaoče, od izgovora ovog izraza za Poslanikovu porodicu iz bojazni da te optuže za proši'izam. Ovaj izraz su za njih r.a. koristili velikani ehlus-sunneta i velikani hadisa, poput Buharije u njegovom

dražeg Poslaniku s.a.w.s. od tebe, i tako mi Allaha, nije niko od ljudi, nakon tvog oca s.a.w.s., meni draži od tebe.“[157]
Imam Malik, Allah mu se smilovao, dajući prednost hazreti-Fatimi r.a. nad drugim plemenitim ashabima, veli:
„Ne vrjednujem nad djetetom Poslanika s.a.w.s. nikoga!“ (Pogledaj *El-Hawi* imama Sujutija, 294/2)
U *Sijeru e'alamin-nubela'* (241/7) stoji da je Sufjan es-Sewri stavljao Aliju na treće mjesto, tj. u vrijednosti ashaba je prvim držao Ebu-Bekra, pa Omera, a onda, prije Osmana, na treće mjesto stavljao je Aliju a.s.

Toliko. A znajte da postoji veliki broj pitanja u kojima se razišao selef, a među njima su i prenosioci iz Buharijinog i Muslimovog *Sahiha* u drugim akaidskim pitanjima (pitanjima vjerovanja), poput pitanja kadera[158]. Također, tu je i pitanje preziranja Muavije i njegovih pristalica i plemena Beni Umejje, i druga pitanja u kojima su se njihova shvatanja i pogledi razišli!!
Cilj ovoga je da pojasnimo da su se selef i na njihovom čelu plemeniti ashabi, neka je na njih Allahovo zadovoljstvo, razišli u ovom pitanju vrednovanja. Tako da je pogrešno sada reći da je put, mišljenje i pravac selefa u ovom pitanju, to i to. A mnoga ulema je ovo pitanje navela u knjigama akaida što je jasan dokaz da su to uzimali za jedno od pitanja vjerovanja iako se mi ne slažemo s njima u tome. Naročito što neki tvrde da je utvrđen koncenzus o tome da je nabolji ashab Ebu-Bekr, zatim Omer, zatim Osman, zatim Alija, neka je na njih sve Allahovo zadovoljstvo, mada se jasno vidi da je stvarno stanje po ovom pitanju podijeljenost. I gdje je onda put selefa naspram ovog razmimoilaženja?!

Sahihu (71/7, i 77, 105 i dr.), i imam Ahmed u Vrijednostima ashaba (*Fedailus-sahabe* 563/2 i 652, 662, i dr.), i hafiz Ibn Hadžer za hazreti-Alija (pogledaj uvod u *Feth* str. 432, i za hazreti-Fatimu *El-Feth* 446/2), kao i Darekutni u *Sunenu* (65,66/3), i mimo njih mnogi drugi. Pa dobro promisli!
Sem toga, ako bi do kraja uprostili ovo pitanje, nije jasno odakle dolazi ova alergija, budući da selam svakodnevno predajemo jedni drugima: es-selamu 'alejkum – alejkumus-selam: neka je na vas selam – i na vas neka je selam-mir. Gdje je problem ako je i na njega/nju selam: alejhi selam/alejha selam?! Kao što je uostalom i izraz *radijallahu anhu* uzet iz ajeta.

[157] Pojasnio sam u svojoj knjizi *Tenaqudatul-elbanil-wadihat* (Jasne Albanijeve kontradikcije 243-256/2) Albanijeve pokušaje da oslabi ovu vjerodostojnu predaju i to sam raskrinkao te hvala Allahu čijom se milošću postižu dobra djela.

[158] Od toga je ono što dolazi u *Sijeru e'alamin-nubela'* (414/6) da su se Se'id b. Ebu-'Urube i Katade držali kadera i krili to.

Pouka:
Albani[159] je tvrdio da je jedan od temelja njegove da'we koju je propagirao na koricama mnogih njegovih knjiga, *razumijevanje Kur'ana i Sunneta razumijevanjem uzoritog selefa*, ili pravcem na kojem je bio uzoriti selef. A mi smo vidjeli neistinost ove tvrdnje, i sada nemamo nikakve potrebe da ponavljamo argumente koji nedvojbeno ukazuju na njenu nesuvislost! Ovdje još samo želimo da pokažemo kako su ove nazoviselefije kontradiktorni u svojim tvrdnjama! To tako što na drugim mjestima eksplicitno vele kako nisu obavezani shvatanjem selefa, niti shvatanjem ashaba, a naročito kada se shvatanje selefa kosi sa njihovim učenjem, odnosno indoktrinacijom!
Tako najveći fanatik u oponašanju Albanija, (njegov učenik) Ali Hasan el-Halebi[160] spotiče se o samog sebe i veli u svojoj knjizi *El-insaf fi ahkamil-i'tikaf*, (str. 35. izdanje *El-mektebetul-Islamijje*, Amman, Jordan, prvo izdanje, 1407. po H.):
„Dodaj tome da mi nismo robovi ničijeg shvatanja, bez obzira o kome se radilo, bio to Ibn Mes'ud, ili neko drugi. Nego se mi pokoravamo riječima Poslanika s.a.w.s. koje se od njega čvrsto prenose.“
Primijetit ćemo da uvijek spominju *riječi Poslanika s.a.w.s.* sa kojim se mogu poigravati ocjenjivanjem i valorizacijom, a ne spominju Kur'an Časni s kojim je tako nešto apsolutno nemoguće!!
Sada ih se samo može upitati: A je li se vi pokoravate riječima Poslanika s.a.w.s. mimo Kur'ana ili kako?!

---

[159] Do sada je jasno da se pominjanjem Albanija i analizom njegovih ideja ne cilja njegova ličnost, uzimajući pri tome u obzir činjenicu da je on bio duhovni i ideološki poglavar vehabija u ovom vremenu, uz Bin Baza.
[160] Ima svoje učenike u BiH, neki su spomenuti u priloženim spiskovima.

Neautentičnost tradicionalizma kog zagovara Albani

Na nekim koricama Albanijevih djela možemo pročitati pet tačaka koje predstavljaju njegovu misionarsku ideju.
Navest ćemo tačku po tačku, osvrnuvši se na svaku kritičkim komentarom.

Prva tačka glasi: „Vraćanje časnom Kur'anu i vjerodostojnom Sunnetu, te razumijevanje istih onako kako su ih razumjeli dobri prethodnici (selefu salih) ridwanullahi alejhim“.
Komentar:
Kada je u pitanju Kur'an, on je među najudaljenijim od njega; niti je hafiz, niti ga je učio pred šejhom koji bi ga podučio tedžvidu i ispravnom izgovaranju harfova. Zato ga on zaobilazi kada razmišlja o nekom pitanju i svoj um usmjerava samo u pravcu hadisa i esera.
Što se tiče vjerodostojnog Sunneta, pod njim cilja na sunnet u kojem se objelodanila njegova nestručnost i kontradiktornost u ocjenjivanju, kao što sam to pojasnio u nekoliko tomova svoga djela *Očite Albanijeve kontradikcije* (تناقضات الألباني الواضحات).
Njegove riječi: „Razumijevanje istih onako kako su ih razumjeli dobri predhodnici”, zasigurno nisu istinite. Tako, naprimjer, post subotom mimo mjeseca Ramazana, koji je Albani zabranio (oharamio), nije put dobrih predhodnika – selefa, niti se slaže sa njihovim razumijevanjem.
Ovo Albanijevo razumijevanje je suprotno razumijevanju selefa!
To je stoga što se selef podijelio između onih koji kažu da je postiti subotu pohvalno (*sunnet*) i onih koji kažu da je to samo dozvoljeno (*mubah*) i onih koji to smatraju pokuđenim (mekruh), međutim, niko nije rekao da je to haram, kao što to veli Albani koji je došao sa ovom novotarijom.
Također, zabranjivanje zlatnog nakita (prstenastog, kružnog) ženama, u suprotnosti je sa konsenzusom (*idžma'*) selefu saliha po tom pitanju. Imam Ibn Hadžer je u svom komentaru Buharije – *Fethul-bari*, prenio konsenzus uleme gdje se dozvoljava ženama nošenje zlata, bilo ono kružnog ili nekog drugog oblika.[161]
Ukoliko bolje obratimo pažnju na poimanje vjerodostojnog sunneta kod ovog čovjeka, doći ćemo do jasnog rezultata da je njegovo razumijevanje

[161] Imam Hafiz ibn Hađzer u *Fethul-bariju* spominje konsenzus (*idžma'*) da je ženama dozvoljeno kićenje zlatom općenito, bilo ono prstenastog ili bilo kojeg drugog oblika.

u potpunosti suprotno razumijevanju dobrih predhodnika. Zapravo, pod pojmom selefu salih (dobri predhodnici), on cilja samoga sebe.
Kada bismo htjeli, mogli bi smo navesti mnoštvo njegovih naopakih shvatanja šerijatskih tekstova, koje on smatra vjerodostojnim shvatanjima, a u suprotnosti su sa stavovima velikana islamske misli, hafiza i selefa ovog ummeta.

Napomena:
Nužno je napomenuti da selef, predhodnici u ovom ummetu, nisu imali jedno mišljenje po mnogim pitanjima, bilo da su u pitanju temelji vjere (*akaid*) ili ogranci (*furu'*), kako smo to pojasnili na prethodnim stranicama. Stoga Albanijevim riječima da on razumije Kur'an i sunnet onako kako su ih razumjeli dobri prethodnici, suprotstavlja se njegova realnost u kojoj obitava.
Zatim, šta je dokaz da je obaveza razumjeti šerijatske tekstove onako kako su ih razumjeli prethodnici?
Zašto onda obavezuje ljude da shvataju Kur'an i Sunnet onako kako ih on shvata, a on je od halefa (kasnijih generacija), a zabranjuje da ih shvataju onako kako su ih shvatili četverica imama ili dvanaest imama, ili imam Zejd ili imam Džabir b. Zejd ili Rebi' ili neki drugi od imama muslimana iz prvih generacija selefa.
Dakle, on pod pojmom selef (dobri predhodnici) cilja sebe ili nekolicinu tvrdokornih muhadisa iz skupine antropomorfista, koji Allaha poistovjetiše sa stvorenjima, o čemu smo prethodno govorili.

Drugi cilj Albanijeve misije, kako je on definisao:
“Upoznavanje muslimana sa njihovom istinskom vjerom i pozivanje ka praktikovanju njenih načela i učenja, te kićenje njenim vrlinama i moralom koji im je garantuje Božije zadovoljstvo, i ostvaruje sreću i ponos.”
Komentar:
Općepoznato je svakome ko poznaje i posmatra stanje selefija u svim krajevima svijeta da sljedbenici i istomišljenici ovog čovjeka imaju vrlo malo dodira sa islamskim edebom i njegovim moralnim vrlinama.

Imao sam prilike da vidim ljude koji su sa Albanijem drugovali 40 godina, 25 godina i 18 godina, pa opet nisu upoznali svoju pravu vjeru – po mišljenju njihovog učitelja i odgajatelja.

Tako, naprimjer, on opisuje vlasnika izdavačke kuće *El-mektebul-Islami*[162], koji je njegov stari murid i namjesnik i izdavač njegovih knjiga i njihov propagator, Zuhejra eš-Šaviša, koji sa njim drugovaše 40 godina (a koji se sada kaje zbog toga), u svom novom uvodu skraćenoj verziji Muslimovog Sahiha od Hafiza Munzirija na str. 13. u fusnoti veli da je kradljivac, nasilnik i zavidnik. I doslovno kaže: "Ovo izdanje je ukradeno, nažalost, između mnoštva onoga što je ukrao vlasnik *El-mektebul-Islami*, čineći zulum i nepravdu iz zavisti i ljubomore, zato što sam dao drugom pravo štampanja knjige, a od tog zuluma i veoma lošeg postupanja jeste i to da je izostavio kod djela uvod koji je dosegao sedamdeset stranica …"!

Kaže za Zuhejra Šaviša također u novom uvodu *njegovog Opisa namaza* (*Sifetu salatihi*) na str. 11.: „Od njegovog prijestupa kada je islamsko znanje u pitanju, jeste i bavljenje disciplinom *tahridža*[163] jer on joj nije dorastao …"
Treba se upitati gdje je nestao odgoj i podučavanje 40 godina na putu istinske da've koju zagovara zajedno sa ovim muridom.
Ovo je jasan primjerak plodova da've u koju vjeruje i poziva.

A ni riječi njegovog drugog murida o njemu nisu ništa bolje u njegovom "historijskom" javnom obraćanju čija bi se srž mogla svesti u par rečenica: Da je on (Albani) učinio ono što je učinio, sa njegovim ženama i djecom i učenicima, te da je pomagao u krađi imetka selefija koji je bio kod njega od čega ništa nije vratio, i da svojim knjigama želi gomilanje imetka, a ne pozivanje istini koju zagovara!![164]
Pričao mi je jedan od onih koji su uz njega bili 18 godina, da ih za taj dugi period nije podučio niti jednoj knjizi, nego samo onome što je učinilo da im srca otvrdnu.

---

[162] Poznata islamska izdavačka kuća u arapskom svijetu čiji je vlasnik Zuhejr Šaviš, Albanijev stari učenik i pisac nekih djela.
[163] Izvođenje hadisa iz djela koja ih bilježe sa senedom. Npr. određeni hadis se bilježi u više zbirki sa različitim ili istim senedom i sa možda djelimično različitim tekstom; onaj koji vrši tahridž treba da navede gdje se sve dotični hadis nalazi, uz njegovu valorizaciju.
[164] Milom ili silom (mukrehun ehake la betal), priznao je drugi Albanijev sluga, Ali Halebi, u svojoj knjizi *Ikaf* , koju su izdali on i njegov šejh zajedno, str 59. da su ove riječi zaista od Albanijevog murida koji se zove Istanbuli i koji je rekao obračajući se šejhu: „Ja sa žalošću priznajem da sam pripremio izdanje ove knjige prije par godina …" Zatim su pojasnili ovi kvazitradicionalisti da ono što je napisao Istambuli o svome šejhu bilo **„pod utjecajem nevinih emotivnih stresova"**!! Na osnovu ovoga može bilo ko da izgrdi i izvrijeđa nekog drugog, zatim to objavi i pošalje na razne adrese, a onda se opravda riječima: pod utjecajem nevinih emotivnih stresova.

Stoga ne priliči onome čija su ovo svojstva, da zagovara podučavanje muslimana njihovoj istinskoj vjeri i praktikovanju njenih načela i učenja, a on sam ih još uvijek nije naučio i primijenio, a već mu je blizu osamdeset godina.[165]

Što se tiče njegovih riječi u ovoj tački: "Kićenje njenim vrlinama i moralom", tj. islamskim vrlinama i ahlakom, to je veoma neuobičajeno od njega, a naša zasebna knjiga *Riječnik Albanijevih psovki* je najbolji pokazatelj nivoa njegovog edeba.
Pitamo se gdje su te vrline i ahlak?! Gdje je taj odgoj? Nije ga uspio ostvariti prvo kod sebe i svoje djece, među kojima nema – pored toga što ih ima mnogo – niti jednog učenog, a zatim kod svojih sljedbenika, kao što svi to mogu posvjedočiti.
A mi ćemo inša'Allah, također dokazati da nije uspio ni u znanju kojim se diči pred ljudima, i zbog kojeg ih prezire i ponižava.

Treća tačka temelja da've jesu njegove riječi sa korica nekih njegovih knjiga: "Upozoravanje muslimana da se čuvaju od širka u svim njegovim oblicima i novotarija, te umetnutih ideja i slabih i apokrifnih hadisa(…)".

Komentar:
Zar nije vaše pritvrđivanje "granice"(*el-hadd*) i "strane"(*el-džihe*) Allahu Uzvišenom, i nepostojećeg mjesta (*mekan 'ademi*)[166], i pritvrđivanje mogućnosti da se Allah smjesti na leđima komarca[167], i vjerovanje u

---

[165] Sada već preselio i otišao na hisab Allahu dž.š. datuma 2.10.1999. godine.

[166] Vehabije pritvrđuju Allahu stranu (*el-džihe*), tj. da je On gore na nebesima. Obzirom da ih ova dogma primorava na drugu, a to je da potvrde da je ograničen, oni su Allahu pritvrdili granicu (*el-hadd*) jer je to bio jedini izlaz iz ove dogmatske kontradiktornosti. Ove dvije dogme ih primoravaju na treću, a to je da Allahu potvrde mjesto s obzirom da je On, kako drže, gore i ima granicu. S obzirom da je, shodno islamskom vjerovanju, Allah stvorio vrijeme i prostor i sve, te bi to značilo da se Allah utopio u jedno od svojih stvorenja. Da bi to izbjegli, izmislili su teoriju da Allah ima mjesto, ali je ono nepostojeće. Sva ova akaidska konfuzija i zaplet i zalaženje gdje ne treba i gdje se ne smije, dovelo ih je do samih temelja širka i otjelovljenja Boga, a islam je iz temelja ustao protiv kipova i otjelovljavanja Boga. Svakako, pritvrđivanje Allahu mjesta, a zatim nepostojećeg, vodi bez sumnje vjerovanju u nepostojanje Allaha kod onih koji razuma imaju.

[167] Ibn Tejmije prenosi i potvrđuje riječi Osmana b. Seida ed-Darimija antropomorfiste da je Allah u stanju da se smjesti na leđa komaraca; kao odgovor onima koji negiraju njihovu interpretaciju ajeta "Milostivi koji je arš zaposjeo". Odgovor islamskih učenjaka

bespočetnost materije i pojava[168] koje navodi i u koje vjeruje vaš djed Ibn Tejmije – od temelja širka i otjelovljenja Boga (*tedžsim*), kao što sam to

---

jeste da postoje stvari koje su u biti razumski nemoguće i kao takve ne priliče da se spominju, kao pripisivanje Allahu druga, djeteta, mjesta, jer On je stvorio prostor i vrijeme. Takvo je i pitanje nekih oholih ateista: može li Allah sebe usmrtiti (neuzubillah), ili stvoriti kamen koji ne može podići…itd. Na ove i slične nebuloze islamski učenjaci su opširno odgovorili u knjigama ilmul kelama. Nažalost, vehabije žestoko kude ilmul kelam kao nauku, a nepobitna je činjenica da neće naći odgovore neprijateljima islama, a da su čvrsto razumom poduprti, osim u ovim knjigama islamske uleme. A Allah je taj koji upućuje na pravi put.

[168] Jedna od najopasnijih dogmi u vehabijskom vjerovanju, kopirana od nekih grčkih filozofa, sa kojom je došao Ibn Tejmije i koja otvara vrata materijalistima i darvinistima da negiraju nužnost postojanja Boga; ako je materija oduvijek, onda nije potreban neko drugi oduvjek, koji bi bio Nužni bitak i Prvi pokretač. Ta njihova teorija kaže da su materija i pojave oduvjek postojale, a da je prednost Boga nad njima u stepenu i odlikovanju te da je Božija uloga samo u tome da tu materiju preobraća iz stanja u stanje, a materija je nužna samim Božijim postojanjem, tj. svijet je Božija slika, kao što ogledalo reflektuje sliku bez svoje volje. Da bi stvar bila još komplikovanija, Ibn Tejmije niti je zanijekao Božju volju, niti da je On stvorio svijet, kako to zagovaraju neki filozofi, zanegirao je samo to da svijet ima početak, što je kontradiktorno sa predhodnim tvrdnjama da Bog ima volju i da je stvorio svijet. Jer ono što je stvoreno mora imati početak. Normalno, negiranje Božije volje odvelo bi ga u jasan kufr, te je to morao izbjeći. Ostaje još pitanje: Šta je navelo Ibn Tejmiju da čačka po grčkoj filozofiji? Odgovor je da nije imao drugog izbora osim da pribjegne ovoj teoriji jer ga je morilo jedno jednostavno pitanje, koje su mu postavljali islamski učenjaci, a koje glasi: Allah je stvorio Arš i sve drugo i ti si mu odredio mjesto. Gdje je onda Allah bio prije nego što će stvoriti mjesto i prostor? Odgovor bi morao glasiti da nije imao mjesta, a to bi ga natjeralo da prizna ono što se od njega traži, a to je da Božije postojanje nije kao postojanje stvorenja – ograničeno vremenom i prostorom, ili da kaže kako nije imao mjesto a sada ima, što bi ga odvelo u kufr, jer bi potvrdio kako se Božje biće iz faze u fazu usavršavalo ili prolazilo faze, što ni on sam ne smatra. Zato je on pribjegao teoriji bespočetnosti pojava i materije, kako bi potvrdio Bogu mjesto u vječnosti, što je opet apsurdno jer Bog je stvorio to mjesto, koje je kod Ibn Tejmije stvoreno, a nema početak…

Bitno je naglasiti da je Ibn Tejmije ovim svojim vjerovanjem izašao izvan konsenzusa ne samo islamske uleme, nego i sve tri objavljene religije, koje se slažu da je Bog bio i ništa sa njim ne bijaše, kako potvrđuje i hadis kojeg bilježi Buhari. On se ovim činom poistovijetio sa budistima i hindusima, a vjerovanje u reinkarnaciju duša iz tijela u tijelo nije daleko od ovoga. Ovim nipošto ne želimo pripisati Ibn Tejmijji ništa više od onoga što je već sam eksplicitno izjavio i za što se srčano borio u svojim knjigama, ako uzmemo u obzir da neke sekte kao Druzi vjeruju u bespočetnost materije i pojava – kao Ibn Tejmije – a samim tim i u reinkarnaciju ili seobu duša. Poznati jordanski vehabijski misionar u Bosni, Omer Jusuf, Abu Enes eš-Šami, desna ruka i savjetnik vehabije Abu Mus'aba Ez-Zerkavija, famoznog teroriste u Iraku, bio je žestoki pobornik ove teorije, u stopu prateći svoga imama i slijepo ga oponašajući, kako sam ga lično slušao, i debatisao sa njim ovo pitanje. Pa razmislite razumom obdareni!!

pojasnio u svojoj knjizi *Tenbih we red ala mu'tekadi kidemil alemi wel-had*?!

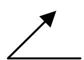
ZEMALJSKA KUGLA

SEDAM NEBESA

KURSIJ I ARŠ

ZAMIŠLJENI MU BOG

IZVAN OKVIRA JE TO NJEGOVO „NEPOSTOJEĆE MJESTO“ ZA KOJE TVRDI DA JE NESTVORENO I DA JE NJEGOV BOG TAMO. UZVIŠEN NEKA JE ALLAH!

GRAFIČKI PRIKAZ SELEFIJSKE DOGME

Zar pritvrđivanje ovih stvari nije novotarija, i to akaidska koja je najgora, jer nisu došle ni u Kur'anu ni u Sunnetu? Pa ako to negira Albani i njegovi sljedbenici, a ustrajno Ibn Tejmiji priznaju vođstvo i imamet, mi od njih tražimo da nam nađu u Kur'anu i Sunnetu Poslanika s.a.w.s. termin *el-hadd* (granica) ili *el-džihe* (strana) ili *el-mekanul-'ademij* (nepostojeće mjesto), a put do toga je bez sumnje trnovit.

Ono što je još bitno naglasiti jeste da se vehabije ne pridržavaju svoje krilatice “Allaha ne opisujemo, osim kako je On sam sebe opisao”. Kada je pak riječ o slabim i apokrifnim hadisima, njih je i previše u knjigama akaida u koje vjeruje Albani i vehabije, čak štaviše takva djela on prisno brani i afirmiše.

Dovoljan je primjer knjiga Ed-Darimija antropomorfiste *Odgovor džehmijama* (*Er-reddu ‘alel-džehmijje*), čije je izdanje brižno pripremio Albani, pored njegovog priznaja da je knjiga prepuna slabih i apokrifnih predaja.

Zatim, kako to da hvalite ovu Darimijevu knjigu prepunu apokrifnih i slabih predaja, te je i pored toga vidite korisnom, a kudite knjigu *Ihjau ‘ulumid-din* zbog slabih i apokrifnih predaja u njoj?[169]

Zar ovo nije očevidna pristrasnost?!

Zato neka znaju oni koji slijede istinu i žele da znaju činjenice, da Albani koji zagovara prihvatanje samo sahih hadisa, i koji poziva tome, čak štaviše tvrdi da je prekopao knjige hadisa i odstranio od njih slabe predaje, kao npr. *Muhtesarul-‘uluww*[170], da su te knjige još uvjek prepune slabih predaja nakon njegove korekcije.

Tako je npr. u istoj knjizi na str. 98. pod brojem 83 ocijenio vjerodostojnim hadis koji se prenosi od Katade ibn Nu'mana, da je Poslanik s.a.v.s. rekao: „Kada je Allah završio sa stvaranjem uzvisio se nad svojim prijestoljem …“

---

[169] Još naročito ako se uzme u obzir da Gazalijevo djelo *Ihjau ‘ulumid-din* govori o tesavufu i dobrim djelima, te mu se može kroz prste progledati, ali kako sa knjigom koja govori o temeljima vjerovanja, akaidu, a prepuna je apokrifnih predaja!

[170] Knjiga od hafiza Zehebija, koje se Zehebi kao autor poslije odrekao (pogledaj izdanje ove knjige od strane kuće *Darul-imamin-Newewi*). Ovu knjigu je pripremio i korektovao Albani s obzirom da podupire vehabijsko vjerovanje, vjerujući da je odstranio iz nje sve apokrifne i slabe predaje.

Albani je poslije toga rekao: „Prenosioci su pouzdani“, a u fusnoti je prenio riječi nekih predvodnika antropomorfizma: „Sened hadisa je sahih po Buharijinim šartovima.“

Velim : Hadis je apokrifan, loš (*munker*), a u potpunosti glasi:

فاستلقى و وضع رجلا على أخرى

“**Pa se zatim usturio i prekrstio nogu preko noge**.”

Međutim, Albani je na drugom mjestu, u jednoj od svojih knjiga priznao da je ovaj hadis slab (munker) a to je u njegovoj *Silsiletuhu da’ife*, drugi tom, str. 177. pod brojem 775.

Mi ga ovdje ostavljamo da sam sebi odgovori na ono što je na prvom mjestu rekao, a ovo smo opširnije pojasnili u našem djelu *Tenakudatil-Albanil-wadihat* 1/28-31.[171]

Četvrta tačka na koju se on poziva je “Oživljavanje slobodnog islamskog mišljenja u okviru islamskih pravila i odstranjivanje ideološke učmalosti…”
Komentar:
Ono što je sigurno i što zna svako ko iole poznaje vehabije i zašto ne treba nikakav dokaz, jeste to da su on i njegovi sljedbenici najtvrdokorniji ljudi u razmišljanju.

Ukoliko bi on ovo zanijekao, mi bismo ga pitali pred svima šta je uradio sa svojim učenicima koji su se sa njim razišli u nekim stavovima gdje je on pogriješio, i zašto je protiv njih digao hajku grdeći ih i optužujući da su počinili veliki širk?

Što se tiče njegovih riječi: “Oživljenje islamske misli”, on ustvari poziva njenom umrtvljenju i zamrzavanju na njegovim površnim mišljenjima, kao što zna i onaj ko najmanje poznaje njega (i ideologiju na koju se poziva).

Nema većeg dokaza za to od optužbi svakoga ko se sa njim raziđe - da je na stranputici, novotar i neprijatelj Sunneta. To je stoga što je ovaj čovjek zamislio sebe Sunnetom i što je, nema sumnje, suprotno poimanju selefu

[171] Očite Albanijeve kontradikcije

saliha i njihovom putu, jer oni su se razilazili ali i pored toga jedni druge voljeli i hvalili, i cijenili tuđa mišljenja dok god je riječ o muslimanima.

Prvi primjer za ovo što kažemo jeste Albanijevo mišljenje da je moguće da majke vjernika, Poslanikove s.a.w.s. žene, počine blud! Sa time se nije složio njegov učenik i stari prijatelj, šejh Nesib Rifai[172], koji ga je zbog toga kasnije napustio.
Rekao mu je šejh Nesib: Majke vjernika su sačuvane od bluda, jer one stanuju u kući poslanstva, a nije se nikada se nije dogodilo da je žena bilo kojeg poslanika počinila blud. Zbog Allahovih dž.š riječi: “Nevaljale žene su za nevaljale muškarce, a nevaljali muškarci su za nevaljale žene.” (*En-Nur* 26.), i zbog Njegovih riječi: “A bludnica ne treba da bude poželjna osim bludniku ili mnogobošcu; to je zabranjeno vjernicima.”
Ove riječi su uzbudile kontradiktornog šejha koji poziva afirmisanju slobodne islamske misli, te je prekinuo svaki kontakt sa svojim učenikom i bratom u vjeri (iako je učenik ovdje u pravu), digavši hajku protiv njega tako da nije ostavio prostora u svojim knjigama, a naročito *Daifetihi*[173] a da ga nije oklevetao raznim uvredama, o čemu sam opširnije pisao u svome djelu *Rječnik Albanijevih psovki*.
Šejh Nesib je napisao na ovu temu knjigu u kojoj je branio čast majki vjernika i žena Poslanika alejhimus-salatu wes-selam, te je opvrgao stav Albanija, muhadisa kvazitradicionaliste (*mutemeslif*). Knjiga se zove: *Newalul-muna fi isbati ‘ismeti ummehati we ezwadžil-enbijai mine-z-zina*, a mi posjedujemo autorov rukopis ovog djela. [174]
To bi bili neki rezultati Albanijevog poziva da se oživi slobodna islamska mislao koju zagovara. Treba napomenuti da je šejh Nesib Rifai priložio argumente u islamskim okvirima tako da se nije npr. koristio ni Tevratom ni Indžilom niti nekim drugim neislamskim izvorima pa da mu to negiraju tvrdeći da je izašao van islamskih okvira.
Ukoliko bi rekli da je izašao van okvira islama, to bi značilo da ga optužuju za nevjerstvo, a ako kažu da nije izašao nego se koristio šerijatskim tekstovima, pitamo Albanija: Zašto si protiv njega digao tako nemilosrdnu hajku, ako je tačno da pozivaš oživljenju slobodne islamske misli, a ne poltronstvu i slijepom slijeđenju tvojih stavova?
Drugi primjer: Jednog od Albanijevih učenika i murida, koji sa njim drugovaše osamnaest godina, a koji se sa njim razišao u dva sporedna

[172] Autor skraćene verzije Ibn Kesirovog tefsira koji je preveden na bosanski jezik.
[173] Njegova slaba zbirka.
[174] Knjiga je ovih dana štampana i dostupna u knjižarama.

fikhska pitanja, Albani je izolirao digavši hajku protiv njega i upozoravajući ostale muride da sa njim ne stupaju u bilo kakav kontakt. To je općepoznata stvar koju neću ovdje opširno spominjati argumentujući je, jer je dobro poznata svakom ko stanuje u blizini Albanijevog boravišta u Ammanu, kao i njegovim sljedbenicima u Jordanu.
To je po njemu afirmisanje slobodne islamske misli!
Svako ko se sa njim razilazi a od koga nema nikakve materijalne koristi, on ga od sebe tjera uz bujicu uvreda i zabranjuje ostalim muridima da sa njim stupaju u razgovor (a to je oružje nemoćnog – *we haza silahu muflis*).
Što se tiče onih koji bi se sa njim razišli a od kojih on ima materijalnu ili neku drugu korist, takvima se obraća blago i najljepšim riječima bojeći se ukidanja potpore. Neke od primjera za to naveo je njegov učenik Mehdi Istanbuli u svom javnom obraćanju.
Ukratko, značenje afirmisanja slobodne islamske misli kod Albanija, jeste da ga ljudi slijepo slijede u njegovim podvojenim ekscentričnim stavovima i dižu hajku protiv svakog neistomišljenika.
Ovim smo opovrgli i četvrtu tačku načela Albanijeve da've, *wel-hamdu lillahi wahdehu*.

Peta tačka da'vetskih načela ovog čovjeka, jesu njegove riječi:
„Rad na obnovi islamskog života i izgradnji islamskog društva, te sprovođenje Allahovog zakona na Zemlji.“
Komentar:
Vjerovatno cilja pod sprovođenjem Allahovog zakona na zemlji micanje prsta u namazu, kraćenje odjeće i zabranu posta subotom, i vrijeđanje uleme, i dizanje nereda u džamijama[175], i nedavanje zekata na trgovačku robu, i dozvoljavanje žvakaće gume postaču, i primoravanje postača da jedu prije zalaska sunca i poslije sabahskog ezana, i dizanje hajki protiv onih koji čine zikir naglas, i osuđivanje onih koji nose tespih kako bi Allaha slavili, i zabranu minbera višeg od tri stepenice, i zabranu sunneta prije džume!!![176]

To je Allahov zakon u koji on vjeruje, a koji je bio povod velikim neredima među muslimanima u zadnjih 50 godina koliko traje njegov „mubarek“ naučni život.
Nismo vidjeli niti čuli da je iskoristio ovo silno vrijeme u izgradnji islamskog društva, ili rješavanju problema kamate, ili savremenih

---

[176] Jedan mali dio Albanijevih podvojenih ekscentričnih stavova (*šewaz*).

poduzeća i oblika poslovanja i trgovine, ili da je obradio šerijatski zakonik o personalnom statusu[177] sa pojašnjenjem ispravnijeg mišljenja gledajući na dokaze, ili da se dotakao bilo koje druge bitne i savremene teme koja je potrebna muslimanima današnjice.
A mi žudno čekamo to islamsko društvo koje će on izgraditi!

[177] Misli se na bračno i nasljedno pravo (*Fikhu ahvališ-šahsije*).

3. POGLAVLJE

Metode širenja vehabizma i način na koji njegovi pobornici suzbijaju dijalog i mišljenje drugog

Vehabijske ideje su se raširile pomoću više uvezanih, prethodno isplaniranih metoda. Naročito treba imati na umu činjenicu da je druga strana, tj. tri mezheba i ešarije i sufije, bila potpuno nemarna prema ovom pokretu te tako nisu pripremili program i plan kojim bi konkurisali ovoj ideologiji i tako joj se suprotstavili. Tako je ona na kraju zbog toga postala problematika sa kojom se danas suočava islamski ummet. Zato je obaveza onih koji slijede istinu, da ulože zajednički trud u suzbijanje ove ideologije planirajući i savjetujući se sa onima koji imaju iskustva i koji su stručni u ovoj oblasti od uleme kako bi se postiglo željeno.

Ove metode i programe mogli bismo sažeti u sljedećih par tačaka:

1) Promicanje misionara ove ideologije, a koji se djele u dvije grupe:

a) Imami, hatibi i vaizi koje ovi iznajmljuju putem službenika koji rade u vehabijskim administracijama. Ovi posjećuju daije i vaize i potkupljuju ih mjesečnim platama ili jednokratnom pomoći ili nekom hedijom, a često im daruju veliku biblioteku koja sadrži opće islamske knjige s jedne strane, a s druge, knjige koje nose vehabijska shvatanja akaida. Vremenom ove novajlije prođu kroz par kurseva gdje steknu novo obrazovanje, a onda ih preobraze u misionare koji se bore za širenje vehabijske ideologije u svijetu, a zatim ovi isti prave smutnje i nemire u džamijama i islamskim ustanovama.

b) Svršenici univerziteta koje su vehabije osnovali kako bi izvodili fakultetski obrazovane ljude koji će biti nosioci njihovih ideja.

Najpoznatiji su svršenici Islamskog univerziteta u Medini. Ovi obavljaju u potpunosti funkciju prve skupine, te promovišu

vehabijske ideje na svojim školskim predavanjima uz određivanje nastavnog plana bez nadzornika u ovoj oblasti i iz knjiga koje oni žele.

2) Organizacije u raznim zemljama koje pozivaju vehabijskom učenju. Međutim, vehabije nastoje u mnogim zemljama da svedu broj ovih organizacija na minimum i ne otkrivaju da one pripadaju njima, kako ne bi bili optuženi za organizovanje stranaka i islamskih pokreta.
I pored činjenice da je riječ o organizovanom pokretu koji ima vođstvo, ideje, načela i budžet iz kojeg se finansira, oni nastoje da se ne prikažu u obliku organizacije, nego kao pojedinačni misionari i šejhovi koji pozivaju Kur'anu i Sunnetu i vjerovanju prvih generacija.

3) Izdavanje knjiga i letaka sa ovom idejom, čiji su autori njihovi stari predstavnici i neki od suvremenika i koji prezentuju svoje učenje na pojednostavljen način, uz prevođenje ovih knjiga na razne jezike.
Kod finansiranja izdanja iz baštine, oni unajmljuju priređivače, recenzente i komentatore koji će dati odgovarajuće komentare na ta djela shodno vehabijskim učenjima, tako što će neke izraze ili hadise ocjeniti slabim jer se kose sa njihovim učenjima, a u isto će vrijeme ono što se slaže s njihovim učenjem uveličati i ocjeniti vjerodostojnim.
Što se tiče priređivača i komentatora koje nisu unajmili vehabije, oni se plaše da se nadovežu na knjige bilo kakvim riječima koje se kose sa vehabijskim shvatanjima, jer takve knjige onda neće naći dobar odziv na tržištu zbog jake vehabijske propagande. Čak štaviše, mnoge knjižare se ne usuđuju da prodaju knjige koje se kose sa vehabijskim shvatanjima jer će ovi protiv njih objaviti rat i izolaciju koja će ih materijalno oštetiti .[178]

[178] Autor ovdje govori o problemu vehabizma u arapskom svijetu općenito, a u Jordanu posebno. Što se tiče nas, gledajući kako stvari idu, smatram da nismo daleko od toga da doživimo isto na polju islamskih izdanja ako se nešto konkretno ne poduzme protiv ove

Postoje također doktori nauka i daije u mnogim zemljama koji su uvezani nekim interesima sa vehabijama, bilo to službom ili materijalnom pomoći, ili na neki drugi način. Ti isti se boje da iznesu svoje stavove koji su oprečni vehabijskim stavovima pa potvrđuju vehabijska shvatanja veličajući vehabijsku ulemu, a u isto vrijeme kude vehabijske protivnike. Ovo su dvoličnjaci bez ikakve sumnje, i kao takvi su grešni zbog onoga što čine.[179]

4) Prevođenje knjiga koje su napisali vehabijski velikani i štampanje istih u cijelom svijetu, kao što su knjige Ibn Tejmije, Ibn Kajima el-Džewzije i Ibn Ebil-Izza i drugih autora, bilo savremenika ili nekih klasičnih autora. Oni te knjige prevode na engleski, francuski, indijski, indonezijski i mnoge druge svjetske jezike.[180]
Čak štaviše, u zemljama sa velikim brojem stanovnika, kao što je Indonezija, otvorili su privatne štamparije putem kojih bi olakšali štampanje knjiga koje žele da izdaju. Tako npr. u Indoneziji posjeduju izvjestan broj štamparija namijenjenih samo za štampanje vehabijskih knjiga koje prevode sa arapskog.

5) Izdavanje kaseta sa predavanjima i hutbama njihove današnje uleme i njima sličnih predstavnika.

---

skupine. Mislim u smislu vjerskog prosvjećenja i aktivnijeg upoznavanja bošnjaka sa njihovim dinom, tradicijom, hanefijskim mezhebom, maturidijskim pravcem u akaidu i sufijskom baštinom, baš onako kako to vehabije čine kada ih pozivaju u antropomorfizam i duhovnu skučenost vehabizma, pod plaštom pravog islama koji crpi svjetlost iz Kur'ana i Sunneta. U protivnom nismo daleko od dana kada će se riječ sufija ili maturidija stidljivo spominjati. Ovo tvrdnja se ne zasniva na emotivnim osnovama nego je plod dugog iskustva sa ovim ljudima i praktičnog viđenja situacije u arapskom svijetu koju su vehabije uspjele preokrenuti u svoju korist za vrlo kratko vrijeme.

[179] A takvih ima i kod nas u Islamskoj zajednici, pa neka se Allaha boje.

[180] Svakako i na bosanski. Unazad deset godina i više, kada su se pojavila prva vehabijska izdanja, naša javnost, kao i neki odgovorni ljudi u Islamskoj zajednici, nisu primjetili da dolazi novo vrijeme kada će štampati ko šta hoće, pa su umjesto da se dadnu na prevodilački posao, uzaludno zazivali vremena kada je svako djelo iz islamske oblasti prije nego što bude štampano, po hijerarhiji moralo proći kroz ruke odgovornih iz islamskih, odnosno državnih institucija. Toga barem za sada više nema, i štampa ko šta hoće, bez kvalifikovane recenzije i pravosnažnog nadzora. A to je anarhija koju ovi debelo koriste. Rezulatat je to da su vehabije u zadnjih par godina izdali dva puta više knjiga od onih koji su trebali da ih izdaju.

6) Promicanje ideja i rasprava u zadnje vrijeme putem interneta koji im služi kao zastupnik za psovanje drugih, te uzurpiranje internet stranica koji se ne slažu sa njima uz pokušaje da se oštete i unište koristeći se metodama koje ne dolikuju ahlaku muslimana, niti svojstvima daije koji čita Allahovu dž.š. knjigu i slijedi sunnet našeg Dostojanstvenika, hazreti Poslanika, sallallahu alejhi we alihi we sellem.

7) Prisustvo osoba na strateškim i odgovornim mjestima bez obzira da li su to vjerske ili neke druge pozicije, tako što su ovi u stanju da zaposle ideološki pogodne osobe u islamskim ustanovama i centrima, a otpuste druge koji se protive vehabijskim stavovima. Kao što tome doprinosi pojava vehabijskih misionara na televiziji, radiju i drugim medijima.[181]

8) Osnivanje islamskih univerziteta, akademija i škola koje podučavaju ovu ideju i usađuju njena učenja u srca učenika. To se radi tako što se na tim univerzitetima izučavaju knjige akaida koje se smatraju najbitnijim predmetom, a koje omogućavaju studentu da razumije bilo koju ideologiju i postane nosilac mezheba koji želi. Također, izučavaju se i druge nauke kao fihk, hadis i ostale šerijatske znanosti na ustaljeni način, shodno vehabijskim metodama i shvatanjima.

9) Postojanje televizijskih kanala i radio stanica koje propagiraju ovu ideju i ugošćavaju vehabijske misionare radi održavanja simpozija i predavanja.

---

[181] Nažalost, to je sve češća pojava i kod nas. Tako na nekim radio-stanicama sa islamskim prefiksom, vehabije se iz dana u dan sve glasnije čuju, dok su nekada te radio stanice odisale našom kulturom i mezhebom, dajući prostora i braći drugih mezheba kao npr. šijama, koje se danas na tom radiju nerijetko prozivaju. Nema sumnje da odgovorne islamske institucije snose najveću odgovornost zbog nepružanja adekvatne materijalne i druge pomoći medijima ove vrste, kao i hodže i islamski intelektualci koji bi trebali da drže predavanja i druge aktivnosti, a to ne rade i prepuštaju mase na milost i nemilost lovcima na ljudske duše oličene u ovim kvazitradicionalistima.

Metode suzbijanja dijaloga i drugog mišljenja kod vehabija, samozvanih selefija

Vehabije su skupina koja se služi metodom nametanja mišljenja silom, te ne prihvataju da čuju drugo mišljenje vjerujući da je ono mišljenje novotara kojeg nije dozvoljeno saslušati, nego je obaveza odbaciti ga bez znanja o njegovim argumentima i aspektu sa kojeg posmatra.
Na putu suzbijanja dijaloga, rasprave i drugog mišljenja, vehabije se koriste nekolicinom metoda. Sažet ćemo ih u sljedećih nekoliko tačaka:

1) Okivanje razuma oličeno u teoriji: „Izoliranje novotara“

Ovo znači potpuno izoliranje stavova onih koji misle drugačije, bilo kojeg mezheba bili. Tj. vehabijska ulema zabranjuje svojim sljedbenicima i onim zavedenim njihovim riječima, da čitaju knjige drugih mezheba ili čuju njihovo mišljenje, kao što zabranjuju "sjedenje" sa neistomišljenicima i ono što se pod tim podrazumijeva kao druženje, upoznavanje i slično.

Oni ovim ruše mostove komunikacije sa drugima, predstavljajući ovaj čin vjerom naređenim, što nije tačno. Stoga sam primoran da ovdje objasnim i odgovorim na ovo vehabijsko načelo (načelo izoliranja novotara), koje je jedno od temeljnih načela vehabijske dogme.
U cilju rušenja mostova komunikacija njihovih sljedbenika sa sljedbenicima drugih škola, i osiguranja od nenapuštanja vehabizma, izmislili su pravilo „izoliranje novotara“, učinivši ga polaznom tačkom u svojoj misiji i suzbijanju dijaloga.
Zbog toga se moramo osvrnuti na ovo pravilo, da bi postala jasna njegova neosnovanost, te da ono predstavlja silu i diktatorstvo.
Nećemo zaobići a da ne spomenemo da „izoliranje novotara“ upućuje na oskudnost znanja, te nemoć da se argument dočeka drugim i opovrgne. Kao što upućuje na nemoć istraživanja i komparacije argumenata, te nespremnost na podvrgavanje istini i naučnim rezultatima.

To je upravo ono na što nailazimo kod vehabija; oni nisu u stanju da raspravljaju sa ulemom, naprotiv. Oni izbjegavaju svakog onog ko bi mogao biti jak u naučnom smislu i raspravljaju samo sa onima za koje znaju da su slabog znanja ili da su početnici koji ne znaju njihove metode podvaljivanja jednostavnim i površnim osobama. Takve pobjeđuju u raspravama na bizantijski način[182], predstavljajući svojim sljedbenicima i masama da su raspravljali sa velikanima nauke među protivnicima, i da su ih pobijedili i opovrgli, te da je istina izašla na vidjelo, i slične fraze po kojima su općepoznati.
Onaj ko je najpreciznije govorio o principu „izoliranja novotara" i ko je opovrgao vehabijske stavove u držanju za njega, jeste časni imam ovog zemana, muhadis, sejjid Abdullah b. Siddik el-**Gumari** el-Husejni, u zasebnoj poslanici koju je nazavao: *En-Nefhatuz-zekije fi bejani ennel-hedžr bid'atun širkije.*[183]
Zato ću skratiti ono što je došlo u ovoj poslanici u posebnom dodatku koji ćete naći na kraju knjige, pa koga interesuje opširnije i želi da apsolvira ovo pitanje, neka se vrati na ovu poslanicu jer je riječ o bitnoj tematici.

2) Drugi metod kojim se služe vehabije na putu suzbijanja dijaloga i diskusije: Smutnja i širenje lažnih glasina o suparnicima [184]

Među poznatim vehabijskim metodama jeste i ta da prebacuju svojim neistomišljenicima da su novotari, da pripisuju Allahu druga (čine širk), da su džehmije[185], da su neprijatelji Sunneta i tevhida[186], čak štaviše govore o ljudima laži koje se tiču njihove privatnosti i časti. Često prebacuju

---

[182] Tj. ponašajuči se kruto i grubo.
[183] Pojašnjenju da je *hedžr* (izoliranje, izbjegavanje) mušrička novotarija.
[184] Mi, koautori i prevodioci, ako se trebamo na nešto pripremiti, onda je to (posebno) ova tačka. U slučaju da baš preživimo ovu knjigu, sami Bog zna kakvim se sve glasinama i optužbama možemo nadati. Neka nam je On na pomoći!
[185] Sekta koja je nestala u prošlosti. Vehabije ovo ime koriste za sve one koji nisu antropomorfisti kao oni, kao npr. ešarije, maturidije, imamije, zejdije, ibadije i drugi.
[186] Tj. neprijatelji monoteizma - vjerovanja u Božije jedinstvo u svojstvima i djelima, i da se samo Njemu klanja i od Njega pomoč traži. A to je bez sumnje teška optužba spram muslimana, za koju če biti odgovorni pred Allahom dž.š. A to je zato što nema muslimana koji iskreno svjedoči šehadet, a da čvrsto ne vjeruje u značenje tevhida i važnost Poslanikovog s.a.w.s. Sunneta.

drugima da su židovi i da su ubačeni među muslimanske redove kako bi im pokvarili vjerovanje, što je mnogima poznato.

Tako su se selef (predhodnici) današnjih vehabija koristili širokom lepezom optužbi za nevjerstvo i zabludu da bi umanjili ugled svojim neistomišljenicima i suparnicima. Primjer za to su njihove riječi koje se bilježe u knjizi *Es- Sunne* Abdullaha b. Ahmeda[187] i u drugima, kao npr : „Murdžije su kao Sabejci“,[188] „Murdžije su židovi kible“[189], „Rafidije su veći nevjernici od židova i kršćana“,[190] „Muatile su veći nevjernici od mušrika“,[191] „Murdžije nemaju ništa sa islamom“, „Hanefije su kao lopovi...“
Zatim kaljanje onih koji neke Kur'anske riječi interpetiraju, poput ešarija i drugih, da su „bezbožnici, hermafroditske mu'tezile.“ [192] [193]
Također njihove riječi: „Džehmije su nevjernici, kaderije su nevjernici, rafidije su nevjernici, kaderije su medžusije (zaratustrovci).“[194][195]

---

[187] Knjiga ispunjena mržnjom prema muslimanima. Naročito mnogo kudi Ebu Hanifu i hanefije.
[188] Islamska škola koju vehabije ovdje porede sa sabejcima (mandejci) koji su izopačili objavljenu im knjigu kako se može razumjeti iz Kur'anskih tekstova. Ovdje pretežno - iako to negiraju, nego tvrde je da riječ o nekom drugom - ciljaju Ebu-Hanifu i njegove sljedbenike koji kažu da je iman vjerovanje srcem i potvrda riječima, ali ne negiraju značaj djela, iako ga ne uvrštavaju u bit i srž imana/vjerovanja. Prevodilac je imao prilike lično čuti od nekih njihovih velikana da oni izjednačavaju murdžijetul fukaha – hanefije sa ekstremnim irdžaom, iako ovako izjednačavanje u knjigama najčešće izbjegavaju zbog kontraefekata.
[189] Knjiga *Es-Sunne* Abdullaha ibn Ahmeda, 1/341.
[190] Misle na šije imamije, mezheb koji danas slijede naša braća u Iranu, iste koje su nas svesrdno pomagale protiv krstaškog agresora u prošlom ratu, ne namećući za znak zahvale (za razliku od ovih) ideološki odaziv.
[191] Podrazumijevaju pod muatilama: ešarije i maturidije kojima pripada 80% muslimana današnjice, a među koje spadamo i mi bošnjaci, sljedbenici maturidijske škole, koju je osnovao Imam Ebu Mensur el–Maturidi.
[192] Hoće reći da su ešarije mu'tezile dvospolci. To je zbog toga što se ešarije i mu'tezile i sve islamske škole, osim vehabija, slažu u metaforičkom značenju nekih kur'anskih riječi kada je riječ o Allahu dž.š., kao: *Jed* – ruka, *vedžh* – lice …itd.
[193] Ibn Kajimove riječi na zadnjoj stranici njegove knjige *Idžtima'ul-džujušil-Islamijje*.
[194] Ovaj pasus sam prenio iz knjige *Kiraetu fi kutubil akaid, el-mezhebil hanbelij nemuzedžen*, autora Ferhana el-Malikija, našeg uglednog savremenika hanbelije, selefije iz Rijada, koji u istoj nepristrasno i objektivno osuđuje dogmatizam i ideološki ekstremizam prisutan u njegovom mezhebu.
[195] Čitaocu se rasvjetljava značenje pojma ideološki ekstremizam i terorizam i očigledna mržnja koju gaji u svojim knjigama ova skupina, prije i danas, prema svim neistomišljenicima, čak i ako su muslimani. Suvišan je komentar da je praktični terorizam samo zapravo odraz u ogledalu.

Tako je i Albani rekao za nas da smo od židova u novom predgovoru prvog toma njegove *Silsile sahiha*, gdje veli: „Ti si bez ikakve sumnje ubačen među muslimane od strane neprijatelja islama - kao što su židovi i drugi - da im iskvariš vjerovanje …“ [196]
U tom kontekstu, na temu vehabijskih vrijeđanja, napisao sam knjigu „Riječnik Albanijevih psovki i ružnih izraza kojima obasipa neistomišljenike“. Zato ko želi bolje upoznati ahlak ove skupine neka se vrati ovom djelu.

3) Treća metoda kojom se služe vehabije pri suzbijanju dijaloga i naučne diskusije jeste: Svađa, tuča, destrukcija, nekad i oružani obračun

Kada naučno zakažu u raspravi, vehabije pribjegavaju tuči i razaranju kako bi zatrli protivničko mišljenje. U mnogim zemljama, a naročito onim u kojima imaju jak utjecaj, dogodilo se da se određeni pojedinci među njima fizički obračunavaju sa neistomišljenicima ili da traže raspravu sa drugima, a zatim nasrnu na njih fizički, udarcima po licu, za što postoje mnogi primjeri.

Pričala su mi neka braća iz Jemena da su nakon održanog predavanja u kojem su iznijeli neke stavove suprotne vehabijskim, jedan od njih bio izložen tuči, dotle da ga je jedan od vehabija njih udario po glavi kasetofonom koji mu je bio u ruci.

Čak su pribjegli isključivanju električne energije u mnogim džamijama i amfiteatrima kako bi onemogućili predavanje ili simpozij kojem prisustvuju ljudi drugačijih mišljenja od onih vehabijskih, kvazitradicionalističkih.

Otišli su čak dotle da su u određenim predjelima Jemena i Pakistana, i nekim drugim zemljama, digli oružje na svoju braću muslimane koji imaju drugačije mišljenje i ubijali ih.[197]

---

[196] Pogledaj opširnije analizu ove izjave i raspravu o onome što ona sa sobom nosi u dijalogu sa Albanijem u trećem tomu knjige *Tenakudatil-Albanil-wadihat* str. 301.
[197] Op. : Mislim da se nema više šta reći nakon onoga što danas vidimo u Iraku. Ubijanje na stotine muslimana, čak i u džamijama, podsjeća na najsvirepija četnička divljanja po Bosni.

Najbliži nam primjer za to je Mukbil ibn Hadi el-Vadi'i[198] u Jemenu i vehabije koji ubijaju šije i druge u Pakistanu i Afganistanu i okolnim predjelima.

Takav je bio i hal njihovog selefa u prošlosti. Pribjegle su hanbelije nakon sile riječi, upotrebi fizičke sile kao sredstva za nametanje vjerovanja i plašenje neistomišljenika među muslimanima, kao što je bio slučaj kada su opsjeli kuću hafiza Ibn Džerira Et-Taberija, historičara i čuvenog mufesira, dotle da je u kući pokopan, optužujući ga da je rafidija i bezbožnik. A Ali ibn Isa je znao reći: „Tako mi Allaha da ih je ko pitao šta je rafidluk i bezbožništvo ne bi znali odgovoriti“ (pogledaj Miskavejha u njegovom djelu *Tedžarubul-umem* – iskustva naroda).

Navodi Ibn Esir u svojoj istoriji da su hanbelije godine 323. po Hidžri, za vrijeme Berbeharija, svjedočili protiv mnogih ljudi da su počinili razvrat, te da su zloupotrebljavali slijepce kako bi udarali njihove neistomišljenike u džamijama.
Spominje takođe Ibn Esir u događajima godine 567. da su otrovali šafijskog fekiha El-Burija koji se razbolio od dizenterije sve dok nije umro od slatka kojeg su mu dali hanbelije, a bio je jedan od onih koji su kritikovali njihove stavove.[199]
Tako isto je umro imam Ebu Bekr el-Fevrek, otrovan od strane keramija, koji su bili usko povezani sa hanbelijama, godine 546. hidžretske.[200] [201]

---

198 Preselio u ljeto 2001g. najvjerovatnije u Rijadu kako smo dobili informacije od neke braće.
199 Ovakav postupak je poput nekih Muavijinih postupaka stavljanja otrova u med protivnicima, i njegovih riječi ili riječi nekog od njegovih sljedbenika i svite: “Zaista Allah i u medu ima vojsku!” A kijametski dan im je svima odredište. (Ove Muavijine riječi, ako ih je zaista izrekao, bez sumnje znače bogohuljnje i izvode iz islama.
200 Keramije: otpadnička sekta koja je imala dosta dodirnih tačaka u vjerovanju sa antropomorfistima u redovima hanbelija. Od vjerovanja ove sekte je između ostalog i to da je Allah tjelo od krvi i mesa koji nisu kao naša krv i meso (neuzubillah).
201 Ovaj sam pasus prenio iz knjige *Kiraetu fi kutubil akaid el- mezhebul hanbeli nemuzedžen*.

Četvrta vehabijska metoda za suzbijanje djaloga i ideološkog suprotstavljanja: Falsifikovanje djela islamske baštine

Vehabije se na putu ostvarenja svojih ciljeva i ideja te suzbijanja svakog dijaloga sa muslimanima koji se sa njima razilaze, ne libe, između ostalog, koristiti falsifikovanjem knjiga iz islamske baštine. Tako se poigravaju riječima uleme i hadisima koji im ne odgovaraju, te ih navode na način koji se podudara sa njihovim shvatanjima i vjerovanjima. Zatim ih takve iskrivljene štampaju i koriste kao protuargument za protivnike, u smislu da se i ulema i velikani protivnika slažu sa njima u onome što žele, a ne sa protivnicima.

Najbolji primjer za to su izmjene načinjene u knjizi *El-Ezkar*, imama Nevevija (rahimehullahu teala). Imam Nevevi je započeo odlomak u zadnjem djelu poglavlja o hadžu u svojoj knjizi *El-Ezkar*, spomenuvši da je pohvalno i preporučljivo posjetiti mezar hazreti Poslanika sallallahu alejhi we alihi ve sellem, gdje kaže: *Poglavlje o posjeti mezara Allahovog Poslanika sallallahu alejhi ve sellem, i šta se uči tom prigodom*: „Znaj da je obaveza svakom ko hadž obavi da se zaputi u posjetu Allahovom poslaniku, sallallahu alejhi we alihi we sellem, bez obzira bilo mu to usputno ili ne, jer posjeta Allahovog poslanika, sallallahu alejhi we alihi we sellem, je od najboljih djela i najvrijednijeg truda i najljepših želja, zato kada se uputiš da zijaretiš Poslanika s.a.w.s. donosi mnogo salavata na njega u putu, pa kada ugledaš drveće Medine…“

Vehabije su ovo izopačili u svom izdanju[202] i načinili ga ovako :

Poglavlje o posjeti ***mesdžida*** *Allahovog poslanika sallallahu alejhi we sellem*: „Znaj da je pohvalno onome ko želi da posjeti mesdžid Allahovog Poslanika, da mnogo donosi salavate na njega sallallahu alejhi we alihi we sellem, u putu, pa kada ugleda drveće Medine...“

Pa uporedite ova dva teksta, prvi orginalni i drugi falsifikovani!

Postoje mnoge stvari koje su vehabije izopačili i krivotvorili. Mogli bi smo ih skupiti u zasebnu knjigu i nazvati je „Krivotvorenje baštine i tekstova kod selefija i vehabija“.

[202] A to je izdanje izdavačke kuće *Darul huda* iz Rijada, drugo izdanje 1409. hidžretske/ 1988 g. uz saglasnost Generalne uprave za štampanje mushafa i nadzora za publikacije pod pokroviteljstvom Uprave Komiteta za naučne radove, fetve, da'vu i podučavanje, sa korekcijom šejha Abdul-kadira Arnauta.

Vehabijski običaji i praksa

Usvojile su vehabije za sebe neka obilježja vjerujući da su ona sunnet i praćenje staze ispravnih prethodnika, a ti postupci su ih učinili različitim od ostalih muslimana u oblačenju i načinu obavljanja ibadeta, te načinu odnošenja prema ostalim muslimanima, svemu dodavši još tmurna i namrgođena lica. Od tih stvari su:

1) *U izgledu*: npr. kraćenje odjeće i zapuštanje brade bez dotjerivanja kod njihovih masa. Zatim pojavljivanje u liku isposnika s jedne, a s druge, zaplitanje u finanskijskim sporovima u redovima da'ija i uleme. To ide do te mjere da ti sporovi stižu do državnih sudova, a nema boljeg primjera od onoga što se dogodilo između Albanija i njegovog starog murida, vlasnika izdvačke kuće *El-mektebul-Islami*, koji ga je pratio četrdeset godina, a bio je od malih nogu selefija kako sam Albani kaže.
2) *Obustava razuma* i slijepa pristrasnost uleme i sljedbenika fetvama njihovih šejhova bez da znaju argumente na koje se oslanjaju šejhovi i imami, iako se u praksi predstavljaju da su oni zapravo ti koji slijede samo tekstove Kur'ana i Sunneta i odbacuju tumačenja i mezhebsku pristrasnost.[203]
3) *Neodlikovanje islamskim edebom (odgojem*) u govoru i postupcima, te odnošenje sa ljudima drsko i grubo koristeći se odbojnih frazama, a to najbolje dokazuje naše djelo *Riječnik Albanijevih psovki i ružnih izraza kojima obasipa ulemu ummeta i cijenjene ljude i druge neistomišljenike*, a također dokaz su predgovori Albanijevih knjiga u kojima se ružnim nadimcima obraća protivnicima uz uvrede i najgore opise i izraze o njima.
   Takav je slučaj i sa njegovim uvredama časnih velikana, braće **Gumari**ja, uprkos njegovog priznanja da su ulema, o kojima se izražava najgrubljim izrazima punim prijezira zbog toga što nisu njegovi istomišljenici. U isto vrijeme vidimo da diskutuje sa Bin

[203] Od stvari od kojih se ježi koža kada je u pitanju zapostavljanje razuma kod vehabija jeste i fetva saudijskog muftije, vehabijskog imama Ibn Baza, da zemlja nije okrugla i da se sunce okreće oko zemlje, te da ko bi rekao obratno **izašao bi iz islama i njegova krv bi bila halal**. Na 70. stranici se nalazi orginalna slika ovog djela. Normalno zaključuje se samo po sebi zašto kod vehabija Zemlja nije okrugla. Zato što onda Allah ne bi bio gore(!!), i gdje onda pada kompletna vehabijska dogma!

Bazom i suprotstavlja se nekim njegovim mišljenjima na profinjen način uz poštovanje i izraze pune veličanja i pažnje, zbog toga što je vezan za njega materijalnim i drugim interesima, dok se u isto vrijeme obraća selefijama kao Muhamed Nesib Rifai od kojih nema straha, pogrdno sa prijezirom i nipodaštavanjem, jer ga za njih ne veže materijalna niti druga korist.

4) *Loše postupanje sa manjinama* u zemljama gdje posjeduju snagu i utjecaj, tako što im zabranjuju praktikovanje njihovih ubjeđenja kao što su halke zikira i mevludi, i donošenje salavata na Poslanika, sallallahu alejhi we alihi we sellem, naglas poslije ili prije ezana, i druge stvari. Tako da oni nikom drugom ne dopuštaju da praktikuje svoja obilježja i obrede, nego ili ih samovoljno zabranjuju ili hapse i kažnjavaju.

5) *Unošenje pometnje pri obavljanju nekih ibadeta* i određivanju njihovog vremena, kao iftarenje pri postu prije akšamskog ezana oko čijeg vakta postoji složnost, pod izgovorom da je sunce zašlo prije toga, čime su unijeli veliku pometnju među ljude.[204] Zatim, produljivanje sa jelom i pićem pred ljudima i nakon drugog sabahskog ezana[205] koji se smatra istinitim sabahskim ezanom uzimajući za dokaz neke čudne odbačene argumente, uz Albanijevu potvrdu za to u njegovoj *Silsila sahiha* i nekim drugim knjigama.

6) *Odsijecanje i zakidanje ibadeta* te smatranje mnogih od njih novotarijom, kao zabranjivanje sunneta prije džume namaza i zabrana određivanja posebnog vremena za neki ibadet i skraćivanje teravije namaza na osam rekjata. Tako je Albani uporedio onog koji doda teraviji više od četiri rekjata sa onim koji doda podne namazu peti rekjat. Pogledaj djelo *Wejleke amin* (Teško tebi, vjeruj) uglednog alima i književnika Abdul-Gafura Atara El-Mekija.

---

[204] Vehabijska praksa opće poznata u arapskim zemljama, a ponegdje i kod nas.

[205] Dva ezana za sabah su praksa u nekim arapskim zemljama, gdje drugi ezan označava nastup namaskog vremena i nastup posta za one koji poste.

Pojašnjenje problematike terorizma koji je najznačajniji faktor da've kod selefija i vehabija

Prethodilo je u ranijim poglavljima da vehabije i selefije ne prihvataju dijalog, diskusiju i drugo mišljenje od ostatka[206] muslimana, nego nastoje raznim oblicima terorisanja suzbiti dijalog i otpor, te ne priznaju da postoje druge islamske škole, duboko ukorijenjene u islamskoj historiji, čak štaviše smatraju neistomišljenike, shodno njihovim shvatanjima, pripadnicima sedamdeset i tri skupine. Sedamdeset dvije od njih su u vatri a jedna je spašena, a to je samo njihova skupina i nijedna druga. Oni rabe i upražnjavaju dva oblika terorizma:

1) Ideološki terorizam o kojem smo govorili a koji se očitava u optuživanju ljudi da su počinili širk ili nevjerstvo ili novotariju u vjeri, da su neistomišljenici, neprijatelji sunneta i Božije jednoće (tevhida), ili da su džehmije i sljedbenici grčke filozofije, zaratustrovaca i budistički izrodi. Također, prisutno je i klevetanje istih lažnim glasinama i potvorama uz podsticanje na obavezu izbjegavanja i nesusretanje sa muslimanima neistomišljenicima, te falsifikovanje baštine i riječi imama velikana u korist njihovih ideja o čemu je prethodno već bilo govora.

2) Praktični terorizam koji ima više obilježja, kao što su nasilje nad neistomišljenicima putem psovki i uvreda, ili udaranjem u mesdžidima i isključivanjem električne energije u džamijama i centrima gdje se treba održati predavanje od strane nekog da'ije ili alima koji ima drugačija shvatanja i principe, a to opet zna prerasti u oružani sukob kao što se dogodilo u Pakistanu i Afganistanu i nekim drugim područjima kao što su Jemen, Alžir itd.
A od primjera za to su slijedeći :

- Mukbil b. Hadi el-Wadi'i[207] u Jemenu. On je jedan od vehabijskih bogataša i protagonista u oblasti Sa'deh u Jemenu. On i njegovi

---

[206] Uprkos činjenici da taj “ostatak” predstavlja preko 95% ukupnog broja muslimana!
[207] Obavješteni smo da je umro u ljeto 2001. u Rijadu ili u Britaniji .

sljedbenici su harali oružjem po Jemenu unoseći nered i nesigurnost sve dok Allah dž.š nije okončao njihovu smutnju.
Tako su njegovi sljedbenici srušili kube evlije Ajderusa u Adenu prije nekoliko godina zbog čega su kasnije nastali mnogi neredi.

- Selefijski pokret ili zajednica u Alžiru i problemi i nedaće sa kojim se susreću tamošnji muslimani, a svako zna šta se događa u Alžiru i čuje za ubistva i klanja nevinih u novinama i vijestima.
  Među tim zločinima je i da se selefijski džihadski džemat razišao sa Džematom et-tekfir wel-hidžre, te su selefije izvršile napad na njih ubijajući i koljući njihove članove.
- Ono što su počinile selefije u Pakistanu i Afganistanu ratujući protiv drugih skupina i boreći se protiv dva pravca – sufija i šija, pod izgovorom da oni nisu selefijskog akaida kojem oni pozivaju.
- Prouzrokovanje svađa i tuča u džamijama i islamskim centrima u cjelom svijetu do te mjere da su bezbjedonosne snage (policija) bile primorane da se umiješaju i istjeraju muslimane iz tih džamija i zatvore ih pod izgovorom da su izvori i centri nereda i sukoba. A takvih primjera ima mnogo, naročito u Americi i Evropi.
- Prelazak svađa i tuča u oružane sukobe u nekim zemljama kao što su Pakistan, Afganistan i Alžir, a posljedica toga su mnoge žrtve.
- Terorisanje suzdržanih koji se nisu poistovjetili sa njima. Hanbelije često kažu: «Ko sumnja u ovo on je nevjernik». To kažu kod navođenja nekih akaidskih dogmi koje su predhodno spomenute. Tako neznalica ili neutralan čovjek, nije u stanju ništa drugo osim da ih slijedi. Iz ovog razloga broj njihovih pristalica se uvećava među neukim i masama neupućenim u ova pitanja, jer obični ljudi se boje i bježe iz kufra u islam i iz Vatre u Džennet.

Ovo također uvečava vehabijske pristalice među istraživačima na polju islamskog znanja (*tulabul-ilmi*), koji opet više liče na neobrazovane mase nego na islamske učenjake, a to je stoga što su naučna polja kod njih zaključana i nije dozvoljeno sumnjati ni u najmanju pojedinost a kamoli istražiti je i otkriti neistine u njoj.
Sa ovakvim napadima i proglašavanjima nevjernicima ostvaruje se njihova naučna putanja učvršćenja načela i zagovaranja konsenzusa (*idžma'*) kako im se prohtije, te tvrdnji da je riječ o stavovima većine učenjaka itd.

Imena nekih vehabijsko - selefijskih organizacija i načini finansiranja selefija u svijetu

Spomenuli smo na početku ovog poglavlja metode širenja selefizma, odnosno vehabizma u svijetu, te da se to ostvaruje ili putem misionara pod kojima se misli na vaize, hatibe i imame, ili putem izdavanja i štampanja knjiga, itd.
Ovo bez sumnje zahtijeva finansiranje kojim bi se isplatile plaće misionarima i podmirili troškovi štampanja, a to se ostvaruje putem nadležnih institucija, finansijski veoma jakih koje omogućavaju donacije, a naročito ako znamo da se finansiranje na ovom polju ostvaruje na dva načina:

1) Prvi način je finansiranje putem donacija u obliku dobrovoljnih priloga bez osvrtanja na materijalni profit, gdje je krajnji cilj promovisanje određene ideje i njeno širenje.

2) Drugi metod je štampanje i distribucija knjiga koje sadrže ovu ideju ili joj služe i pojednostavljuju je. Ova metoda se ostvaruje putem osoba koje su u većini slučajeva poznatije više po trgovini nego po znanju, gdje se sklapa sporazum sa ovom stranom oko kupovine njihovih izdanja za univerzitete koji imaju u nastavnom planu i programu djela ove ideološke prirode, ili za njihovo potrošačko tržište gdje postoje oni koji traže ovakva djela.
Činjenica je da je srž finansiranja vehabija u svijetu materijalna pomoć koja dolazi od *Idaretu hej'etil-buhusi wed-da'veti wel-iršad* (Uprava komiteta za naučne radove, davu i podučavanje), a to je uprava za fetve. Tu se odobravaju određeni iznosi za svaki centar ili organizaciju koja poziva vehabijskoj ideji, a također se planira i program rada koji *Idaretul-ifta'* (Uprava) šalje na terenu osobama koje su u vezi sa njom.
Novčani fond uprave je veoma velik tako da su u stanju da grade centre i džamije i finansiraju svoje misionare u svim dijelovima svijeta.[208] Uprava navedenog komiteta na putu ostvarivanja svojih ciljeva sarađuje također sa organizacijom *Rabitatul-alemil-Islamij* (Rabita), koja ima ispostave u

[208] Ti centri i džamije kod nas većini su poznati, te ih je suvišno spominjati!

svim dijelovima svijeta ili preciznije u mnogim zemljama, a sve na putu ostvarenja cilja jedne ustrojene administracije.

Uz napomenu da selefije koje su se otcijepile od ovih klasičnih, i koji napadaju ove zbog njihove odanosti tagutima (vladarima nasilnicima) – shodno njihovim riječima – našli su druge izvore finansiranja.

Neke od tih najznačajnijih ustanova, organizacija i stranki:

1) Uprava komiteta za naučna istraživanja, da'vu i podučavanje, koja se smatra glavnim izvorom i osnovnim finansijerom vehabijske ideje u svijetu danas;
2) islamska svjetska organizacija Rabita koja štampa i distribuira mushafe i knjige Ibn Tejmije i drugih vehabijsko-selefijskih autoriteta;
3) ustanova za afirmisanje kulturne baštine u Kuvajtu (*Džem'ijetu ihjait-turas*) koja ima unutarnji fond i fond koji joj dolazi izvana;
4) stranka pravde u Džakarti u Indoneziji;
5) pokret (džemat) Mukbila ibn Hadija el-Wadi'ija u Jemenu;
6) džemat pomagača Muhammedovog sunneta u Egiptu (*Džema'tu ensaris-sunnetil-muhammedijje*);
7) selefijska zajednica u Alžiru (*Džema'atu selefijje*);
8) pokret islamskog džihada u Egiptu;
9) u Pakistanu i Indiji osnovano je više škola i islamskih univerziteta u koje vehabije investiraju da bi izvodili generacije učenika i profesora koji su apsolvirali ovu ideju i koji kasnije posjeduju punu spremnost i kompetentni su da šire vehabijska načela i pozivaju ljude njima.

Iz prethodnih redaka mogli smo vidjeti na koji se način finansira vehabijsko-selefijska struja te ovdje sa sigurnošću potvrđujemo da je najrasprostranjeniji način finansiranja slanje opunomoćenih osoba, ideološko podobnih i pouzdanih kod vehabijskih organizacija, da raznose plate vehabijskim misionarima dostavljajući ih direktno, iz ruke u ruku. To biva tako što ovi obilaze razne zemlje i područja i posjećuju daije, hatibe, vaize, imame i neke univerzitetske profesore, te im predaju određene svote neposredno, tako da se ne primijeti i ne privlači pažnja javnosti da postoji organizovana zajednica ili organizacije, stranke i pokreti, nego da je samo riječ o šejhovima, ulemi i da'ijama koji studiraju propise Kur'ana i sunneta (kako oni misle)!!
Poslije, nakon obavljenog posla, ovi selefijski misionari na terenu sastaju se na hadžu i umri sa velikanima ovog (vehabijskog) pokreta na njihovim poznatim sastajalištima kod dva časna harema i na drugim mjestima.
Tu ove iznajmljene da'ije budu počašćene izletima hadža i umre te se vraćaju u svoje zemlje noseći sa sobom knjige i kasete sa novim idejama ili novostima koje trebaju po želji nadležnih da se promovišu u raznim zemljama.

Vehabijska ideja je smutnja i hronična bolest koju treba liječiti i ona predstavlja ekstremizam i terorizam u ovom ummetu

Neophodno je da se zbiju redovi, ujedine stavovi i koordinira rad islamske uleme i razumnih ljudi svih mezheba ovog ummeta, te da se napravi plan i program za otpor selefijskoj struji i vehabijskoj terorističkoj ideji.
Ulema ehli-sunneta je u prošlosti, a naročito tokom prošlog stoljeća bila nemarna, izuzev rijetkih pojedinaca, naspram onoga što poduzima vehabijska ulema, a po pitanju preciznog planiranja i pripremanja programa za širenje ove ideologije i njenih temeljnih načela i vjerovanja u svim dijelovima svijeta.
Čak štaviše, oni koji su imali uvid u to i poznavali problematiku među neistomišljenicima, nisu se usuđivali ispoljiti svoje neslaganje i odgovoriti im niti diskutovati sa njima oko njihovih shvatanja.
Tako su vehabije postigle uspjeh, a naročito u onim zemljama gdje nije bilo uleme dostojne svoga zvanja, te je mnoga omladina bila zavedena ovom idejom vjerujući da njome kroči stazom Kur'ana i Sunneta i putem ispravnih prethodnika.
I više od toga: vehabijska shvatanja su uspjela prodrijeti u nastavne planove medresa i univerziteta, i usaditi u srca rastuće generacije ta shvatanja i ideje koje unakazuju sliku islama i muslimana.[209]

Zato, ukoliko želimo da riješimo problem ove ideologije neophodno je da preduzmemo sljedeće korake: ↙

1) izdavanje knjiga i brošura koje otkrivaju istinu o vehabijama i upoznaju sa njihovim načelima i sa onim čime se oni razlikuju od ostalih muslimana, te prosvjećivanje muslimana i upozoravanje na opasnost koju nosi sa sobom ova ideologija.
Također, važno je i štampanje knjiga koje pobijaju ideje vehabija selefija diskutujući o njihovim akaidskim shvatanjima, što je u svemu najbitnije, a zatim dolazi diskutovanje o njihovim shvatanjima u fikhu i drugim šerijatskim pitanjima;

---

[209] Ovo je prisutno i kod nas u nekim islamskim obrazovnim institucijama, uprkos tome što to neki pokušavaju negirati ili zataškati.

2) izdavanje islamskih knjiga i njihovo publiciranje po svijetu, što će biti zamjena i alternativa vehabijskoj ideji na polju akaida i tevhida, kao i na polju fikha, hadiskih nauka i drugih šerijatskih disciplina.
Kod otpora i borbe protiv ove ideje nužno je da se formira najmanje jedna ispostava koja bi bila materijalno instituirana i koja bi mogla izdavati knjige koje će biti alternativa vehabijskim knjigama pored knjiga koje bi kritikovale vehabijsku ideologiju, a tu ustanovu bi vodile ili nadgledale stručne osobe koje poznaju metode rasprave i publikacije te šta koristi i može uroditi plodom u rješavanju problematike vehabizma;

3) potpomaganje ulemom iskusnom na ovom polju koja je u stanju da upoređuje stavove i da pojasni opća načela ispravne islamske ideologije;

4) treba obezbijediti i odgovarajuće uslove kako bi se izvela generacija jake uleme, a to se može postići osnivanjem škola, instituta i univerziteta koji će izvoditi učenjake koji nose ispravna shvatanja islama i prenose ih, kako bi zaista bili ulema u pravom smislu riječi. Nažalost, većina univerziteta danas ili bolje rečeno svi oni, nemoćni su i nisu u stanju da izvedu zrele sveobuhvatne islamske učenjake jake u šerijatskim znanostima;
5) dalje, treba obezbijediti odgovarajuće uslove za pripremanje hatiba, imama i vaiza koji neće biti vehabije, kako bi bili zamjena vehabijskim imamima hatibima i vaizima[210];

6) zapošljavanje doktora na islamskim univerzitetima, profesora u medresama, islamskim akademijama i fakultetima, kao i profesora vjeronauke koji nisu usvojili vehabijska shvatanja i ideje. Također, usmjeravanje onih koji nose vehabijska shvatanja da ne promovišu vehabizam nego ispravne islamske stavove daleke od antropomorfističkih shvatanja nekih hanbelija i Ibn Tejmije, Albanija i njima sličnih.

---

[210] Sa ovom problematikom, hvala Allahu, mi još uvjek ne bijemo žestok boj, jer ako izuzmemo to što vehabije vaze tu i tamo, i ponegdje drže hutbe, možemo konstatovati da su naši mihrabi još uvjek od njih čisti a time i minbere. A ovdje treba istaći da je ova blagodat rezultat jednog i jedinog konkretnog poteza koji je povukla Islamska zajednica u Bosni spram vehabija, a to je realizovano na osnovu depeše reis-ul uleme s kraja 1993. godine, kada je naređeno da su svi imami i hatibi u Bosni i Hercegovini dužni da obavljaju propise skladno hanefijskom mezhebu we lillahil hamd, što je imalo za posljedicu da se vehabije osujete u korijenu, te je time stavljena kakva takva brana između njih i bosanskih muslimana. A Allah upućuje na pravi put.

Pogovor

Ovim smo htjeli definisati ovaj mezheb u pogledu njegovih korijena, historije, temeljnih učenja, metoda širenja i bitnih pitanja koja kruže oko ove problematike. Možda smo zaboravili spomenuti neke druge stvari i zato, ko se bude susreo sa ovom knjigom, neka je dopuni ili neka kontaktira sa nama i pošalje nam dodatke koje ćemo štampati u sljedećim izdanjima. Također, molimo sve one koji dobiju nove ideje koje se tiču ove tematike da ih zabilježe i izdaju ili pošalju nama pa ćemo ih objaviti u sljedećim izdanjima. Molimo Allaha dž.š. da naša dijela učini iskrenim radi Njegovog plemenitog lica. A mi ovim samo želimo hizmetiti ovoj vjeri i odagnati od nje izopačenja fanatika, svojatanja lažova i tumačenja neznalica.

We billahi teala husnu-l-hitam.

Dodatak I

Pregled imena imama antropomorfista/mudžesima, mušebiha i vehabija, te nekih savremenih ličnosti koji podržavaju selefijsku ideologiju

Ovo ne predstavlja vrijeđanje njihovih ličnosti.

1. **Mukatil b. Sulejman:** poznati mudžesim/antropomorfist, što će vidjeti svako ko pogleda njegovu biografiju;
2. **Hammad b. Seleme** el-Basri (umro 167. po H.), prenosi mnoge hadise o antropomorfizmu i tedžsimu;
3. **Nuajm b. Hammad** el-Huza'i (146-228), stoji iza riječi i predaja o tedžsimu;
4. **Osman b. Se'id ed-Daremi** (umro 280.) autor knjige *Er-reddu 'alel-džehmijje* i knjige *Er-reddu 'ala Bišr el-Merisi;*
5. **Ibn Ebi-Asim:** Ebu-Bekr Ahmed b. Amr b. 'Asim eš-Šejbani (umro 287.), autor knjige *Es-sunne;*
6. **Abdullah b. Ahmed b. Hanbel** (213-290.), autor knjige *Es-sunne;*
7. **Ibn Huzejme**: Ebu-Bekr Muhammed b. Ishak b. Huzejme (223-311.), autor knjige *Et-tewhid we isbatu sifatir-rabb;*
8. **El-Hallal**: Ebu-Bekr Ahmed b. Muhammed b. Harun el-Hallal (umro 311.), autor knjige *Es-sunne;*
9. **Ibn Ebi-Davud**: Ebu-Bekr Abdullah b. Ebi-Davud Sulejman es-Sidžistani (230-316.), autor kaside o Allahovom poistovjećenju sa stvorenjima i Njegovoj uobličenosti, ista spomenuta u knjizi *El-uluww* od Zehebija, str. 503. Bio je otvoreni protivnik Alul-bejta;
10. **El-Berbehari**: Ebu-Muhammed el-Hasan b. Ali b. Halef el-Berbehari, šejh hanbelija u Bagdadu (umro 329.), autor knjige *Šerhus-sunne;*
11. **El-Adžurrijj**: Ebu-Bekr Muhammed b. el-Hasan el-Adžurrij (280-360.), autor knjige *Eš-šeri'a fis-sunne;*
12. **Ibn Batta**: Ebu-Abdullah Ubjedullah b. Muhammed b. Batta el-Ukburi (304-387.), autor knjige *El-Ibane*, jedan od poznatih

mudžesima lažljivaca; njegova biografija se nalazi u knjizi hafiza Ibn Hadžera el-Askalanija *Lisanul-mizan* (131/4);

13. **Ibn Mende**: Muhammed b. Ishak b. Mende (310-395.), autor knjige *Et-tewhid* i knjige *El-iman,* te knjige *Es-sifat;*
14. **El-Lalikai**: Hibetullah b. el-Hasan b. Mensur el-Lalikai (umro 418.), autor knjige *Šerhu usuli i'tikad ehlus-sunneti wel-džema'a*[211]*;*
15. **Et-Talemenki**: Ebu-Amr Ahmed b. Muhammed b. Abdullah et-Talemenki (339-429.), autor *El-wusul ila ma'rifetil-usul*, Zehebi spominje u *Sijeru* (569/17) da je napisao knjigu u kojoj potvrđuje bok Allahu Uzvišenom;
16. **Kadi Ebu-Ja'la** el-Hanbeli: Muhammed b. el-Hasan b. el-Ferra' el-Bagdadi el-Hanbeli (280-458.), autor knjige *Ibtalut-te'wil*, u kojoj je sakupio sva čuda;
17. **Ebu-Ismail el-Ensari**: Ebu-Ismail Abdullah b. Muhammed b. Mutt el-Ensari el-Herewi (386-481.), autor knjige *Zemmul-kelam we ehlihi*, i knjige *Es-sifat;*
18. **Ibn Kudame el-Makdesi**: Ebu Muhammed Abdullah b. Ahmed b. Kudame el-Makdesi ed-Dimeški el-Hanbeli (541-620.), autor knjiga *Zemmut-te'wil* i *El-uluww;*
19. **Ibn Tejmijje**: Ahmed b. Abdul-halim b. Tejmijje el-Harrani (661-728.), autor knjige *Et-te'sisu fir-reddi 'ala esasit-takdis*, te knjiga *Minhadžus-sunne* i druge, a on je utemeljitelj ovoga pravca, njegov osnivač i utirač puta za one nakon njega;
20. **Ibn Kajjim el-Džewzijje** (umro 751.), autor knjige *Es-sawa'ikul-mursele 'alel-džehmijje wel-mu'attile*, te knjiga *Idžtima'ul-džujušil-Islamijje* u kojim je spomenuo različite vrste tedžsima i tešbiha;
21. **Eš-Šewkani**: (umro 1250), autor knjige *Er-resailus-selefijje*, tefsira *Fethul-kadir* i dr.;
22. **Ibn Šejhul-hazzamin**: Imadud-din Ahmed b. Ibrahim el-Wasiti, zvani Ibn Šejhul-hazzamin (umro 711.), autor knjige *Et-tezkire wel-i'tibar*, branio je Ibn Tejmijju i autor je poslanice *En-nasiha;*
23. **Ibn Abdul-hadi**: Muhammed b. Ahmed b. Abdul-hadi el-Hanbeli, učenik Ibn Tejmijje (704-744.), autor knjige *Es-sarimul-munki fir-reddi 'ales-subki;*
24. **Ibn Ebi-'Izz el-Hanefi**: Ali b. Ali b. Muhammed b. Ebil-'Izz el-Hanefi el-Ezre'i es-Salihi (731-792.), autor knjige *Šerhul-akidetit-tahawijje*, koji predstavlja skup ideja Ibn Tejmijje iz njegove

[211] Dijeljenja besplatno od Visokog saudijskog komiteta za pomoć BiH u okviru Islamske biblioteke.

knjige *Minhadžus-sunne* i *Muwafekatu sarihil-ma'kul lisahihil-menkul* koju je Ibn Ebi-'Izz skratio i učinio tumačenjem Tahavijine poslanice; zbog toga nalazimo da su savremene selefije i vehabije štampali knjigu i posvetili joj veliku pažnju, te je distribuirali u cijelom svijetu, štaviše preveli su to na neke jezike; Hafiz Ibn Hadžer el-Askalani u svojoj knjizi *Inba'ul-gumer bi ebna'il-umer fit-tarih* (97/2) pojasnio je da su hanefije u vrijeme Ibn Ebi-'Izza odbacile njegov učinak;

25. **Ibnul-wezir**: Muhammed b. Ibrahim b. el-Wezir el-Jemeni (775-840.), širio je ideje Ibn Tejmijje, autor je knjige *El-'awasim* i knjige *Er-rewdul-basim fiz-zebbi 'an sunneti Ebil-Kasim* i dr.; šejh **Kevseri** spominje da je ovaj čovjek započeo unošenje nereda u mezheb Itra (Alul-bejt) u Jemenu.

Doba Muhammeda b. Abdul-wehhaba i onih nakon njega:

26. **Muhammed b. Abdul-wehhab en-Nedždi** (1115-1206. po H.) koji je osnivač danas poznate vehabijske da'we (misionarstva, poziva, agitatorstva) i autor više knjiga (prije knjižica op.prev.), poput *Kešfuš-šubuhat*, knjiga *Mufidul-mustefid fi kufri tarikit-tewhid* i dr.;
27. **Ibnul-Alusi**: Nu'man b. el-Mufessir Muhammed Šukri el-Alusi (1252-1317.), autor knjige *Gajetul-emani fir-reddi 'aleln-Nebhani;*
28. **Abdurrahman el-Ma'lemi el-Jemani** (1313-1386.), autor knjige *Et-tenkil bima fi kutubil-Kewseri minel-ebatil;*
29. **El-Kannudži**: Siddik Hasan Han el-Behubali el-Kannudži, sa prostora Indije, dosljedniji Šewkaniju od njegove same sjene;
30. **Hamed b**. **Nasir b. Osman Ali Ma'mer en-Nedždi** (1160-1225.), autor knjige *Reddu šubuhatil-mustegisine bigajrillah;*
31. **Džemaluddin el-Kasimi ed-Dimeški,** autor knjige *Islahul-mesadžid minel-bide'i wel-'awaid;*
32. **Muhammed Halil Hurras el-Misri**, napisao knjigu *Šerhul-akidetil-wasitijje* i *El-hareketul-wehhabijje;*
33. **Abdurrezzak el-Afifi,** sarađivao sa Ma'lemijem el-Jemanijem u odgovaranju **Kevseri**ju; bio je vrlo razuzdana jezika;
34. **Muhdibbud-din el-Hatib** (iz Damaska, protivnik Alul-bejta, 1303-1389. što odgovara 1886-1969. po gregorijanskom); vehabije su ga iskoristile za pisanje protiv šija i sve što ima veze sa Alul-bejtom; napisao je komentar knjige *El-'awasim minel-kawasim* Ibn

Arabija el-Malikija, unakazio knjigu komentarima preuzetim iz *Minhadžus-sunneta* Ibn Tejmijje i to je krajnje opasan čovjek u idejama koje nosi;

35. **Ahmed Šakir**: Ahmed Muhammed Šakir, egipćanin, kadija, 1892-1958. A.D., za sobom ostavio broj komentara i obrađenih djela islamske tradicije, između ostalog i komentar knjige *Er-risale* imama Šafije;
36. **Hamid el-Fiki**: predsjednik udruženja *Ensarus-sunne* u Egiptu početkom prošlog vijeka, kolega Ahmeda Šakira koji je pred kraj svog života napisao knjižicu u kojoj ga je osramio, nazvavši je *Bejni we bejneš-šejh Hamid;*
37. **Muhammed Nasif**: Muhammed b. Husejn Nasif (umro 1391. A.H./1971 A.D.), iz Džede u Hidžazu, veliki finansijer vehabija u Egiptu, Hidžazu i okolini, nešto od toga spominje velikan autoritet **Kevseri** na početku svoje knjige *Et-terhibu binakdit-te'nib;*
38. **Abdullah el-Kumejsi en-Nedždi**, umro u Egiptu u posljednjem vremenu, nakon što su ga se vehabije odrekle zbog njegovog inovjerstva; napisao je knjigu nazvavši je *El-kewn juhakimul-ilah,* i knjigu *Hazihil-aglal*, a prije toga je napisao knjigu *El-burukun-nedždijje fiktisahiz-zulumatid-derwedžijje* koju su vehabije štampali prije, a i dan-danas je štampaju i distribuiraju.

Albani i njemu prisni:

39. **Albani**: Muhammed b. Nasiruddin b. Nuh el-Albani[212], umro 2.10.1999. A.D., nalazio se na čelu vehabija i selefija ovog vremena, njihov imam i autoritet u hadisu, uživa veliko poštovanje kod njih i napisao je dosta knjiga;
40. **Zuhejr eš-Šaviš** ed-Dimeški, vlasnik *El-mektebul-Islami* koji je distribuirao većinu selefijsko-vehabijskih knjiga u ovom vremenu, Albanijev je učenik s izuzetkom što je pred kraj Albanijevog života između njih dvojice došlo do žestokih zamjerki koje su dospjele do državnih sudova, a to je bilo oko prava štampanja knjiga i njihove novčane zarade;

[212] Porijeklom i rođen u Albaniji, dobar dio života proveo u Damasku kao sahadžija, kasnije prihvaćen od vehabija u Saudiji i proklamovan u profesora na Islamskom univerzitetu (iako je od obrazovanja posjedovao četiri razreda osnovne škole), ostatak života proveo u Jordanu. Kod vehabija vrijedi za najveći autoritet novijeg doba.

41. **Muhammed Nesib er-Rifa'i** el-Halebi (umro 1413. A.H. u Jordanu), tvrdio je da je osnivač i sluga selefijske da'we u gradu Halepu, bio Albanijev prisni prijatelj 25 godina a zatim su se razišli i vrhunac svega je bilo to da je svaki od njih drugog optuživao za širk i novotariju; napisao je odgovor Albaniju nazvavši ga *Newalul-muna fi isbati 'ismeti ummehati we ezwadžil-enbija' minez-zina*, a Albani mu je predvodio dženazu-namaz; autor je knjige *Et-tewessul ila hakikatit-tewessul* i dr.;
42. **Muhammed 'Id Abbasi,** autor knjige *Bid'atut-te'assubil-mezhebi* i *Et-tewessul: enwa'uhu we ahkamuhu*, te *Ed-da'wetus-selefijje we mewkifuha minel-harekatil-uhra;*
43. **Muhammed Mehdi el-Istambuli**: Albanijev učenik i prijatelj približnih mu godina; koliko nam je poznato još je živ i napisao je odgovor Albaniju zbog raskola koji je među njima nastao, nazvavši to *Hitabun meftuh ileš-šejh Nasir;*

Vehabije na arapskom poluotoku

44. **Bin Baz**: Abdul-aziz b. Baz en-Nedždi (umro skoro), bivši muftija i predsjedavajući Vijeća za istraživanja misionarstvo i upućivanje¸ napisao nekoliko poslanica, jedna od njih je *Et-tahzir minel-bide';*
45. **Et-Tuwejdžiri**: Hammud b. Abdullah b. Hammud et-Tuwejdžiri (umro skoro), autor knjige *Akidetu ehlil-iman fi khalki Ademe 'ala suretir-Rahman* (Akidet vjernika da je Adem stvoren po liku Milostivog) i knjige *Isbat 'uluwwillahi we mubajenetuhu lihalkihi;*
46. **Hammad el-Ensari**: Hammad b. Muhammed el-Ensari (umro skoro), autor nekoliko poslanica, od njih je *Kešfus-sitr 'amma werede fis-seferi ilel-kabri;*
47. **Ebu-Bekr Džabir el-Džezairi**, autor knjiga: *Akidetul-muslim, We dža'u jerkudun, Mehlen ja du'ated-dalale;*
48. **Bin Usejmin**: Muhammed b. Salih el-Usejmin (umro skoro), napisao više knjiga, od njih su *El-kawaidul-musla fi sifatillahi we esmaihil-husna,* Komentar Vasitijske akide (od Ibn Tejmijje);
49. **Abdullah b. Sa'di el-Gamidi**: napisao knjigu *El-ahta'ul-esasijje fil-akideti we tewhidil-uluhijje min kitab Fethil-bari* (Temeljne pogreške u akidi i Božijoj jednoći u knjizi Fethul-bari autora imama Ibn Hadžera el-Askelanija !!);
50. **Ali el-Fekihi**: Ali b. Muhamed Nasir el-Fekihi, autor knjige *El-fethul-mubin*, te nekoliko verifikacija djela iz tewhida;

51. **Abdullah Muhamed ed-Derviš** (umro veoma mlad), autor knjige *El-mewriduz-zullal fit-tenbihi 'ala ahta'izullal*, krajnji vehabijski fanatik, na sve druge gleda kao na mušrike i novotare;
52. **dr**. **Rebi' b. Hadi el-Medhali**: jedan od vehabijskih poglavara i velikana u časnom gradu Medini;
53. **dr**. **Salih b. Fevzan b. Abdullah el-Fevzan**: u Vijeću velike uleme pri izvršnom Vijeću za istraživanja, misionarstvo i upućivanje, napisao odgovor na knjigu *Es-selefijje* dr. Butija;
54. **Bekr Ebu-Zejd**: dr. Bekr Abdullah Ebu-Zejd, član Akademije za islamski fikh (مجمع ا الفقه الإسلامي), autor brojnih knjiga, neke od njih su: *Ibn Kajjim el-Džewzijje, Hidžrul-mubtedi', Hukmul-intima' ilel-firek wel-ahzab wel-džema'atil-Islamijje;*
55. **Abdullatif b. Abdurrahman b. Hasan Ali Šejh**: autor knjige *El-Kawlul-mubin fit-tahzir min kitab ihja' 'ulumid-din* (Jasno upozorenje na knjigu Ihja' ulumid-din!);
56. **Abdullah b. Sulejman b. Menbe'**: Autor knjige *Hiwar me'al-maliki fi reddi munkeratihi we dalalatihi;*
57. **Abdurrezzak b. Abdul-muhsin el-Abbad el-Bedr**: autor knjige *El-kawlus-sedid fir-reddi 'ala men enkeret-tewhid;*
58. **Abdulkerim b. Salih el-Humejjid**: autor knjige *El-ithaf bi'akidetil-eslaf;*
59. **Abdurrahman b. Jusuf b. Abdurrahman b. Muhammed er-Rahme**: autor knjige *Es-sawa'ik weš-šuhubul-mermijje;*
60. **Sulejman b. Nasir el-Ulvan, autor knjige** *El-keššaf 'an dalalatis-sekkaf* (Pokazatelj Sekkafovih zabluda);
61. **Abdusselam b. Berdžes b. Nasir Ali Abdulkerim**: autor knjige *Er-reddu 'alel-kuburijjin: šifa'us-sudur fir-reddi 'alel-džewabil-meškur;*
62. **Ibrahim es-Sulejman el-Džebhan**: autor knjige *Tebdiduz-zalam we tenbihun-nijam* i drugih;
63. **Abdullah el-Gunejman**: načelnik odjela za akidu na Islamskom univerzitetu u Medini;
64. **dr**. **Sefer b. Abdurrahman el-Hawali**: bio je načelnik odjela za akidu na univerzitetu Ummul-kura u Mekki; autor je knjige *Minhadžul-eša'ire fil-akide;*
65. **Halid b. Muhammed el-Anberi**: napisao knjigu u odbranu Albanija i vehabijske akide;
66. **Ferih b**. **Salih el-Behlul;**
67. **Muhammed b. Jusuf el-Adžemi**: *Er-reddu 'ales-sabuni;*
68. **Abdullah es-Sebt**: *Er-rahmanu 'alel-aršistewa;*

69. **Muhammed b. Hamed el-Hammud**: verifikovao nekoliko knjiga od kojih je *Kitabul-arš*, Ibn Ebi-Šejbe, mudžesima;
70. **Usama Teufik el-Kassas**: **Isbatu 'uluwwillahi 'ala halkihi wer-reddu 'alel-muhalifin** u dva toma.

Grupa iz različitih zemalja:

71. **Mukbil b. Hadi el-Wadi'i,** iz Jemena (umro 2001.), napisao nekoliko poslanica, od čega je *El-kawlul-mubin fi bejani fedaihil-muzebzebin;*
72. **Abdul-bedi' Sakr**: *Nakdul-burde;*
73. **Amr Abdul-mun'im**: iz Egipta, *Difa'an anis-selefijje;*
74. **Muhammed b. Džemil Zejno** el-Halebi, nastanjen u Mekki, *Tewdžihat Islamijje;*
75. **Abdurrahman Dimeškijje**: Libanac, nastanjen u Mekki ili Rijadu;
76. **Ebu-Abdullah Mahmud b. Muhammed el-Haddad**: Egipćanin, bezobrazno oštar, verifikovo nekoliko knjiga, na koricama stoji da je rođen 1374. po H. Vehabije su ga odgojile finansijski, uzdigle i ukazale mu počasti;
77. **dr. Asim b. Abdullah el-Karjuti**: Jordanac, čini se da je nastanjen u Rijadu, autor *Džehalat katire fi kadaja i'tikadijje kesire;*
78. **Abdurrahman Abdul-halik**: djelovao u Kuvajtu, autor *Feda'ihus-sufijje;*
79. **Ebu-Ishak el-Huvejni**: Hidžazi b. Muhammed Šerif, iz Egipta, razvratnih izraza, za sobom ima nekoliko knjiga i komentara od kojih je *Nehjus-suhbe 'anin-nuzul bir-rukbe;*
80. **Ebu-Katade, Omer Mahmud Ebu-Omer,** porijeklom iz Jordana, napisao *Er-reddu 'alel-bejdžuri fi šerhi džewheretit-tewhid.*

Selefije u Jordanu:

81. **Abdur-reuf el-Abbuši,** grad Zerka, umro skoro;
82. **Jusuf el-Berkawi**: *E wehabijje em kitabun we sunne;*
83. **Muhammed Ibrahim Šakra**: nekoliko poslanica, *Iršadus-sari ila 'ibadetil-bari;*
84. **dr. Omer Sulejman el-Eškar**: univerzitetski profesor, član pokreta Muslimanska braća (*El-ihvanul-muslimun*), svim silama pokušava da među njih unese i učvrsti vehabijsku akidu;

85. **dr. Ahmed el-Awajiše**, univerzitetski profesor;
86. **Ali Hasan el-Halebi**: autor više knjiga iz selefijsko-vehabijske ideologije i jedan od najbližih Albanijevih asistenata;
87. **Selim el-Hilali**: posjeduje mnoge poslanice od kojih je jedna o *predaji ropkinje;*
88. **Mešhur Hasan Selman**: dosta knjiga, selefija;
89. **dr**. **Muhammed b. Ruhajjim**: univerzitetski profesor, i autor nekoliko poslanica;
90. **dr**. **Mervan el-Kajs**: Univerzitet Jermuk, autor *Me'alimul-huda ila fehmil-Islam;*
91. **dr. Aved el-Mensur,** doktor koji nije studirao šerijat, autor knjige *Er-rahmanu 'alel-'aršistewa***,** u kojoj su mnoge zablude;
92. **dr. Muhammed Ahmed el-Hatib**: univerzitetski profesor;
93. **Murad Šukri**: autor knjige *Def'uš-šubehil-gawijje an šejhil-Islam Ibn Tejmijje***,** imam u džamiji;
94. **Husejn el-Awajiše**: autor knjige *El-kabru 'azabuhu we ne'imuhu;*
95. **Šejh Abdulkadir Arnaut**: iz Damaska, jedan od agitatora u selefijsku ideologiju tamo, napisao mnoge komentare i verifikacije, počinio krivotvorenje knjige imama Nevevija *El-ezkar* u poglavlju Posjete našeg dostojnika Muhammeda, neka je na njega i njegovu porodicu salavat i selam. Nakon što je stvar izašla na vidjelo tvrdio je da to nije njegov čin, nego manipulacija izdavačke kuće *Darul-huda* iz Rijada. Nakon toga je knjigu izdao ponovo bez krovotvorenja, ali je na pitanje posjete dragog Poslanika s.a.w.s. prokomentarisao negiranjem.

Ovo je kap u moru! A u svijetu postoje druge ličnosti koje može bilo koji čitalac da doda ovom spisku, nakon što utvrdi njihove ideje, akaid i vjerovanje da bi muslimani i oni kojih se ova stvar tiče znali za njih i o njima.

Spisak istaknutih aktivista koji djeluju u BiH

Ovdje smo svakako kazali *aktivisti*, ne ulema, budući da ovdje ne postoje, bar dosad, ličnosti koje bi se ikako mogle staviti pod naziv ulema, čak ni po vehabijskim parametrima. To su više ljudi koji su uložili dosta truda na njihovo propagiranje kroz knjigu spomenutih ideja. Više od njihovog truda, njihovom relativnom uspjehu, dosad je pomogla pasivnost onih čija riječ i djelo su trebali da se čuju. Vehabije možda još uvijek ne djeluju kao ozbiljni protivnici. Baš kao što ni u arapskom svijetu nisu djelovali do prije nekih pedesetak godina. Danas, međutim, u dobrom dijelu arapskoga svijeta smatrao bi se vrlo smjelim onaj koji bi pokušao kazati nešto protiv njihove ideologije i zabluda[213], bilo među masama, bilo u džamijama i na univerzitetima. Ovdje ćemo navesti neke koji su svojom aktivnošću prisutni među našom omladinom[214], manje-više od početka rata pa do danas:[215]

- Muhammed (Fadil) Porča: sin uglednog sarajevskog efendije, iz hafiske porodice, fakultet završio u Medini, magistarski rad u Jordanu uspio odbraniti tek iz drugog puta, nema za sobom pisanih dijela, za vrijeme rata djelovao u Beču držeći predavanja i snimajući kasete pod pokroviteljstvom Visokog saudijskog komiteta za pomoć BiH, danas je aktivan u Beču (jedan od

[213] Kao što je autor ove knjige svoju hrabru namjeru da kaže istinu i da se suprostavi svemu što je u suprotnosti sa izvornim islamom platio skupo; izdate su mnoge fetve, mahom iz Saudije, o njegovoj zabludjelosti, novotarstu, kufru, ocjenjen je kao vrlo opasan, ubačen od strane neprijatelja islama (čuveni stereotip), i zabranjene su njegove knjige, itd.

[214] Ovo su, moramo napomenuti, samo neki, do sad najistaknutiji u djelovanju, mada ni njima samima dosta toga nije jasno. Međutim, mora se znati i uzeti u obzir da su kod njih i mesar i automehaničar, čak i onaj bez ikakve škole i naobrazbe, kvalifikovani za držanje „islamskih“ predavanja, baratanje sa fetvama (naročito onih o akidi), predstavljanje „islama“, kritiku i sl.

[215] Ovim nam nipošto nije cilj prozivanje nekoga, jer nam nisu za cilj ličnosti spomenutih, nego smatramo da je neophodno ukazati da kompletna problematika o kojoj govorimo nije neka teorija iz historijskih dijela i nekog drugog svijeta, nego sušta praksa i realnost koja nas se itekako tiče i na koju moramo obratiti pažnju dok možemo – prije nego moradnemo!

najortodoksnijih bosanskih vehabijskih džemata u Evropi), predstavlja veliko ime i autoritet vehabija u Bosni i bosanskoj dijaspori, vehabijsku ideologiju i antropomorfistički dogmatizam afirmira kroz opća predavanjima o islamu i islamskom bontonu, žestoki pristalica antropomorfizma i njegov agitator;

- Jusuf Barčić: iz Barčića kod Tuzle, među prvim generacijama koje su sticale „obrazovanje“ na Islamskom univerizitetu u Medini, najveći projekat u kojem je afirmisan je učešće u korekturi prijevoda Kur'ana, rahmetli Besima Korkuta, koji se kasnije dijelio. To mu je ujedno, među vehabijskim krugovima, i najveća greška, zbog koje ga je Allah, kako oni vele, iskušao mentalnom bolešću.[216] To je zato što se taj prijevod razlikuje od njihovih literalističkih stavova. Jednom se moglo čuti u javnosti za njega, kada je htio da dokaže nesuvislost semafora u islamskom zakonu (!)[217], poznat je u svom selu po čestim i nesvakidašnjim, džamijskim i seoskim incidentima za koje se moglo čuti u novinama i zbog toga je često na informativnim razgovorima kod tuzlanske policije, ali uprkos svemu, ili možda zahvaljujući tome svemu, priznati autoritet;

- Halid Tulić: za sobom ima dugu biografiju; potomak je ugledne sarajevske imamske porodice, bio vjernik i islamist u BiH u vrijeme komunizma, djelovao sa Mladim muslimanima, pred komunističkim progonom našao utočište u Jordanu, duže vrijeme bio sa pokretom Islamska braća, a kasnije podlegao vehabijskoj indoktrinaciji (da'wi), studirao u Sudanu i Jordanu, jedno vrijeme boravio i u Afganistanu, sljedbenik Albanijevih mišljenja, zagovarač hidžre/iseljenja muslimana iz BiH i Palestine, u ratu govorio protiv BiH i SDA. Stari prijatelji iz Mladih muslimana su mu to itekako zamjerili te je izgubio šansu da svoja ubjeđenja afirmiše šire i na višem nivou. Tako kao vehabija u ratnim danima obilazi centre pomoći za Bosnu i zahtijeva da se pomoć ne pruža vladi Bosne i Hercegovine jer on dobro poznaje te ljude (koji ne žele drugi Afganistan), nego da se pomoć usmjeri vehabijskim zajednicama u Bosni. Danas živi i radi u Jordanu i želi da dođe u

[216] Inače česta vehabijska praksa da povezuju događaje s onom stranom stvarnosti.
[217] Riječ je o informacijama koje obitavaju u ovim krugovima i javna su tajna za svakog koga Allah „uputi“.

Bosnu da i njome širi „radosnu vijest“ (islam među muslimanima(!). Zbog nekada loših odnosa sa našim studentima koji su gajili hanefijsku tradiciju bio je optuživan u studentskim krugovima i za suradnju sa organima vlasti u podmetanju slučajeva. Njegovo famozno djelo «Veliki šejtan» puno laži i zamajavanja doživjelo je punu ekspanziju u Bosni u vehabijskim krugovima. Iako je ono oličenje njegovog neznanja ono mu je ipak u Bosanskoj vehabijskoj zajednici ovjekovječilo postojanje. Tako npr. kada govori o šijama, on podvaljuje govor o Jezidijama, koji Jezida ibn Muaviju smatraju za poslanika[218], dok ga šije, kao što je općepoznato (kao i sunije) smatraju jednim od najnepravednijih vladara nasilnika. A Adij ibn Musafir, osnivač Jezidija, koji obožavaju iblisa, ideološki advokat emevijskoj vlasti, bio je u veoma pobožan i pravovjeran kako to veli Ibn Tejmije[219] koji se također smatra velikim advokatom Husejnovih r.a. ubica – a ko zna, možda su jedan od drugog učili zanat. Međutim Halid Tulić, kao i njegov „poslanik“ Ibn Tejmije, kako to kaže Šejhul-islam Muhamed Zahid el-Kewseri, govoreći o Ibn Tejmijinim odnosima sa drugima, je blag i samilostan kada se obraća kršćanima, a krut i drzak kada je riječ o muslimanima drugih mezheba. Tako npr. kada se u jednoj od svojih brošura obraća kršćanima (rođacima po majci) koristi najblaže i najljepše izraze, a kada govori o šijama i sufijama onda se dovoljno iz naslova njegovih knjiga vidi. Tulić je tajni adut vehabija u BiH, njegova ogavna knjiga „Veliki šejtan“ o šijama, kojom su iste generalizirane i okarakterizirane gore od mušrika i poklonika krava u Indiji, predstavlja klasični, i idealan primjer vehabijske ideologije, zlointerpretacije, naučne neutemeljenosti, udaljenosti od islamskog duha i metodologije borbe protiv neistomišljenika; kroz nju je iskazao antipatiju prema Alul-bejtu i drugim muslimanima. Ovih dana na zahtjev određenih (nama vrlo poznatih) krugova u vehabijskoj zajednici u Bosni, piše knjigu protiv sufija koju je nazvao *Brat velikog šejtana*, a glavni izvor na koji se oslanja, kako znamo pouzdano iz prve ruke,

---

[218] Oko Jezidija postoji više tumačenja, kako i šta vjeruju zbog same suštine ove pseudoreligije. U svakom slučaju, Tulićeva generalizacija sufija, ili pak šija, je ludost i bilo bi identično tome da se kaže da su svi suniti vehabije!

[219] Kako to navode neki izvori o kojima ćemo detaljnije u nekim drugim izdanjima. Vidi Fetava Ibn Tejmije, sakupio i uredio Abdurahman ibn Muhamed Nedždi Hanbeli, štampa El-hukumetu bi Mekkete el-mukerreme, 11. tom, 102. str.

jeste djelo jednog orijentaliste koji je proputovao dio islamskog svijeta i pisao o njegovim sufijama[220];

- Nasuf/Abdusamed Bušatlić: djeluje ispred Aktivne islamske omladine[221], piše za vehabijski list Saff i član je njegovog odbora,

---

[220] Ono što se da primjetiti kod starih orijentalista jeste da su bili skloni negiranju autentičnosti sufizma kao orginalne islamske duhovnosti a ne mali broj njih je imao i antipatije prema islamu. Ovi i ovakvi orijentalisti uglavnom služe vehabijama i ekstremnim modernističkim pravcima u islamskom svijetu kao alatka za rušenje vijekovne islamske kulture i tradicije. Nasuprot njih stoje noviji orijentalisti koji za razliku od prvih gaje simpatije spram islamske duhovnosti i tesavufa kao i samog islama. O tome pogledaj opširnije knjigu *Sufi esseys* od Sejjida Huseina Nasra, kod nas *Živi sufizam* u prevodu Edina Kukavice i dr. Enesa Karića.

[221] Dvije-tri riječi i o njima – aktivna vehabijska omladina:
Mislim da nema u Bosni onih koji nisu čuli za ovu organizaciju, kao što takode sam siguran da većina ljudi ne poznaje njenu bit, ideje i kako je nastala. Organizacija aktivne islamske omladine je nastala neposredno poslije rata kao nastavak onih aktivnosti koje su nekada bile u odredu El-mudžahidin, samo sada u mirnodobskim uslovima. Nastala je potpisom 30 članova i tako registrovana u Ministarstvu za kulturu i obrazovanje te postala legalnom nevladinom organizacijom. Međutim ovo je samo formalni dio istine. Vehabijska aktivna omladina koju ovi nazivaju islamskom je zapravo samo produžena ruka jednog mnogo većeg i opširnijeg džemata koji predstavlja vehabijski džihadski pokret ne toliko poznat našoj široj javnosti. Njegova prijestolnica je bila Bočinja (nekim sljedbenicima sveta kao Mekka i Medina pa i više) na čelu sa Abu Mealijom i Imadom el-Misrijem, teroristima za kojima su izdate svjetske potjernice, a ne pod vođstvom Abu Hamze koji nema oraha u džepu kako se to javnosti prikazivalo. Ovaj vehabijski džemat je predstavljao džihadsko krilo ili džihadsku vehabijsku zajednicu u Bosni koju su osnovali predstavnici opozicijskih snaga u arapskom svijetu, prije svega Džema'a islamije u Egiptu i Hareketul-džihadil-islami u Egiptu (koji su se ujedinili sa istim snagama na arabijskom poluostrvu i Saudijskoj Arabiji i osnovali kasnije Al-Kaidu u Afganistanu), te često nisu bili u dobrim odnosima kao i dan danas, sa vehabijskim propagatorima koje su osnovali pojedinci lojalni državama iz kojih dolaze, a pod ovim prije svega podrazumijevam (sada već zatvorenu) organizaciju Furkan o kojoj ce biti riječi, a koja je nastala u Bosni kao plod neslaganja sa maticom, iako je u arapskom svijetu u osnovi ona matica a ova druga plod neslaganja sa njom(što se vidi iz zadnjih sukoba između legalnih snaga i džihadskih pokreta u Saudijskoj Arabiji). Da bi rad u javnosti bio što neprimjećeniji, o čemu smo već govorili, oni su džemat podjelili na više jedinica koje uzajmno koordiniraju i doprinose jednom cilju, širenju vehabizma i njegovih načela. Tako npr. i Saff i Aktivna omladina u prošlosti nisu mogli bilo što iznijeti u javnost bez predhodne saglasnosti odgovornih ljudi iz Bočinje što je dovelo do nereda u novinama i njihovog napuštanja od strane glavnih i odgovornih urednika da bi na njihovo mjesto poslije došli ideološki podobniji ljudi koji dobro slušaju iako su bez ikakvih kvalifikacija i intelektualnih sposobnosti kao što je i slučaj trenutno.
Neke od tih organizacija koje su se vezale za džihadsku vehabijsku zajednicu su: humanitarna fondacija el-Fedžr, islamski omladinski časopis Saff, Aktivna islamska omladina, firma sa lancem mesnica pod imenom Bedr-Bosna i druge (neke su se čak

bavile statistikom crne hronike u BiH), kao što se neke od ovih organizacija gase da bi na njihovo mjesto došle druge kao što je slucaj sa gašenjem fondacije Fedžr i osnivanjem humanitarne organizacije Pomoć, na mjesto nekadašnjeg Furkana i donekle (također bivšeg) el-Haramejna došla je organizacija el-Menar; tako da se one gase i osnivaju sve u cilju kamuflaže i da budu što manje upadljive, kako bi ostalo neprimjećeno da je riječ o jednom pokretu ili stranci.
Nema sumnje da je Aktivna islamska omladina ta koja nosi većinu tereta kada je u pitanju javni rad ove zajednice, a da nije bojazni – s obzirom da vidimo kako se vehabije sučeljavaju sa neistomisljenicima – progovorili bismo koju i o tajnim sastancima predstavnika i misionara ove zajednice. Međutim ono sa čime ovdje želimo upoznati naše muslimane jeste činjenica da kada čuju naziv Aktivna islamska omladina ili časopis Saff, znaju da je riječ o jednim te istim ljudima sa istom kapom i budžetom.
Bitno je ovdje napomenuti da se neke od ovih vehabijskih organizacija djelimično samofinansiraju kao sto je slučaj sa časopisom Saff, koji objavljuje fetve vehabijske uleme iz Saudijske Arabije a zauzvrat prima novčanu pomoć (jedan od ranijih urednika je ovakav vid "suradnje" odbio, što je bio jedan od razloga pritisaka na njega, da bi na kraju sam dao ostavku).
Nakon čestih ispada u javnosti i skandala ova organizacija se u par zadnjih godina počela koristiti donekle civilizacijskim metodama što je imalo za posljedicu njihovo odsustvo iz javnosti a time i umanjenu popularnost kod usijanih glava koje tragaju za sličnim izgubljenim dušama, to sve je pak dovelo do unutrašnjih podjela koje postoje do dan danas u organizaciji, između članova sa konzervativnijim i radikalnijim stavovima i onih sa nešto liberalnijim.
Današnji predsjednik organizacije je Almir Fočo, osoba ne naročito poznata našoj javnosti. Ličnost „bez prošlosti", zato i izabran za čelnu funkciju.
Napomena:
1) Članovi takozvane Alžirske grupe nemaju nikakve veze sa ovom organizacijom ili zajednicom i to što su se vehabije pojavile na njihovom ispraćaju bilo je sticajem okolnosti i ako smijemo da kažemo određenom propagandom koju su plasirali određeni krugovi čija imena ovdje nebi pominjali. Ono što još ide u prilog ovome jeste da članovi Alžirske grupe uskoro treba da se vrate u Bosnu dok vehabijske vođe koje su uhapšene (kao Imad el-Misri), ili oni za njima se još traga (kao Abu Meali), ne izlaze iz zatvora u drugim zemljama niti ih država potražuje iako imaju bosanske pasoše.
(Veoma je čudno da vehabije nisu pravile ovakve demonstracije kada su bile hapšene i protjerivane njihove vođe kao Imad el-Misri i Abu Meali, što samo potvrđuje našu tvrdnju da je cilj da zajednica ostane u tajnosti i ne izlaže se eventualnim opasnostima. Jer, odlaskom ove dvojice oni gube duhovne i administrativne vođe pa ipak ne izlaze na ulice kao kod Alžirske grupe).
2) U zadnjih par godina dogodila su se neka ubistva nemuslimana od strane osoba koje su tvrdile da su članovi Aktivne islamske omladine. Ista je reagovala na vrijeme i demantovala tvrdnje osoba koje ovo počinile da su njihovi članovi, te osudila navedene zločine. Mi ne sumnjamo da ovi pojedinci nisu bili aktivni članovi veh. omladine, ali smo isto tako sigurni da su bili njeni simpatizeri i crpili svoja učenja i shvatanja života i vjere na predavanjima koja se održavaju u ovoj i sličnim organizacijama, što jasno ukazuje, a naročito kada poznajemo pozadinu i čvrsto ubjeđenje, da ovi zločini nisu ništa drugo do posljedica preslikavanja vehabijskih shvatanja iz teorije u praksu, jer nismo još uvjek čuli da su derviši nakon zikra u tekiji ili šije, zboli nekog ni kriva ni dužna samo što pripada

drži hutbe interno i gdje uspjedne, predavanja i sl. koja se distribuiraju na kasetama i popularna su među vehabijskim simpatizerima i novajlijama. Zbog svoje velike odanosti *zajednici* nije otišao na studije u arapski svijet, ali to mu nije umanjilo rejting u krugovima u kojima djeluje. Ne libi se podvaliti javnosti kao što je slučaj u jednom od brojeva Saffa gdje je konstatovao da muslimani danas zbog mezhebskih podjela širom svijeta klanjaju u džamijama sa četiri mihraba, svaki za imamom svog mezheba, što je koliko laž toliko i neznanje.[222] To stoga što to nikada nije bila praksa muslimana u cijelom svijetu nego u jednom periodu, i to samo u haremu Meke i Emevijskoj džamiji u Damasku o čemu su pravnici, tada davno, diskutovali, te se vodio spor između onih koji to odobravaju i onih koji zabranjuju (pogledaj poznato djelo Fethul-Kadir od Kemala ibn Hemama). Sa grupom oko sebe kuje fetve za čitaoce Saffa, ne posjeduje islamsku, niti drugu naobrazbu;

- Abdulmelik Bašic ili Bašic Malik, kako je njegovo pravo ime, jedan je od rijetkih efendija koji su pristupili ovom pokretu još u samom njegovom rađanju na našim prostorima i po nekima je najzaslužnija osoba za utemeljenje vehabijskih učenja kod nas. Njegova famozna predavanja se mogu i danas naći na internetu i u vehabijskim organizacijama kao Aktivna omladina a u zadnje vrijeme se pojavljuje i na *Pal talk*-u. Nakon burne prošlosti i mnogih prijestupa u fetvama, ova zvijezda vehabizma u Bosni se povlači iz vehabijske javnosti i započinje islamske studije u Ujedinjenim Arapskim Emiratima (prije rata boravio je godinu dana u Egiptu). Razlog povlačenja jeste intelektualno sazrijevanje ovog čovjeka koje ga je navelo da prozre u besmisao mnogih svojih stavova. Podatka radi, nekada u ratnim danima ovaj čovjek se nije libio ni Aliju Izetbegovića okarakterisati kao nevjernika a Harisa Silajdžića kao „taguta na kalup arapskih taguta“ (vladara diktatora) kako sam ga lično slušao, te Aziza Kadribegovića,

drugoj vjeri ili mezhebu. I usput: ako nas nakon ove knjige “pojede mrak” na što smo već upozoravani, to će biti u ovom istom stilu, i to će uraditi ljudi koji definitivno (ne)pripadaju AIO-u.

[222] On doslovno veli: „Ako želiš vidjeti svojim očima tragove tog razilaženja, onda pogledaj u mnoge mesdžide po svijetu u kojima postoje i dan-danas po četiri mihraba i u kojima klanjaju četverica imama, zavisno od toga kojem mezhebu pripadaju“ Saff br. 112. osvrt na hadis „Razilaženje mog ummeta je milost“.

glavnog i odgovornog urednika *Preporoda* znao je nazvati Božijim neprijateljem[223], itd. Danas radi i studira u emiratima te iako nije baš u najboljim odnosima sa učenicima kao nekad (zbog nekih stavova), ipak se i dalje pojavljuje u njihovim krugovima na internetu i drugim mjestima gdje se sastaju. (Jedan od razloga neslaganja je njegov javni poziv u Boćinji vehabijama da školuju žene, makar po cijenu da skinu zarove i da prvi pruže „ruku pomirenja“ Islamskoj zajednici);[224]

- mr. Safet Kuduzović: najozbiljniji kandidat za Albanijevog bosanskog nasljednika, učio kod Albanijevih učenika, rat ga je mimoišao u dijaspori što su mu vehabije svakako teško progledali kroz prste; cijeli rat i poratno vrijeme na studiju u Jordanu ga je učinilo vrlo zaostalim i izrazito nerealnim, čak i među vehabijskim krugovima; pisao o muzici, bradi, duhanu[225] i drugim, kod vehabija krucijalnim pitanjima; dubina njegovog istraživačkog rada i intelektualne svijesti se može iskazati primjerom problema kojim se isti bavi, kao što je recimo pitanje dozvoljenosti nošenja ispeglane odjeće, da li je to novotarija/bidat[226], da li je dozvoljeno jesti kašikama i slično, stava je da su kratke nogavice sastavni dio selefijske akide i istinskog tevhida o čemu je imao i javna predavanja. Trenutno drži predavanja koja se distribuiraju putem audio kasete, posljednji podvig mu je funkcija muftije u vehabijskom listu Saff;

- Samir Avdić: iz Tešnja, studirao u Medini, drži predavanja na visočkom radiju Naba, djeluje među studentima u studentskim

[223] Većina ovih stvari je izrečena u internim krugovima, ne u knjigama ili na kasetama, mi lično smo ih imali prilike slušati na hutbama i predavanjima, a možda neke od izjava još postoje u tonskim zapisima hutbi koje konzervativnije vehabije, nostalgičari rata i ratnih dana arhiviraju. Mi ne sumnjamo da navedeni ne izriče više ovakve osude ali ga nismo čuli ni da ih se javno odrekao i sa načelima zajednice raskrstio što potvrđuje i to da je i dalje drag gost na predavanjima koje zajednica organizuje.

[224] Kontraverzna hutba u Bočinji nakon dolaska iz emirata i čiji je tonski zapis jedno vrijeme kružio među sljedbenicima te bio različito komentarisan.

[225] Neki bi rekli da su to tri temelja islama kod vehabija, tri harama na vagi islama (kako mu se i ta knjiga prvobitno trebala zvati).

[226] Iako ne posjedujem znanje da li je do sad na ovu temu napisao neki „ naučni“ rad, mogu reći da sam sa njim ušao u smiješnu polemiku o ovoj temi u Medini na hadžu u februaru 2002.

domovima[227] u Sarajevu, radi sa bosanskim jetimima i podučava ih vjeri (!), u posljednje vrijeme jedan od najaktivnijih, priznat autoritet kod vehabija;

- Semir Imamović: jedna od najnepristupačnijih vehabijskih ličnosti kada je u pitanju fino ponašanje bez usplahirenosti i uvreda. Studirao na Islamskom univerzitetu u Medini gdje je nastavio više studije. Saradnik vehabijskog časopisa Saff gdje izdaje fetve i potpisuje se sa „dipl. šerijatski pravnik“ što je smiješno čak i među ozbiljnijim vehabijama. Za razliku od Bušatlića, ne nešto omiljen predavač među novajlijama. Nakon odlaska arapa iz Bosne i Bašića iz aktivne vehabijske zajednice, Semir ostaje ličnost koju ovi promovišu kao zamjenu za izgubljene vjerske autoritete. On na tom putu ne nailazi na smetnje osim što ima velikih problema sa svojom osornom prirodom koju je teško savladati, naročito u vehabijskom ruhu koji ne pruža nikakvu duhovnost[228];

- Sabahudin Albani: porijeklom iz Makedonije, ideološki se definisao u ratu u BiH, a diplomu za to stekao naknadno u Medini; plaćen iz izvora u Saudiji za svoje djelovanje; otvoreno podržava Bin Ladina u onome što je činio i još uvijek čini; jedan od najekstremnijih i najnetrpeljivijih, ostali su prema njemu prilično fleksibilni i liberalni, čak i za vehabije, izdaje fetve(!) i ne pokušava se kamuflirati;

- Safet Durguti: među prvim vehabijama u Travniku. Danas predavač akaida u travničkoj medresi;

- Adnan Pezo: nekada predsjednik aktivne vehabijske omladine i najviđenija vehabijska ličnost u medijima, danas već čovjek iza kulisa koji održava veze sa arapima koji su bili u Bosni i vratili se u svoje zemlje, te donosi džematu iz tih zemalja pomoć kao i

[227] Kad smo već kod spomena studentskih domova u Sarajevu, nevjerovatno zvuči podatak da su se u njima prikazivale video-projekcije čečenskih, afganistanskih i vozućkih borbenih akcija! To nije tajna studentima koji su se odazivali na česte aktivnosti koje su u domovima priređivala „braća“. Da bude gore – to uopće nije tajna!

[228] Usput, podatka radi, jedan od velikana vehabizma danas, Albanijev učenik Selim Hilali smatra da je od loših pojava i novotarija u društvu to što mnoga predavanja govore o lijepom odgoju i etici te skromnosti na ovom svijetu jer to podsjeća na tesawuf kako veli u jednoj od svojih knjiga.

uputstva za daljnji rad (o čemu su nas obavijestili neki ljudi koji imaju blizak kontakt sa njim). Posjeduje radnju za kompjutere na Baščaršiji i koordinira rad vehabijskih zajednica u Bosni. Završio je srednju vojnu školu za avijatičare u Mostaru prije rata; dobitnik zlatnog ljiljana za kojim vehabije često posežu kada im ponestane argumenata;

- mr. Senaid Zajimović: napisao knjigu „Temeljne istine vjere“[229], afirmisao u njoj islamski akaid i Allahovo materijaliziranje, slijedi već spomenuti metod Omera el-Eškara iz Jordana gdje je i sam dijelom studirao. Nešto liberalniji i lukaviji. Zbog predavanja mu na televiziji Alfa, ista je bila novčano kažnjena i umalo i zatvorena od strane RAK-a. Glavni njegov projekat u posljednjih 7-8 godina je štampanje i distribucija knjige *Oštri mač u borbi protiv zlih sihribaza*. Komentar je suvišan. Učestvovao je u nekim drugim, pozitivnim aktivnostima, poput izdavanja knjige *Stvaranje čovjeka između medicine i Kur'ana* u prijevodu njegove supruge, profesor u visočkoj medresi;

Sljedeća grupa je nešto liberalnija i prikrivenija, drugačijeg izgleda, nastupa i koncepta djelovanja, mada manje-više identični u temeljnim pitanjima koje knjiga obrađuje:

- dr. Zuhdija Adilović: pripadnik i promotor pokreta Muslimanska braća[230], ali u akaidu klasični antropomorfist, budući da je naobrazbu stekao u Rijadu, na univerzitetu Imam Saud. Istu je pokušao kamuflirati kroz afirmaciju djela našeg velikana i alima

[229] Iz samoga naslova obično možemo zaključiti o čemu se radi, jer ako su ovdje *istine* islamskog vjerovanja, to implicira i nešto drugo mimo kazanog – nužno je samo da su oni uvijek mimo svih, svakako separirani, i dakako u superlativu. Još je bolji i plastičniji primjer kod nas prevedena knjiga *Put pravog muslimana*, i tako.

[230] Kao što smo veći spomenuli, Muslimanska braća su se zabavila političkim i organizacionim pitanjima, što je pohvalno. Ali je nespojivo sa činjenicom da su to uradili nauštrb većih prioriteta kao što su pitanja vjerovanja, prepustivši iste na raskrajanje vehabijama. Tako je danas ovaj pokret u globalu prepušten vehabijskoj indoktrinaciji, štiteći, a i da nisu svjesni, vehabijsku ideologiju, iako se i sami sa njima ne slažu u načinu rješavanja problema muslimana i ostalim pitanjima. Pokret je tako daleko odlutao sa staze koju je trasirao Hasan el-Benna, i drugi prvaci Muslimanske braće, Allah im se smilovao.

Hasana Kjafije Pruščaka *Nurul-jekin fi usulid-din*[231], u svojoj doktorskoj disertaciji „Najznačajniji akaidski pravci među muslimanima BiH od početka islama do danas“[232]. Tako je na lukav način pokušao dokazati da su ustvari i muslimani na ovim prostorima bili „vehabije“ u vjerovanju, odnosno klasični antropomorfisti, što predstavlja tipični način indoktrinacije koju ovi plasiraju. Mada to djelo (disertacija) nije naišla na ikakav odjek među akademskim krugovima, budući da je krajnje površno i naučno plitko. Također ni među masama, ako izuzmemo da je ista u ciklusima objavljivana u vehabijskom glasilu Saff, što pokazuje (nije „dokazuje“, jer su dokazi suvišni) tezu spomenutu u fusnoti o tome da se u akaidu, danas, vehabije i ihvanije (u globalu) kreću istom trasom. Zuhdija je inače član odbora lista Novi horizonti i predavač akaida na Islamskoj pedagoškoj akademiji (IPA) u Zenici. Stožer je dobro uvezanoj ekipi doktora istog profila u regionu jugoistočne Evrope, a koja djeluje globalno, uglavnom pod okriljem organizacije *Nedwa*. Posjeduje jaku podršku iz S. Arabije. Treba ipak kazati da dr. Zuhdija ne predstavlja klasičnog vehabiju i da je različit od gore spomenutih, ali da je, barem što se tiče pitanja vjerovanja (to je ono što nas u ovoj raspravi konkretno zanima), identičan njima;

- dr. Šukrija Ramić: doktorat stekao u Velikoj Britaniji, u novije vrijeme – već! predavač na Fakultetu Islamskih nauka u Sarajevu(!)[233], piše fetve za Nove horizonte. S obzirom da pripada jednom drugom pokretu a teološki i pravno se poistovjećuje sa selefijama, ne mogu se zabilježiti značajniji ispadi kao i kod njegovog prethodnika Zuhdije Adilovića. Njegove fetve danas u islamskom časopisu Novi horizonti su znatno objektivnije i čak nešto komparativnije od onih nekada objavljivanih u Beću za list Hilal pod pokroviteljstvom Visokog saudijskog komiteta, a u kojima nije trebalo plaho „filozofirati“;

---

[231] Izdata u rijadu 1997. Mektebetul-ubejkan.

[232] Pa sam naslov je dovoljna nebuloza kao i sistematski način indoktrinacije. I još je pitanje koga on zapravo pokušava obmanuti: mase, ili i samog sebe!?

[233] Upravo ova činjenica plastično dokazuje da je era vehabijske renesanse u Bosni počela! i da je krajnje vrijeme da se nešto konkretno učini na tom planu. Dakle, ne radi se ipak o iluzijama i apstraktnoj teoriji, nego o realnoj groznici vehabizma, u ovom ili onom obliku, koja nakon arapskog svijeta, malo po malo, prijeti da i nas zahvati.

- Muharem Štulanović: sa prethodnom dvojicom čini dobro organizovan tim, autor je skoro izdate knjige *Tevesul* gdje je osim sebe otkrio još jednog vehabijskog advokata u IZ-u – referenta za prosvjetu, Muharema Omerdića, koji je recenzent toj knjizi koja afirmiše vehabijsko tumačenje ovog pitanja, odbacujući u samom pregovoru da se tu još išta doda i kaže, i minimizirajući na taj način riječi većine naših velikana od selefa – dobrih prethodnika, uleme ehlu-sunneta[234]. Nije ni čudo da je onda predgovor istoj knjizi napisao i odbor Saff-a, gdje su se ponovo sastali. Isti predaje na IPA u Bihaću. Mr. Muharem Štulanović jedan od najuglednijih vehabijskih propagatora u Bosni. Vrlo često se krije iza hanefijskog mezheba iako o njemu veoma malo zna ili ga nikako ne poznaje, jer kako bi i znao kada ga nije učio pred šejhovima ovog mezheba nego pred protagonistima duge brade kratkih nogavica, neispeglane odjeće itd. Njegov famozni odgovor Fikretu Arnautu negdje poslije rata, dovoljno govori o njegovom džehlu, jer on tamo optužuje Fikreta Arnauta da je podvaljivao dokaze kao npr. hadis o zabrani dizanja ruku koji se nalazi u Sahih Muslimu a govori o tešehudu („šta vam je kao da su vam ruke repovi jogunastih konja“ - hadis), međutim, da je neznalica otvarao hanefijska djela fikha kao Mebsut od Sarahsija, vidio bi da se hanefijski pravnici koriste ovim argumentom kada pobijaju stavove onih koji dižu ruke u namazu pored početnog tekbira, tako da efendija Fikret Arnaut nije donio ništa iz svoje glave, nego on neznalica ne poznaje iz fikha više od knjige Minhadžul Muslim (Put pravog muslimana), osim ako je ovdje opet riječ o demagogiji koja je glavno oružje ove skupine. Njegovo djelo «Prva bračna noć», omiljeno među vehabijskim pubertetlijama, a i među oženjenim, dovoljno govori o njemu, a kao takvo biva dobra zamjena „braći“ za neke stare časopise. Inače, pisanje o seksu i skupljanje hadisa na jedno mjesto o tome, vehabijska je opsesija od starih vremena. Pogledaj djelo Ibn Kajma *Rewdatu-muhibbin* gdje bukvalno opisuje stanje polnog organa muškarca na onom, ili

[234] Negativan stav spram tevesula iznio je i naš Mehmed ef. Handžić u nekim svojim prvim traktatima. To ne znači da je to bio njegov konačni stav. Kao što se Handžićevo mišljenje može posmatrati u kontekstu reformističkih kretanja koja su u to vrijeme dominirala el-Azharom, a kako se da razumjeti iz nekih njegovih pohvala autoritetima tog smjera. Međutim, navedenog ne možemo staviti u ovaj okvir s obzirom da se već odavno deklarisao kao „WHB“ advokat u mnogim segmentima svojih fetvi koje se mogu naći na zvaničnim stranicama Rijaseta.

Bedaiul-fewaid, na ovom svjetu. Neuzubillah, nećemo pitati za dokaze jer to je Ibn Kajm *la je' tihil batilu* – laž mu je strana. Naš Muharemaga je poslije rata imao fizičkih sukoba sa džematlijama pred džamijom, te se sporio poslije sa urednikom preporoda Azizom Kadribegovićem na što mu je ovaj rekao: „Ako ništa, ja se ne tučem sa džematlijama ispred džamija“ *fe buhitellezi kefer*;

- Hasan ef. Makić, bihaćki muftija, najstarija generacija BH-vehabija svršenika saudijskih fakulteta, danas se ograđuje od vehabija a nekada odmah nakon rata im prohodio put u Krajinu, interno klanjao „po sunnetu“, prvi prevodilac fikha koji unese pometnju među Bošnjake, prvobitno pod pseudonimom Ebu Usama, da bi ga „braća“ u drugom izdanju odala, i za reisa se kandidovao i veli kako je u BiH sve manje onih koji drugačije klanjaju a zaboravio je da je on prvio omogućio mnogima da drugačije klanjaju[235], tim još baca prašinu u oči: kao da je sav problem vehabija u tome što klanjaju drugačije, tvrdio kako nije Ceriću protivkandidat za reisa;

- Nazim Halilović Muderis: nije vehabija koliko je vehabijski zaštitnik, pokrovitelj, i već simbol. Džamija kralja Fahda je zahvaljujući velikim dijelom njegovom djelovanju uistinu postala autonomnim dijelom teritorije Saudijske Arabije. Svoj zasluženi kredibilitet kod bošnjaka tako je stavio u službu krive strane.

Ovim svakako nismo obuhvatili sve vehabijske ličnosti koje kod njih konkurišu za ulemu u Bosni, ali smo naveli jedan dio najaktivnijih, s tim da ih čitalac može u svako vrijeme prepoznati po određenim obilježjima i učenjima koje smo naveli u ovoj knjizi, uz napomenu da im duga brada i kratke nogavice (kako neki misle) nisu nužna karakteristika, ali to zato jeste slučaj sa kratkom pameću!
Postoji još nekolicina doktora na našim islamskim ustanovama koje nismo ovdje spomenuli zbog nejasnoće njihovih stavova, ali koji svojim osnovnim učenjima ne izlaze iz okvira vehabizma. Njih ćemo vjerovatno spomenuti u nekim sljedećim izdanjima ili djelima, a zasad je dovoljno ovo što smo naveli.
Također, da bi se ove stvari vidjele, provjerile i eventualno dublje istražile, nije potreban nikakav naučni rad niti mučno preturanje i istraživanje po

[235] Preporod, 15.09.2005.

nekim starim i klasičnim djelima. Dovoljno je zaći u neku od islamskih biblioteka ili knjižara, i čak u globalu nije nužno ni da bude selefijska, pa da na policama nađemo djela koja se ovdje navode, ili da sami pronadjemo ista i slična. Moglo bi se reći da ovo već važi i za BiH!

Dodatak II

Imena pripadnika uleme koji su odgovarali selefijama i vehabijama[236]

Imajte na umu da su znalci koji su odgovarali ovoj ideologiji (ideologiji tešbiha, tedžsima i antipatije prema Alul-bejtu) od vremena ashaba i nadalje brojni. Na njihovom čelu je hazreti-Omer b. el-Hattab koji je odgovorio Sabigu koji je pitao o nejasnim ajetima Kur'ana[237]. Njega je naslijedila ulema Ehlul-bejta u prvih pet vijekova, i oni koji su koračali njihovom stazom. Tu je i ulema koju može naći svako ko se vrati djelima historije i bigrafijama. Ovdje ćemo se dotaći nekih koje smo zabilježili od vremena Ibn Tejmijje, a to su:

1. imam Tekijjud-din es-Subki (umro 756. po H.), napisao je nekoliko poslanica kao odgovor na Ibn Tejmijju i učenika mu Ibn Kajjima, od kojih su:
   Es-sejfus-sekil fir-reddi 'alebni Zefil,
   Ed-durretul-mudijje fir-reddi 'ala Ibn Tejmijje,
   Šifaus-sekam fi zijareti hajril-enam,
   kao i broj poslanica koje su svjetlo dana ugledale u novije vrijeme;
2. hafiz Ibn Dekik el-'Id eš-Šafi'i el-Maliki (umro 702.), odgovorio na Ibn Tejmijjinu hipotezu o bespočetnosti svijeta i njegovom nastanku;
   o ovom pitanju veli hafiz Ibn Dekik također, kako to stoji u *Fethul-bari* (202/12) sljedeće:

---

[236] Svakako, ovaj broj dosta govori, posebno kada je to samo dio onih do čijih je djela autor uspio doći. U isto vrijeme bitno je imati na umu to da nije svako od uleme ko je prezirao ovu ideologiju i bio oprečan istoj, napisao knjigu ili poslanicu o tome, što bi bilo nezamislivo! U tom slučaju bi govorili o većini uleme ummeta od Poslanika a.s. do danas, o čemu svjedoče njihova uvažena djela iz tefsira, ilmul-kelama, fikha, usulu fikha, hadisa i dr. u kojima su tumačili islam, davali svoja mišljenja, i borili se protiv svega što je strano islamu, poput onoga što smo ovdje oslovili sa vehabizmom.

[237] Priča o tome se nalazi u biografiji Sabiga u djelu *El-isabe* hafiza b. Hadžera, a taj hadis prenosi ed-Daremi.

„**Pao je u ovom pitanju onaj koji zagovara oštroumnost i naginje filozofiji,** misleći da oprečni stav u pitanju nastanka svijeta ne nalaže nevjerstvo (*kufr*), jer je isti vrsta pitanja koja su oprečna koncenzusu. Uhvatio se za naše riječi da onaj koji negira koncenzus apsolutno ne pada u nevjerstvo, sve dok se to ne potvrdi mutevatirom od Zakonodavca. Rekao je: «Ovo je držanje neprihvatljivog, ili zbog sljeposti pored jasnih dokaza, ili zbog zaslijepljenosti. To je zato što je nastanak svijeta vrsta pitanja o kojem je zaključen koncenzus i što je preneseno tevaturom od Zakonodavca“ ;

3. od žestokih protivnika Ibn Tejmijje je i Zehebi, hafiz, šafija (umro 748.), i to u više dijelova svoje knjige. Tu je, također, njegova među ulemom čuvena poslanica koju je poslao Ibn Tejmijji, nazvana Zlatni savjet (*En-nasihatuz-zehebijje*) ili *El-kubban,* i koju spominje hafiz Sehavi u svojoj poznatoj knjizi *El-i'lanu bit-tewbih*, str. 307. pa neka pogleda ko želi opširnije. Tu je također Zehebijeva knjiga *Bejanu zuglul-'ilmi wet-taleb* koja je verifikovana i štampana pod nadzorom imama muhadisa **Kevseri**ja. Zehebi veli u njoj, na str. 23. savjetujući studente i tragače za znanjem, sljedećim:
„A ako se pokažeš u osnovama i njenim ograncima: logici, mudrosti i filozofiji, mišljenjima prvaka i intelektualnim vičnostima, a pored toga budeš čvrsto uz Kur'an i Sunnet i osnove selefa, i napraviš sintezu između uma i Teksta, ipak ne mislim da ćeš u svemu tome dostići stepen Ibn Tejmijje, a tako mi Allaha, ni blizu toga. Vidio sam na čemu je završio i šta ga je poklopilo od protjerivanja (hedžra), proglašavanja zabludjelim i nevjernikom, poricanja s pravom i bez njega. Prije nego što je ušao u ovaj zanat, bio je sjajan i blistav nad svojim vrsnicima, a onda je postao mračan i zatamnjen... i novotar dobar i realan kod skupina razumnih i vrlih...“ Pa neka ovo pogleda detaljno ko hoće, a ove riječi su nepobitno potvrđene od Zehebija. Prenijela ih je i potvrdila grupa hafiza, od kojih je imam hafiz Sehavi u svojoj knjizi *El-i'lanu bit-tewbih*, str. 136. pa nek pogleda ko želi;
4. šafijski kadija Bedrud-din Muhammed b. Ibrahim b. Džema'a eš-Šafi'i, umro 733. ;
5. hanefijski kadija Muhammed b. el-Hariri el-Ensari el-Hanefi;
6. malikijski kadija Muhammed b. Ebi-Bekr el-Maliki;

7. hanbelijski kadija Ahmed b. Omer el-Makdesi el-Hanbeli; Ibn Tejmijja je uhapšen i zatvoren[238] fetvom od ove četverice kadija, godine 726. po H.;
8. vrhovni kadija u Egiptu Ahmed b. Ibrahim es-Surudži el-Hanefi, umro 710.
9. vrhovni malikijski kadija u Egiptu Ali b. Mahluf, umro 718.;
10. autoritet Ali b. Jakub el-Bekri, umro 724. ;
11. autoritet Šemsud-din Muhammed b. Adlan eš-Šafi'i, umro 749.;
12. imam Sadrud-din Ibnul-wekil, poznat kao Ibnul-murehhil eš-Šafi'i[239];
13. imam i znalac Ahmed b. Jahja el-Kullabi el-Halebi, umro 733., napisao odgovor Ibn Tejmijji, to spominje imam Tadž es-Subki u njegovoj biografiji u slavnom djelu *Tabekatuš-šafi'ijje el-kubra;*
14. kadija znalac Safijud-din el-Hindi, umro 715., sa Ibn Tejmijjom diskutovao neka pitanja;
15. kadija Kemalud-din b. ez-Zemelkani, umro 727. diskutovao sa njim i napisao mu odgovor u pitanjima posjete mezara Poslanika a.s. i o talaku;
16. hafiz filološki mufesir, čuveni Ebu-Hajjan el-Endelusi, umro 745. Ibn Tejmijju spomenuo u svom tefsiru *Nehrul-me'ad*[240], i u njemu spominje da je vidio, pisano perom Ibn Tejmijje lično, njegovu poslanicu u kojom on potvrđuje pitanje Allahovog sjedenja na arš, čemu se Ebu-Hajjan žestoko usprotivio;
17. imam Ali b. Muhammed el-Badži eš-Šafi'i, umro 714.,
18. muhadis historičar, Fahr b. el-Muallim el-Kureši, umro 725.,napisao odgovor u svojoj knjizi *Nedžmul-muhtedi we redžmul-mu'tedi;*
19. znalac Muhammed b. Ali el-Mazini ed-Dihan ed-Dimeški, umro 721., odgovorio mu u dvije poslanice, jednoj o posjeti (Poslanikovog a.s.) mezara, i drugoj o pitanju talaka;
20. imam Ebul-Kasim Ahmed b. Muhammed eš-Širazi, umro 733. autor poslanice odgovora na Ibn Tejmijju;[241]

---

[238] I umro u zatvoru godine 728. po H./1382. A.D. zbog svojih ekscentričnih ideja i kršenja islamskog koncenzusa.

[239] Pogledaj *Šewahidul-hakk bil-istigase bisejjidil-halk,* šejha Nebhanija, str. 177.

[240] Skraćena verzija kapitalnog tefsira istog autora, pod imenom *Bahrul-muhit.*

[241] Pitanje zašto su svi navedeni odgovori i protivljenja upućeni Ibn Tejmijji leži u činjenici koja je već nekoliko puta apsolvirana u knjizi dosad, a to je da je Ibn Tejmijja utemeljitelj i sistematizator ove ideologije, te da oni koji su došli nakon, nisu mnogo toga novog dodali... A svi su ovi do sad navedeni alimi iz njegovog vremena!

21. imam Dželalud-din el-Kazvini eš-Šafi'i, umro 739.;
22. znalac Afifud-din Abdullah b. Es'ad el-Jafi'i el-Jemeni, umro 768., autor knjige *Merhemul-'ilelil-mu'dale;*
23. imam muhadis Tadžud-din Abdul-wehhab b. Ali es-Subki, umro 771., autor više odgovora i mnogih kritika na Zehebija i Ibn Tejmijju u svojoj velikoj knjizi *Tabekatuš-šafi'ijjetil-kubra,*
24. znalac, historičar, Ibn Šakir el-Ketbi, umro 764., autor knjige *'Ujunut-tawarih;*
25. znalac, pravnik, Omer b. Ebil-Jemen el-Lahmi el-Fakihi el-Maliki, umro 734. napisao knjigu kao odgovor Ibn Tejmijji nazvavši je *Et-tuhfetul-muhtare fir-reddi 'ala minkiriz-zijare;*
26. znalac Isa Ez-zevavi el-Maliki, umro 743., napisao odgovor Ibn Tejmijji po pitanju zijareta (Poslanikovog a.s.) mezara;
27. kadija znalac Muhammed es-Sa'di el-Ahnai el-Misri, umro 750. napisao knjigu odgovarajući Ibn Tejmijji, štampana je u sklopu djela *El-berahinus-sati'a*, znalca el-Azzamija, pod imenom *El-mekaletul-merdijje fir-reddi 'ala men enkerez-zijaretel-muhammedijje;*
28. znalac, verifikator Ahmed b. Osman et-Turkmani el-Džewzedžani el-Hanefi, umro 744., autor poslanice u kojoj se usprotivio Ibn Tejmijji *El-ebhasul-dželijje fir-reddi 'ala Ibn Tejmijje;*
29. imam hafiz Ibn Hadžer el-Askalani eš-Šafi'i, umro 802., žestoko se usprotivio Ibn Tejmijji u pitanju zijareta (Poslanikovog a.s.) mezara i to u *El-fethu* (66/3), i po pitanju bespočetnosti stvorenja: *El-feth* 410/13;

    pored toga je pohvalio knjigu *Er-reddul-wafir* Ibn Nasirud-dina ed-Dimeškija, u kojoj je odgovorio na Ala'a el-Buharija, što je bilo samo zbog suparništva hanefija i računa se jednom od pogrešaka Ibn Hadžera;

    također je napisao poslanicu *El-išare bituruk hadisiz-zijare* i napisao je biografiju Ibn Tejmijje u *Ed-durerul-kamine* u kojoj je spomenuo da ga je ulema njegovog vremena optužila za nifak, licemjerstvo zbog njegovih riječi u kojima omalovažava hazreti-Aliju, Allah ga zadovoljio i njime bio zadovoljan;
30. hafiz, velikan Zejnud-din Abdurrahim el-Iraki, šejh Ibn Hadžera, i Velijud-din el-Iraki, njegov sin, i šejh hafiza Hejsemija i njegovih savremenika (umro 806.), spominje šejh En-nebhani u *Šewahidul-hakk* na str. 192. da je pogledao dio odgovora Ibn Tejmijji o pitanjima vezanim za dan Ašure;

31. sin hafiza, Velijud-din el-Iraki, umro 826., kritikovao Ibn Tejmijju i dao pojašnjenje pitanja u kojima je Ibn Tejmijja prekršio Koncenzus u *El-edžwibetul-merdijje fir-reddi 'alel-esiletil-mekkijje;*
32. historičar, znalac Ibn Kadi Šuhbe eš-Šafi'i, umro 851. spomenuo je Ibn Tejmijju u svojoj poznatoj historiji pod imenom Historija Ibn Kadija Šuhbe,
33. imam, znalac Tekijjud-din el-Husni el-Husejni eš-Šafi'i, umro 829., napisao poznato djelo (štampano) o odgovoru na Ibn Tejmijju nazvavši ga *Def'u šubehi men šebbehe we temerrede* pripisavši to imamu Ahmedu;
34. imam Ibn Arefe et-Tunisi el-Maliki, umro 803. jedan od onih koji su odgovorili Ibn Tejmijji;
35. imam, znalac Ala'ud-din el-Buhari el-Hanefi, umro 841., učenik Sa'dud-dina et-Teftezanija, proglasio je kafirom Ibn Tejmijju i svakoga ko ga naziva šejhul-Islamom; on je uzrok toga što je hafiz Ibn Hasirud-din ed-Dimeški eš-Šafi'i napisao knjigu *Er-reddul-wafir* i pohvale knjige samo zbog pristrasnosti prema hanefijama; inače su obojica bili protivnici Ibn Tejmijjinog vjerovanja;
36. šejh Muhammed b. Ahmed el-Fergani el-Hanefi ed-Dimeški, umro 867., autor poslanice *Er-reddu 'ala Ibn Tejmijje fil-i'tikadat;*
37. šejh El-arif billahi Ahmed Zuruk el-Fasi el-Maliki, umro 899., odgovorio mu komentaru *Hizbul-bahr;*
38. znalac i pravnik Ibn Hadžer el-Hejsemi eš-Šafi'i, umro 974., spominje u *El-fetawal-hadise* žestoke riječi o Ibn Tejmijji i Ibn Kajjimu el-Džewzijje, a dio tih riječi iz te knjige su one na str. 116. gdje navodi pitanja u kojima je Ibn Tejmijja prekršio koncenzus muslimana:

    „I to da je pojavni svijet/univerzum svojom vrstom oduvijek, i da je pored Allaha uvijek postojalo neko stvorenje, čime Ga je učinio esencijalno nužnim – ne aktivnim po Svome izboru, neka je Allah visoko iznad toga. I njegov stav o (Allahovoj) *tjelesnosti*[242],

[242] Tjelesnost (*džismijje*): Eksplicitno je utvrđeno da Ibn Tejmijje u svojim knjigama na više mjesta pritvrđuje tjelesnost Allahu dž.š. i to obrazlaže time da antropomorfizam (tedžsim, od *džism*=tijelo), tj. vjerovanje da je Allah tjelesno, tj. trodimenzionalno tijelo, da takav nije pokuđen u Kur'anu, niti Sunnetu, niti među selefom, što je nadnaravna smjelost od njega! Je li shvatljivo da islam, koji je predstavljen kroz tekstove Kur'ana, Sunneta i riječi uzoritih prethodnika, nije pokudio idolatriju koja poistovjećuje i otjelovljuje Gospodara, Uzvišenog i Hvaljenog?!
Da spomenemo neke od mnogih riječi Ibn Tejmijje o tome:

pravcu[243], *premještanju*[244], te da je On veličine arša, na manji, niti

---

Veli Ibn Tejmijje u svojoj knjizi *Et-te'sisu fir-reddi 'ala esasit-takdis* (100/1): „Niko od selefa nije pokudio nikog da je mudžesim (antropomorfist), niti je pokudio antropomorfiste.“
I kaže u *Et-te'sisu* (101/1): „Ne stoji u Allahovoj knjizi, niti u Sunnetu Njegova poslanika, niti riječima ijednog dobrog prethodnika ili imama u ummetu, **da** On nije tijelo, niti da Njegovi atributi nisu tijela(?) i akcidenti (*a'rad*); tako da **negiranje postulata koji su utvrđeni Zakonom preko negiranja izraza koje nije negirao Zakon niti razum predstavlja neznanje i zabludu**.“ Pa, tako ti Allaha, razmisli!
I kaže u istom izvoru (109/1): „A ako je to tako, onda naziv mušebihe nije prekoren u Kur'anu, Sunnetu, niti riječima ijednog ashaba ili tabi'na.“
Pogledaj kako na ovom zadnjem mjestu nije rekao *niti u riječima ijednog selefa*, nego je umjesto toga rekao *ashaba i tabi'ina* anulirajući obazir na selef na ovom mjestu i ono što je afirmirao u prvom tekstu na ovoj stranici. To je stoga što je potvrđeno od imama Ahmeda imama sunneta i velikana muhadisa, i drugih mimo njega: prijekor mušebiha, kako to prenosi od njega sam Ibn Tejmijje. Pa razmotrite ovo lukavstvo.
I kaže u *Minhadžus-sunneti**hi*** (180/1): „Moguće je da se pod *tijelom* misli na ono na što se pokazuje ili što se vidi, ili ono u čemu su sadržana svojstva, a Allah Uzvišeni će se vidjeti na onom svijetu, i u Njemu su sadržana svojstva, i ljudi pokazuju na Njega svojim rukama, i srcima, i licima i očima u dovi. Pa ako riječima *nije tijelo* želi ovo značenje, takvom će se kazati: Ovo značenje koje želiš da negiraš, tj. o džehmijo; ovo značenje je potvrđeno vjerodostnojom predajom i nedvojbenim racijom, dok ti nisi donio niti dokaza za njegovo negiranje.“ Zatim je došao s utješnim riječima gdje veli da je terminiranje izraza *tijelo* za Allaha džellešanuhu, mimo suštine značenja – to nakon što ga je potvrdio (!!) – novotarija koju selef nije negirao niti potvrdio, što je očita kontradiktornost. Pa promislite.
Imami islama su proglasili mudžesime nevjernicima, a jedan od njih je imam hafiz Nevevi u *Šerhul-muhezzeb* gdje veli na 203/4 sljedeće: „Već smo spomenuli da namaz iza onoga koji zbog svoje novotarije izlazi iz okvira islama (*jekfur*) nije validan, a validan je iza onoga koji nije okarakterisan time (kufrom). A između ostalih, nevjernici su oni koji otvoreno pripisuju Allahu tijelo(يجسم تجسيما صريحا).“ Isto kaže el-Husni u *Kifajetul-ahjar* (125/2), pa neka pogleda ko želi.

[243] Ibn Tejmijje je potvrdio *pravac/stranu* (*džihe*) Allahu džellešanuhu, neka je On uzvišen i čist od njegovih riječi. To na mnogim mjestima u svojim knjigama. Kaže tako npr. na 264/1 *Minhadžus-sunne* sljedeće: „A ako to odbije, tj. džehmija, značit će da ima *stranu*, i dokazat će se da ima *stranu* u obje hipoteze.“ On potvrđuje je Allah Uzvišeni u svakom slučaju na nekoj strani.
Kaže u svojoj knjizi *Et-te'sis* otvoreno potvrđujući to značenje (111/1): „**Gospodar Uzvišeni se nalazi iznad svijeta fizički, ne figurativno**.“ I ono čemu se djeca smiju, i jeze kože vjernika, su riječi Ibn Tejmijje u *Te'sisu* (568/1): „Allah, da je htio, smjestio bi se na leđa komarca, pa bi on slobodno letio sa Njim i Njegovom moći; pa kako onda sa ogromnim Aršom“!
Evidentno je ustanovljeno da imam muhadis Ali el-Kari prenosi u *Šerhul-miškat* (137/2) u egipatskom izdanju koncenzus ummeta da je nevjernik onaj koji vjeruje da je Allah džellešanuhu na nekoj strani/pravcu. Isto u knjizi *Ithaful-kainat* Mahmuda Hattaba Subkija stoji da je imam El-Iraki proglasio nevjernikom onoga ko drži da je Allah

veći, neka je uzvišen Allah iznad ove prljave, pogane klevete, i jasnog nedvojbenog kufra...“
Kaže još Ibn Hadžer u *El-fetawa el-hadisije*, str. 203. sljedeće: „I nipošto se ne prepusti onome što se nalazi u knjigama Ibn Tejmijje i njegovog učenika Ibn Kajjima el-Džewzijje, i drugih koji su za boga svoju strast uzeli, i Allah ih je pored znanja u zabludu odveo, njihova srca i uši zapečatio, a na oči koprenu stavio; ko da ga uputi mimo Allaha?! Kako su ovi bezbožnici prekoračili granice i prešli preko krajnje crte, probivši ograde šerijata i istine, misleći time da su na uputi Gospodara, a nisu...“

Od toga je također i ono što se nalazi u knjizi Ibn Hadžera, *Hašijetul-idah 'ala menasikin-newewi fil-hadždž* što se nalazi u velikom tomu, i kaže u njemuIbn Hadžer:
„Neka nikoga ne zavede Ibn Tejmijjino negiranje posjećivanja Poslanika s.a.w.s.[245] jer to je rob kojeg je Allah u zabludu odveo, kao što to veli el-'Izz b. el-Džema'a. Naširoko mu je odgovorio et-Tekijj es-Subki u zasebnom djelu zbog omalovažavanja Poslanika s.a.w.s., što nije čudno, budući da taj omalovažava Allaha dž.š., neka je On daleko i uzvišen od onoga što zulumčari i inadžije govore. Pripisao Mu je velika bogohulništva - Da Allah dželešanuhu ima: stranu, ruku, nogu, oko, i druge odvratnosti. Proglasila ga je nevjernikom (kafirom) mnoga ulema; neka ga Allah obračuna svojom pravdom i porazi njegove sljedbenike, koji pomažu ono čime je potvorio veličanstveni šerijat.“ Ovdje je kraj riječi Ibn Hadžera, pa neka pogleda original ko želi, str. 443. u superkomentaru Ibn Hadžera, izdanje *Darul-hadis*, a str. 489. u izdanju *El-mektebetus-selefijje;*

39. šejh, znalac Mula Ali el-Kari el-Hanefi, umro 1014. po H. Ibn Tejmijje se dotakao u djelu *Šerhuš-šifa'* gdje kaže: „Ibn Tejmijje je pretjerao među hanbelijama, kada je zabranio putovanje radi

---

Uzvišeni u nekom pravcu/strani, i to isto kažu: Ebu-Hanife, Malik, Šafija, Ebul-Hasan el-Eš'ari i el-Bakillani.“

[244] Premještanje, što je kretanje Allaha Uzvišenog i čistog od onoga što mu pripisuju i što o Njemu govore; isto je potvrdio Ibn Tejmijja u više svojih knjiga, jedno od tih navoda je u knjizi *El-muwafeqa* (4/2) gdje veli sljedeće: „Imami Sunneta i hadisa potvrđuju obje vrste, i to je ono što spominje i prenosi njihov pravac, poput Harba el-Kermanija i Se'ida ed-Daremija i drugih, **štaviše ovi otvoreno potvrđuju termin *kretanje* (*hareke*), i da je to pravac (*mezheb*) imama Sunneta i hadisa, prijašnjih i kasnijih.“** Pa dobro promislite!

[245] Isto stoji i u *Fethul-bariju* od Ibn Hadžera el-Askalanija (66/3).

posjete Poslanika, neka je na njega i njegovu porodicu salavat i selam...“;

40. znalac muhadis Abdur-reuf el-Munadi eš-Šafi'i, umro 1031. Ibn Tejmijju je negativno spomenuo na više mjesta u *Fejdul-kadir* i u tumačenju *Šemaila* od Tirmizija;
41. muhadis Muhammed b. Ali b. Allan es-Siddiki el-Mekki, umro 1057. autor knjige *El-mibredul-mebki fir-reddi 'ales-sarimil-menki,*
42. Šihabud-din Ahmed el-Hafadži el-Hanefi el-Misri, umro 1069. Tumačenje *Eš-šifa'* od Kadi Ajjada,
43. šejh Abdul-ganijj en-Nabulsi, umro 1143. Ibn Tejmijju prekorio u više svojih dijela;
44. autoritet, pravnik Muhammed b. Sulejman el-Kurdi eš-Šafi'i el-Medeni, autor knjige *El-hawašil-medenijje 'alel-mukaddimel-hadremijje*, naširoko je pohvalio i preporučio knjigu Sulejmana b. Abdul-wehhaba, brata Muhammeda b. Abdul-wehhaba, koji je odgovorio svome bratu;
45. šejh, znalac Abdullah b. Abdul-latif eš-Šafi'i, jedan od šejhova Ibn Abdul-wehhaba, autor knjige *Tedžridu sejfil-džihad limudde'il-idžtihad* (Isukana sablja na samozvanog mudžtehida),
46. Afifud-din Abdullah b. Davud el-Hanbeli knjigom koju je nazvao *Es-sawa'iku wer-ru'ud* u dvadeset svezaka; kaže učenjak Alewi el-Haddad el-Ba'alewi: „Pohvale na tu knjigu su napisali imami i alimi Basre, Bagdada, Halepa, Ehise i dr. dajući svoju podršku i pohvalu“;
    On veli: „Da sam se sa njom susreo ranije, ne bih napisao ovo svoje djelo, skratio ga je Muhammed b. Bešir, kadija Re'sul-hajme u Omanu“;
47. znalac i verifikator Muhammed b. Abdurrahman b. Afalik el-Hanbeli fenomenalnom knjigom koju je nazvao *Tehekkumul-mukallidin bimen idde'a tedždidud-din* (Ismijavanje mukalida sa onim ko zaziva reformu vjere), u kojoj je odgovorio Muhammedu b. Abdul-wehhabu;
48. znalac Ahmed b. Ali el-Kubbani el-Basri eš-Šafi'i, odgovorio Muhammedu b. Abdul-wehhabu poslanicom u desetak svezaka koju je nazvao *Faslul-hitab fi reddi dalalati Ibn Abdul-wehhab* (Decidne riječi o pobijanju zabluda Ibn Abdul-wehhaba);
49. znalac Berekat el-Ahmedi eš-Šafi'i el-Mekki;
50. znalac, šejh Ata' el-Hindi el-Mekki, odgovorio Muhammedu b. Abdul-wehhabu, poslanicom koju je nazvao *Es-sarimul-hindi fi 'unukin-nedždi;*

51. znalac, šejh Abdullah b. Isa el-Muwejsi;
52. šejh Ahmed el-Misri el-Ehissai;
53. nepotpisani alim iz Bejtul-Makdisa (Kudsa), u poslanici koju je nazvao *Es-sujufus-sikal fi e'anaki men enkere 'alel-ewlija' ba'del-intikal;*
54. znalac, šerif, sejid Alevi b. Ahmed el-Haddad el-Ba'alewi poslanicom koju je nazvao *Es-sejful-batir li'unukil-munkir 'alel-ekabir* na stotinjak stranica;
55. šejh Muhammed b. Abdullatif el-Ehissai;
56. znalac Abdullah b. Ibrahim Miregni, stanovnik Taifa, autor je odgovora koji je nazvao *Tahridul-agbija' 'alel-istigaseti bil-enbija wel-ewlija';*
57. šejh Muhammed Salih ez-Zemzemi eš-Šafi'i el-Mekki, autor knjige sakupljene u dvadesetak svezaka;
58. šejh Tahir Sunbul el-Habefi, autor knjige *El-intisar lil-ewlija' el-ebrar;*
59. šejh Salih el-Fullani el-Magribi (iz Maroka);
60. znalac, šerif, sejid Alevi b. Tahir el-Haddad u vrijednoj knjizi pod naslovom *Misbahul-enam we džela'uz-zalam fi reddi šubehi-bid'i en-nedždi elleti-edalle bihal-'awam;*
61. znalac, autor pod čijim perom su pripremljena mnoga djela, Ismail er-Temimi el-Maliki et-Tunisi (umro 1248.); veli sejjid Murteda er-Redavi u svojoj knjizi o vehabijama: „Autor je krajnje decidne i koncizne knjige kojom je pobio poslanicu Ibn Abdul-wehhaba, i štampana je u Tunisu“;
62. znalac, verifikator Salih el-Kewwaš et-Tunisi, autor je rimovane odlične poslanice, njome je pobio poslanicu Ibn Abdul-wehhaba, štampana je u okviru *Se'adetud-darejni fir-reddi 'alel-firkatejni;*
63. znalac, verifikator, sejid Davud el-Bagdadi el-Hanefi, autor odgovora koji je štampan;
64. šejh Ibn Galebun el-Libi u kasidi koja je odgovor San'anijevoj kojom je pohvalio Ibn Abdul-wehhaba[246], koja je spomenuta u knjizi Semnudija *Se'adetud-darejn*, a čiji početak glasi:
    Selam upućenim i trezvenim šaljem ne Nedždu i onim u Nedždu;

[246] Emir San'ani se okanio toga i odbacio hvalu posvećenu Ibn Abdul-wehhabu i to drugom kasidom čiji početak glasi:
Bacih riječi koje rekoh o Nedždiju uvjerih se o njemu ono što znam sada

65. znalac, šejh Ibrahim es-Semnudi el-Mensuri, autor velike knjige u dva toma, nazvao ju je *Se'adetud-darejn fir-reddi 'alel-firkatejn el-wehabijje we mukallidetiz-zahirijje;*
66. šejh el-Mušrefi el-Maliki el-Džezairi, autor knjige *Izharul-'ukuk mimmen mene'at-tewessul bin-nebijji wel-welijjis-saduk;*
67. znalac, šejh Mehdi el-Wazetani, muftija Fesa, napisao poslanicu o odgovoru na Muhammeda b. Abdul-wehhaba po pitanju tevesula,
68. znalac, šejh Mustafa el-Hamami el-Misri, autor je izdatog odgovora koji je nazvao *Gawsul-'ibad bibejanir-rešad;*
69. šejh Ibrahim Halemi Kadiri el-Iskenderi, autor knjige *Dželalul-hakk fi kešfi ahwali ešraril-halk* (Blistava istina o najgorim stvorenjima), knjiga štampana u Aleksandriji 1355.;
70. znalac, šejh Ibrahim el-Azzami (umro 1379.): *El-berahinus-sati'a*, štampana u Egiptu;
71. šejh Hasan Hazbek: *El-mekalatul-wefijje fir-reddi 'ala el-wehabijje;*
72. šejh 'Ata el-Kesm ed-Dimeški, muftija Šama: *El-akwalul-merdijje fir-reddi 'ala el-wehabijje*, dostupna u nekim knjižarama;
73. Sulejman b. Abdul-wehhab en-Nedždi, brat Muhammeda b. Abdul-wehhaba, autor poznate poslanice (izdate) u kojoj je pobio svog brata: *Es-sawa'ikul-ilahijje fir-reddi 'ala el-wehabijje* (Božanske munje odgovora na vehabije);
74. znalac Džemil Sidki ez-Zewahi u knjizi *El-fedžrus-sadik fir-reddi 'ala munkirit-tewessull wel-keramat wel-hawarik;*
75. znalac, fekih, muftija šafija u Mekki, šejh Ahmed Dehlan; autor više knjiga o toj temi, jedna od njih je *Ed-durerus-sunnijje fir-reddi 'ala el-wehabijje,* i *El-fitnetul-wehabijje* (Vehabijska fitna/smutnja);
76. šejh Abdul-muhsin Seid el-Ušejkari el-Hanbeli: *Er-reddu 'ala el-wehabijje* (Odgovor vehabijama);
77. šejh Ahmed Seid es-Serhendi en-Nekšebendi, autor knjige *El-hakkul-mubin fir-reddi 'ala el-wehabijje* (Jasna istina u odgovoru na vehabije);
78. šejh poznat kao hafiz Hawadža Muhammed Hasan el-Hanefi, autor poslanice štampane u Indiji, zvane *El-akaidus-sahiha fi terdidil-wehabijje en-nedždijje* (Ispravna shvatanja u opovrgavanju nedždanskih vehabija);
79. znalac Muhammed Ataullah er-Rumi: *Er-risaletur-reddijje 'ala taifetil-wehabijje* (Poslanica o opovrgavanju vehabijske skupine);
80. šejh Ibrahimm er-Ravi: *El-ewrakul-bagdadijje;*

81. šejh Davud b. Sulejman el-Bagdadi: *Sulhul-ihwan fir-reddi 'ala men kale'alel-muslimine biš-širki we-kufran* (Jedinstvo braće u odgovoru na onoga ko muslimane optužuje širkom i ateizmom);
82. znalac, šejh Malik b. eš-Šejh Davud: *El-hakaikul-Islamijje fir-reddi 'alel-meza'mil-wehabijje bi edilletil-kitabi wes-sunne* (Islamske činjenice u odgovoru na vehabijske tvrdnje sa dokazima iz Kur'ana i Sunneta)*;*
83. šejh Hamedullah ed-Dadžewi el-Hanefi el-Hindi: *El-besair li munkirit-tewessul bi ehlil-mekabir* (Dokazi za onoga ko poriče tevesul sa mrtvima)*;*
84. znalac Isa b. Muhammed es-San'ani el-Jemeni: *Es-sejful-hindi fi ibaneti tarikatiš-šejhil-hindi;*
85. znalac Šerefuddin Ahmed b. Jahja el-Minberi: *El-imanu wel-Islam,*
86. šejh Husejn Halemi b. Seid el-Istanbuli: *'Ulema'ul-muslimin wel-wehabijjun* (Muslimanska ulema i vehabije);
87. šejh Mustafa b. Ahmed b. Hasan eš-Šatti el-Hanbeli: *En-nukuluš-šer'ijje fir-reddi 'ala el-wehabije* (Šerijatski argumenti protiv vehabija)*;*
88. šejh Ali Zejnul-abidin es-Sudani: *El-bera'etu minel-ihtilak fir-reddi 'ala ehli-šikaki wen-nifak, fir-reddi 'ala el-firkatil-wehabijje ed-dalle* (Odricanje od fabrikovanja u odgovoru na raskolnike i dvoličnjake, u odgovoru na vehabijsku zabludjelu grupu);
89. profesor Muhammed Ahmed Hamid es-Sudani: *Bera'etuš-ši'a min mufterejatil-wehabijje* (Odricanje šija od vehabijskih kleveta);
90. sejjid Muhsin el-Emin: *Kešful-irtijab fi etba' Muhammed b. Abdul-wehhab* (Razotkriće sljedbenika Muhammeda b. Abdul-wehhaba)*;*
91. šejh Muhammed Dževad Mugnijje: *Hazihi hijel-wehabijje* (To su te vehabije);
92. egipatski muftija, šejh Muhammed Behit el-Muti'i (umro 1354.), autor poslanice *Tathirul-fuad min denesil-i'tikad* (Čišćenje srca od poganih ubjeđenja);
93. znalac, muhadis imam Muhammed Zahid el-**Kevseri** el-Hanefi (umro 1371. po H.); autor mnogih knjiga i poslanica o odgovoru na Ibn Tejmijju, od toga su njegovi komentari na *Es-sejfus-sakil* imama Subkija, nazvani *Tebdiduz-zalamil-muhim min nunijjeti Ibn Kajjim*, i još skup tekstova koji su štampani pod imenom *Mekalatul-**Kevseri*** (**Kevseri**jevi tekstovi), i mnoge druge;
94. znalac, šejh Muhammed el-Arabi et-Tebbani el-Mekki (umro 1390.): *Et-ta'kibuš-šedid 'ala hedjiz-zer'il-anid* i knjiga *Bera'etul-*

eš'arijjin min 'aka'idil-muhalifin (Odricanje ešarija od akaida protivnika), i dr.;

95. šejh Mensur Muhammed Uwejjis, savremenik šejhu **Kevseri**ju, autor knjige *Ibn Tejmijje lejse selefijen* (Ibn Tejmijje nije selefija), šejh **Kevseri** ju je pohvalio u nekim svojim spisima;
96. znalac Jusuf ed-Dedževi, član Vijeća velikih znalaca pri Časnom Azharu, autor knjige *Sawa'iku min nar 'ala sahibil-menar*; Abdullah el-Kamisi en-Nedždi, koji je kasnije učinio bogohulništvo napisao je knjigu kao odgovor na znalca ed-Dedževija, koju je nazvao *El-burukun-nedždijje fiktisahiz-zulumatid-dedžewijje*. Njemu je odgovorio braneći znalca ed-Dedževija, hafiz šerif Ahmed b. Sadik el-**Gumari**, svojom knjigom koju je nazvao *Kat'ul-'urukil-wurdijje min sahibil-burukin-nedždijje*;
97. hafiz muhadis, šerif Ahmed b. Muhammed es-Sadik el-**Gumari** el-Hasani (umro 1380.) u svojim djelima koja zajedno sežu do broja 250 djela, od kojih je *Kat'ul-'uruk*, već spomenuta, *Džu'netul-'itar*, i dr.;
98. imam muhadis, šerif Abdullah b. es-Sadik el-**Gumari** el-Hasani (iz hazreti-Hasanove loze), umro 1413. u broju svojih dijela, napisao je oko 150. djela, od njih je *Er-reddul-muhkemil-metin*, i *El-kawlul-mukni' fir-reddi 'ala el-Albanil-mubtedi';*
99. znalac šerif Muhammed ez-Zemzemi b. es-Sadik el-**Gumari** el-Hasani (umro 1407.), autor knjige *Munazeretun me'al-Albani* (Sučeljavanje sa Albanijem)*;*
100. muhaddis, znalac, šerif Abdul-aziz b. es-Sadik el-**Gumari** el-Hasani (umro 1417.), autor poslanice o odgovoru Albaniju koju je nazvao *Bejanu neksin-nakisil-mu'tedi bited'ifil-haris*, i dr.;
101. znalac, muftija Sultanata Oman, šejh Ahmed b. Hamed el-Halili, autor knjige *El-hakkud-damig;*
102. šejh, znalac, fekih Abdullah el-Habeši el-Herewi, doseljenik u Bejrut, autor nekoliko odgovora i poslanica protiv vehabija;
103. čestiti znalac, šejh Jusuf en-Nebhani, Allah mu se smilovao, autor knjige *Šewahidul-hakk bil-istigaseti bis-sejjidil-halk*, propagirao ju je veliki broj uleme, dio koje je znalac, šejh Muhammed Habibullah eš-Šenkiti, a autor je i drugih dijela;
104. znalac, sjajni verifikator Dža'fer es-Sebhani, doseljenik Kuma časnog, autor mnogih knjiga i rijetkih, odličnih verifikacija,

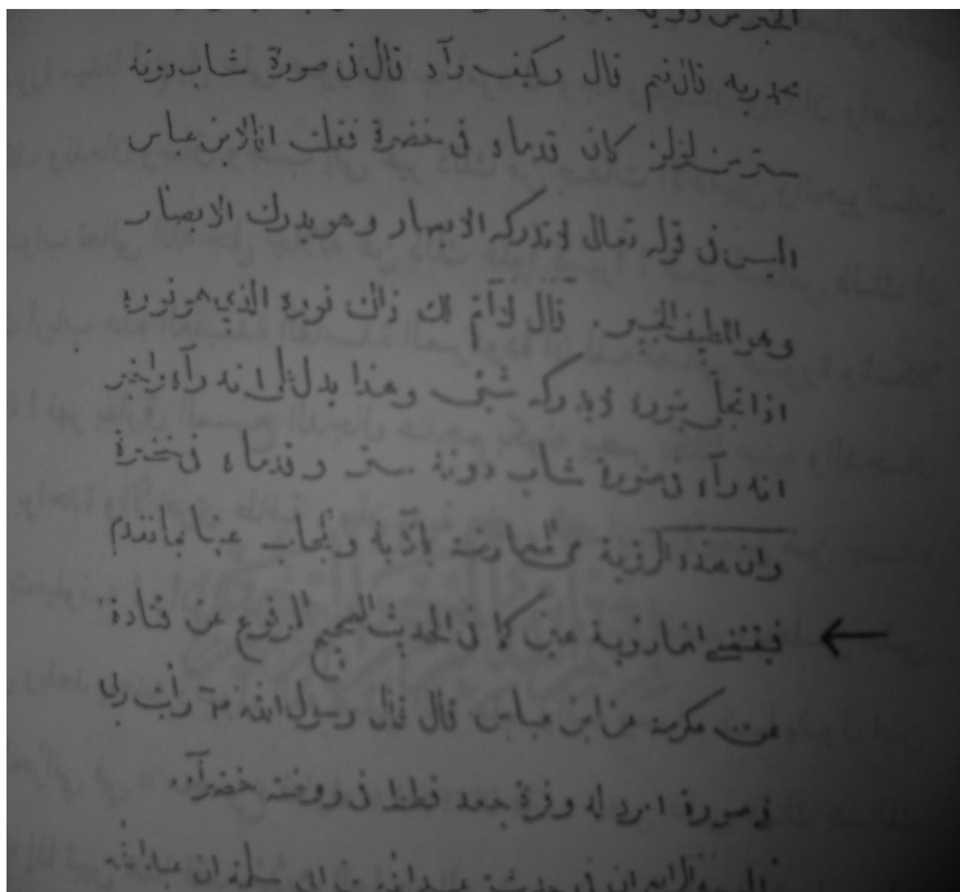
jedna od njegovih knjiga je *El-wehabijje fil-mizan* (Vehabije na vagi), i druge, itekako vrijedne knjige;

105. časni znalac, šejh Ali el-Kewrani el-Amili el-Libnani, doseljenik Kuma, autor knjige *El-wehabijje wet-tewhid* (Vehabije i monoteizam), i druge vrijedne knjige;
106. prof. Saib Abdul-hamid, doseljenik Kuma, autor knjige *Ibn Tejmijje hajatuju we 'akaiduhu* (Ibn Tejmijje, njegov život i vjerovanje), u kojoj su veoma vrijedna istraživanja.

Tu su i drugi istaknuti znalci, savremeni i bivši, veoma veliki broj njih; ovdje nisu precizno pobrojani, sada smo se zadovoljili samo pomenom ovih.

Sada ćemo samo još letimice obratiti pažnju na ono što je vezano konkretno za Bosnu i Hercegovinu. Naime, neka od bosanskih imena koja su, kao i sva ulema ummeta, prekorila vehabijsku ideologiju i njene osnove postavke: ekstremizam, literalizam, antropomorfizam i iskrivljeno vjerovanje Allaha dž.š. , kao formu novotarije i zablude, su: velikan Hasan Kafija Pruščak[247], hfz. Džemaludin Čaušević, znalac Mehmed Handžić[248], znalac Husejn Đozo[249]. Naravno, ne postoje djela koja se specijalno bave ovim pitanjem, budući da se na ovim prostorima nikad nismo susreli sa istim, osim teoretski – do sad.

247 Pogledaj *Izabrane spise* Hasana Kafije Pruščaka, str. 50.
248 Pogledaj *Izabrana djela*, knjiga VI, 338. str.
249 *Fetve*, pitanje o vehabijama, i pitanje o Ibn Bazovoj fetvi da je svako ko vjeruje u kretanje Zemlje oko sunca kafir!

Originalni rukopis trećeg neobjavljenog toma Ibn Tejmijjinog djela (objavljena su samo prva dva, dok ostali tomovi zbog gnusnog sadržaja nisu), u kojem eksplicitno dokazuje da je Poslanik a.s. vidio Allaha golim okom u javi, u liku golobradog mladića. (*et-Te'sis fi reddi 'ala esasit-takdis* još zvani *Bejanu telbisil-džehmijje* 3/241)

Dodatak III

Sažeto pojašnjenje neautentičnosti hadisa o "sedamdeset i tri skupine"

Ovdje ću skraćeno govoriti o onome što sam opširnije pojasnio u našem djelu *Ispravni komentar Tahavijske poslanice u vjerovanju*, a sve to na osnovu utemeljenih mjerila u hadiskoj nauci kod Ehli Sunneta Vel-Džemata.

Ovaj hadis glasi: „Podijelili su se židovi na sedamdeset i jednu skupinu, podjelili su se kršćani na sedamdeset i dvije skupine, a moj će se ummet podijeliti na sedamdeset i tri skupine". Bilježi ga Ahmed u svome Musnedu 2/332 i ostali, a kod Ibn Madže pod brojem 3993l, te Ahmeda i ostalih stoji: „Sve će u Vatru osim jedne a ta skupina je Džemat (zajednica)"[250]. Taberani bilježi ovu predaju u verziji: „Osim jedne, one koja je na onome na čemu sam ja danas i moji ashabi".[251]

1) Bilježi se ova predaja od Ebu Hurejre hadisom *merfuom* (lanac koji se računa da seže do Poslanika a.s.), međutim u lancu prenosilaca se nalazi Muhamed ibn Amru ibn Alkame, a on je slab prenoslilac (*daif*).
- Rekli su Jahja ibn Seid i Malik: „Nije od poželjnih prenosilaca."
- Rekao je Ibn Hibban: „Pravio je greške (kod prenošenja)."
- Rekao je Ibn Mein: „Ulema se neprestano čuvala njegovih predaja."

[250] Op : Aluzija na Ehli Sunet wel Dzemat, kako neki shvataju.

[251] Op: Komentar ovoga hadisa dali su mnogi stručnjaci, među značajnije svakako spada i Muhamed Abduhu u svome komentaru djela Akidetu Aduduije, s tim da naše subjektivno mišljenje jeste da problematiku koju sa sobom nosi ovaj hadis nije do sada niko riješio bolje od autora. Koji je kao što ćemo vidjeti u samom korijenu sasjekao mogućnost autentičnosti predaje i time nas sačuvao od navedenih i nesloživih tumačenja.

- Rekao je Ibn S'ad: „Smatra se slabim.“[252]

2) Bilježi se ova predaja preko Muavije a on od Poslanika (*merfuan*), ali u senedu ove predaje nalazi se Ezher ibn Abdullah el-Hevzeni jedan od velikih neprijatelja Ehlu-l-Bejta (Nevasib) koji su grdili Aliju r.a. Bilježi svakakve predaje i svašta mu se pripisuje (*we lehu tammat we wejlat*). Rekao je Ezdi: „Mnogi su ga ocjenili slabim, a Ibn Džarud ga je uvrstio u svoju knjigu o slabim ravijama (*Kitabud-du'afa'*).

3) Ova predaja također dolazi putem Enesa ibn Malika preko sedam različitih seneda. Svaki od tih lanaca ravija nije sačuvan od lašca ili onog ko je izmišljao hadise ili nepoznate osobe.[253]

4) Prenosi ovaj hadis Avf ibn Malik *merfuom*, ali se u senedu nalazi Abbad ibn Jusuf a on je daif. Imam Zehebi naveo je ovog raviju u svojoj knjizi *Divanu-d-Du'afa'*[254] pod brojem 2089.

5) Bilježi predaju također Tirmizi u svome Sunenu 5/26 od Abdullaha ibn Amra ibn Asa a ovaj od Poslanika s.a.w.s. (*merfuan*). U senedu ove predaje se nalazi Abdu-r-Rahman ibn Zijad el-Ifrikij koji je slab ravija.

6) Od Ibn ebi Umame od Poslanika s.a.v.s. (*merfuan*) ovu predaju bilježi Ibn ebi Asim u svome djelu Sunne 1/25. U senedu ove predaje sporan je Kutn ibn Nesir. Daif prenosilac koji bilježi *munker*[255] predaje.

7) Od Ibn Mesuda a on od Poslanika s.a.w.s (*merfuan*) kako bilježi Ibn ebi Asim u svome djelu Sunne. U senedu ove predaje nalazi se Akil el-Dž'adi. Rekao je Hafiz ibn Hadžer u svome poznatom djelu *Lisanul-Mizan* 4/209: „Rekao je Buharija za njega da bilježi munker predaje.“

---

[252] Navedena imena smatraju se jednim od najpoznatijih u oblasti ocjenjivanja prenosilaca (ravija).

[253] Pogledaj opširnije našu knjigu Komentar Tahavijeve poslanice u islamskom vjerovanju str. 629. fusnota 371.

[254] Knjiga koja govori o slabim, nepouzdanim prenosiocima hadisa kako se to može zaključiti iz samog naslova spomenute knjige.

[255] U prethodnim fusnotama objasnili smo šta su to munker predaja.

8) I konačno prenosi se ova predaja od Hazreti Alije r.a. a bilježi je između ostalih Ibn ebi Asim u svome djelu Sunne 2/467 pod brojem 995.
U lancu prenosilaca ovog rivajeta nalazi se Lejs ibn ebi Sulejm. On je veoma slab ravija a njegova slabost je poznata među stručnjacima u ovoj oblasti. Rekao je za njega Hafiz ibn Hadžer u svome djelu *Takrib*[256] pod brojem 5685: „Pamćenje mu se jako poremetilo da nije razlikovao predaje jednu od druge, te su učenjaci zanemarili ono što on prenosi."

Ovo do sada navedeno su naši prigovori ovoj predaji kada je u pitanju sened, lanac prenosilaca, a što se tiče samoga teksta i poruke koju nosi ovaj hadis mi smatramo slijedeće:

Kategorično tvrdimo da je ovaj hadis neosnovan (batil), bez obzira na njegove dodatke ili bez njih, od kojih je: „Sve su u vatri osim jedne", a u drugoj: „Sve su u Džennetu osim jedne", i to iz slijedećih razloga:

1) Ovaj hadis implicira da je ovaj umet najgori od svih ranijih zajednica. Ono što on jasno naglašava jeste kako su stvari u jevrejskom narodu krenule na loše, tako da su se podjelili čak na sedamdeset i jednu skupinu. Zatim su došli kršćani koji su bili još gori, tako što su u razilaženju dosegli sedamdeset i dvije skupine. Poslije su došli muslimani koji su se podjelili još više, čak na sedamdeset i tri skupine, pa su time još gori od svojih prethodnika.

Ova teorija je direktno oprečna sa Allahovim riječima u kojima opisuje ovaj ummet gdje kaže: „Vi ste narod najbolji od svih koji se ikada pojavio"[257] i: „I tako smo od vas stvorili pravednu zajednicu da budete svjedoci protiv ostalih ljudi."[258] Prethodni ajeti potvrđuju da je ovaj umet bolji od svih drugih ummeta (zajednica, naroda) i da je najumjereniji i najpravedniji!
Sa druge strane, ovaj hadis nam govori da je ovaj ummet najgori od svih, jer u njemu ima najviše smutnje, nereda i raskola.

---

[256] Djelo Emirul mu'minina u hadisu, hafiza Ibn Hadžera koje predstavlja srž i suštinu valorizacije svakog od ravija spomenutih u njegovom djelu *Tehzibu-t-tehzib* koje opširno govori o biografijama istih.
[257] Ali 'Imran 110. prijevod Besim Korkut.
[258] El-Bekara 143.

Skladno ovome tvrdimo da je hadis neosnovan (batil) zbog jasnog kur'anskog teksta koji kategorično upućuje da je ovaj umet najbolji i najvredniji od svih zajednica.

2) Ono što također upućuje na neosnovanost ove predaje, valorizirajući njen tekst i značenje, jeste činjenica da svi oni koji su pisali o grupacijama, navodili su u svojim djelima različita imena od drugih koji su pisali na istu temu. Zatim kroz vijekove, i još uvijek, pojavljuju se nove skupine tako da svođenje na sedamdeset i tri skupine nije tačno i ne može biti realno.
Tako npr. poznati učenjak Abdul-kadir el-Bagdadi (umro 429. hidžretske) napisao je svoje poznato djelo *El-ferku bejnel-firek* gdje je nabrojao sedamdeset i tri skupine. Od vremena kada je on živio do danas pojavile su se nove skupine, koje možda brojem prelaze za duplo više od onoga što je bilo u njegovo vrijeme. Ono što pak neki vele da nove skupine koje su se pojavile ne izlaze svojim temeljnim učenjima iz okvira sedamdeset i tri spomenute, nije tačno i neosnovano je, a stvarnost je najbolji argument koji pobija tu tvrdnju i potvrđuje njenu bezvrijednost.

3) Ovaj hadis, naročito sa dodatkom koji glasi: „Sve su u vatri osim jedne“, a za kojim posežu vehabije (antropomorfisti) i neprijatelji Ehlul-Bejta, kontradiktoran je sa mnoštvom vjerodostojnih predaja koje su mutevatir,[259] u kojima stoji da ko bude svjedočio da nema boga osim Allaha i da je Muhamed s.a.w.s. Njegov poslanik, zagarantovan mu je Džennet, pa makar jedno vrijeme bio u džehenemskom azabu.
Jednu od ovih predaja bilježi Buharija (3/61/1186 u *Fethul-bariju*): „Allah je zabranio vatri onoga ko kaže: la ilahe illallah (nema boga sem Allaha) želeći time samo Allahovo lice.“ Vidimo da Poslanik s.a.w.s. nije rekao: „Allah je zabranio vatri svakog onog ko bude selefija vehabija.“
U Muslimovom rivajetu (1/63) stoji: „Neće niko posvjedočiti da nema boga osim Allaha i da sam ja Njegov Poslanik, a da će ući u vatru ili je osjetiti.“
Različitih je skupina unutar islama; za malo koju od njih se može kazati da je svojim učenjem ili nekom novotarijom izašla iz okvira islama i postala inovjerna. Najveći broj škola kao što su mu'tezile i ostali, ne mogu se proglasiti inovjercima koji zaslužuju ulazak u vatru. Stoga su neki

[259] Predaje koje prenosi veliki broj prenosilaca u svakom vremenu tako da je nemoguće da su se svi složili na laži. Neki su rekli da su to predaje gdje u svakoj generaciji najmanje deset ravija prenose određenu predaju. Mutevatir predaje su najvjerodostojnije.

učenjaci kao Bejheki i ostali prenijeli koncenzus (*idžma'*) selefa i halefa (prvih i kasnijih generacija) da je dozvoljen namaz iza mu'tezile, kao i stupanje u brak sa njima te da propisi naslijeđivanja važe za njih kao i za ostale. (Pogledajte *Mugni-l-Muhtadž* 4/135).

4) Verzije ovog hadisa su međusobno oprečne. U jednoj od verzija stoji: „Uistinu, ovaj ummet će se podjeliti na sedamdeset i tri skupine slijedeći strasti.“[260] U drugoj verziji stoji: „Jedna će u Džennet a sedamdeset i dvije u vatru.“[261] U jednoj od verzija pak stoji: „Neće se spasiti od njih osim tri.“[262]
U drugoj: „Sve će u vatru osim najveće skupine[263](*es-sewadul-a'zam*).“[264]
U predaji kod Ibn Hibbana 15/125 se kaže: „Jevreji su se podjelili na sedamdeset i jednu skupinu ili sedamdeset dvije skupine, a kršćani na isto toliko...“
Neki od ravija su se poigrali sa predajom još više pa su dodali na kraju: „Najgora od tih skupina su šije“, a neki su dodali „Najgori su oni koji analogno porede stvari svojim razumom“. Aluzija na hanefije sljedbenike Imama Ebu Hanife, Allah mu se smilovao.
U nekim bezvrijednim predajama dolazi: „Sve će u Džennet osim kaderija.“ U drugim: „Osim odmetnici (*zenadika*)“ i slično, a nema sumnje da je to sve laž na najčasnijeg od svih, Resulullaha s.a.w.s.
Stoga, ukoliko bi cijenjeni čitatelj ili onaj ko čuje ove predaje, a prije svega onaj ko pomno prati i istražuje hadis, detaljno ih proučio, prethodno izloživši sve foneme koje su zabilježene, mogao bi veoma dobro znati odakle su došle.

5) U jednom od rivajeta ove predaje stoji: „Sve će u vatru osim jedne skupine (*milleta*), pa ashabi rekoše: „A ko su oni, Allahov poslaniče?“ On reče: „To su oni koji su na onome na čemu sam ja i moji ashabi.“ Tako bilježi Tirmizi 5/25 od Abdullaha ibn Amra. U drugoj predaji stoji: „Oni koji su na onome na čemu je zajednica (*džema'a*).“

---

[260] Bilježi Ibn ebi Asim pod brojem 69.
[261] Ibn ebi Asim pod brojem 63.
[262] Ibn ebi Asim 71.
[263] Bilježi Ibn ebi Asim 67.
[264] Ukoliko bi hipotetički ova verzija bila tačna, onda se pod njom sigurno ne bi podrazumijevala vehabijska opcija koja je bila ubjedljivo manjina u islamskom korpusu kroz sva stoljeća, kao i danas. Zbog ovoga vehabije negiraju hadise koji govore o *sevadul-a'zam* i forsiraju predaje o povratku vjere na pojedince (*guraba*).

Mi na ovu predaju imamo više prigovora i smatramo je neprihvatljivom (batil), i to iz slijedećih razloga:
Kao prvo sa strane seneda (lanca prenosilaca) ona je slaba (*daif*), kako smo to već ranije objasnili.
Drugo, riječi „Na čemu sam ja i moji ashabi", razumski je nemoguće da dolaze od Poslanika s.a.w.s. zbog više razloga, a navest ćemo samo jedan:
Svima je općepoznato da su se ashabi razišli u vrijeme četvrtog pravednog halife, hazreti mevlane, vođe pravovjernih Alije ibn Ebi Taliba *radijallahu anhu ve erdah*. Skupina je bila sa hazreti Alijom alejhi selam, a to je ona koja je bila na istini na osnovu mnogih hadisa u koje nema nikakve sumnje.
Druga skupina ashaba se izolirala i nije pomogla četvrtog od hulefai-rašidina koji je bio u to vrijeme zakoniti imam halifa, te se nisu borili ni na jednoj od dvije zaraćene strane. Ti pojedinci koji su se izolirali, a kojih je bilo malo, kajali su se kasnije zbog toga.
Treća skupina je bila sa Muavijom i njegovom strankom, a oni su bili prestupnička (*bagije*) skupina kao što je utvrđeno hadisom kojeg bilježi Buharija 1/541 i 6/30, te Muslim 4/2235/2915, koji glasi: „Ammara će ubiti prestupnička skupina, on će ih pozivati u Džennet a oni njega u vatru."

Zato postavljamo pitanje: Na koju se od ove tri skupine ashaba odnose riječi „Ono na čemu sam ja i moji ashabi"?!

Ono što sigurno mogu reći na kraju, jeste da je hadis o spašenoj skupini i podjelama jedan od glavnih faktora netrpeljivosti i jaza među muslimanima. Zato nema incijativa ka zbližavanju, jer svaka skupina svojata Džennet za sebe, a baca drugu u vatru. Ovaj hadis je bez sumnje neosnovan u samom senedu lancu prenosilaca, kao i u metnu (tekstu), koji je oprečan sa nekim nužno poznatim stvarima iz vjere. Smatram da je Umejevićka vlast, koja je u vremenu bilježenja hadisa igrala značajnu ulogu, sigurno uplela prste u krivotvorenju ove predaje.
Danas su vehabije njeni glavni propagatori i nosioci koji je šire i oglašavaju raznim sredstvima.

Dodatak IV

Polemika o problematici izbjegavanja novotara (hedžrul-mubtedi') kojoj pozivaju vehabije

Rekao je sejid muhadis šerif Abdullah ibn Siddik el-**Gumari** el-Hasani, Allah mu povećao deredže u džennetu, u svojoj poslanici pod imenom *En-nefhatuz-zekije fi bejani ennel-hedžre bid'atun širkije* (Opojni miris o pojašnjenju da je *hedžr* mnogobožačka novotarija), koja glasi:

„Istina koja je nepobitna i oko koje nema nikakve dileme jeste da je hedžr/izbjegavanje u svim svojim oblicima haram, te da ne postoji propisano izbjegavanje zbog vjere niti bilo čega drugog. Hedžr/izbjegavanje je bez sumnje oprečan duhu islamskih propisa a oni koji su ga dozvolili bez sumnje su u iluziji i griješe, jer su se oslonili na ono što ne može biti argument umišljajući ga argumentom. Oni su bez sumnje nagrađeni zbog svog idžtihada a greška im je oproštena, ali biva haramom osornima koji preziru druge, da uzmu fetvu za ispriku kod kidanja rodbinskih veza i nepokornosti roditeljima, i napuštanja onih koji ne odobravaju njihove prohtjeve.

Ispriku možda ima mukalid/sljedbenik koji slijedi mudžtehida/učenjaka sa dobrom namjerom, međutim, mukalid/sljedbenik koji ima loše namjere je bez sumnje griješnik i obmanut. Grijeha ga sigurno neće riješiti ni to što citira ajete i hadise umišljajući time da je on kompetentan da kroji argumente iz njih. Čak štaviše, to je ono što će ovaj grijeh udvostručiti i uvećati kaznu kod Allaha uzvišenog jer je bio ustrajan na mišljenju iz inata i tumačio ajete i hadise suprotno onome što se u njima namjeravalo.

A ovo je traktat koji sam nazvao: *En-nefhatuz-zekijje fi bejani ennel-hedžr bid'atun širkije,* u kojem sam pojasnio da su hedžr u osnovi izmislili mušrici ovim činom izoliravši Allahove poslanike koji su pozivali u

Božje jedinstvo/tevhid, te da ga je islam strogo zabranio i učinio jednim od najvećih grijeha koji vode u propast, i kao takav nije dozvoljen nikom od muslimana osim u iznimnim slučajevima gdje nužda nalaže, kao što je dozvolio jedenje lešine onome ko je primoran.

Tako da ono što je Zakonodavac dozvolio u nuždi nije dozvoljeno općenito, nego je ta dozvola vezana stanjem koje iziskuje ispriku i ne prelazi ni pedalj dalje.
A poznato utemeljeno pravilo je da ono što je u nuždi dozvoljeno procjenjuje se shodno snazi same nužde.

Zato nije od stanja u kojima se dozvoljava hedžr to što nekoga izbjegavaju zato što čini novotarije ili je grešnik koji pije alkohol ili nešto drugo. Islam ne poznaje izoliranje/hedžr muslimana zbog njegove novotarije ili zbog grijeha, a kamoli da naučava da je to vadžib ili sunnet! Tako mi Allaha, ta tvrdnja je neistinita, a s Božijom dozvolom slijedi detaljnije pojašnjenje.

[Napomena]:
Od općepoznatih i ustaljenih pojava jeste da ona osoba čiji argumenti budu slabi na mejdanu debate, a zapazi svoga protivnika da je čvrstih, ispravnih argumenata, jasnog iskaza, da takva ne nalazi drugog puta da se suprotstavi protivniku osim da ga izbjegava i oporuči svojim sljedbenicima da ga izbjegavaju, kako ne bi ostali fascinirani zdravom logikom i priključili mu se.

A to je upravo ono sto su učinili mušrici u svome otporu monoteističkom pozivu koji je bio poduprt razumskim pitanjima, a njegovoj istinitosti svjedočili su prikladni argumenti. Neki mušrici su u svojoj borbi protiv monoteizma/tevhida pribjegavali najprimitivnijim metodama koje se vraćaju u samo vrijeme kada je čovječiji razum još uvijek bio u svojoj ranoj fazi razvoja.

Poslušaj riječi našeg dostojnika Nuha alejhi selam dok se žali Allahu dž.š. na svoj narod: „I kada god sam ih pozivao da bi im Ti oprostio, narod je prstima uši zatvarao, odjećom svojom se prekrivao, u tome je istrajavao i silno se oholio.“ (Nuh 7.)

Rekao je Ibn Abas: „Prste su svoje u uši stavljali“ kako ne bi čuli šta govori, „i haljinama svojim se pokrivali“, tj. prekrivali su njima svoja lica da ne vide Nuha i ne čuju njegov govor.

Znamo da i djeca to čine kada se posvađaju u igri. Jedno od njih stavi prste u uši da ne bi čuo riječi onog sa kim je zavađen kako bi ga rasrdio. Tako možemo reći da se Nuhov narod koristio dječijim metodama.

Neki pak od mušrika su se koristili propagandom baš kako to danas biva preko medija među zaraćenim zemljama.

Prvi koji je otpočeo hedžr od mušrika bio je Azer, Ibrahimov alejhi selam otac. On, kada mu je do guše doprlo Ibrahimovo pozivanje u monoteizam, i kada je ostao nemoćan da se argumentima suprotstavi sinu, nije našao drugog izlaza do da mu kaže: „Zar ne podnosiš moja božanstva?", na šta mu otac kaza: „Ne prestaneš li, sigurno ću te kamenovati, a sada odlazi od mene za dugo vremena (wehdžurni *melija*)." (Merjem 46.) To jest, udalji se od mene za duže vrijeme da ne slušam tvoje pozivanje.

Isto tako su postupili mušrici sa Poslanikom sallallahu alejhi we alihi we sellem i njegovim ashabima. U tom smislu su i Božije riječi: „I tada ćemo Džehennem očigledno izložiti pred krivovjerne – One čije su oči bile koprenom prekrivene spram Moje Opomene, a ni čuti ne mogaše." (El-Kehf 100-101).
To jest, nisu bili u stanju da išta čuju od Poslanika sallallahu alejhi we alihi we sellem zbog žestine njihovog neprijateljstva spram njega, pa su ga izbjegavali i od njega se udaljavali.

Tu također spadaju i Božije riječi: „Oni Kur'an zabranjuju, i sami od njega odmećući se, pa time – i ne osjećajući – upropaštavaju sami sebe." (El-En'am 26.) I Božije riječi: „Kada spomeneš Gospodara svoga u Kur'anu tako što Jedini je, okrenu se da bježe." (El-Isra' 46.) Tako Ebu Uhajhate nije našao drugo rješenje po pitanju svoga sina koji je primio islam, do da ga izbjegava i naredi ostalim sinovima da isto postupe.

To je također stanje svakog novotara koji vjeruje da je izbjegavanje/izoliranje muslimana bogougodno djelo i koji to uporno naglašava svojim sljedbenicima površnih shvatanja kako bi im usadio u svijest da je to obaveza iako on sam u dubini duše osjeća da je lažov koji obmanjuje samog sebe jer ovim činom on izbjegava muslimane općenito, a posebno svoju braću, zbog vlastitih prohtjeva koji nemaju nikakve veze sa vjerom. Mi ćemo otkriti koji su to prohtjevi obrazlažući to uz argumente i primjere u onome što slijedi, uz Allahovu pomoć i dozvolu.

Poglavlje: Postalo je jasno iz prethodnog uvoda da su se mušrici složili da koriste hedžr/izbjegavanje kao oružje protiv Božijih poslanika od vremena Nuha pa do nevjernika Kurejša.

A od pravila koja ne poznaju vehabije jeste da ono što su uveli mušrici, Allahovi neprijatelji, nemoguće je da ga Allah dž.š. propiše svojim evlijama vjernicima kao obavezu/vadžib ili poželjno/mendub kako bi ga primjenjivali u svojim međusobnim odnosima, nego ga propisuje da se odnose prema nevjernicima onako kako se oni odnose prema njima.

Robovlasnički sistem, u periodu kada se pojavio islam, zatekao ga je kao praksu među nevjernicima u svim zemljama, zapadnim i istočnim, arapskim i nearapskim, pa je dozvolio muslimanima u borbi protiv nevjernika da uzmu za robove njihove zarobljenike postupajući sa njima onako kako oni postupaju sa drugima, a u isto vrijeme zabranio im da u borbi protiv prestupnika (*bugat*) ili haridžija uzimaju za robove zarobljenike iz njihovih redova jer su oni muslimani.

Isti je slučaj i sa hedžrom kada su u pitanju nevjernici, u smislu da se postupa u skladu sa njihovim postupcima. Allah dž.š. je rekao: „I kloni ih se što prikladnije.“ (El-Muzzemmil 10.)
„I od mnogobožaca okreni se.“ (El-En'am 106.)

A zabranio ga je među muslimanima, učinivši ga jednim od najvećih grijeha koji vode u vatru i nije dozvolio muslimanu da izbjegava svoga brata više od tri dana.

Hadisi koji zabranjuju hedžr su mutevatir i kategorično jasni o zabrani hedžra općenito, a neke od njih sam naveo u svome djelu *El kavlul mesmu'* koje je štampano i dostupno.

Zato je pogriješio Ebu Davud rahimehullah u svome Sunenu (4916) nakon što je prenio nekoliko hadisa o zabrani hedžra (a zatim rekao): „Poslanik sallallahu alejhi we alihi we sellem je izbjegavao neke od svojih žena četrdeset dana, a Ibn Omer je izbjegavao svoga sina dok nije umro, zato ako je hedžr radi Allaha, ni u kom slučaju se na njega ne odnose navedene predaje, a Omer ibn Abdul Aziz je prekrio lice od jednog čovjeka.“

Pojašnjenje Ebu Davudove greške sa više aspekata:

1 - Poslanikovo izbjegavanje nekih žena četrdeset dana ne može poslužiti kao argument za restrikciju značenja hadisa jer je riječ o slaboj predaji kao što se to može posmatrati i u smislu *El- Ila'a*[265] koji biva između muža i žene.

2 - Kada bismo pretpostavili njegovu valjanost za restrikciju značenja, to se onda može odnositi samo na izuzeće Poslanika s.a.w.s. iz opće zabrane hedžra.[266]

Utemeljeno je u usulu da u slučajevima gdje se njegov alejhi salatu ve selam govor i postupci ne slažu, da njegove riječi ukoliko su općenite za njega i ummet - kao: „Nije dozvoljeno muslimanu da izbjegava svoga brata više od tri noći“ - a zabilježen njegov postupak suprotan riječima, kao izbjegavanje nekih od žena više od tri dana, taj njegov postupak biva izuzetak dozvoljen samo njemu i ne obuhvata druge pored njega, jer nije zabilježen u općoj formi i kontekstu.

A dokaz za ovo pravilo je ono što bilježi imam Ahmed i Ebu Ja'la sa sahih senedom od Ummu Seleme da je rekla: „Klanjao je Poslanik sallallahu alejhi we alihi we sellem ikindiju namaz a zatim ušao kod mene u kuću pa klanjao dva rekjata, rekoh: Allahov Poslaniče, da li si to klanjao namaz koji nisi ranije obavio? On reče: „Došao je Halid pa me zauzeo tako da nisam klanjao dva rekjata (sunneta, op.prev.) koje klanjam poslije podnevskog (farz, op.prev.) namaza pa sam ih klanjao sada. Pa sam rekla: Allahov Poslaniče, hoćemo li ih nadoknaditi ako nas prođu. On reče: „Ne“.»
Bilježi Ebu Davud od Aiše r.a. da je rekla: „Allahov Poslanik sallallahu alejhi we alihi we sellem je klanjao poslije ikindije i to zabranjivao, i spajao post (više od jednog dana) i zabranjivao da se spaja.
Tako hadisi koji u općem kontekstu zabranjuju hedžr bez sumnje su validni kada smo mi u pitanju.

---

265 *El-Ila'a* - razvod braka na osnovu muževe zakletve da četrdeset dana neće imati snošaj, te ukoliko ispoštuje, računa se jednim razvodom a ako ne, obavezan mu je kefaret i ne računa se razvodom. Pogledaj *Hidajetul-mubtedi* od Merginanija 1/259.

266 Zato bi bilo nesuvislo ukoliko bi neko posegao za primjerom trojice izostalih iz Bitke na Tebuku, spomenutih u suri Tewba, jer je riječ o ljudima koji su se ogriješili o Poslanikovu naredbu, i on ih je lično, shodno objavi/*wahju*, kaznio. A muslimanima je općenito zabranio da se međusobno izbjegavaju.

3 – Poslanik sallallahu alejhi we alihi we sellem je izuzeo opću zabranu hedžra time što je zabranio da prelazi tri dana, iz čega se izvodi da je hedžr do tri dana dozvoljen, a opći propis/*el-ām* se ne izuzima dva puta (ne restrira dva puta – *la juhases merretejn*).[267]

4 – Restrikcija opće zabrane hedžra izuzimanjem hedžra zbog vjere je ispravljanje (dopunjavanje) Zakonodavca, a ispravljanje Zakonodavca nije dozvoljeno. (*Istidrak ala-š-šari'i*).

5 - Izuzimanje tri dana od strane Zakonodavca iz opće zabrane obuhvata hedžr kako onaj zbog vjere tako i zbog ovozemaljskih stvari, a svođenje zabrane samo na izbjegavanje zbog ovozemaljskih stvari je samovolja koja ne počiva na argumentu.
Ono na što upućuju vjerodostojni, mutevatir hadisi jeste da je muslimanu izbjegavanje svoga brata veliki grijeh koji nužno vodi u vatru i da nije dopušteno da ga izbjegava osim do tri dana, bez obzira bilo to zbog vjere ili dunjaluka.

6 – To što je Ibn Omer izbjegavao svoga sina ne može poslužiti kao restrikcija hadisu, nego to ostaje samo njegov idžtihad u kojem je pogriješio, a za idžtihad ima sevap i greška mu je oproštena; medutim, nije dozvoljeno ostaviti tekst Zakonodavca i slijediti nekog drugog.

Zabrana izbjegavanja/izolacije muslimana ima svoje povode i mudrosti:

1 – od tih povoda je to da je hedžr mnogobožačka novotarija kao što je prethodilo pojašnjenje, a islam je sa svojim učenjima došao da se suprotstavi mušričkim novotarijama a naročito onima koje su usvojili kao oružje u borbi protiv islamskog poziva;

2 – i to što je hedžr oprečan i stran duhu islama. Tako islam poziva uzajamnom druženju, ljubavi, samilosti, prijateljstvu, dok hedžr vodi kidanju veza, napuštanju i uzajamnoj mržnji;

3 – i to što islam poziva pružanju savjeta/nasihata i potvrđuje to kao obavezu, tako da je čak Poslanik sallallahu alejhi we sellem rekao: Vjera

[267] Kako je utemeljeno u ilmi usulu.

je savjet (*Ed-dinu nasiha*). To je potvrdio ovim retoričkim stilom - da je din sav sažet u savjetu, obznanjujući da je on od najbitnijih ciljeva islama i od najprečih propisa da se o njima brine, jer on nije obaveza samo ulemi i pretpostavljenima, nego se zahtijeva od svakog ko je u stanju da ga pruži, kao čovjek u svojoj kući, trgovac u radnji, radnik u fabrici, brat bratu ili prijatelj prijatelju… A nema sumnje da hedžr isključuje savjetovanje jer je nemoguće da se međusobno savjetuju oni koji se izbjegavaju;

4 – i tu je još i to da hedžr troši korisnu energiju onih koji se izbjegavaju u poslovima koji se tiču njih zajedno, tako da se ne potpomažu u dobru niti se sastaju u korisnim poslovima;

5 – i još to da hedžr vodi ustezanju ruke koja bi trebala da pomogne onom koji je napušten/mehdžur, a može da bude i neposlušnost ako je onaj koji se izbjegava jedan od roditelja, ili je kidanje rodbinskih veza ako je riječ o nekom bližnjem, a neposlušan roditeljima i onaj koji kida rodbinske veze neće ući u Džennet;

6 – od tih povoda i mudrosti je i to da hedžr negativno utiče i ne sprečava grešnika da ne griješi, niti odvraća novotara od novotarije, nego onaj koji se izbjegava ostaje onakav kakav je i bio te kao da se podsmijava onom ko ga izbjegava, zato nam Allah nije stavio u obavezu da izbjegavamo čak nevjernike iako je o njima rekao:
„Željeli bi mnogi Sljedbenici Knjige da vas iz vaše vjere vrate u krivovjernike, i to zbog vlastite zlobe.“ (El-Bekare 109.) I rekao je, neka je uzvišen: „Oni žele da nevjernici postanete, kao što su i oni sami nevjernici, pa da isti budete.“ (En-Nisā' 89.)
Dok kršćanska misionarska izaslanstva željno nastoje da muslimane preobrate u nevjernike pružanjem materijalne i zdravstvene pomoći, te edukacijom i predavanjima, na nama je obaveza/vadžib da im se suprotstavimo na isti način[268] postupajući po riječima Božijeg Poslanika sallallahu alejhi we alihi we sellem: „Borite se protiv nevjernika rukama svojim i jezicima svojim i imecima svojim.“
A nije rekao: Borite se protiv njih tako što će te ih izbjegavati (*bi hedžrihim*), zato što je hedžr oružje nemoćnih i poniženih.
Zatim opće je poznato da je objedovanje sa kjafirom dozvoljeno, a on je bez sumnje lošijeg stanja nego grešnik. Muž jevrejke ili kršćanke jede i pije sa njom a njezino nevjerstvo ostaje pri njoj (*we kufruha kaimun biha*);

---

[268] To jest ideološki argumentima i vjerskim istinama.

7 – da je hedžr izdvajanje i podvajanje, a islam te dvije stvari zabranjuje i podstiče na džemat/zajednicu i čini izoliranog i usamljenog lahkim plijenom za šejtana zbog njegovog izdvajanja od ostatka vjernika, i u tom smislu poredi ga sa ovcom koja se izdvoji iz stada te biva lahkim plijenom za vuka;

8 – i to da hedžr ukida prava muslimana između onih koji se izbjegavaju, pa tako jedan od njih ne naziva selam drugom niti odgovara na selam, niti ga posjećuje kada je bolestan, niti mu ispraća dženazu ako umre, iako će možda u međuvremenu zijareiti svog poznanika židova ili kršćana i pozdraviti ga. Vidio sam osobu iz ove skupine kojoj je nazvao selam čovjek musliman pa mu nije odgovorio zbog svog ubjeđenja da je ovaj novotar, pa je ušao kod prodavača kršćanina te ga toplo pozdravio i rukovao se uz osmijeh kao da mu je brat;

9 – da se onaj koji izbegava nekog raduje kada tog istog kakva nedaća pogodi, kao što se ozlojadi ako ga kakvo dobro snađe, a to je oprečno islamskom duhu da ne može biti oprečnije (*we haza munakid li ruhil-Islam gajete-t-tenakud*);

10 – i od tih povoda i mudrosti je da se oni koji međusobno izbjegavaju jedan drugog nikada neće složiti na nekom dobru, tako će jedan od njih možda ostaviti namaz u džematu ako je imam njegov suparnik, i ostaviti će posjetu bolesniku ili ispraćaj dženaze da se ne bi susreo sa suparnikom tamo;

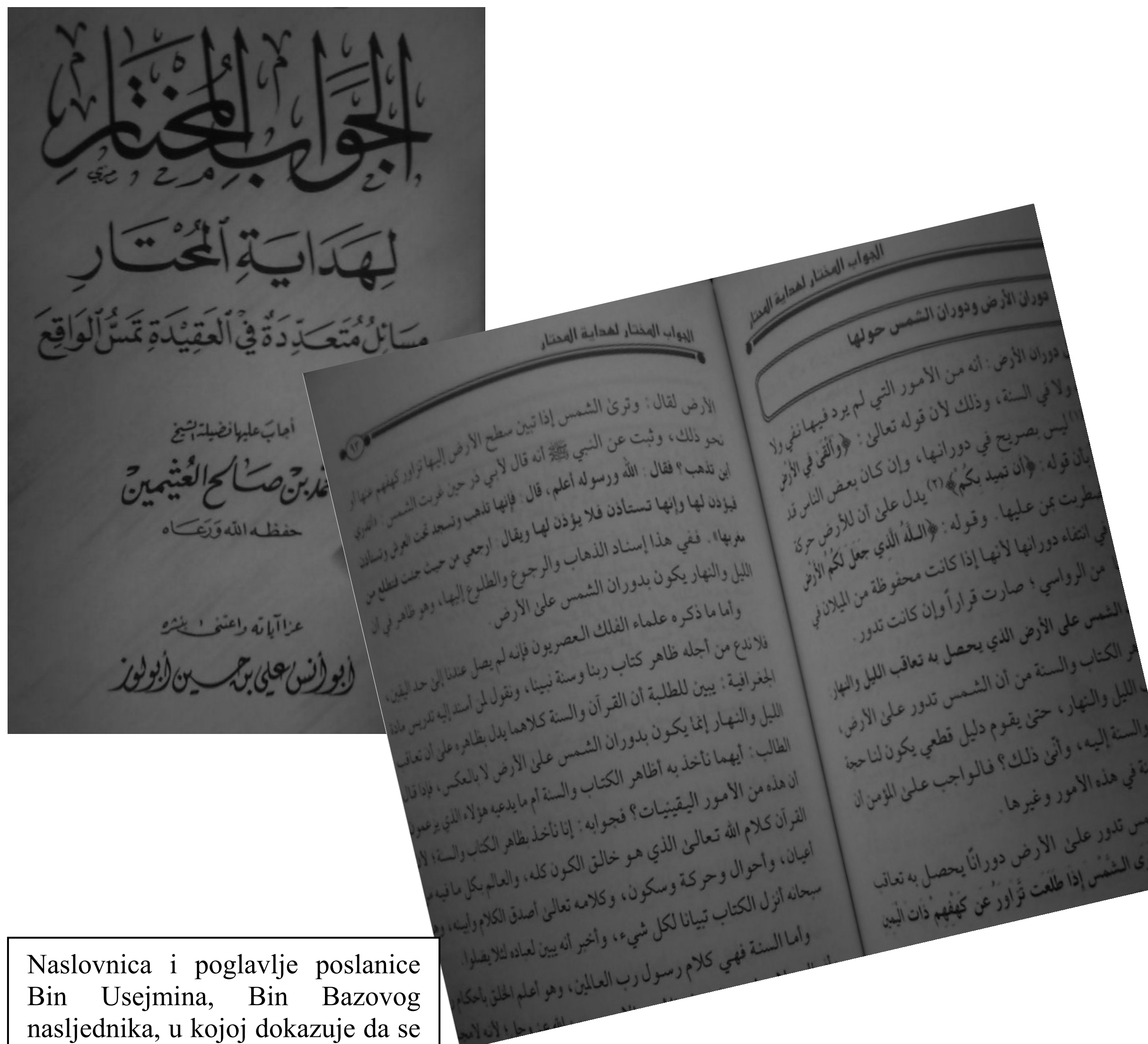
11 – i to da oni koji međusobno izbjegavaju jedan drugog, obojica se usmjeravaju ka skupljanju mahana suparnika i širenju sramota o njemu, bilo putem laži ili istine. Zato su neprestano na relaciji između ogovaranja/gibeta i potvore, a obje stvari spadaju u velike grijehe;

12 – i to da će možda jedan od dvojice koji međusobno izbjegavaju jedan drugoga nastojati da onemogući ili oskrnavi interes onog drugog, a o tome smo dosta događaja čuli, a neke i vidjeli, a sve to upućuje dokle su se neki ljudi spustili samo zbog ustrajnosti na pokuđenom hedžru, do te mjere da kada bi mogli skončati život suparnika ne bi to nimalo odgađali ne poštujući kada je on u pitanju ni rodbinstvo ni sporazum;

13 – i još da su oni koji se izbjegavaju međusobno uskraćeni Allahovog *fejda*/milosti kojom Allah obasipa muslimane u sezonama hajra, pa im se namaz ne uzdiže a njihova djela su obustavljena dok se ne izmire međusobno. Tako se bilježi u Sahih Muslimu (2565) od Ebu Hurejre da je rekao Allahov poslanik sallallahu alejhi we alihi we sellem:
„Izlažu se djela svakog ponedeljka i četvrtka pa Allah toga dana oprosti svakom onom ko Allahu nikakva druga ne pripisuje, osim čovjeku kod kojeg je između njega i njegova brata bila neka svađa pa kaže: „Ostavite ovu dvojicu dok se ne izmire međusobno“."

Ovdje je kraj riječi muhadisa El-**Gumari**ja el-Hasanija, Allah nam ga poživio.

Ipak se ne okreće!

Naslovnica i poglavlje poslanice Bin Usejmina, Bin Bazovog nasljednika, u kojoj dokazuje da se Zemlja ipak ne okreće oko Sunca, nego da je obratno. Tu su i savjeti nastavnicima gegrafije...
Knjiga je izdata 1998. godine!

Dodatak V

Ostavio sam među vama dvije stvari

Upitan je allame muhadis Hasan es-Sekkaf, vrhunski stručnjak u hadiskoj i drugim tradicionalnim znanostima:
Dali je općepoznati hadis *Ostavio sam među vama dvije stvari koje, ako ih se budete držali, nećete nikada zalutati – Allahovu knjigu i...* vjerodostojan u verziji gdje stoji da je rekao: *Allahovu knjigu i moju porodicu Ehlul-bejt* ili u verziji: *Allahovu knjigu i moj sunnet*? Molimo pojašnjenje na osnovu pravila koja su utemeljena u tradicionalnoj hadiskoj terminologiji i nauci.

Odgovor:
Vjerodostojna verzija ovog hadisa je "Allahovu knjigu i moju porodicu Ehlul-bejt". Što se pak tiče predaje u kojoj stoji da je Allahov Poslanik s.a.v.s. rekao: "i moj sunnet" nije vjerodostojna u oba pogleda; valorizirajući sam tekst hadisa (*metn*), kao i njegov lanac prenosilaca (*sened*). Međutim, s obzirom da se pitanjem tražilo valoriziranje samog lanca prenosilaca (seneda), to ćemo ovdje govoriti o tome.
Ovaj hadis bilježi Muslim u svojoj zbirci (4/1873 pod brojem 2408. u izdanju Abdul-bakija) prenoseći od hazreti Zejda ibn Erkama r.a. koji je rekao: "Digao se jednog dana Poslanik s.a.v.s. među nama da drži govor, kod izvora zvanog Hamma između Meke i Medine, pa se zahvalio Allahu dz.š. te podsjetio prisutne na Njega i posavjetovao, a zatim je rekao: "O ljudi, ja sam zaista samo čovjek, i zaista samo što nije došlo vrijeme kada će doći izaslanik moga Gospodara pa ću mu se odazvati. A ja vam iza sebe ostavljam na breme dvije teške stvari: prva je Allahova knjiga i u njoj je uputa i svjetlo, pa uzmite Allahovu knjigu i čvrsto je se držite". Pa je podstakao prisutne da se drže Allahove knjige a zatim je rekao:
"I moja porodica (Ehlul-bejt) – Allahom vas podsjećam na moju porodicu, Allahom vas podsjećam na moju porodicu, Allahom vas podsjećam na moju porodicu".
Ovo je Muslimova verzija ovog hadisa a također ga bilježi doslovno i Darimi u svojoj zbirci (Sunen) sa vjerodostojnim lancom prenosilaca jasnim kao dan.

Ovaj hadis također bilježi Tirmizi u svojoj verziji sa izrazom “i moje potomstvo, moj Ehlul-bejt”, tako stoji u Tirmizijevoj zbirci (5/663 pod brojem 3788.) da je rekao Allahov Poslanik neka je spas na njega i njegovu časnu porodicu: “Ja vam ostavljam ono čega ako se budete drzali nećete zalutati nikada, jedna od te dvije stvari je veća od druge: Allahovu knjigu, pruženo uže od nebesa do zemlje, i moje potomstvo moj Ehlul-bejt, ove dvije stvari se neće razdvojiti jedna od druge sve dok mi se ne pridruže na mome izvoru na Sudnjem danu (*Hawd*), pa gledajte kako će te me zastupati među njima”. Ovaj hadis je vjerodostojan.

Što se tiče predaje (rivajeta) u kojoj stoji da je rečeno: “I moj sunnet", nema sumnje da je krivotvorena zbog slabosti u lancu prenosilaca, kao i zbog političkih faktora u emevijskom periodu vladavine, a ovo je tekst hadisa i njegov lanac prenoslilaca: Bilježi Hakim u Mustedreku (1/93) sa svojim senedom preko Ibn Ebu Uwejsa, a on od svoga oca, a ovaj od Sewra ibn Zejda ed-Dejlija, a on od Ikrimeta, a on od Ibn Abasa gdje stoji: “O ljudi, ja vam ostavljam ono čega ako se budete držali nećete nikada zalutati: Allahovu knjigu i sunnet Njegova Poslanika…”

Velim (Hasan es-Sekaf): U lancu prenosilaca ovog hadisa se nalazi Ibn Ebi Uwejs i njegov otac, rekao je hafiz Mizji u Tehzibu-l kemalu[269](3/127) u poglavlju koje govori o biografiji Ibn Ebi Uwejsa, a prenosim riječi onih koji su ga ocjenili slabim: Rekao je Muavija ibn Salih prenoseci od Jahje ibn Meina[270]: “Ebu Uwejs i njegov sin nisu vjerodostojni prenosioci, a od Jahje ibn Meina se također prenosi da je rekao: Smutljivac, lažac, bezvrijedan (*lejse bi šej'in*)”.
Rekao je Ebu Hatem: “Istinoljubiv, u isto vrijeme bio je apatičan (*mehalluhu sidk we kane mugafelen*)[271]. Rekao je Nesai: “Slab (*daif*)” a na drugom mjestu kaže: “Nije pouzdan”. Rekao je Ebu Kasim el-Lalikai: “Nesai ga je jako mnogo kritikovao, do te mjere da od njega nije bilježio…” Rekao je Ahmed ibn Adij: “Ovaj Ibn Ebi Uwejs bilježi čudne predaje (*garaib*) od svoga daidže Malika, ne poklapaju se sa ničijim predajama(*la jutabiuhu ehadun alejhi*)”.[272]

---

[269] Poznato djelo koje se bavi biografijom prenosilaca hadisa, njihovom valorizacijom i mjestom u hadiskoj nauci.
[270] Jedno od najznačajnijih imena u hadiskoj disciplini zvanoj *džurh we ta’dil* koja se bavi ocjenjivanjem prenosilaca hadisa.
[271] Jedna od blažih fraza u stručnoj terminologiji *džurha i ta'dila* koja se koristi za slabije prenosioce hadisa.
[272] Tehzibu-l-kemal 3/127.

Velim (Hasan es-Sekkaf): Rekao je Ibn Hadžer u uvodu *Fethu-l-barija* o ovome Ibn Ebi Uwejsu: “Ne treba se pozivati na bilo šta od onoga što on bilježi, izuzev onoga što bilježi Buharija, a to zbog svega što o njemu veli Nesai i drugi…[273]

Reako je hafiz sejid Ahmed ibn Sidik u svom djelu *Fethu-l-meliki-l-alij* na str. 15 – rekao je Seleme ibn Suajb – čuo sam Ismaila ibn Uvejsa kako kaže: “Često sam izmišljao hadise stanovnicima Medine kada bi se razišli u nečemu što je između njih”.
Dakle, čovjek je ocjenjen kao lažac a hadiski stručnjaci poput Ibn Meina i drugih su ga optužili za laž na Božijeg Poslanika s.a.v.s. te hadis u kojem dolazi izraz “i moj sunnet” se ne nalazi ni u jednom od dva *Sahiha*.

Što se tiče oca Ibn ebi Uvejsa od kojeg on prenosi ovaj hadis, rekao je o njemu Ebu Hatem er-Razi u knjizi svoga sina zvanoj *El-Džurhu we ta'dil*: “Njegovi hadisi se pišu ali se ne poziva na njega, nije bio jak prenosilac”.[274]
U istom izvoru prenosi Ibn ebi Hatem er-Razi od Ibn Meina da je ovaj rekao o njemu: “Nije pouzdan”.

Velim (Hasan es-Sekkaf): Lanac prenosilaca u kojem se nalaze ravije poput ove dvojice nije i ne može biti vjerodostojan i prije će debelo uže kroz iglene uši proći nego što će ova predaja biti vjerodostojna, a naročito ako još imamo na umu da je ova predaja kontradiktorna vjerodostojnoj predaji koju bilježi imam Muslim u svome *Sahihu*, pa razmislite Allah vam povećao uputu i znanje.

Zbog svega navedenog priznao je Hakim koji bilježi ovu predaju u Mustedreku da je ona slaba (*daif*), zato ju je pokušao ojačati drugom predajom (*šahidom*), međutim ta druga predaja je još slabija i neodrživa te nije povećala hadisu ništa osim slabost. Zatim, vidjet ćemo da je Ibn ebi Uvejs ili njegov otac, odnosno jedan od njih dvojice, ukrao ovu slabu predaju a zatim je prenio kao da je on taj koji je bilježi, a naročito treba da

---

[273] *Fethu-l-bari* str. 391. izdavačka kuća *Darul-ma'rife*.
[274] *El-džurhu we ta'dil* 5/92.

imamo na umu da ih je vrhunski stručnjak u hadisu poput Ibn Meina optužio za takve stvari [275].

Navodi Hakim u Mustedreku 1/93 prethodnu predaju gdje kaže: “A zatim sam našao drugu predaju (*šahid*) koja ide u prilog ovoj a nju prenosi Ebu-Hurejre”, te je je naveo lanac prenosilaca do njega preko Ed-Dabija, a ovaj od Saliha ibn Musa et-Talhija, a on od Abdulaziza ibn Refia, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejre da je rekao Allahov Poslanik s.a.v.s: “Ostavio sam među vama dvije stvari, nećete poslije njih zalutati – Allahovu knjigu i moj sunnet, neće se ove dvije stvari razdvojiti sve dok me ne susretnu na mome izvoru (*Hawdu*).

Ova predaja je također apokrifna, sažet ću valorizaciju ovdje samo na jednog čovjeka u lancu prenosilaca, a to je Salih ibn Musa et-Talhi, a ono što slijedi su riječi imama, velikih hafiza i stručnjaka hadiskih znanosti koji su ovog raviju ocjenili nepouzdanim kako dolazi u *Tehzibu-l-kemalu* 13/96:
Rekao je Jahja ibn Mein: “Bezvrijedan je (*lejse bi šej'in*)”. Rekao je Ebu Hatem Er-Razi: “Bilježi *daif* predaje, njegove predaje su veoma neobične (*munkeru-l-hadisi džidden*), bilježi dosta čudnih (*munker*) predaja od pouzdanih prenosilaca”.[276]
Rekao je Nesai: “Ne treba se obazirati na njegove predaje (*la jukteb hadisuhu*)”, a na drugom mjestu veli: “Njegove predaje se izostavljaju (metrukul hadisi)”.[277]

Navodi Hafiz Ibn Hadžer u svome dijelu *Tehzibut-tehzib* 4/355 da je rekao Ibn Hibban o ovom raviji: “Prenosio je od pouzdanih prenosilaca hadise koji ne sliče predajama istih, tako da ko god bi čuo ono što bilježi mogao

[275] *Serika* odnosno krađa u hadiskoj terminologiji predstavlja to kada neko umetne svoje ime u lanac prenosilaca kao da je on taj koji ga bilježi u određenom lancu prenosilaca od nekog poznatog ravije.
[276] Ovi termini su ustaljeni u hadiskoj disciplini *džurh we ta’dil* i imaju svoja naučno utemeljena značenja tako da se ne mogu bukvalno prevoditi, međutim mi smo ih preveli kako bi našem običnom čitaocu koliko god mogli približili o čemu je riječ. Munker hadis je kada se neki slabi ravija izdvoji sa predajom koja se ne poklapa sa predajama pouzdanih prenosilaca te iste predaje. Hadis može biti munker u svome metnu (tekstu) kao i u senedu (lancu prenosilaca).
[277] Ovo bi značilo u terminologiji valorizacije hadisa da se njegove predaje ne mogu osnažiti drugim predajama i da im one ne mogu ići u prilog, te da se ne treba obazirati na ono što on bilježi jer predaje sa sličnim ravijama ma koliko ih bilo ne mogu jedna drugu ojačati.

bi zaključiti da su te predaje krivotvorene i preinačene (*ma'mule wel maklube*), zato se nije ispravno pozivati na njega, a rekao je Ebu Nuajm: “Njegove predaje treba napustiti, bilježi munker predaje”.

Zbog svega navedenog Hafiz Ibn Hadžer u svome djelu *Et-Takrib*[278] pod brojem 2891. ocijenio je ovog raviju kategorijom *metruku-l-hadis,* to jest onaj čije predaje treba napustiti, a slično njemu je rekao i hafiz Ez-Zehebi u svome djelu *El-Kašif*[279] pod brojem 2412. gdje stoji da ga je ocjenio slabim (*wahin*).

Imam Zehebi je takođe u svom djelu *El-Mizan*[280] 2/302 naveo ovaj hadis u poglavlju koje govori o ovome raviji i ocijenio hadis kao jedan u nizu ravijinih *munker* predaja.

Ovaj hadis takođe bilježi imam Malik u svojoj *Muwetti* ali bez lanca prenosilaca (*belagan*), s tim da to nema neku naučnu vrijednost nakon našeg uvida u slabost seneda putem kojeg je ovaj hadis zabilježen.

I konačno hafiz Ibn Abdul-berr je zabilježio ovu apokrifnu predaju u svome djelu *Et-Temhid* 24/331 trećim senedom, pored dva navedena, gdje stoji: “Pričao nam je Abdu-r-Rahman ibn Jahja rekavši da mu je pričao Ahmed ibn Seid, da je njemu pričao Muhamed ibn Ibrahim Ed-Dibli, koji je rekao da mu je pričao El-Hanini od Kesira ibn Abdullaha ibn Amra ibn Awfa, a ovaj od svoga oca koji prenosi od Kesirovog djeda navedeni hadis.

Sažet ćemo govor na samo jednu slabost u ovom senedu a to je da je za navedenog raviju Kesira ibn Abdullaha rekao Imam Šafija: “Bio je jedan od temelja laži”, a rekao je za njega Ebu Dawud: “Bio je jedan od lažaca”[281].

---

[278] Djelo *Et-Takrib* od Hafiza Ibn Hadžera i pored svoje sažetosti smatra se jednim od nezaobilaznih djela u hadiskoj nauci *džurh we ta'dil*. U ovom djelu je imam hafiz Ibn Hadžer dao rezime stanja ravije saževši valorizaciju u par riječi iz svega onoga što je o nekom od ravija rečeno u opširnijim djelima koja detaljno govore o njihovim biografijima.

[279] Ovo djelo je veoma slično prethodnom kada je upitanju tematika i sažetost.

[280] Djelo koje govori o slabim (*daif*) ravijama.

[281] Ove riječi Imama Šafije i Ebu Dawuda se nalaze u djelu Tehzibu-t-tehzib 8/377 koje je izdala izdavačka kuća *Daru-l-Fikr* ,takođe u Tehzibu-l-kemalu 24/138.

Rekao je Ibn Hibban: “Bilježi apokrifan prepis od svoga djeda preko oca. Nije dozvoljeno prenositi bilo što od njega pismeno ili usmeno, osim ako se to čini išćuđavanja radi”[282].

Rekli su Nesai i Darekutni: “Njegove predaje se ne uzimaju u obzir (*metruku-l-hadisi*)”.
Rekao je Imam Ahmed: “Bilježi munker predaje, bezvrijedan je”.
Kazao je Jahja ibn Mein: “Bezvrijedan je (*lejse bi šej'in*).

Iz svega gore izloženog može se zaključiti da je hafiz Ibn Hadžer rahimehullah pogriješio kada se valorizirajući ovog raviju zadovoljio ocjenom *daif* (slab), rekavši zatim: “Pretjerali su oni koji su ga optužili za laž”.
Međutim, mi kažemo da tu nema nikakvog pretjerivanja nego je to njegovo stvarno stanje što se da vidjeti iz govora najvećih stručnjaka iz ove oblasti, naročito ako uzmemo u obzir da ga je Zehebi u *El-Kašifu* ocjenio kao veoma slabog raviju (*wahin*), a on je upravo takav, te se zato ovaj hadis kao apokrifan (*mewdu'*) ne može potkrijepiti drugim predajama i verzijama (*la jasluhu lil-mutabeati weš-šewahidi*), nego ga kao takvog treba zanemariti a kod Allaha je sav uspjeh.

Nakon što smo pojasnili slabost i neautentičnost ovog hadisa, možemo sa pravom kazati da je Albanijeva tvrdnja u kojoj stoji da rivajet “moje potomstvo, moj Ehlul-bejt” ide u prilog rivajetu “moj sunnet" više nego smiješna i neargumentovana, a Allah je taj koji upuććuje.[283]

Napomena:
Riječi Allahova Poslanika s.a.v.s: “Moje potomstvo, moj Ehlul-bejt” obuhvataju njegove žene i potomstvo, a prije svega u najužem smislu namjeravao je time, neka je na njega i njegovu porodicu Božija spas i milost, hazreti Fatimu, Aliju, Hasana i Husejna.
Dokaz za ovu tvrdnju je vjerodostojan hadis kojeg bilježi Muslim u svome *Sahihu* od hazreti Aiše radijallahu ‘anha i Tirmizi od Omera ibn Ebi-Seleme, Poslanikovog s.a.v.s. posinka, kao i mnogi drugi, a ono što slijedi je Tirmizijev rivajet gdje stoji:
“Objavljen je ovaj ajet Allahovom Poslaniku s.a.v.s: “Allah želi da od vas, o porodico Poslanikova, grijehe odstrani, i da vas potpuno očisti”, u kući

[282] Pogledaj *El-Medžruhin* od Ibn Hibbana 2/221.
[283] Vidi *Silsila daifa* od Albanija 4/361.

Ummu Seleme, na što je pozvao Allahov Poslanik s.a.v.s. Fatimu, Hasana i Husejna pa ih ogrnuo svojim ogrtačem, a Alija r.a. stajaše iza njegovih leđa, pa i njega ogrnu ogrtačem, a zatim reče: “Allahu moj, ovo je moja porodica (Ehlul-bejt), pa odstrani od njih grijehe i potpuno ih očisti”. Na to reče Ummu Seleme: “A jesam li ja sa njima Allahov Poslaniče?” On reče: “Ti uživaš u svome ugledu i ti ideš prema dobru”.[284]

Zato kažemo da su napravili veliku grešku oni koji su Ehlul-bejt sveli samo na žene Poslanikove, jer time su odstupili od konsenzusa uleme (*idžma’*) i autentičnog potvrđenog Sunneta.

Očevidno je nakon svega navedenog da je hadis *Allahovu knjigu i moju porodicu* autentičan i potvrđen u Muslimovom *Sahihu*, a da je verzija *Allahovu knjigu i moj sunnet* neosnovana, a sa strane samog seneda neautentična. Stoga bi hatibi, imami i vaizi trebali napustiti praksu citiranja ove verzije koja nije utemeljena od Poslanika s.a.v.s. i zamjeniti je potvrđenom verzijom od njega s.a.w.s. onoj koja se nalazi u Muslimovoj zbirci hadisa gdje stoji: “Allahovu knjigu i moj Ehlul-bejt” ili “Allahovu knjigu i moj *itret* (potomstvo)”.[285]
Savjetujem također studente i sve one koji su zainteresovani za islamske znanosti, da se posvete izučavanju hadiskih znanosti kako bi naučili razlikovati autentične predaje od neosnovanih i time služili ovoj vjeri.

---

[284] Ummu Seleme, časna supruga Allahovog Poslanika s.a.v.s je između ostalog ostala upamćena po svojim žestokim zalaganjima za prava Ehlul-bejta kada su ona bila uzurpirana u periodu vladavine emevijske dinastije.

[285] Ovo nipošto ne znači odbacivanje Sunneta kao drugog izvora islama, jer njegovo svojstvo argumenta proističe iz samog Kur'ana kao i mnogih drugih vjerodostojnih predaja. Ovdje se prije svega htjelo naglasiti da veoma raširena i poznata predaja “i moj sunnet” nema autentičnu načnu podlogu. Zatim treba naglasiti da ova predaja valorizirajući i sam njen tekst nosi u sebi znake apokrifnosti jer su se muslimani još od najranijih vremena podijelili po pitanju mnogih sunneta. Tako npr. ono što je u šafijskom mezhebu sunnet nije u hanefijskom i obrnuto, što je argument više da ova predaja u sebi nosi ono što Poslanik nije rekao, jer da je rekao bila bi obaveza da se svi slože na određenoj praksi, a to je praktično nemoguće kao što zna svako ko iole poznaje islamsku tradiciju i šerijat. I konačno, mnogi će se pitati šta se htjelo ovom predajom. O tome je islamska ulema opširno govorila u svojim komentarima zbirki hadisa, a mi ovdje možemo reči samo to da je Poslanik s.a.v.s. zasigurno znao kakav će zulum snaći njegovo potomstvo poslije njegove smrti, te nam je stoga strogo naglasio da ih pazimo i čuvamo kao i Božiju riječ, a to svakako podrazumijeva i drugu dimenziju a to je davanje prednosti njihovim idžtihadima (vjersko-pravnim presudama) nad idžtihadima drugih ljudi, bez obzira bili to ashabi ili imami mezheba, što svakako ima svoj presudni uticaj na vjersko pravni tok i usmjerenje islamskih mezheba kako ehli sunneta tako i drugih.

Allahov dž.š. govor je najistinitiji govor, i On upućuje na pravi put, i neka je hvala i zahvala Njemu, Gospodaru svih svjetova.

Wallahu jekulul-haqqa we huwe jehdis-sebil wel-hamdu lillahi rabbil-alemin.

Hadis o smutnji, Nedždu i šejtanskom rogu

Prenosi Buharija u svome *Sahihu* (1037., u Dijelu o petku, poglavlje br. 27. tj. poglavlje o onome što se prenosi o potresima i predznacima / što odgovara *Fethul-bari* 521/2, izdanje *Darul-ma'rife* iz Bejruta); od Ibn Omera da je rekao Poslanik, neka je na njega i njegovu porodicu spas i mir: **„Allahu moj, daj nam blagoslov (berićet) u našem Šamu i našem Jemenu!", pa rekoše (ashabi): „I u našem Nedždu?", a on (Poslanik a.s.) kaza: „Tamo će biti potresi i smutnje, i tamo će se pojaviti šejtanski rog."**

Buhari spominje ovaj hadis na nekoliko mjesta u svome *Sahihu,* i također, od toga:

1. U Dijelu o početku stvaranja, br. 11 i to u Poglavlju o karakteristikama Iblisa i njegove vojske, pod br. 3279 (to je u *Fethul-bariju* 336/6 spomenutog izdanja), a njegov izraz tamo glasi:
   "Od Ibn Omera da je rekao: „Vidio sam Poslanika, neka je na njega i njegovu porodicu spas i mir, kako **pokazuje prema istoku i kaže: „Evo, tamo će izbiti smutnja, tamo će izbiti smutnja (*fitna*), otuda će se pojaviti šejtanski rog."**
2. Buhari spominje također u Dijelu o početku stvaranja, br. 15, a to je poglavlje: *Najbolji imetak muslimana je stado s kojim će se on povući u brda*, broj hadisa je 3302, a u *Fethul-bariju* to je 350/6, sljedeće:
   "Od Ibn Mesuda Ukbe b. Amra da je rekao: „Poslanik, neka je na njega i njegovu porodicu spas i mir, je pokazao rukom prema Jemenu rekavši: „Iman je s desna, odavde, a žestina i osornost srca je u *Fiddadinima*[286], kod početaka devljih repova, gdje će izaći dva šejtanska roga, u (plemenima) Rebia i Mudar."»
3. Buharija ovaj hadis spominje također i u Dijelu o vrlinama, poglavlje br. 5, hadis br. 3511, a u *Fethul-bariju* to je 540/6, sljedeće:
   "Od Ibn Omera da je rekao: „Čuo sam Allahovog poslanika, neka je na njega spas i mir, da sa minbera govori: „Uistinu je smutnja ovdje", pokazujući prema istoku, „odakle će se pojaviti šejtanski

[286] *Fiddadin* označava čobane i pastire deva, a to su stanovnici Nedžda.

rog“.

Kažemo: Nedžd se nalazi na istoku časne Medine, neka je na njenog počivaoca najljepši salavat i selam, što jasno dolazi u prvim predanjima.

4. Buharija također bilježi u Dijelu o smutnjama (*Kitabul-fiten*), poglavlje br. 16, a to je: „Poglavlje o riječima Poslanika, neka je na njega i njegovu porodicu spas i mir, *Smutnja je sa istoka*“, hadis br. 7094, a u *Fethul-bariju* je 45/13, a predaja tamo glasi ovako: “Od Ibn Omera da je rekao: **„Spomenuo je Vjerovjesnik, neka je na njega i njegovu porodicu spas i mir: „Allahu moj, daj nam blagoslov u našem Šamu, Allahu moj, daj nam blagoslov u našem Jemenu“, (ashabi) rekoše: „O Božiji poslaniče, i u našem Nedžu?“, a on kaza: „Allahu moj, daj nam blagoslov u našem Šamu, Allahu moj, daj nam blagoslov u našem Jemenu“, rekoše: „O Božiji poslaniče, i u našem Nedžu?“, a ja mislim da je treći put rekao: „Tamo će biti potresi i smutnje (fitne), i tamo će izbiti šejtanski¸rog.“**
   Ovaj hadis bilježi također i Muslim sa različitim predajama u svom *Sahihu*, u Dijelu od smutnjama i predznacima Sudnjeg dana, u poglavlju *Smutnja je sa istoka, odakle će izbiti dva šejtanska roga*, hadis br. 2905.

Drugi hadis:

Bilježi Buharija u svome *Sahihu*, u Dijelu o vrijednostima Kur'ana, poglavlje br. 36: *Poglavlje o onome ko se pretvara kod učenja Kur'ana...*, hadis br. 5058, a u *Fethul-bariju* 99/9:
„Od Ebu-Seida el-Hudrija da je rekao: „Čuo sam Allahovog poslanika, neka je na njega i na njegovu porodicu spas i mir, kako kaže: „**Izaći će među vama ljudi pored čijeg namaza ćete mrziti svoj namaz, i svoj post pored njihovog posta, u svoja djela pored njihovih dijela; čitaju Kur'an koji ne mašuje njihova grla, izlijeću iz vjere kao što strijela izlijeće iz luka**...“ prenosi Muslim u *Sahihu*, u Dijelu o zekatu, hadis br. 1064 sa različitim predajama.
Hadis ima drugu predaju, a to je hadis prije ovoga u Buharijinom *Sahihu*, u istom poglavlju, pod brojem 5057, a glasi ovako: „Od Suvejda b. Gafle: „Rekao je Alija, Allah njime bio zadovoljan: „Čuo sam Vjerovjesnika, neka je na njega i njegovu porodicu spas i mir, da kaže: „**Pred kraj vremena će doći ljudi; mladi, priglupi, govorit će riječi najboljeg**

stvorenja; izlijetat će iz islama kao što strijela izlijeće iz luka, njihov iman neće prelaziti njihova grla, pa gdje god da ih sretnete ubijte ih – ko god ih ubije imat će za to nagradu na Sudnjem danu.“

Kraj knjige, Allahovom pomoći

Autorova biografija

On je *Hasan ibn (sin) Ali ibn Hašim ibn Ahmed ibn Alevi ibn Ahmed ibn Abdurrahman ibn Muhammed ibn Abdullah ibn Husejn ibn Ajderus ibn Ahmed ibn Ebu Bekr ba Akil ibn Abdurrahman ibn Omer ibn Abdu-Rahman ibn Akil ibn Abdu-Rahman Es-Sekkaf ibn Muhammed ibn Ali ibn Alevi ibn Fekih el-Mukaddem Muhammed ibn Ali ibn Muhammed ibn Ali ibn Alevi ibn Muhammed ibn Alevi ibn Ubejdillah ibn Ahmed el-Muhadžir ibn Isa ibn Muhammed Nekib ibn Ali el-Urajdi ibn Džafer es-Sadik ibn Muhammed el-Bakir ibn Ali Zejnulabidin ibnul Husejn ibn Ali ibn Ebi Talib we ibnu Fatima ez-Zehra bintu Resulillah sallallahu alejhi ve alihi ve sellem.*

Dakle Poslanikov a.s. direktni potomak od njegove kćeri Fatime. Rođen u Ammanu (Jordan) četvrtog ševala 1380. hidžretske tj. 1961. g. po gregorijanskom kalendaru. Pored fakultetskog, prošao je kroz tradicionalno islamsko obrazovanje pred najeminentnijim islamskim znalcima današnjice. Neki od njih su šejh Muhammed Ramadan el-Buti, šejh Hašim Medžzub, šejh Husej Hitab i druga poznata imena u Šamu. Zatim odlazi u Maroko gdje se susreće sa eminentnim znalcem i muhadisom ovog vremena, šejhom Abdullahom ibn Siddikom el-Gumarijem (jedan od poznatijih učenjaka al-Azhara prethodnih decenija) od kojeg je najviše čuo i vidio, čime se otvara i njegov naučni put. Od učenjaka Maroka sa kojima se susreo i koji su mu predali idžazetnamu u hadisu i drugim znanostima, između ostalih su i sejjid muhadis Abdul Aziz ibn Sidik el-Gumari i sejjid Abdul-Hajj ibn Siddik el-Gumari, dva brata poznatog muhadisa Abdullaha ibn Siddika, spomenutog prethodno. Zatim sejjid šerif musnid Abdul-Kadir ibn Ahmed es-Sekkaf, šejh Ebul-Fejd Jasin el-Feddani el-Mekki, šejh muhadis, eminentni znalac Habibur-Rahman el-Eazami i drugi koje je pobrojao u zasebnoj knjizi *El-ithaf fi mešajihi we esanidi Hasan ibn Ali es Sekkaf*, a dosežu oko četrdeset učenjaka. Šejh Hasan je vrsni stručnjak u hadiskoj nauci, naš suvremenik, čije ime iako nepoznato našoj široj javnosti, bez sumnje predstavlja jedno od najvećih imena današnjice u hadiskoj znanosti te i u drugim naučnim islamskim disciplinama. Šejh Hasan živi i radi u Jordanu, pripadnik je Šafijske pravne škole, izdao je do sada preko stotinu knjiga i radova, član je Jordanskog naučnog instituta akademije Ehlu-l-bejt, a ujedno je i lični savjetnik princa Gazija. Poznat je u islamskom svijetu kao zagovarač

zbližavanja islamskih škola (međumezhebski ekumenizam), kao što je u isto vrijeme još poznatiji kao kritičar i opovrgavatelj vehabijsko-selefijske opcije kojoj negira taj tobožnji selefizam tj. njegovu autentičnost i ortodoksnost, pojašnjavajući kako je djelovanje ove skupine kamen spoticanja i osnova neuspjeha na putu zbližavanja muslimana, te prepreka za bilo kakav dijalog i suživot sa pripadnicima drugih islamskih opcija ili religija. Autora čini interesantnim i to što vodi porijeklo od Božijeg Poslanika s.a.w.s. a uz to je i vrstan poznavalac nauke o rodoslovlju (genealogije). Njegov pradjed obnašao je funkciju muftije u Mekki u osmanskom periodu kada su muftije i imami dva časna harema bili odabirani samo iz redova Alevita tj. Poslanikovih s.a.v.s. potomaka, a to je bilo prije zauzimanja časne Mekke i presvjetle Medine od strane vehabija.

Učestvovao je i obraćao se na mnogim islamskim svjetskim simpozijima i skupovima od kojih su:
- Hasenijska predavanja koja se svake godine organizuju u pokroviteljstvu kralja Maroka u mjesecu Ramazanu i gdje se vodi dijalog o mnogim islamskim savremenim i drugim pitanjima;
- na predavanjima u Maleziji na predavanjima i okruglim stolova na temu savremenih akaidskih problema u islamskom svijetu koje se tiču vahabijske problematike;
- na naučnim skupovima na Azharu, gdje bio pozvan od studentskih udruženja da drži predavanja i daje odgovore na pitanja iz akaida, fikha, hadisa i drugih islamskih nauka;
- na Emiratskoj televiziji u otvorenom programu govorio je na razne islamske teme a naročito one iz oblasti časnog hadisa i međumuslimanskog dijaloga;
- na simpoziju u Šri Lanki gdje je govorio na temu savremenih akaidskih problema, međumuslimanskog dijaloga i problema vehabizma;
- na simpoziju za međumuslimanski dijalog u Teheranu gdje je upoznao mnoge velikane duodecimalnog šiitskog pravca;
- u Omanu gdje je više puta držao predavanja i ostavio fine utiske među Ibadijskom ulemom na čelu sa muftijom Ahmedom Halilijom,
- na simpoziju za međumuslimanski dijalog u damasku 1419. po H.

Neka od najznačajnijih djela

Šejh Hasan iako relativno mlad (45 godina), iza sebe ima veliko i značajno izdavačko bogatstvo. Napisao je i priredio preko stotinu dijela iz različitih

islamskih oblasti među kojima do izraza najviše dolaze njegova dijela iz islamskog vjerovanja, međumuslimanskog dijaloga i kritike vehabizma. Neka od tih djela su:

- „Komentar tahavijeve poslanice u islamskom vjerovanju“, knjiga koja ima oko 800 stranica i smatra se pravom enciklopedijom u islamskom vjerovanju. Autor, iako pripadnik Ešarijskog pravca u vjerovanju, nije se libio kritikovati stavove prethodnih učenjaka ukoliko se isti po njegovom viđenju nisu slagali u potpunosti sa časnim Kur'anom i vjerodostojnom Tradicijom;
- *El-Imta'a vel istiksa'a li edilleti tahrimi teberru'i bil e'ada'a*, djelo u kojem se govori o islamskom stanovištu o transplataciji organa i darivanju istih;
- „Albanijeve očevidne kontradikcije“, djelo u kojem je u tri toma sa naučnog gledišta muhadisa pojasnio greške Muhameda Nasrudina Albanija, vehabijskog velikana današnjice koje je navedeni pravio prilikom ocjene hadisa,
- *Et-Tenbih wer-redd ala mu'tekadi kidemil-alem wel-hadd,* gdje je na izvrstan način pobio stavove Ibn Tejmije preuzete iz nekih grčkih mitova i filozofije u kojima ibn Tejmije pritvrđuje Bogu granicu, tj. ograničava ga u prostoru i vremenu (što je islamski bogohulno i pomisliti). Također, on u ovom djelu pobija Ibn Tejmijin stav koji naučava bespočetnost materije čime je Ibn Tejmije izašao iz konsenzusa tri nebeske religije, islamskih učenjaka, i nauka svih prethodnika antropomorfističke škole kojoj pripada, te time otvorio široka vrata ateizmu i darvinizmu;
- obradio je i korigovao Zehebijevo dijelo *El-Uluv* zajedno sa kapitalnim predgovorom u kojem je on kao urednik u prvih stotinu stranica predgovora na veoma vješt način dokazao i pojasnio historiju infiltracije antropomorfističkih učenja u Poslaničke predaje. Ovo je jedno od najznačajnijih njegovih dijela;
- *Sahihu siffeti salatin-Nebijj*: djelo u kojem na oko 300 stranica govori o namazu gdje svaki čin u istom argumentovano potvrđuje Kur'anom i hadisom sa stanovišta Šafijske pravne škole, te vodi diskusiju i pobija vehabijske stavove vezane za obredoslovlje, a koji su bili povod nemirima u džamijama od istoka do zapada.

Sadržaj:

